ALGEMENE REKENKAMER ARUBA

Rapport inzake de onderzoeken naar de jaarrekeningen van de Algemene Dienst van het land Aruba over de dienstjaren 1990 - 1996

Inhoudsopgave

Bijlagen

Rapport inzake de onderzoeken naar de jaarrekeningen van de Algemene Dienst van het land Aruba over de dienstjaren 1990 - 1996.

Brief van de Algemene Rekenkamer Aruba
Aan de voorzitter van de Staten van Aruba

Hierbij biedt de Algemene Rekenkamer Aruba (Rekenkamer) u aan het rapport inzake de achterstallige jaarrekeningen van de Algemene Dienst van het land Aruba over de dienstjaren 1990 - 1996. Dit rapport is in de Collegevergadering van 16 september 1999 vastgesteld.

Uit doelmatigheidsoverwegingen heeft de Rekenkamer aan u voorgesteld de bevindingen van de ingestelde globale onderzoeken naar de jaarrekeningen 1990 - 1996 in één rapport uit te brengen. U heeft met deze wijze van rapportering ingestemd, onder de voorwaarde dat de kwaliteit van het rapport niet hieronder lijdt.

ALGEMENE REKENKAMER ARUBA

mr. H.O. Toppenberg
voorzitter

drs. E.M. de Cuba RA
secretaris

0 Samenvatting

De Algemene Rekenkamer Aruba (Rekenkamer) onderzocht de jaarrekeningen van de Algemene Dienst van het land Aruba (Land) over de dienstjaren 1990 tot en met 1996. Op grond van dit onderzoek concludeert de Rekenkamer dat de jaarrekeningen 1990 - 1996 van het Land niet voldoen aan de te stellen eisen en onvoldoende inzicht geven in de financiële positie van het Land en derhalve niet geschikt zijn voor het afleggen van verantwoording over het gevoerde beleid.
Op grond van artikel 42 van de Comptabiliteitsverordening 1989 zijn de jaarrekeningen 1990 - 1996 van het Land door de minister van Financiën aan de Rekenkamer ter beoordeling aangeboden. Aangezien op deze aangeboden jaarrekeningen geen accountantscontrole was toegepast zag de Rekenkamer geen kans om met haar personeelsbezetting aan de aan haar bij Landsverordening Algemene Rekenkamer Aruba (PB 1956 no. 35), zoals gewijzigd, opgelegde taak te voldoen. De Staten stemden uiteindelijk in met het voorstel van de Rekenkamer om de jaarrekeningen 1990 - 1995 globaal te beoordelen in plaats van deze te controleren. Formalisering van dit besluit bleef ondanks aandringen van de Rekenkamer achterwege. Ten aanzien van de afdoening van de jaarrekening 1996 spraken de Staten zich niet expliciet uit. Nogmaals beveelt de Rekenkamer aan alsnog tot formalisering van de wijze van afdoening van de jaarrekeningen 1986 - 1996 over te gaan.

Het doel van de door de Rekenkamer ingestelde onderzoeken was een oordeel te vormen omtrent de rechtmatigheid, volledigheid, juistheid en de tijdigheid van de gepresenteerde cijfers alsmede omtrent de toelichting. Bij deze onderzoeken heeft de Rekenkamer gebruik gemaakt van bevindingen van andere controlerende instanties, in het bijzonder van die van de Centrale Accountantsdienst. Deze heeft vanwege de vele leemtes in de administratieve organisatie en interne controle bij de Directie Financiën en bij andere overheidsinstellingen geen accountantscontrole kunnen toepassen. Gezien de vele gebreken was het volgens de Rekenkamer ook niet mogelijk om deze jaarrekeningen op doelmatige wijze te controleren.

Bij haar onderzoek constateerde de Rekenkamer dat de jaarrekeningen 1990 - 1996 van het Land vele tekortkomingen vertoonden. Deze onvolkomenheden hadden zowel betrekking op formele als materiële zaken. Zo voldeden de jaarrekeningen niet aan een aantal voorschriften van de Comptabiliteitsverordening 1989 en kon een groot aantal posten in de jaarrekeningen -ten gevolge van de vele leemtes in de administratieve organisatie en interne controle bij de Directie Financiën en bij andere overheidsinstellingen- niet op doelmatige wijze worden gecontroleerd. Hierdoor en door het ontbreken van formele vastlegging in de vorm van contracten bij het afsluiten van leningen en van andere brondocumenten kon de Rekenkamer zich in veel gevallen geen oordeel vormen omtrent de rechtmatigheid, volledigheid, juistheid en tijdigheid van de verantwoorde ontvangsten en uitgaven. Dit verslag is dan ook een rapport van bevindingen waarin de belangrijkste geconstateerde gebreken en onjuistheden zijn vermeld; de hierin opgesomde tekortkomingen zijn derhalve niet limitatief. Gemakshalve is in bijlage 5 van dit rapport een niet limitatieve opsomming van de geconstateerde tekortkomingen opgenomen.
Het Financieel Grootboek van de Directie Financiën week in een aantal gevallen belangrijk af van de gepresenteerde jaarrekening. Pas vanaf de jaarrekening 1995 kon gebruik worden gemaakt van een met de jaarrekening aansluitend grootboek.
Tot nog toe werd nimmer een onderzoek ingesteld naar het ontstaan en bestaan van de activa en passiva. De Rekenkamer kon zich dan ook geen oordeel vormen over de vraag of de (begin)balans 1990 en volgende jaren een getrouw beeld van de werkelijkheid weergaf.

Tevens bleek dat de waarderingsvoorschriften, zoals vastgelegd in de Comptabiliteitsverordening 1989, niet of niet consequent werden toegepast. In een aantal gevallen schoot de Comptabiliteitsverordening 1989 tekort, zoals bij het vaststellen van inrichtingsvoorschriften.

De Rekenkamer adviseert de geconstateerde gebreken systematisch weg te werken. Daarnaast zal aandacht moeten worden geschonken aan het opleidingsniveau en de werkervaringen van de betrokken administratieve functionarissen. Teneinde een eenmaal bereikt niveau te kunnen handhaven zal de Directie Financiën moeten (blijven) beschikken over adequaat opgeleid personeel. Tevens adviseert de Rekenkamer om aandacht te schenken aan de informatiebehoeften van alle gebruikers van de financiële rapportages. Een aanzet -in hoofdlijnen- tot het wegwerken van de geconstateerde tekortkomingen is in bijlage 6 van dit rapport opgenomen.

De minister van Financiën kon zich grotendeels vinden in de kritiek van de Rekenkamer op de jaarrekeningen 1990 - 1996. Om te komen tot een verbetering van de financiële administratie was door de minister al een aantal maatregelen genomen dan wel voorgesteld. De Rekenkamer vraagt zich af of deze maatregelen voldoende zijn om te komen tot een structurele verbetering van de financiële administratie van het Land of dat ze alleen correctie van de geconstateerde fouten op het oog hebben. De getroffen maatregelen zullen pas bij het onderzoek naar de jaarrekening 1997 en volgende jaren op hun merites worden beoordeeld.

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Krachtens artikel 42 van de Comptabiliteitsverordening 1989 (AB 1989 no. 72) diende de minister van Financiën de jaarrekening van de Algemene Dienst van het land Aruba vóór 1 juni van het daaropvolgende dienstjaar aan de Algemene Rekenkamer Aruba (Rekenkamer) te zenden. Kortheidshalve wordt het land Aruba in het vervolg aangeduid met Land.
Aan dit voorschrift was voor geen van de jaarrekeningen 1990 tot en met 1996 (1990 - 1996) voldaan. Om deze reden en ook door gebrek aan personeel en middelen en vanwege andere prioriteitstellingen (onder andere het onderzoek naar een viertal projecten Vervoer en Communicatie), kon de Rekenkamer niet voldoen aan haar wettelijke verplichting de jaarrekeningen vóór 1 september, c.q. binnen 12 weken na ontvangst, te beoordelen en hierover te rapporteren.
Volgens artikel 1 juncto het eerste en tweede lid van artikel 24 van de Landsverordening Algemene Rekenkamer Aruba (PB 1956 no. 35), zoals gewijzigd, houden de werkzaamheden van de Rekenkamer ten aanzien van de jaarrekening het volgende in:

Artikel 1
De controle op het geldelijk en materieel beheer in de ruimste zin geschiedt -ongeacht welke vorm aan dat beheer is gegeven- door de Rekenkamer.

Het eerste en tweede lid van artikel 24 van deze landsverordening bepalen voorts:

1. *De Algemene Rekenkamer onderzoekt:*
   a. *of de jaarrekening van het Land, bedoeld in artikel 42 van de Comptabiliteitsverordening 1989, en de jaarrekeningen van de landsbedrijven, bedoeld in artikel 36 van de Comptabiliteitsverordening 1989, van de bij landsverordening ingestelde rechtspersoonlijkheid bezittende bedrijven en instellingen, bedoeld in artikel 38 van de Comptabiliteitsverordening 1989, en van de begrotingsfondsen, bedoeld in artikel 39 van de Comptabiliteitsverordening 1989, alle artikelen bevatten, die volgens de voorschriften daarin moeten voorkomen;*
   b. *of de onder a bedoelde jaarrekeningen zijn opgemaakt in overeenstemming met de vastgestelde begrotingslandsverordeningen;*
   c. *of bij het invorderen van ontvangsten en het doen van betalingen de wettelijke regelingen en de besluiten en beschikkingen van het bevoegde gezag zijn in acht genomen.*
2. *De Rekenkamer zal verder zoveel mogelijk er op toezien dat de vorderingen en verplichtingen van het Land met de vereiste voortvarendheid worden geliquideerd en dat alle gelden en goederen van het Land doelmatig worden beheerd.*

Het uitgangspunt, dat de Rekenkamer bij haar onderzoeken gebruik kan maken van de resultaten van de werkzaamheden van de Centrale Accountantsdienst (CAD), of enig andere controlerende accountant, wordt verwoord in het derde lid van artikel 24 van voorgenoemde landsverordening. Middels eigen waarneming overtuigt de Rekenkamer zich ervan dat de CAD of de controlerende accountant voldoende aandacht heeft besteed aan de eisen, gesteld in het eerste en tweede lid van artikel 24. De personele bezetting van de Rekenkamer was steeds op dit uitgangspunt gebaseerd.

De CAD voerde ingevolge zijn permanente opdracht onderzoek uit naar de jaarrekeningen 1990 - 1996 en legde de resultaten hiervan vast in de volgende rapporten:

Tabel 1: Rapporten Jaarrekeningen 1990-1996 Centrale Accountantsdienst

Jaar	Nummer	Datum
1990	95.020	29 september 1995
1991	95.023	13 december 1995
1992	96.001	26 januari 1996
1993	96.007	18 april 1996
1994	96.013	31 juli 1996
1995	96.015	28 oktober 1996
1996	97.044	31 oktober 1997

Evenals in zijn rapporten betreffende de voorgaande rekeningen 1987 tot en met 1989 gaf de CAD aan op de jaarrekeningen 1990 - 1996 geen accountantscontrole te hebben kunnen toepassen. Hierdoor zag de Rekenkamer zich voor het probleem geplaatst dat zij zich, gezien haar personeelsbezetting, niet van haar wettelijke taak kon kwijten. Hierop zal in paragraaf 1.4 nader worden teruggekomen.

1.2 Samenstelling jaarrekening

De verantwoordelijkheid voor het samenstellen van de jaarrekening van het Land ligt bij de minister van Financiën. In verband met onderbezetting en beperkte kennis van zaken bij de Directie Financiën besloot de minister van Financiën het samenstellen van de jaarrekeningen 1990 - 1993 van het Land uit te besteden aan een extern accountantskantoor. Deze jaarrekeningen waren voorzien van een samenstellingsverklaring. De jaarrekeningen 1994 - 1996 daarentegen waren door de Directie Financiën, bijgestaan door externe deskundigen, zelf opgesteld.

1.3 Tekortkomingen financiële administratie

De financiële administratie in de jaren 1990 - 1996 schoot op veel plaatsen ernstig tekort. Deze tekortkomingen werden in de verslagen van de minister van Financiën, opgenomen in de jaarrekeningen, toegelicht. Deze onvolkomenheden waren er tevens de oorzaak van dat de CAD geen accountantscontrole kon toepassen. Om deze redenen werden ook geen accountantsverklaringen bij de jaarrekeningen 1990 - 1996 afgegeven.

De minister van Financiën meldde in zijn verslag bij de jaarrekening 1995 het volgende:
'In de verslagen van de jaarrekeningen 1990 tot en met 1994 werd melding gemaakt van de problematiek ten aanzien van de in die jaren gevoerde administratie.
Over het dienstjaar 1995 is deze situatie in positieve zin gewijzigd. Hoewel er ook voor 1995 ten aanzien van de volledigheid en betrouwbaarheid van de jaarrekening als verantwoordingsstuk nog beperkingen bestaan heeft het in 1994 onder de naam FINAR gestarte verbeterings- en reorganisatieprogramma bij de Directie Financiën reeds aanzienlijke verbeteringen gebracht.'

De Rekenkamer kon noch met betrekking tot de jaarrekening 1995 van het Land noch tot die van 1996 materiële verbeteringen vaststellen ten opzichte van voorgaande jaren.
De verwachting van de Directie Financiën was dat in 1996 verbeteringen, voortvloeiende uit het in 1995 opgestarte project 'Balanssanering', zichtbaar zouden worden. De Rekenkamer heeft niet veel verbeteringen kunnen vaststellen.

Volgens het verslag van de minister van Financiën, opgenomen in de jaarrekening over 1996, zouden de schulden en vorderingen van deelnemingen en participaties zijn afgestemd en formeel ook zijn afgewikkeld in de jaarrekening 1996. Van een formele afwikkeling was geen sprake, getuige de twee 'veeg'verordeningen die thans worden voorbereid, namelijk één 'veeg'verordening voor de kwijtscheldingen van de vorderingen / schulden en één voor de schenkingen. De Rekenkamer is van mening dat -strikt genomen- er pas sprake is van een succesvolle balanssanering indien alle betrokken partijen zich schriftelijk akkoord hebben verklaard met de uitkomst, zoals die is opgenomen in de jaarrekening van het Land, en de Staten ook hun goedkeuring hebben verleend aan de balanssanering.
De Rekenkamer verwijst in dit verband naar de zogenaamde 'opschoningsactie' van 1987. In dat jaar werden diverse vorderingen in de administratie van het Land 'opgeschoond' (bijvoorbeeld Arubus N.V. (Arubus) en Aruven N.V. (Aruven)) zonder dat de 'tegenpartij' daarvan op de hoogte was. De cijfers van de tegenpartij werden derhalve niet aangepast. Aangezien bij de opstelling van de jaarrekening 1990 (en volgende jaren) de jaarrekeningen van de 'tegenpartij' als uitgangspunt dienden voor de bepaling van de stand van de vordering, dan wel van de schuld, werden de in 1987 opgeschoonde bedragen weer opgevoerd in de jaarrekening 1990 van het Land.
Er is overigens wel sprake van een aanzienlijke verbetering in de administratieve verwerking. Zo is er vanaf de jaarrekening 1995 een met de jaarrekening aansluitend grootboek en is de jaarrekening 1996 in vergelijking met voorgaande jaren redelijk op tijd ter beschikking gekomen.

1.4 Voorgeschiedenis jaarrekeningen 1990 - 1996

Naar aanleiding van de ontstane discussie rondom de rekeningen 1987 - 1989, waarvoor kortheidshalve wordt verwezen naar de rapporten van de Rekenkamer inzake deze rekeningen, besloot de regering in 1993 om een externe accountant in te schakelen bij het wegwerken van de achterstallige jaarrekeningen 1990 - 1993. Tegelijkertijd werd het verbeteringsproces van het financieel beheer (FINAR) in gang gezet.
In februari 1996 besloten de Staten uiteindelijk overeenkomstig het voorstel van de Rekenkamer om - onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat hoofddoelstelling en afgeleide doelstellingen van het verbeteringsproces FINAR schriftelijk zouden worden vastgelegd, onder vermelding van een tijdpad voor de realisatie hiervan- de achterstallige jaarrekeningen 1987 - 1995 globaal te beoordelen in plaats van deze te controleren. Deze instemming van de Staten is tot nog toe niet wettelijk vastgelegd, omdat de regering niet genegen was aan de formalisering van het besluit van de Staten medewerking te verlenen, terwijl de Staten niet reageerden op het verzoek van de Rekenkamer om hiertoe over te gaan. Evenmin voldeed de regering aan de door de Staten gestelde voorwaarde om een plan op te stellen waaruit de hoofddoelstelling en afgeleide doelstellingen zouden moeten blijken onder vermelding van het tijdpad waarbinnen deze doelstellingen zullen worden gerealiseerd.
Voor wat betreft de jaarrekening 1996 heeft de Rekenkamer nog geen reactie ontvangen op een brief waarin aan de Staten werd gevraagd om een besluit te nemen over de wijze van afdoening van deze jaarrekening en dit besluit hieromtrent te formaliseren.

De ministerraad heeft namelijk besloten dat de jaarrekening 1996 evenals de voorgaande jaarrekeningen niet aan accountantscontrole wordt onderworpen. Gegeven dit besluit zag de Rekenkamer zich, gezien haar personeelsbestand en de stand van de administratieve organisatie en interne controle van het overheidsapparaat, genoodzaakt om ook omtrent de jaarrekening 1996 een rapport van bevindingen uit te brengen. Dit strookt niet met de wettelijke bepalingen. Daarom dringt de Rekenkamer onverminderd erop aan alsnog een besluit te nemen over de jaarrekening 1996 en tot formalisering van de besluiten ten aanzien van de jaarrekeningen 1986 - 1996 over te gaan.

1.5 Reikwijdte rapport Algemene Rekenkamer Aruba

De CAD gaf in de in tabel 1 genoemde rapporten aan dat in verband met een gebrekkig functionerende administratieve organisatie bij de overheidsdiensten en bij de Directie Financiën in het bijzonder er geen sprake kon zijn van een op doelmatige wijze in te stellen accountantscontrole. De Rekenkamer kon op grond van haar bevindingen deze conclusie onderschrijven. Bij haar onderzoek naar deze jaarrekeningen maakte de Rekenkamer gebruik van de door de CAD hieromtrent opgestelde rapportages. Daarnaast verrichtte de Rekenkamer beperkt aanvullend onderzoek.

De Rekenkamer had, naast het onderzoek naar de rechtmatigheid en volledigheid van de jaarrekeningen, weinig mogelijkheden om het beheer van gelden en goederen van het Land op doelmatigheid te beoordelen.
Niet alleen was er te weinig tijd voor een dergelijk doelmatigheidsonderzoek, maar ontbraken ook de daartoe noodzakelijke voorwaarden in de vorm van een aanvaardbaar functionerende administratie.

Gelet op het voorgaande is het duidelijk dat dit rapport niet anders mag worden gezien dan als een rapport van bevindingen. Het aantal in dit rapport beschreven tekortkomingen is niet limitatief; het beperkt zich slechts tot een aantal belangrijke constateringen.

2 Wettelijk kader

2.1 Comptabiliteitsverordening 1989

Het opstellen van de jaarrekening dient te geschieden in overeenstemming met de op 1 januari 1990 van kracht geworden Comptabiliteitsverordening 1989. Regels aangaande de jaarrekening van het Land komen aan de orde in hoofdstuk VIII, artikelen 41 tot en met 45, van deze verordening.
Hierin zijn onder andere de volgende bepalingen opgenomen:

- het eerste lid van artikel 41 bepaalt dat iedere minister na afloop van een dienstjaar een exploitatieoverzicht over dat dienstjaar dient samen te stellen. Het tweede lid schrijft voor dat dit exploitatieoverzicht, vergezeld van een toelichting houdende een nauwkeurige en volledige verklaring van de gegevens in het exploitatieoverzicht vóór 1 april van het daaropvolgende dienstjaar aan de minister van Financiën dient te worden gezonden;
- het eerste lid van artikel 42 bepaalt dat de minister van Financiën jaarlijks de jaarrekening van het Land over het afgelopen dienstjaar samen dient te stellen en deze vóór 1 juni aan de Rekenkamer dient te zenden;
- het eerste lid van artikel 45 bepaalt dat uiterlijk op 1 september van het jaar, volgend op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, het ontwerp voor een landsverordening tot vaststelling van het saldo van de exploitatierekening dient te worden aangeboden aan de Staten.

Voor wat betreft de jaarrekeningen 1990 - 1996 was aan geen van bovenstaande voorschriften voldaan.

Voorts bepaalt het tweede lid van artikel 42 dat de jaarrekening van het Land in ieder geval bestaat uit:
a) een balans;
b) een exploitatierekening;
c) een staat van investeringen;
d) een staat van herkomst en besteding der middelen;
e) een overzicht van elk ministerie als bedoeld in artikel 41, tweede lid;
f) een toelichting, houdende een nauwkeurige en volledige verklaring van de gegevens, opgenomen in de onderdelen a tot en met c.

Aan het bepaalde in de letters e en f van het tweede lid van dit artikel was niet geheel voldaan. Zowel de volledigheid als de nauwkeurigheid van de toelichting lieten te wensen over. Overigens zijn de jaarrekeningen 1990 - 1996 opgemaakt overeenkomstig de voor die jaren opgestelde begrotingen. Echter, de begrotingen voldeden niet aan het bepaalde in artikel 2 van de Comptabiliteitsverordening 1989, namelijk dat iedere minister voor het komende dienstjaar een ontwerp voor een landsverordening tot vaststelling van de begroting voor zijn ministerie opstelt. Jaarlijks werd er één ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting, bestaande uit zeven deelbegrotingen, ter goedkeuring aan de Staten aangeboden, in plaats van zeven ontwerp-landsverordeningen.

Artikel 43 van de Comptabiliteitsverordening 1989 vermeldt dat de inrichting van de in artikel 42 genoemde bestanddelen van een jaarrekening dient te geschieden overeenkomstig bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vastgestelde modellen.

Ten tijde van het schrijven van dit rapport waren geen modellen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vastgesteld. Het ontbreken van deze modellen maakte het de Rekenkamer onmogelijk de naleving van de bepaling van het eerste lid, letter a, van artikel 24 van de Landsverordening Algemene Rekenkamer Aruba na te gaan. Volgens dit artikel dient de Rekenkamer onder andere te onderzoeken of de jaarrekening van het Land alle posten bevat die volgens de voorschriften daarin moeten voorkomen.

2.2 Stelselwijziging

Wettelijke regeling

Per 1 januari 1990 vond met het van kracht worden van de Comptabiliteitsverordening 1989 een stelselwijziging plaats. Het van oudsher gehanteerde principe van verantwoording op kasbasis werd vervangen door verantwoording op transactiebasis.
Volgens de memorie van toelichting behorende bij de Comptabiliteitsverordening 1989 *"houdt zulks in, dat als kosten moeten worden gezien de financiële gevolgen die verbonden zijn aan het afsluiten van een transactie of het leveren van een prestatie, ongeacht of deze financiële gevolgen terstond in contant geld ofwel later per bankoverschrijving worden voldaan"*.
Evenzo wordt in deze memorie van toelichting ten aanzien van de middelenpost inkomsten- en winstbelasting het volgende opgemerkt: *"Meer objectief is het om de hiervoor genoemde belastingen als middel te verantwoorden van het jaar waarin het Land recht kan doen gelden op de desbetreffende belastingen; dat is bij de inkomstenbelasting en winstbelasting derhalve het jaar waarin inkomen is verdiend c.q. winst is gemaakt."*
De Rekenkamer stelde vast dat bij Ministeriële Regeling van 22 december 1994 (AB 1994 no. 58) tot wijziging van de Regeling centrale begrotings- en financiële administratie (AB 1990 no. 98) *"een tweetal nuanceringen met betrekking tot consequenties van het transactiesysteem"* werden ingevoerd in artikel[4] 15a, luidende als volgt:

1. *De kosten wegens salarissen en sociale lasten worden geboekt onder het dienstjaar waaronder zij geboekt zijn ingevolge de artikelen 19 en 20 van de Regeling overige financiële administraties (AB 1991 no. 115).*
2. *De middelen, afkomstig van bij kohier op te leggen belastingen, worden geboekt onder het dienstjaar waaronder de desbetreffende belasting is opgelegd.*

De Rekenkamer merkt op dat in deze ministeriële regeling geen onderscheid wordt gemaakt tussen de verschillende soorten belastingen, zoals aanslagbelastingen en afdrachtsbelastingen. Het gevolg hiervan is dat bijvoorbeeld loonbelasting, die een afdrachtsbelasting is welke op aangifte wordt afgedragen en dus in principe niet onder de ministeriële regeling valt, toch deze regeling volgt zodra er een naheffingsaanslag wordt opgelegd. Hierdoor worden de beginselen van het transactiesysteem doorbroken bij afdrachtsbelastingen, zodra er sprake is van naheffingsaanslagen. Dit stelsel schrijft voor dat de opbrengsten worden verantwoord in het jaar, waarop deze betrekking hebben.

Door de introductie van artikel 15a in de Regeling centrale begrotings- en financiële administratie wordt het mogelijk om bepaalde posten in de exploitatierekening (met name de twee voornaamste posten: personeelskosten en belastingen) op kasbasis te verantwoorden met alle gevolgen van dien.

De Rekenkamer is dan ook de mening toegedaan dat er geen sprake is van 'nuanceringen' doch van bepalingen die in strijd zijn met de grondgedachte van de Comptabiliteitsverordening 1989, zoals verwoord in artikel 1:

In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

Kosten: *in het verleden aangegane, huidige en toekomstige betalingsverplichtingen van het Land betrekking hebbende op één dienstjaar;*

Middelen: *in het verleden ontvangen, huidige en toekomstige inkomsten van het Land betrekking hebbende op één dienstjaar.*

De memorie van toelichting meldt ten aanzien hiervan het volgende:
"Ten aanzien van kosten en middelen blijkt duidelijk uit deze definities, dat verantwoording daarvan geschiedt ten laste respectievelijk ten gunste van het dienstjaar waarop zij betrekking hebben, ongeacht in welk jaar zij worden of zijn betaald, respectievelijk ontvangen."
De Rekenkamer kan begrip opbrengen voor de praktische problemen bij de toerekening van de aanslagbelastingen (inkomsten- en winstbelasting) aan enig dienstjaar omdat op het moment van opstelling van de jaarrekening nog niet bekend is welk inkomen is verdiend, dan wel welke winst is gemaakt, door de belastingplichtigen.
De Rekenkamer beveelt aan deze afwijking in de Comptabiliteitsverordening 1989 zelf te regelen en niet in een ministeriële regeling.

Tegenover de andere 'nuanceringen' (belastingen, niet zijnde aanslagbelastingen, en de salarissen) staat de Rekenkamer minder positief. Immers, door de introductie van het kasbasissysteem voor bepaalde posten wordt de mogelijkheid geboden om te schuiven met middelen en uitgaven, terwijl met het nieuwe stelsel onder andere juist werd beoogd hieraan een einde te maken. Als gevolg van de selectieve herintroductie van het kasstelsel kan inbreuk worden gedaan op het budgetrecht van de Staten door uitgaven te vertragen dan wel te versnellen al naar gelang de mate van uitputting van de begroting van het lopend jaar. De praktische voordelen van de gekozen oplossing wegen naar de mening van de Rekenkamer niet op tegen dit nadeel.

Praktische uitwerking
Als gevolg van de stelselwijziging weken de beginsaldi van de bezittingen en de schulden van de jaarrekening 1990 van het Land sterk af van de eindsaldi van de bezittingen en schulden van de rekening 1989 van het Land. Een overzicht van deze verschillen is opgenomen in bijlage D van de jaarrekening 1990 van het Land. Een onderzoek naar het ontstaan en bestaan van de bezittingen en schulden werd nimmer ingesteld.

Naast diverse op- en afwaarderingen van balansposten om tot de beginsaldi 1990 te komen, vonden nog grote aantallen correcties in de exploitatierekening plaats. Alle kosten en middelen die betrekking hadden op 1989 of eerder en die geboekt waren in de exploitatierekening van 1990 of later werden in de beginbalans gecorrigeerd. Dit betekende dat deze kosten en middelen niet in enig jaar ten laste of ten gunste kwamen van bepaalde begrotingsposten en dat hierover derhalve geen verantwoording werd afgelegd.

Het gesaldeerde effect van de correcties bedroeg volgens bijlage D van de jaarrekening 1990 van het land Afl. 24,6 miljoen en werd ten laste van de post 'Saldi reserve' gebracht.
De grote aantallen correcties, die door de externe accountant bij het samenstellen van de jaarrekening 1990 van het Land werden uitgevoerd om de kosten en middelen die betrekking hadden op 1990 ook als last dan wel als bate van 1990 te verantwoorden, illustreren de moeizame wijze waarop de Comptabiliteitsverordening 1989 werd ingevoerd.

Het doel van het nieuwe stelsel was om op elk moment een juist inzicht te krijgen in de stand van de financiële situatie van het Land. De invoering van het nieuwe systeem bracht voor diverse posten bij het samenstellen van de jaarrekening 1990 van het Land waarderingsproblemen met zich mee.
Verwezen wordt onder meer naar de opmerkingen bij de balansposten vaste activa, debiteuren inzake belastingopbrengsten alsmede voorzieningen. De Rekenkamer is dan ook van mening dat dit doel niet wordt bereikt, zolang de probleempunten niet op een behoorlijke wijze zijn opgelost.

2.3 Grondslagen waardering en resultatenbepaling

Het Land kende tot en met 1996 geen jaarrekeningenrecht. Volgens de jaarrekeningen van het Land was bij de bepaling van de grondslagen aansluiting gezocht bij de Nederlandse Gemeentelijke Comptabiliteitsvoorschiften, welke laatstelijk gewijzigd waren per 1 januari 1995. Deze voorschiften hadden als uitgangspunt te komen tot verantwoording op basis van het stelsel van baten en lasten. Het in deze Gemeentelijke Comptabiliteitsvoorschiften gehanteerde referentiekader was Titel 9, Boek 2 van het (Nederlandse) Burgerlijk Wetboek.

Zoals reeds in paragraaf 2.1 aan de orde is gesteld waren de in artikel 43 van de Comptabiliteitsverordening 1989 aangekondigde en bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vast te stellen modellen ten tijde van het schrijven van dit rapport formeel niet vervaardigd.
Wel is een door de externe accountant en de Directie Financiën opgesteld concept-model voor de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling, blijkens het verslag van het Overlegorgaan Project Jaarrekeningen van 29 december 1994, in principe geaccepteerd door de ministerraad.

De in dit voorstel gepresenteerde waarderingsgrondslagen weken echter af van de grondslagen, zoals die in de jaarrekeningen waren vermeld. De wijziging was met name van belang voor de waarderingen van deelnemingen en kapitaalverstrekkingen. Zo dienden deelnemingen in het voorstel te worden gewaardeerd op basis van de netto-vermogenswaarde. In de jaarrekening werden deelnemingen gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere netto-vermogenswaarde. Waarderingen tegen verkrijgingsprijs in plaats van tegen netto-vermogenswaarde leidden in de loop der jaren tot aanzienlijke verschillen. Ook bij de waardering van kapitaalverstrekkingen was sprake van een wijziging ten opzichte van het voorstel. Hierin werd nog onderscheid gemaakt tussen kapitaalinbreng in bij landsverordening ingestelde lichamen en kapitaalinbreng in overheidsbedrijven. Eerstgenoemde kapitaalinbreng zou gewaardeerd worden tegen nominale waarde, verminderd met een eventuele voorziening uit hoofde van geleden verliezen, terwijl kapitaalinbreng in overheidsbedrijven zou worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Dit onderscheid werd bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening niet meer gemaakt doch wel toegepast.
Overigens dienden volgens de Gemeentelijke Comptabiliteitsvoorschiften 1995 activa en passiva te worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Voorts heeft de Rekenkamer principiële bezwaren tegen het niet volledig opnemen van alle bezittingen op de balans en het niet vormen van voorzieningen voor verplichtingen op het moment dat deze ontstaan (duurtetoeslagen, uitkering bij wijze van pensioen, pensioenen gezagsdragers, overbruggingstoelage ministers en Statenleden, voorziening groot onderhoud en dergelijke).

2.4 Presentatie jaarrekening

De Rekenkamer kon bij gebrek aan de in artikel 43 van de Comptabiliteitsverordening 1989 bedoelde vastgestelde modellen niet toetsen of de inrichting van de gepresenteerde jaarrekening voldeed aan de wettelijk gestelde eisen.

Wel stelde de Rekenkamer vast dat de opzet van de jaarrekening 1990 en volgende jaren voor wat betreft de exploitatierekening (hoofdstuk 2 in de jaarrekening) identiek is aan die van de desbetreffende landsverordening tot vaststelling van de begroting van het betreffende jaar.

De Rekenkamer stelde verder vast dat de aan haar aangeboden jaarrekeningen niet volledig waren. Immers, de exploitatie-overzichten per ministerie, vergezeld van een toelichting, houdende een nauwkeurige en volledige verklaring van de gegevens in het exploitatie-overzicht, waren niet bij de jaarrekeningen gevoegd.

De Rekenkamer constateerde bovendien dat de toelichting op zowel de balans als de exploitatierekening in de jaarrekeningen 1990 - 1996 een groot aantal onjuistheden kende en dat de bij de exploitatierekening verstrekte specificaties een grote mate van details bevatten. Ook constateerde de Rekenkamer dat als er al sprake was van een toelichting bij de exploitatierekening dat deze niet verder ging dan het constateren van de verschillen tussen de begrote en de werkelijke cijfers. Dit was ontoereikend, omdat hiermede geen (relevante) informatie wordt toegevoegd over het gevoerde beleid.
Van belang is om het werkelijke beleid, vertaald naar florins, te confronteren met het voorgenomen beleid, eveneens vertaald naar florins en eventuele verschillen op zodanige wijze toe te lichten dat de Staten inzicht krijgen in de mate en de wijze van verwezenlijking van het voorgenomen beleid.
Overigens had de CAD de Directie Financiën op de onjuistheden in de toelichting behorende bij de jaarrekening gewezen, maar laatstgenoemde koos ervoor deze niet aan te passen.

3 Administratieve organisatie en interne controle Directie Financiën

Binnen het financieel beheer van het Land vervult de Directie Financiën, die onder andere de volgende functies heeft, een centrale rol:

- het verstrekken van informatie aan de leidinggevende organen ten behoeve van het besluitvormingsproces. Dit betreft niet alleen informatie ten behoeve van de ministers, maar ook ten behoeve van de leiding van de Directie Financiën en andere directies, diensten en afdelingen (kredietbewaking, liquiditeitsplanning en dergelijke);
- het verstrekken van informatie aan de lagere niveaus ten behoeve van de uitvoering van de werkzaamheden;
- het verstrekken van informatie ten behoeve van het afleggen van verantwoording;
- het samenstellen van begrotingen en jaarrekeningen;
- het uitvoeren van interne controle.

Wil de Directie Financiën bovengenoemde functies goed vervullen dan dient de administratieve organisatie, inclusief de daarin verweven maatregelen van interne controle, te voldoen aan minimale eisen, zoals:

- de aanwezigheid en goede werking van door de minister van Financiën geautoriseerde organisatieschema's, taak- en functiebeschrijvingen, bevoegdheden, procedures en richtlijnen;
- het uitoefenen van controle op uitvoering van taken en naleving van bevoegdheden, procedures en richtlijnen;
- de aanwezigheid van functiescheidingen;
- het aanleggen van registers van belangrijke overeenkomsten;
- het bijhouden van standenregisters voor de periodieke betalingen en ontvangsten;
- het frequent doen aansluiten van het grootboek met de sub-administratie.

De Rekenkamer constateerde met betrekking tot de jaarrekeningen 1990 - 1996 onder meer de volgende tekortkomingen:

- het ontbreken van geformaliseerde taak- en functiebeschrijvingen, procedures en richtlijnen;
- het onvoldoende of helemaal niet uitvoeren van een aantal administratieve werkzaamheden zowel op lager als op hoger niveau (afstemming financiële verhoudingen tussen Land en bedrijven / Instellingen / Ontvanger der Belastingen; adequate registratie van opgenomen leningen / uitgegeven leningen; aansluiting van sub-administraties met de corresponderende post uit de hoofdadministratie; uitzoeken van tussenrekeningen; aansluiting met banksaldi);
- het vrijwel ontbreken van controle op juistheid en volledigheid van boekingen, hetgeen in een zeer groot aantal correctieboekingen ter waarde van miljoenen florin resulteerde. Deze correctieboekingen werden in 1995 en 1996 versluierd door het creëren van de grootboekrekeningen 'Kosten voorgaande jaren' en 'Middelen voorgaande jaren'. De exploitatierekening 1995 telde 275 (1994: 250) verschillende grootboekrekeningen voor kosten. In 1994 werd de grootboekrekening 'Kosten voorgaande jaren' geïntroduceerd; gebleken is dat in 1996 (tot en met september), onnodig, voor ongeveer 9 miljoen florin aan kosten, investeringen en voorschotten, betrekking hebbende op 1995 was geboekt, als 'Kosten voorgaande jaren'. Deze boekingen waren reeds verricht ruim voordat het grootboek 1995 werd afgesloten en hadden derhalve nog in het boekjaar 1995 kunnen worden verantwoord.

Deze werkwijze ondermijnde niet alleen het transactiestelsel, maar gaf ook een vertekend beeld, omdat diverse kostensoorten verzameld werden op één grootboekrekening. Ook de confrontatie met begrote cijfers verloor hierdoor haar betekenis;

- het vrijwel ontbreken van interne controle in de verslagperiode;
- het ontbreken van actuele periodieke verslaggeving (per maand / kwartaal / jaar), waarin begroting en werkelijkheid met elkaar waren geconfronteerd. Ook een analyse van onder- / overschrijdingen (kredietbewaking) was door de administratie niet gemaakt;
- het niet optimaal functioneren van de informatievoorziening van de diensten en de ministers naar de Directie Financiën. Hierdoor werd het risico vergroot dat informatie niet juist, tijdig of volledig in de jaarrekeningen werd verwerkt;
- het ontbreken van een zelfstandig balansonderzoek van de beginbalansposten. Hierdoor bestaat onzekerheid ten aanzien van de getrouwheid van de in de beginbalans opgenomen posten.

De kwaliteit van de financiële administratie was mede om voornoemde redenen onvoldoende. Niettegenstaande de reparaties die door de Directie Financiën werden uitgevoerd, bleef de informatieve waarde van de jaarrekeningen 1990 - 1996 van het Land gering.
In de eerste plaats door het tijdsverloop (volgens de Comptabiliteitsverordening 1989 dient een jaarrekening uiterlijk op 1 september van het daaropvolgende dienstjaar aan de Staten te worden aangeboden), in de tweede plaats door de verschuiving van posten van materiële betekenis over de verschillende jaren en tenslotte door de vele onzekerheden en onjuistheden. De onzekerheden vonden mede hun oorzaak in de achterstanden bij andere diensten en bedrijven, waardoor in de jaarrekeningen een groot aantal schattingen waren opgenomen.

4 Begroting

Een taakstellende begroting kent onder meer de volgende functies:
- het geven van een samenvattend en geïntegreerd overzicht van toekomstige activiteiten en de hiermee te bereiken resultaten, respectievelijk doelstellingen;
- het fungeren als richtlijn voor de verantwoordelijke functionarissen, die tevens een vorm van beleidsoverdracht inhoudt;
- de machtiging om uitgaven te doen, respectievelijk verplichtingen aan te gaan;
- een middel om de uitvoering van het beleid te coördineren;
- een middel voor de betrokken functionarissen bij het afleggen van verantwoording terzake van aan hen gedelegeerde bevoegdheden;
- een instrument om het beleid en de uitvoering hiervan te toetsen.

Wil een taakstellende begroting bovenstaande functies goed vervullen dan dient deze realistisch en met grote nauwgezetheid te worden opgesteld.

Met betrekking tot de begrotingen 1990 - 1996 van het Land werden echter onder meer de volgende tekortkomingen geconstateerd;
- naast de posten die niet of nauwelijks te begroten waren (zoals koersverschillen) werden in de begrotingen ook jaarlijks terugkerende uitgaven niet of niet realistisch begroot (kosten boedelscheiding, rentekosten, afschrijvingskosten);
- de landsverordeningen tot wijziging van de Landsverordeningen tot vaststelling van de begrotingen 1990 - 1996 waren nog niet ter goedkeuring aangeboden aan de Staten.

De begrotingsfunctie 'machtiging tot het doen van uitgaven' werd hiermee buitenspel gezet.

De artikelen 14 tot en met 16 van hoofdstuk III van de Comptabiliteitsverordening 1989 bepalen het volgende:
Artikel 14:
1. *Bij landsbesluit kan aan de betrokken minister machtiging worden verleend tot:*
   a. *overschrijding van de in de begroting voor zijn ministerie geraamde kosten;*
   b. *overschrijding van in de begroting van zijn ministerie geraamde investeringen of het doen van niet in die begroting geraamde investeringen, mits het betreft het aangaan van betalingsverplichtingen die geen uitstel gedogen tot het volgend begrotingsjaar.*
2. *De voordracht voor een landsbesluit als bedoeld in het eerste lid, wordt gedaan door de betrokken minister in overeenstemming met de minister van Financiën; de voordracht wordt niet gedaan, dan nadat de betrokken minister en de minister van Financiën het ontwerp van het landsbesluit, vergezeld van zowel de toelichting met betrekking tot de middelen ter dekking van de betrokken kosten, als het advies dat de Raad van Advies over het ontwerp aan de genoemde ministers heeft uitgebracht, aan de Staten hebben overgelegd en de Staten gedurende twee weken de gelegenheid is geboden hun wensen en bezwaren ter kennis te brengen van de betrokken minister en de minister van Financiën.*
3. *De betrokken minister stelt terstond na de totstandkoming van een landsbesluit als bedoeld in het eerste lid, een ontwerp voor een landsverordening tot wijziging van de landsverordening tot vaststelling van de begroting van zijn ministerie op.*

Hij zendt het ontwerp zo spoedig mogelijk, doch in ieder geval vóór 1 april van het daaropvolgende dienstjaar aan de minister van Financiën; op het ontwerp is artikel 3, eerste lid, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 15:

Indien het aangaan van een betalingsverplichting zo dringend gewenst is, dat daarvoor niet de procedure als bedoeld in artikel 14, kan worden gevolgd, geschiedt het aangaan van die betalingsverplichting ten laste van de post onvoorziene kosten, bedoeld in artikel 2, vierde lid, bij landsbesluit, op voordracht van de betrokken minister in overeenstemming met de minister van Financiën.

Artikel 16:

1. *Bij landsbesluit kan aan de minister van Financiën machtiging worden verleend tot het doen van betalingen waarvoor op de begroting van het desbetreffende ministerie geen gelden zijn opgenomen, of geen gelden meer beschikbaar zijn.*
2. *De minister ten laste van wiens begroting de in het eerste lid genoemde kosten worden gemaakt, stelt terstond na de totstandkoming van een landsbesluit als bedoeld in het eerste lid, een ontwerp voor een landsverordening tot wijziging van de landsverordening tot vaststelling van de begroting van zijn ministerie op. Hij zendt het ontwerp zo spoedig mogelijk, doch in ieder geval vóór 1 april van het daaropvolgende dienstjaar aan de minister van Financiën; op het ontwerp is artikel 3 eerste lid, van overeenkomstige toepassing.*

Door het goedkeuren van deze artikelen stemden de Staten in wezen in met een uitholling van hun budgetrecht. Immers, de mogelijkheid werd geschapen om bij landsbesluit, weliswaar achteraf goedgekeurd bij landsverordening, de begroting te overschrijden of uitgaven te doen die oorspronkelijk niet waren begroot.

Over de dienstjaren 1990 - 1996 kwamen veel begrotingsoverschrijdingen voor. Ten onrechte ontbraken landsbesluiten, die machtiging verleenden tot deze overschrijdingen; eveneens ontbraken de landsverordeningen tot wijziging van de Landsverordeningen tot vaststelling van de begrotingen van het Land voor de dienstjaren 1990 - 1996. Aan het derde lid van artikel 14 van de Comptabiliteitsverordening 1989 was derhalve niet voldaan. De geconstateerde begrotingsafwijkingen zijn in bijlage 3 (3.1 - 3.7) per dienstjaar per ministerie weergegeven. Tevens zijn deze begrotingsafwijkingen grafisch weergegeven per ministerie in bijlage 4 (4.1 - 4.21). Voorts is in bijlage 4 de confrontatie van de begrotingen en de jaarrekeningen 1990 - 1996 grafisch weergegeven op het niveau van hoofdkostensoorten (4.22 - 4.68) en op het niveau van kostensoorten (4.69 - 4.85) om enigszins inzicht te geven in de meest in het oog springende begrotingsoverschrijdingen. Deze grafieken zijn opgesteld op basis van de cijfers, opgenomen in bijlage 2, tabel 2.3.

5 Balans per 31 december 1990 - 1996

5.1 Materiële vaste activa

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.1.

Waarderingsgrondslag

Vaste activa worden gewaardeerd tegen historische aanschafwaarde, verminderd met lineaire afschrijving, welke gebaseerd is op de verwachte levensduur. Voorts wordt vermeld dat in de jaarrekening slechts die vaste activa worden verantwoord, die tegen een offer door het Land zijn verkregen en naar hun aard duurzaam dienstbaar zijn.

Geconstateerd

Ten behoeve van de jaarrekeningen van het Land was door de Directie Financiën niet nagegaan of de op de balans opgenomen activa fysiek aanwezig waren en of deze nog een reële boekwaarde hadden. Voorts was niet vastgesteld of alle bezittingen die het Land in eigendom had ook als zodanig bij het Land geregistreerd stonden. De Directie Financiën had ten tijde van het schrijven van dit rapport hiernaar nog geen onderzoek (laten) verricht(en). Evenmin was vastgesteld of de gepresenteerde boekwaarde van de vaste activa reëel was en of er sprake was van volledig eigendomsrecht.
Zo was bijvoorbeeld het gebouw Bushiri, volgens de jaarrekening van de Stichting Aruba Hospitality Trade & Training Center, eigendom van het Land. Het gebouw kwam echter niet voor op het overzicht aangaande materiële vaste activa van het Land.
Het gebouw, waarin het Dr. Horacio E. Oduber Hospitaal zich bevond, behoorde volgens de jaarrekeningen van het ziekenhuis toe aan het Land. Echter bij het Land kwam dit pand niet onder de activa voor.
De in 1988 aangekochte panden van de erven Arends, Wilhelminastraat 8, Oranjestraat 1 en Zoutmanstraat 13 en 15, waren ultimo 1996 gewaardeerd voor ongeveer Afl. 1,8 miljoen. De (indertijd betaalde) verkrijgingsprijs van Afl. 2,2 miljoen riep bij de Rekenkamer vragen op die niet werden opgehelderd. Kortheidshalve wordt hiervoor verwezen naar het rapport van de Rekenkamer inzake de rekening 1988. Gezien de staat waarin deze panden zich tot en met 1996 bevonden leek de Rekenkamer de in de rekening opgenomen waarde niet realistisch.

Het bleek dat op nog niet opgeleverde investeringen en op activa, die in een bepaald jaar nog niet in gebruik waren genomen, in dat jaar wel reeds werd afgeschreven. Zo werd op het radarproject reeds in 1995 afgeschreven, terwijl deze pas in 1996 in gebruik werd genomen; ook op de via het Landsbedrijf Ontwikkelingsprojecten (LOP) betaalde termijnen voor de nieuwbouw van de Educacion Profesional Basico (EPB) werd in 1996 afgeschreven terwijl deze ultimo 1996 nog niet in gebruik was genomen. De Rekenkamer is van mening dat pas moet worden afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname, dan wel bij aflevering van het actief. Overigens zal de Rekenkamer terugkomen op de investeringen die worden gefinancierd met door het Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken (KABNA)[1] verstrekte schenkingen uit de meerjarenplanfondsen. Tot en met de jaarrekening van 1995 was het niet mogelijk de afschrijvingslast in de exploitatierekening aan te sluiten met het afschrijvingsbedrag volgens de verloopstaat materiële vaste activa in de toelichting bij de jaarrekening.

[1] Het KABNA is met ingang van 1 januari 1998 onderdeel van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelatie

Van een groot aantal van de onderzochte uitgaven aangaande de investeringen was de aanwezige documentatie niet compleet of voldeed niet aan de daaraan te stellen eisen. De door de Rekenkamer geconstateerde afwijkingen betroffen onder andere:

- in een aantal gevallen waren er geen bestelbonnen aanwezig;
- in een aantal van de daarvoor in aanmerking komende gevallen bleek niet of er offerteprocedures waren gevolgd;
- in enkele gevallen waren de originele facturen niet aanwezig;
- de bepalingen van de artikelen 25 en 26 van de Comptabiliteitsverordening 1989, waarin wordt voorgeschreven in welke gevallen er een aanbesteding, onderhands dan wel openbaar, moet plaatsvinden werden veelal niet nageleefd;
- in een aantal gevallen ontbraken de achterliggende stukken. Hierdoor was het niet mogelijk om na te gaan of het bedrag van het mandaat juist was berekend en of aan de bepalingen van artikel 25 van de Comptabiliteitsverordening 1989 was voldaan.

De Rekenkamer constateerde tevens dat, zonder nadere toelichting, voor gelijksoortige activaposten verschillende afschrijvingspercentages werden toegepast, zelfs nadat de Directie Financiën de activalijsten op deze verschillen had onderzocht en aangepast. Ook bleek dat door een aantal wijzigingen de gehanteerde afschrijvingspercentages niet meer gelijk waren aan de begrote percentages, waardoor de toelichting: "De toegepaste afschrijvingspercentages zijn conform de begrotingen 1995 en 1996" onjuist werd. In de begrotingen 1995 en 1996 werd niet afgeschreven op activa die in het desbetreffende jaar waren aangeschaft; in de jaarrekeningen werd dit wel gedaan. Tenslotte waren er bedragen geactiveerd die als kosten hadden moeten worden geboekt.

In de toelichting op de vaste activa ontbrak ten onrechte de post 'Desinvesteringen'. Uit de exploitatierekening 1992 bleken bijvoorbeeld vaste activa met een opbrengstwaarde van Afl. 1,5 miljoen (aanschafwaarde Afl. 3,3 miljoen) te zijn verkocht.
Ten aanzien van desinvesteringen diende zowel de oorspronkelijke aanschafwaarde als het afgeschreven bedrag op het moment van verkoop te worden vermeld.

De ontwikkelingsprojecten, die via het LOP waren gefinancierd, werden als investeringen in de jaarrekening verantwoord.
Deze investeringen bedroegen bijvoorbeeld in 1996 in totaal Afl. 33,2 miljoen. Opmerkelijk was dat deze via het KABNA gefinancierde ontwikkelingsprojecten sedert 1992 veelal 'om niet' werden verkregen (schenkingen). Strikt genomen zouden zij volgens de toelichting op de post 'Materiële vaste activa' niet op de balans moeten worden opgenomen en gewaardeerd. In de praktijk werden deze investeringen in strijd met de waarderingsgrondslag wel op de balans opgenomen. De Rekenkamer acht het 'om niet' verkrijgen van een activum geen steekhoudend argument om dit activum niet op de balans op te nemen. Immers, de waarde van het activum is bekend en het bedrag van de schenking ook.
Ook was er sprake van projecten, waarvan de uitgaven bij controle bleken niet te voldoen aan door het KABNA gestelde eisen waardoor het Land hiervoor zou moeten opdraaien. Deze projecten werden dus niet 'om niet' verkregen en hoorden terecht op de balans te worden opgenomen.
Voorts valt op te merken dat van de via het KABNA gefinancierde investeringen geen melding in de begroting van het Land werd gemaakt. Door deze handelwijze ontstond er een groot verschil tussen de begrote investeringen en de werkelijke investeringen.

De Rekenkamer is van mening dat zowel in de memorie van toelichting bij de landsverordening tot vaststelling van de begroting van het Land als in de toelichting bij de balanspost materiële vaste activa in de jaarrekening melding moet worden gemaakt van de door het KABNA gefinancierde projecten, desnoods door middel van een verwijzing naar de begroting en jaarrekening van het LOP.

In de toelichting op de post 'Materiële vaste activa' wordt verder vermeld dat gronden en terreinen uitsluitend zijn verantwoord voorzover deze door een aankoop zijn verkregen en zijn opgenomen in de vaste activa administratie. Voorts staat in de toelichting dat domeingronden (al dan niet verhuurd of in erfpacht uitgegeven door het Land) en 'om niet' verkregen vaste activa niet zijn opgenomen en gewaardeerd.
De Rekenkamer wijst erop dat zowel het niet activeren van bezittingen die daarvoor in aanmerking komen, als het nalaten van noodzakelijke afwaarderingen van bezittingen in strijd is met de algemene beginselen van waardering van activa. Door het niet opnemen van de daarvoor in aanmerking komende activa op de balans bestaat het gevaar dat deze bezittingen onopgemerkt aan het Land kunnen worden onttrokken.

Verwerken van activa en passiva is volgens de Rekenkamer noodzakelijk indien het waarschijnlijk is dat er in de toekomst economische voordelen, respectievelijk een uitstroom van middelen hieruit kunnen voortvloeien en de omvang van de activa / passiva op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. In de toelichting bij de jaarrekeningen wordt niet aangegeven dat het op betrouwbare wijze vaststellen van de omvang van de activa / passiva niet mogelijk is.

Conclusie
Gezien het ontbreken van een zelfstandig (begin)balansonderzoek en het beperkte onderzoek van de Rekenkamer en gelet op de gebrekkige administratieve organisatie en interne controle ter Directie Financiën en de geconstateerde onjuistheden, kan de Rekenkamer geen uitspraken doen omtrent de juistheid en de volledigheid van de balanspost 'Materiële vaste activa' in de jaarrekeningen 1990 - 1996.

5.2 Financiële vaste activa

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.2.

5.2.1 Deelnemingen

Waarderingsgrondslag
Deelnemingen (waarbij belangrijke invloed op zakelijk en financieel beleid bestaat) worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere netto-vermogenswaarde.

Geconstateerd
Algemeen
Mede door het ontbreken van aandeelhoudersregisters, al dan niet als gevolg van de uitgifte van aandelen aan toonder, kon niet met zekerheid worden vastgesteld in hoeverre en in welke bedrijven het Land in de jaren 1990 - 1996 een belang in de vorm van een deelneming had.
Bij de opstelling van de jaarrekeningen van het Land werd van de veronderstelling uitgegaan dat het Land een 100% belang in de in de jaarrekeningen opgenomen vennootschappen bezat.

Ten aanzien van Aruven N.V. (Aruven) rijst bij de Rekenkamer twijfel omtrent de juistheid van deze veronderstelling. Uit onderzoek heeft de Rekenkamer kunnen vaststellen dat het Land in 1986 een deelneming had in Aruven van 82,85%, terwijl de verkrijging van de overige aandelen haar niet is gebleken uit de beschikbare documenten.
Sedert het jaar 1995 werd in de toelichting bij de balans het overzicht 'Resultaat uit deelnemingen', in tegenstelling tot de jaren daarvoor, niet meer opgenomen. De Rekenkamer acht dit een gemis.

Air Aruba N.V.

De deelneming van het Land in Air Aruba N.V. (Air Aruba) was in de jaarrekening 1996 van het Land voor het eerst opgenomen. In de toelichting bij de balanspost 'Deelnemingen' werd vermeld dat het Land aan haar verplichting tot volstorting van de aandelen had voldaan door conversie van betaalde voorschotten in aandelenkapitaal. Deze voorschotten werden verstrekt in 1992 (Afl. 3,2 miljoen) en 1993 (Afl. 3,5 miljoen).
Aan de verstrekking van (renteloze) voorschotten aan bedrijven (in casu Air Aruba) lag geen wettelijke regeling ten grondslag. De Rekenkamer constateerde dat deze voorschotten renteloos en niet begroot waren. Evenmin was voor het verstrekken van de renteloze voorschotten anderszins goedkeuring van de Staten verkregen. In wezen waren de verstrekte voorschotten dan ook onrechtmatig.
Feitelijk waren deze voorschotten een verkapte vorm van geldleningen, waarvoor goedkeuring van de Staten vereist was (ex artikel V-14 van de Staatsregeling juncto artikel 22 van de Comptabiliteitsverordening 1989). Immers, gelden werden ter beschikking gesteld aan bedrijven met de bedoeling dat zij deze terugbetaalden. Voor de beschikbaarstelling van gelden had rente moeten worden vergoed. Volgens de Rekenkamer had naar de geest van de wet zowel voor de verstrekking van voorschotten als voor het niet in rekening brengen van rente (dit is een schenking) over deze voorschotten goedkeuring van de Staten moeten worden gevraagd.
Kortom, ten aanzien van Air Aruba constateerde de Rekenkamer handelen zonder goedkeuring van de Staten en dus in strijd met de Staatsregeling (verstrekking van voorschotten) en met de artikelen 27 (deelneming in een privaatrechtelijk rechtspersoon) en 28 (schenking van rente op de verstrekte voorschotten) van de Comptabiliteitsverordening 1989.
Het besluit tot de conversie van de verstrekte voorschotten in aandelenkapitaal was niet in 1996 gevallen, maar al bij de verstrekking van de voorschotten in 1992 en 1993. De deelneming van het Land in Air Aruba had dus al eerder in de jaarrekening van het Land moeten zijn verantwoord.
Aangezien het eigen vermogen van Air Aruba volgens haar eigen jaarrekeningen vanaf 1992 steeds negatief was, zou de waardering van deze deelneming nihil zijn geweest. Echter, het niet opnemen van deze deelneming in de jaarrekeningen 1992 - 1995 had in de exploitatierekening materiële fouten in de jaarrekeningen 1992 - 1993 van het Land tot gevolg (in verband met de niet verantwoorde afwaarderingen).
Ook werd in de toelichting op de jaarrekening 1996 ten onrechte niet vermeld voor hoeveel procent het Land deelneemt in Air Aruba (voorzover bekend bezat het Land sedert 1993 een belang van 66,94%).

Arubus N.V.

Volgens de jaarrekeningen 1990 - 1994 (1995 en 1996 waren ten tijde van het onderzoek niet beschikbaar) van Compania Arubiano di Bus N.V. (Arubus) werd bij deze deelneming er van uitgegaan dat het totale exploitatietekort, ultimo 1995 ongeveer Afl. 7 miljoen, door het Land zou worden gefinancierd. In de jaarrekeningen tot en met 1995 van het Land werd dit bedrag echter als negatief eigen vermogen van Arubus beschouwd en derhalve niet als schuld opgenomen.

De ministerraad heeft in augustus 1995 besloten tot sanering van de vorderingen en schulden van Arubus; echter, gezien de omvang van de kwijtschelding (ruim Afl. 8 miljoen) was overeenkomstig het bepaalde in het eerste lid van artikel 29 van de Comptabiliteitsverordening 1989 goedkeuring bij landsverordening vereist. Alhoewel deze sanering formeel nog door de Staten moest worden goedgekeurd was in de jaarrekening 1996 van het Land deze sanering al wel verwerkt. Omdat de financiële gegevens over 1995 en 1996 van Arubus nog niet beschikbaar waren was nog niet bekend of deze sanering nu wel bij Arubus werd doorgevoerd. Een eerdere door het Land doorgevoerde correctie werd namelijk niet door Arubus verwerkt. In de jaarrekening 1987 corrigeerde het Land, in het kader van een 'opschonings'actie, het cumulatieve exploitatietekort voor een bedrag van Afl. 4,2 miljoen. Blijkbaar werd destijds hierover niet met Arubus gecommuniceerd, want in de jaarrekeningen van Arubus werd het sinds 1979 gecumuleerde verliessaldo als vordering op het Land opgenomen.
De exploitatie-ondersteuning van Arubus (bijlage 2, tabel 2) had sinds 1979 en heeft ten tijde van het schrijven van dit rapport nog altijd geen formele basis.

Aruven N.V.
Ook voor Aruven vond in de jaarrekening 1987 een 'opschonings'actie plaats. Uit de jaarrekeningen van het Land van vóór 1990 viel niet op te maken of Aruven volledig was afgeboekt. Een feit was wel dat in de beginbalans 1990 van het Land Aruven herleefde op basis van de cijfers van de concept-jaarrekening 1990 van de vennootschap. Noch de in de jaarrekening 1987 gedane afboekingen, noch de in de jaarrekening 1990 gedane opboeking werden nader gemotiveerd.
Aruven was in de negentiger jaren niet actief. Jaarrekeningen waren in deze periode niet vastgesteld. Voorzover de Rekenkamer bekend betrof de laatste vastgestelde jaarrekening het jaar 1989. Hieruit bleek dat de vennootschap een negatief eigen vermogen had van Afl. 50 miljoen. Het Land had een vordering van ongeveer Afl. 35 miljoen.
Gezien de financiële situatie van Aruven waren voorzieningen wegens oninbaarheid gevormd ter grootte van de gehele nominale waarde van deze vorderingen. De ministerraad heeft op 20 augustus 1996 besloten opdracht te geven Aruven te liquideren zonder vooraf goedkeuring van de Staten te verkrijgen. De formele ontbinding heeft in juli 1998 plaatsgevonden.

Dutchco N.V.
In 1996 kocht het Land voor een bedrag van Afl. 1,00 de aandelen van Dutchco N.V. (Dutchco). Voorwaarde bij deze aankoop was dat het Land US$ 28 miljoen aan de Nederlandse Participatie Maatschappij Nederlandse Antillen (NPMNA) zou betalen ter aflossing van de door NPMNA aan Dutchco verstrekte leningen. Uitgaande van een verkrijgingsprijs van Afl. 1,00 had het Land overeenkomstig het tweede lid van artikel 27 van de Comptabiliteitsverordening 1989 deze aandelen kunnen overnemen met machtiging, verkregen bij landsbesluit. Een dergelijk landsbesluit is bij de Rekenkamer niet bekend. Echter, de Rekenkamer is, gezien de verregaande financiële consequenties van deze transactie, van mening dat naar de geest van vorengenoemd artikel machtiging, verkregen bij landsverordening, geboden was.
Achteraf werd bij landsverordening (AB 1998 no. 67) de minister van Economische Zaken met terugwerkende kracht tot en met 16 december 1996 alsnog gemachtigd alle geplaatste aandelen in Dutchco te verwerven. Naar thans blijkt is in deze landsverordening de datum van de in werking treding hiervan abusievelijk gesteld op 7 oktober 1992 in plaats van 29 november 1996.

In de jaarrekening werd de deelneming van het Land in Dutchco gewaardeerd op Afl. 50,4 miljoen, zijnde het bedrag dat door het Land aan NPMNA was betaald. Volgens de waarderingsgrondslagen moeten deelnemingen echter tegen verkrijgingsprijs of lagere netto-vermogenswaarde worden gewaardeerd. De deelneming in Dutchco had derhalve voor Afl. 1,00 in de rekening moeten zijn verantwoord. Het door het Land voor Dutchco betaalde bedrag van Afl. 50,4 miljoen zou dan als een vorm van kapitaalverstrekking of vordering van het Land op Dutchco moeten zijn verantwoord. De vorm waarin en de voorwaarden waaronder het Land de Afl. 50,4 miljoen ten behoeve van Dutchco ter beschikking heeft gesteld waren ten tijde van het onderzoek niet formeel geregeld. In de toelichting bij de balanspost 'Deelnemingen' werd hierover ten onrechte niets vermeld. Ten tijde van het schrijven van dit rapport bleek uit een brief van de minister van Economische Zaken van 19 juni 1998 dat het verstrekte bedrag, groot US$ 28 miljoen, als lening aan Dutchco diende te worden aangemerkt. Dit werd onlangs bij vorengenoemde landsverordening bekrachtigd. Hierbij werd de minister van Financiën achteraf -abusievelijk met terugwerkende kracht tot en met 4 september 1998 in plaats van tot en met 29 november 1996- machtiging verleend tot het aangaan van deze geldleningsovereenkomst met Dutchco.
De Rekenkamer merkt op dat de Staten impliciet goedkeuring hebben verleend aan de rentesubsidie over deze geldlening van US$ 28 miljoen gedurende de eerste twee jaren door in te stemmen met de intrestberekening vanaf 16 december 1998. De rentesubsidie over 1996 werd niet verantwoord in de jaarrekening 1996. Het achteraf bestempelen van de verstrekte gelden (US$ 28 miljoen) aan Dutchco als lening heeft een materiële fout in de jaarrekening 1996 tot gevolg. Immers, zowel de post deelnemingen als de post geldleningen vertoonden een afwijking van Afl. 50,4 miljoen.
Op vorengenoemde landsverordening zal de Rekenkamer terugkomen onder paragraaf 5.2.4.

Free Zone Aruba N.V.

De Free Zone Aruba N.V. (Free Zone) was in 1996 opgericht. Het Land nam hierin deel voor Afl. 20.000. De inbreng van het Land geschiedde in natura. De waarde van de Free Zone ultimo 1996 was wegens het ontbreken van een jaarrekening niet bekend. In de jaarrekening van het Land werd de Free Zone gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Gegeven de ontbrekende informatie met betrekking tot de waarde van de Free Zone kon de juistheid van deze waardering door de Rekenkamer niet worden vastgesteld.

Tele Aruba N.V.

Het Land had zich, bij schrijven van de minister-president van 23 maart 1990, garant gesteld voor de tekorten van Tele Aruba N.V. (Tele Aruba). Voorzover de Rekenkamer bekend bestaat geen goedkeuring van de Staten hiervoor, hetgeen in strijd is met artikel 28 van de Comptabiliteitsverordening 1989. In vorengenoemde brief werd niets vermeld over de duur van de garantie, noch welke voorwaarden hieraan werden verbonden, noch welk bedrag maximaal werd gegarandeerd. Ook in de rapporten van Moret, Ernst & Young, betreffende de controle op de uitgaven welke ten laste kwamen van de 'Fondsen voor Overheidsprojecten' wordt deze garantstelling genoemd. Noch de toelichting op de balanspost 'Deelnemingen', noch de post 'Niet uit de balans blijkende verplichtingen' verschafte hieromtrent informatie.
Voorzover de Rekenkamer bekend stelde Tele Aruba sinds 1990 geen jaarrekeningen meer vast. De Rekenkamer vraagt zich af of niet strenger tegen Tele Aruba moet worden opgetreden nu zij geen jaarrekeningen opstelt.
De aan Tele Aruba verstrekte bedragen (bijlage 2, tabel 2) waren blijkbaar voorschotten. Echter, deze zijn niet als zodanig verantwoord in de balans maar rechtstreeks als subsidies in de exploitatierekening verwerkt. Door deze handelwijze is het niet duidelijk of de verstrekte bedragen subsidies dan wel voorschotten zijn. De definitieve tekorten over de jaren 1990 - 1996 waren nog niet formeel vastgesteld.

Conclusie

Gegeven het ontbreken van een zelfstandig (begin)balansonderzoek en het beperkte onderzoek van de Rekenkamer en gelet op de gebrekkige administratieve organisatie en interne controle ter Directie Financiën en de geconstateerde onvolkomenheden, kan de Rekenkamer geen uitspraken doen omtrent de juistheid en de volledigheid van de balanspost 'Deelnemingen' in de jaarrekeningen 1990 - 1995. De post 'Deelnemingen' in de jaarrekening 1996 bevat een materiële fout.

5.2.2 *Kapitaalverstrekkingen*

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.3

Waarderingsgrondslag

Kapitaalverstrekkingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Geconstateerd

Algemeen

De kapitaalverstrekking aan de Centrale Bank van Aruba (CBA) en die aan de Servicio di Telecomunicacion di Aruba (SETAR) waren van een andere aard dan de overige kapitaalverstrekkingen; dit gold eveneens voor de kapitaalverstrekking aan de Volkskredietbank. Bij de eerstgenoemden betrof het door het Land ingebrachte kapitaal per 1 januari 1986.
Bij de Volkskredietbank ging het om de al dan niet geformaliseerde kapitaalinbreng van het Land ultimo 1996, verminderd met de exploitatieresultaten (verliezen) tot en met 1996. De facto werd de Volkskredietbank gewaardeerd tegen netto-vermogenswaarde, hetgeen in strijd was met de waarderingsgrondslagen. De overige posten betroffen de daadwerkelijke financiering van vaste activa van de betrokken bedrijven door het Land. Dit onderscheid werd niet toegelicht. De Rekenkamer vraagt zich af of gezien het verschil in soort kapitaalverstrekking hierin geen onderscheid moet worden gemaakt in de jaarrekening.

In de jaarrekeningen 1993 - 1995 van de Volkskredietbank werd vermeld dat, vooruitlopend op de formalisering hiervan, alvast een achtergestelde lening van Afl. 1,5 miljoen was omgezet in een kapitaalverstrekking. Deze lening was opgenomen in de nota van wijziging van de begroting 1997. De omzetting werd gebaseerd op een besluit van de raad van ministers van 23 december 1992. Volgens de jaarrekening 1996 van de Volkskredietbank was het bedrag dat zou worden omgezet in kapitaalverstrekking aangegroeid tot Afl. 1,9 miljoen; het besluit tot omzetting van dit bedrag in kapitaalverstrekking is genomen in de ministerraad van 18 februari 1997. Echter, voor deze omzetting was overeenkomstig artikel 27 van de Comptabiliteitsverordening 1989 machtiging, verkregen bij landsverordening, vereist. De Rekenkamer dringt aan op formalisering van deze besluiten.

Dienst Openbare Werken

Voor de jaren 1993 - 1995 moest gebruik worden gemaakt van de concept-jaarrekeningen van de Dienst Openbare Werken (DOW), omdat er, in strijd met de Comptabiliteitsvoorschriften, geen definitieve jaarrekeningen van deze dienst beschikbaar waren. Gezien het financieel belang van deze dienst en de verwevenheid met de Algemene Dienst acht de Rekenkamer dit een gemis. Ten tijde van het onderzoek naar de jaarrekening 1996 van het Land waren alle jaarrekeningen tot en met 1996 van de DOW beschikbaar.

Confrontatie van de jaarrekening van de DOW met die van het Land leert dat volgens de jaarrekening van de DOW deze ultimo 1996 een schuld had aan het Land van Afl. 8,2 miljoen, terwijl volgens de jaarrekening van het Land de vordering op DOW slechts Afl. 4,6 miljoen bedroeg.

Luchthavendienst

Uit de jaarrekening 1994 van de Luchthavendienst (LHD) bleek dat in de kapitaalverstrekkingen aan deze dienst een afwaardering, groot Afl. 5,6 miljoen, was verwerkt. Deze afwaardering werd veroorzaakt door gewijzigde plannen van de regering van Aruba met betrekking tot de verbouwing van het stationsgebouw van de luchthaven. Volgens de LHD moest er, ten gevolge van deze beleidswijziging, in 1994 voor een totaalbedrag van Afl. 10,7 miljoen aan activa worden afgeboekt ten laste van zijn resultaat. Het hierdoor ontstane negatieve resultaat 1994 van de LHD, ter grootte van Afl. 2,3 miljoen, kwam ten laste van de Algemene Dienst en was gerubriceerd onder 'Bijdrage in exploitatietekorten bedrijven' (bijlage 2, tabel 2).
Opvallend was nog dat er in de jaarrekening 1996 van het Land op geen enkele wijze was vermeld dat de LHD met ingang van 1 januari 1997 werd ingebracht in de Aruba Airport Authority N.V. (AAA) en derhalve per die datum zou ophouden te bestaan (AB 1996 no. 82).

Conclusie

Gegeven het ontbreken van een zelfstandig (begin)balansonderzoek en het beperkte onderzoek van de Rekenkamer en gelet op de gebrekkige administratieve organisatie en interne controle ter Directie Financiën en de geconstateerde onjuistheden, kan de Rekenkamer geen uitspraken doen omtrent de juistheid en de volledigheid van de balanspost 'Kapitaalverstrekkingen' in de jaarrekeningen 1990 - 1996.

5.2.3 Participaties

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 -1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.4.

Waarderingsgrondslag

Participaties worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere netto-vermogenswaarde.
De Rekenkamer tekent hierbij aan dat het niet uit de toelichting bij de balans blijkt wat onder participaties dient te worden verstaan. De Rekenkamer gaat er daarom van uit dat het gaat om belangen in andere rechtspersonen, waarbij er geen sprake is van belangrijke invloed op zakelijk en financieel beleid. De Rekenkamer vraagt zich in dat geval af of waardering tegen lagere netto-vermogenswaarde wel kan worden gehanteerd.

Geconstateerd

In 1995 had de Directie Financiën de participaties in Marcultura, Aruminco en India International of Aruba afgeboekt en een proces in gang gezet om deze vennootschappen formeel te ontbinden. Deze participaties werden reeds bij de invoering van het transactiestelsel in 1990 op nihil gewaardeerd, mede omdat er verder geen gegevens hieromtrent bekend waren.
De Rekenkamer acht het niet hebben van gegevens geen steekhoudend argument om tot afboeking van de participaties over te gaan. Bovendien was krachtens artikel 27 van de Comptabiliteitsverordening 1989 voor de afboeking van twee (Marcultura en Aruminco) van de drie participaties goedkeuring van de Staten vereist.

Het Land bezat sedert 1988 een participatie in Aruba Beachfront Resorts N.V. van Afl. 171.000 (US$ 95.000). Tot en met 1994 was dit belang foutief gewaardeerd op Afl. 144.000. De correctie in 1995 was niet toegelicht, zodat ten onrechte de suggestie werd gewekt dat het participatiepercentage was vergroot. Deze vennootschap trad op als beherend vennoot van Aruba Beachfront Resorts Ltd. Partnership.
De Rekenkamer vraagt zich af of het aanmerken van het belang in Aruba Beachfront Resorts N.V. als participatie wel terecht was. Gezien het belang was naar de mening van de Rekenkamer eerder sprake van een deelneming dan van een participatie.

De waardering van Aruba Beachfront Ltd. Partnership was ultimo 1990 - 1993, in strijd met de door de ministerraad goedgekeurde waarderingsgrondslagen, tegen de aankoopprijs van Afl. 5,9 miljoen opgenomen in plaats van tegen de lagere netto-vermogenswaarde.
In de toelichting van de jaarrekening 1992 van het Land staat dat Aruba Beachfront Ltd. Partnership in 1992 een winst had behaald van Afl. 10,4 miljoen. Dit was onjuist. Het bedrag, groot Afl. 10,4 miljoen, had betrekking op de winstuitkering over 1991 en 1992. De winst over 1992 van deze rechtspersoon bedroeg Afl. 7,0 miljoen.
Het in de toelichting bij de balans van 1995 opgenomen overzicht 'Resultaat uit participaties' was onjuist. Aruba Beachfront Resorts Ltd. Partnership had over 1995 -in tegenstelling tot hetgeen in de toelichting werd vermeld- wel dividend uitgekeerd. Bovendien was de jaarrekening 1995 van laatstgenoemde rechtspersoon beschikbaar. De toelichting bij de balans van 1995 voldeed derhalve niet aan de daaraan te stellen eisen.
In oktober 1996 betaalde Aruba Beachfront Resorts Ltd. Partnership Afl. 11,5 miljoen dividend aan het Land. Deze dividenduitkering was gerelateerd aan een algehele herfinanciering van het Partnership. Door deze betaling werd het eigen vermogen van Aruba Beachfront Resorts Ltd. Partnership negatief (namelijk US$ 760.275). In de jaarrekening 1996 van het Land werd de participatie in afwijking van de waarderingsgrondslagen toch tegen nominale waarde gewaardeerd. De Rekenkamer is van mening dat deze post conform de geldende waarderingsgrondslagen op nihil had moeten worden gewaardeerd. De Directie Financiën kon geen formeel document overleggen waaruit zou moeten blijken dat het aan het Land uitgekeerde bedrag juist en volledig was. Aangezien het eigen vermogen van Aruba Beachfront Resorts Ltd. Partnership na de uitkering van het totaal bedrag aan dividend in 1996 (US$ 32,4 miljoen) negatief werd rees bij de Rekenkamer het vermoeden dat hier sprake was van een uitkering van toekomstige dividenden.
In dat geval had een deel van het aan het Land uitgekeerd bedrag, groot Afl. 11,5 miljoen, als vooruitontvangen dividend moeten worden verantwoord, waardoor het exploitatietekort hoger zou zijn uitgevallen. Volgens de becijferingen van de Rekenkamer zouden de vooruitontvangen dividenden ruim Afl. 6 miljoen bedragen.

Conclusie

Gegeven het ontbreken van een zelfstandig (begin)balansonderzoek en het beperkte onderzoek van de Rekenkamer en gelet op de gebrekkige administratieve organisatie en interne controle ter Directie Financiën, de geconstateerde onjuistheden en de ontbrekende documentatie, kan de Rekenkamer geen uitspraken doen omtrent de juistheid en de volledigheid van de balanspost 'Participaties' in de jaarrekeningen 1990 - 1996.

5.2.4 Verstrekte langlopende geldleningen

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.5.

Waarderingsgrondslag

Verstrekte (langlopende) geldleningen (voorschotten) worden gewaardeerd tegen nominale waarde, verminderd met een voorziening wegens onvolwaardigheid.

Geconstateerd

De administratie van de uitgeleende gelden aan bedrijven en instellingen liet te wensen over. Een specificatie in de vorm van een sub-administratie betreffende de aan derden verstrekte leningen ontbrak. Door het ontbreken van een adequate leningenadministratie, alsmede het niet voor handen hebben van achterliggende gegevens aangaande de uitstaande leningen en de geconstateerde verschillen tussen de gegevens van het Land en die van de bedrijven werd de beoordeling van deze post ernstig bemoeilijkt. Hetzelfde gold voor de aan de leningen gekoppelde rente-opbrengsten.
Illustratief voor wat de gevolgen kunnen zijn van het ontbreken van een dergelijke sub-administratie was het feit dat pas in 1995 werd ontdekt, aan de hand van een in 1992 binnengekomen betaling, dat in 1989 een lening van Afl. 11,7 miljoen aan Wickland Oil N.V. was verstrekt.

Voor een aantal leningen bleek dat in strijd met de bepalingen van artikel V.14 van de Staatsregeling van Aruba (AB 1987 no. GT 1) niet vooraf bij landsverordening machtiging was verkregen tot het aangaan van een lening. Dit betrof onder andere de 9,5% lening ten behoeve van de Lotto pa Deporte en de 7,75% lening ten behoeve van het Imeldahof.

Voorts konden voor een aantal leningen de gegevens in de jaarrekening van de desbetreffende vennootschappen / rechtspersonen niet worden aangesloten met de gegevens uit de jaarrekening van het Land. De verschillen waren veelal niet nader uitgezocht en verklaard. Het grootste verschil had betrekking op de verstrekte lening aan de Aruba Ports Authority N.V. (APA). Dit materiële verschil werd onder andere veroorzaakt doordat het Land en de APA van mening verschilden over de vraag wie het koersrisico liep; er was nog geen overeenstemming bereikt over de leningsvoorwaarden. De APA hield bij het opstellen van haar jaarrekening geen rekening met verschuldigde rente over de door het Land verstrekte achtergestelde lening; eerstgenoemde ging van de veronderstelling uit dat deze lening in aandelenkapitaal zou worden omgezet. Waarop deze veronderstelling berustte is de Rekenkamer niet duidelijk geworden.
Van Tele Aruba en Air Aruba ontbrak de benodigde documentatie om de aansluiting te maken.
Ten aanzien van posten waaromtrent onzekerheid bestond over de volwaardigheid was een voorziening getroffen. De wijze waarop de omvang van de voorziening was bepaald was niet altijd onderbouwd.

De aan Dutchco verstrekte lening, groot Afl. 33,9 miljoen, werd in 1992 ten laste van de voorziening afgeboekt in verband met de verkoop van de aandelen van Dutchco. Wegens oninbaarheid was reeds in de beginbalans 1990 een voorziening gevormd voor het nominale bedrag van de lening. Tot voor kort was de afboeking niet geformaliseerd. Onlangs is hierin verandering gekomen. Bij landsverordening (AB 1998 no. 67) werden met terugwerkende kracht tot en met 7 oktober 1992 onder andere kwijtgescholden de volgende vorderingen van het Land op Dutchco:

a. een bedrag, groot Afl. 35,9 miljoen, verschuldigd terzake van alle door middel van Aruven betaalde aflossingen en renten;
b. een bedrag, groot Afl. 6,0 miljoen, verschuldigd terzake van de door het KABNA ten behoeve van Dutchco aan de Bank of Nova Scotia betaalde intrest.

De Rekenkamer constateerde dat bij landsverordening vorderingen werden kwijtgescholden die nimmer als zodanig waren verantwoord. Volgens de balans ultimo 1992 had het Land een vordering op Dutchco van slechts Afl. 33,9 miljoen in plaats van Afl. 35,9 miljoen.
Voorts werd een bedrag van Afl. 6,0 miljoen kwijtgescholden in verband met de via het KABNA betaalde rente ten behoeve van Dutchco. De Rekenkamer constateerde echter dat hiervan een bedrag van circa Afl. 3,6 miljoen reeds begrepen was in de onder a genoemde kwijtgescholden vordering. Bovendien is het de Rekenkamer niet gebleken dat de aflossingen en renten via Aruven werden betaald.
Het resterende bedrag van circa Afl. 2,4 miljoen werd in 1992 abusievelijk rechtstreeks ten laste van de exploitatierekening gebracht (ECL 44001) in plaats van als vordering op Dutchco te worden verantwoord.

In het leningsbedrag aan Utilities Aruba N.V. (Utilities) in 1995 was een bedrag van Afl. 28 miljoen opgenomen betreffende een lening aan het Water- en Energiebedrijf N.V. (WEB). Het WEB is een zelfstandige eenheid, die zelf een lening had afgesloten met het Land. In de jaarrekening 1996 van het Land werd dit gecorrigeerd zonder enige toelichting.

De aan Tele Aruba verstrekte lening bestond uit een aantal willekeurige bedragen en was niet compleet. Deze post is onderwerp van sanering. Voor het aangaan van deze lening was in strijd met artikel V.14 van de Staatsregeling geen goedkeuring gevraagd van de Staten. Van deze lening was bovendien geen overeenkomst aanwezig; derhalve is ook in strijd met de Comptabiliteitsverordening 1989 gehandeld.

Voor de aan de Banco Arubano di Desarollo (BAD) verstrekte lening van Afl. 1,6 miljoen was wegens het niet meer actief zijn van de BAD in de beginbalans 1990 een voorziening getroffen van Afl. 1,2 miljoen. De Directie Financiën kon de bepaling van de omvang van deze voorziening niet onderbouwen. Aangezien de BAD niet meer actief was en op de lening al jarenlang niet meer was afgelost leek de getroffen voorziening te laag. De laatste jaarrekening waarover de Rekenkamer ten tijde van het onderzoek kon beschikken betrof 1987.

In de jaarrekeningen van het Land tot en met 1995 werden de gegevens van de Fundacion Cas pa Comunidad Arubano (FCCA) gevolgd. In 1996 besloot het Land (eenzijdig) om het schenkingsgedeelte (Afl. 4,4 miljoen) voor het zelfbouwprojekt III in een lening om te zetten. Dit met als motivatie dat de van Nederland ontvangen gelden onder dezelfde voorwaarden als waaronder het Land deze gelden had ontvangen aan de desbetreffende stichtingen en overheidsbedrijven zouden moeten worden doorgegeven. Aangezien het Land het voor de FCCA bestemde bedrag als lening had ontvangen zou dit bedrag dus ook als lening bij de FCCA in rekening moeten worden gebracht. Naar aanleiding hiervan is de aan de FCCA verstrekte lening met Afl. 4,4 miljoen verhoogd. Een formeel besluit omtrent deze verhoging trof de Rekenkamer niet aan. Uit de jaarrekening 1996 van de FCCA bleek niet dat het bedrag, groot Afl. 4,4 miljoen, door de FCCA als lening werd aangemerkt.
Wel is gebleken dat de FCCA de ten behoeve van het Land ontvangen verkoopopbrengst van de huurwoningen (Afl. 7,3 miljoen) in de jaarrekening 1996 als schenking aanmerkte. Daarentegen verantwoordde het Land een verkoopopbrengst inzake huurwoningen in de jaarrekening 1996 van Afl. 7,0 miljoen. Dit bedrag werd als vordering op de FCCA verantwoord, waarvoor een voorziening voor het nominale bedrag werd getroffen vanwege de op het moment van het opstellen van de jaarrekening bestaande onzekerheid over de vraag of deze opbrengst als lening dan wel als schenking diende te worden aangemerkt. Voorzover de Rekenkamer bekend was voor het verlenen van een schenking aan de FCCA vooraf geen goedkeuring van de Staten verkregen.

De gegevens in de jaarrekeningen van de Stichting Ziekenverpleging Aruba (SZA), met betrekking tot de verstrekte geldlening, waren niet in overeenstemming met de gegevens in de jaarrekening van het Land. Uit de beschikbare gegevens kon de Rekenkamer niet afleiden in hoeverre het hier daadwerkelijk een lening van het Land aan de SZA betrof. De SZA nam in haar balans namelijk geen van het Land ontvangen lening op. Uit de toelichting op de post 'Niet uit de balans blijkende verplichtingen' blijkt wel dat de SZA voor de duur van 40 jaar een huurovereenkomst sloot met het Land betrekking hebbend op de ziekenhuisgebouwen.
De huurprijs bedraagt Afl. 1 onder de voorwaarde dat de SZA de door het Land te betalen rente- en aflossingsverplichting met betrekking tot deze gebouwen ook betaalt aan het Land. De door de SZA betaalde rente- en aflossingsverplichtingen worden door haar als huurkosten aangemerkt.

Er bestond onzekerheid aangaande het saldo van de post verstrekte studieleningen. Deze onzekerheid werd veroorzaakt door onder andere de volgende tekortkomingen:
- het ontbreken van een Landsverordening Studieleningen;
- ontoereikende controle op de voortgang en afloop van de studie door de Directie Onderwijs;
- ontoereikende maatregelen van administratieve organisatie en interne controle bij de Directie Financiën en de Directie Onderwijs. Hierdoor werd niet gewaarborgd dat verzoeken tot terugvordering juist, tijdig en volledig werden uitgevoerd.

De jaarlijkse mutatie in de uitstaande studieleningen bestaat uit een toename in de vorm van nieuw verstrekte leningen en een afname. De afname betrof in werkelijkheid een overboeking naar debiteuren. Tegelijk met deze overboeking vond vrijval van de voorziening (50%) plaats, terwijl volledige inning onzeker bleef.
De voorziening van 50% werd ook getroffen voor de in het lopende jaar verstrekte studieleningen. Zo werden in de jaarrekening 1995 van het Land onder de post 'Langlopende verstrekte leningen' de verstrekte studieleningen verantwoord voor een bedrag van Afl. 42,1 miljoen.
In de jaarrekening 1995 van het Land werd met betrekking tot deze studieleningen een bedrag van Afl. 4,3 miljoen als aflossing verantwoord. Deze wijze van presenteren wekte de indruk dat dit bedrag daadwerkelijk door de leningnemers betaald zou zijn. De Rekenkamer constateerde dat de als aflossing verantwoorde bedragen slechts de facturering betrof van de gehele of gedeeltelijke studieschuld. Het betrof derhalve slechts een verplaatsing van de vordering van de ene balanspost ('Langlopende verstrekte leningen') naar de andere ('Debiteuren'). Ultimo 1995 stond van de onderzochte aflossingen (Afl. 3,1 miljoen; dit is 72% van het totaal als aflossing verantwoorde bedrag) nog een bedrag van Afl. 3,02 miljoen (98%) open. Dit werd overigens voor een zeer groot deel veroorzaakt door het feit dat de aflossingen met betrekking tot studieleningen van de in Nederland studerenden grotendeels in januari en februari 1996 door de Directie Financiën waren gefactureerd. Deze nota's waren wel ten gunste van het exploitatieresultaat 1995 geboekt, omdat de brief van de Directie Onderwijs aan de ex-studenten, waarin werd meegedeeld dat met de invordering van de verstrekte studielening zou worden begonnen dateerde van 12 december 1995. De in 1996 verzonden nota's werden uiteraard niet in 1995 betaald. Ook in 1996 werden deze nota's echter niet betaald.
Ultimo november 1996 stond van deze vordering namelijk nog een bedrag open van Afl. 2,9 miljoen (ca 93%). De Rekenkamer constateerde dat ongeveer 55% van de onderzochte personen geen enkele betaling had gedaan.
Door de gehanteerde systematiek van het verantwoorden van aflossingen is ongeveer Afl. 2,1 miljoen aan voorziening in verband met mogelijke oninbaarheid van de studieleningen vrijgevallen ten gunste van het resultaat 1995. Aangezien de aflossingen niet daadwerkelijk werden ontvangen, maar slechts werden overgeboekt van de ene balanspost naar de andere vond deze vrijval ten onrechte plaats. Het negatieve resultaat was derhalve Afl. 2,1 miljoen te laag.

De Rekenkamer acht dan ook de wijze waarop de voorziening wordt bepaald niet reëel. Het verdient aanbeveling om de uitstaande vorderingen te splitsen naar ouderdom en op basis van ervaringscijfers per (ouderdoms)categorie de omvang van de voorziening te bepalen.

Conclusie

Gegeven het ontbreken van een zelfstandig (begin)balansonderzoek en het beperkte onderzoek van de Rekenkamer en gelet op de gebrekkige administratieve organisatie en interne controle ter Directie Financiën en de geconstateerde onjuistheden, kan de Rekenkamer geen uitspraken doen omtrent de juistheid en de volledigheid van de balanspost 'Verstrekte langlopende geldleningen' in de jaarrekeningen 1990 - 1996. De in 1996 aan Dutchco verstrekte lening ad Afl. 50.4 miljoen is ten onrechte niet onder deze post verantwoord.

5.2.5 Verstrekte langlopende voorschotten

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1994 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.6.

Waarderingsgrondslag

Verstrekte (langlopende) geldleningen (voorschotten) worden gewaardeerd tegen nominale waarde, verminderd met een voorziening wegens onvolwaardigheid.

Geconstateerd

De balanspost 'Verstrekte langlopende voorschotten' werd in 1994 gecreëerd. Op deze post werden de in de loop der jaren betaalde voorschotbedragen aan Air Aruba en aan de Stichting Aruba Hospitalitity Trade & Training Center gerubriceerd. Voorzover de Rekenkamer bekend, hadden de Staten geen goedkeuring verleend voor het verstrekken van deze voorschotten. Kortheidshalve wordt in dit verband verwezen naar hetgeen in paragraaf 5.2.1 onder het hoofd 'Air Aruba N.V.' hieromtrent is opgemerkt. Het volledig uitstaande bedrag diende nog middels formele overeenkomsten te worden bekrachtigd; hiermee werden de bepalingen in de artikelen 22 en 23 van de Comptabiliteitsverordening 1989 overtreden. Vanwege de financiële situatie bij beide bedrijven werd voor het nominale bedrag van de voorschotten een voorziening getroffen ten laste van de exploitatierekening 'Storting in reserves en fondsen'. Deze handelwijze had tot gevolg dat de verstrekte gelden het karakter kregen van (verkapte) subsidies, waarvoor ook goedkeuring van de Staten vereist was. Indien een bestendige gedragslijn zou zijn gevolgd, dan dienden ook de onder de post 'Verstrekte langlopende geldleningen' gerubriceerde verstrekte bedragen aan Tele Aruba en het uitvoeringsorgaan Algemene Ziektekosten verzekering (AZV) onder de post 'Verstrekte langlopende voorschotten' te worden opgenomen, evenals de betaling ten behoeve van Dutchco in 1996.

Conclusie

Gegeven het ontbreken van een zelfstandig (begin)balansonderzoek en het beperkte onderzoek van de Rekenkamer en gelet op de gebrekkige administratieve organisatie en interne controle ter Directie Financiën en de geconstateerde onjuistheden, kan de Rekenkamer geen uitspraken doen omtrent de juistheid en de volledigheid van de balanspost 'Verstrekte langlopende voorschotten' in de jaarrekeningen 1994 - 1996.

5.3 Vlottende activa

5.3.1 Vorderingen op deelnemingen

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.7.

Waarderingsgrondslag

Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde verminderd met een voorziening wegens onvolwaardigheid.

Geconstateerd

Aruba Ports Authority N.V.

Tussen het Land en de APA bestond verschil van mening over de te hanteren percentages aangaande leningen welke door het Land aan de APA waren verstrekt. Tevens was er verschil van inzicht omtrent de vraag wie het koersverschil op deze leningen betaalde of ontving. Deze onenigheid was het gevolg van het in strijd met de comptabiliteitsvoorschriften ontbreken van formele leningsovereenkomsten. Door vorengenoemd meningsverschil bestonden materiële verschillen (ruim Afl.14,3 miljoen) tussen de jaarrekening van het Land en die van de APA. Voor het volledige bedrag van deze verschillen werd een voorziening getroffen.

Arubus N.V.

Ook bij Arubus bestond de vordering voornamelijk uit interest op de door het Land aan dit bedrijf verstrekte leningen. Van deze leningen waren -in strijd met de comptabiliteitsvoorschiften- echter geen overeenkomsten voorhanden waaruit rente- en aflossingsverplichtingen bleken. De vorderingen en schulden van Arubus werden in 1996 gesaneerd. Alhoewel deze sanering formeel nog door de Staten moest worden goedgekeurd was in de jaarrekening 1996 van het Land deze sanering al wel verwerkt.
De jaarrekeningen van Arubus over de jaren 1995 en 1996 waren ten tijde van het door de Rekenkamer ingestelde onderzoek niet beschikbaar. Derhalve kon niet worden vastgesteld of Arubus deze sanering op dezelfde wijze had verwerkt als het Land.

Utilities Aruba N.V.

De vordering op Utilities ultimo 1992 - 1994 van Afl. 270.000 betrof het in 1992, in opdracht van de minister-president, door Utilities aan een derde uitgekeerd interim-dividend. Deze vordering op Utilities was derhalve ten onrechte opgenomen. Tot op heden is niet duidelijk waarom dit dividend rechtstreeks aan een derde werd betaald en of hiermee een vordering op deze derde is ontstaan. Het Land was sinds de oprichting van Utilities 100% aandeelhouder.

Water- en Energiebedrijf Aruba N.V.

De jaarrekeningen van het Land vanaf 1992 konden niet worden aangesloten met de respectieve jaarrekeningen van het WEB. Dit werd onder andere veroorzaakt doordat het WEB, sinds haar verzelfstandiging, de jaarrekening niet meer volgens overheidsvoorschriften behoefde in te richten. Ook werden de onderlinge vorderingen en schulden niet afgestemd. Wel bleek dat het grootste deel van de vordering de pensioenbijdrage 1992/1993 van het WEB betrof. Het WEB en de Directie Financiën verschilden van mening over de vraag aan wie de pensioenbijdrage verschuldigd was. Volgens het WEB en het Algemeen Pensioenfonds Aruba (APFA) was deze bijdrage aan het APFA verschuldigd en niet aan het Land.

In de toelichting op de balans 1992 - 1995 wordt vermeld dat de vordering op het WEB betrekking heeft op de pensioenbijdrage 1992. Deze pensioenbijdrage, groot Afl. 1,6 miljoen betrof slechts een deel van de totale vordering. Het restant-bedrag had betrekking op water- en electriciteitsnota's. De toelichting bij de balans aangaande het WEB was derhalve onjuist.
De onderlinge schulden en vorderingen tussen het Land en het WEB werden in 1996 verrekend. In verband hiermee was door de Directie Financiën en het WEB een protocol ondertekend. Het protocol zou nog door de minister van Financiën moeten worden bekrachtigd. Voorzover bekend was dit nog steeds niet gebeurd. In het protocol werd onder meer overeengekomen dat het Land aanzienlijke vorderingen die zij op het WEB had zou kwijtschelden. Aangezien het hierbij een kwijtschelding betrof van meer dan Afl. 10.000 had dit, conform artikel 29 van de Comptabiliteitsverordening 1989, bij landsverordening moeten worden geregeld. Dit was niet het geval.
Tussen het WEB en de Directie Financiën bestond eveneens verschil van mening over de uitvoering van het protocol. De Directie Financiën was van mening dat met de door haar gedane betaling van Afl. 1,8 miljoen alle schulden en vorderingen waren verrekend. Volgens het WEB zou het Land echter nog een bedrag van Afl. 4,3 miljoen aan rente en aflossing ten aanzien van de door het WEB overgenomen Europese Investeringsbank (EIB)-leningen moeten betalen ter delging van de door het WEB ten onrechte betaalde rente en aflossingen. Door dit meningsverschil en doordat het Land inmiddels ook weer nieuwe kosten bij het WEB in rekening had gebracht sloot de jaarrekening 1996 van het WEB niet aan met de jaarrekening 1996 van het Land.

Vermogenstekorten APFA

Het Land bracht in 1996 aan de APA en het WEB hun aandeel in de vermogenstekorten 1990 - 1994 van het APFA in rekening. Aan de APA werd Afl. 969.707 en aan het WEB Afl. 4.669.806 in rekening gebracht. De Rekenkamer kon niet vaststellen op welke wettelijke grondslag deze doorberekening was gebaseerd.

Conclusie

Gegeven het ontbreken van een zelfstandig (begin)balansonderzoek en het beperkte onderzoek van de Rekenkamer en gelet op de gebrekkige administratieve organisatie en interne controle ter Directie Financiën en de geconstateerde onjuistheden, kan de Rekenkamer geen uitspraken doen omtrent de juistheid en de volledigheid van de balanspost 'Vorderingen op deelnemingen' in de jaarrekeningen 1990 - 1996.

5.3.2 Vorderingen op overheidsbedrijven en bij landsverordening ingestelde rechtspersonen

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.8.

Waarderingsgrondslag

Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, verminderd met een voorziening wegens onvolwaardigheid.

Geconstateerd

In een aantal jaren bestonden er verschillen tussen de gegevens van het Land en de gegevens van de overheidsbedrijven. Voor een groot deel werden deze verschillen veroorzaakt als gevolg van de doorbelasting van de kosten van diverse diensten, met name van de Directie Personeel en Organisatie (DPO), de Bedrijfsgezondheidsdienst (BGD) en Servicio Central di Computacion (SCC).

De verschillen ontstonden onder andere omdat de bedrijven begrote cijfers hanteerden doordat de werkelijke bedragen bij het opmaken van hun jaarrekeningen nog niet beschikbaar waren, terwijl het Land bij het opmaken van haar jaarrekening uitging van de werkelijke cijfers.

In de jaarrekening 1993 van het Land was in de vordering op de FCCA ook het kortlopend deel van de aan haar verstrekte langlopende lening opgenomen. Dit gedeelte van de vordering had niet hier, maar bij de post 'Kortlopend deel verstrekte geldleningen' moeten worden verantwoord.
In 1996 nam de vordering van het Land op de FCCA sterk toe. Dit werd veroorzaakt doordat het Land, in tegenstelling tot de voorgaande jaren, ten aanzien van de door het Land verstrekte leningen andere uitgangspunten ging hanteren. Zo werd de rente op de verstrekte leningen met terugwerkende kracht tot 1990 verhoogd van 2,5% naar 8,5%. Ook werd een bedrag van Afl. 4,4 miljoen dat eerst als schenking van het Land aan de FCCA was aangemerkt nu opgenomen als een lening. Het verschil tussen de eerder in rekening gebrachte rente (2,5%) en de nieuwe rente (8,5%) en de te betalen rente over de 'nieuwe' lening is als vordering op de FCCA opgenomen. Een formeel besluit omtrent de verhoging van zowel het rentepercentage als de lening trof de Rekenkamer niet aan. Uit de jaarrekening 1996 van de FCCA bleek dat de FCCA vorengenoemde wijzigingen niet in haar jaarrekening had verwerkt.

De toename van de vorderingen op de SETAR, de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en het APFA had betrekking op de door het Land aan deze bedrijven in rekening gebrachte vermogenstekorten 1990 - 1994 van het APFA. Deze vorderingen werden door de bedrijven betwist.
De Rekenkamer had geen stukken aangetroffen op basis waarvan vastgesteld kon worden of deze doorberekeningen wel een wettelijke grondslag hadden.

Conclusie

Gegeven het ontbreken van een zelfstandig (begin)balansonderzoek en het beperkte onderzoek van de Rekenkamer en gelet op de gebrekkige administratieve organisatie en interne controle ter Directie Financiën en de geconstateerde onjuistheden, kan de Rekenkamer geen uitspraken doen omtrent de juistheid en de volledigheid van de balanspost 'Vorderingen op overheidsbedrijven en bij landsverordening ingestelde rechtspersonen' in de jaarrekeningen 1990 - 1996.

5.3.3 Kortlopend deel verstrekte langlopende geldleningen

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.9.

Geconstateerd

Op deze post werden de binnen 1 jaar te ontvangen aflossingen van de verstrekte langlopende geldleningen verantwoord. Voor een aantal leningen kwamen de gegevens uit de jaarrekeningen tot en met 1994 van de bedrijven niet overeen met de gegevens uit de jaarrekening van het Land. Een afdoende verklaring voor de geconstateerde verschillen kon niet worden gegeven. Sedert 1995 was er wel sprake van een aansluiting van deze gegevens van de bedrijven en die van het Land.
Een deel van de verschillen werd veroorzaakt door fouten in de rubricering:

Zo stond het kortlopend deel van de langlopende schulden van de FCCA in de jaarrekeningen over 1993 en 1994 van het Land onder 'Vorderingen op overheidsbedrijven en bij landsverordening ingestelde rechtspersonen'; het kortlopende gedeelte van de langlopende schuld van Aruven in de jaarrekening over 1993 onder de 'Vorderingen op deelnemingen'. Het kortlopende gedeelte van de langlopende schuld van de APA was in het geheel niet in de jaarrekening 1993 opgenomen.

Conclusie

Gegeven het ontbreken van een zelfstandig (begin)balansonderzoek en het beperkte onderzoek van de Rekenkamer en gelet op de gebrekkige administratieve organisatie en interne controle ter Directie Financiën en de geconstateerde onjuistheden, kan de Rekenkamer geen uitspraken doen omtrent de juistheid en de volledigheid van de balanspost 'Kortlopend deel verstrekte langlopende geldleningen' in de jaarrekeningen 1990 - 1996.

5.3.4 Rekening-courant met overheidsbedrijven en bij landsverordening ingestelde rechtspersonen

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.10.

Waarderingsgrondslag

Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, verminderd met een voorziening wegens onvolwaardigheid.

Geconstateerd

De rekening-courantsaldi met overheidsbedrijven en bij landsverordening ingestelde rechtspersonen waren al geruime tijd niet afgestemd met de betreffende bedrijven. De meeste rekening-courantsaldi sloten dan ook niet aan op de (concept-)jaarrekeningen van de betreffende bedrijven.

Onduidelijkheid bestond over de doorbelasting van de kosten van diverse diensten, met name van de DPO, de BGD en de SCC. Er ontstonden onder andere verschillen in de rekening-courant met bedrijven omdat de bedrijven begrote cijfers hanteerden doordat de werkelijke bedragen lange tijd niet bekend waren. Zo bestond het rekening-courantsaldo met de SVB uit de doorbelastingen van de SCC over de jaren 1988 tot en met 1994 en de doorbelasting over 1993 van de BGD en de DPO. Waarom voor deze twee diensten alleen een doorbelasting over 1993 was berekend bleef onduidelijk.

De vordering op de Volkskredietbank, sedert ultimo 1992 Afl. 442.760, betrof de verschuldigde bezoldiging en kindertoelage van de directeur met betrekking tot de periode vóór 1986. Een en ander had de aard van een langlopende schuld, in plaats van een rekening-courant verhouding. Voor het volledige bedrag van deze post werd in 1995 een voorziening getroffen. In 1996 werd deze vordering zonder goedkeuring van de Staten afgeboekt ten laste van de gevormde voorziening. Derhalve is in strijd met artikel 29 van de Comptabiliteitsverordening 1989 gehandeld.

De vordering op het SVB-Cessantiafonds sedert ultimo 1992 groot Afl. 177.590 betrof belastingen en sociale verzekeringspremies. Deze vordering is bij het Land sinds ultimo 1993 niet meer gewijzigd, terwijl de bij het Cessantiafonds opgenomen schuld jaarlijks fluctueerde. Een verklaring voor deze verschillen kon niet worden gegeven.

Evenals in voorgaande jaren vond er gedurende het jaar geen afstemming plaats met de DOW. Ultimo 1996 dienden de onderlinge vorderingen en schulden aan elkaar gelijk te zijn. Dit om de integratie van de administratie van de DOW met die van de Directie Financiën in het nieuwe 'Geïntegreerd Financieel Systeem' (GFS) mogelijk te maken. Er waren veel correcties nodig om alle verschillen die er bestonden tussen de administratie van de DOW en die van het Land weg te boeken. Zo werd bijvoorbeeld Afl. 2,2 miljoen geboekt als 'Opbrengst voorgaande jaren'.

De FCCA verkocht in 1995 en 1996 volkswoningen. De opbrengst van deze verkopen ad Afl. 7,5 miljoen was in de jaarrekening 1996 van het Land als vordering op de FCCA verantwoord. Aangezien het niet duidelijk was of de FCCA deze opbrengsten als lening of schenking kon aanmerken is voor de gehele vordering een voorziening getroffen. Volgens de jaarrekening 1996 van de FCCA zou het Land hebben besloten om de gelden die vrijkomen uit de verkoop van deze huurwoningen rechtstreeks over te dragen aan de FCCA voor herinvestering in de sociale woningbouw. Volgens de FCCA zou het hier om een schenking gaan. De totale verkoopwaarde van de in 1996 verkochte huurwoningen van het Land bedroeg volgens de jaarrekening 1996 van de FCCA Afl. 7,3 miljoen. Van een vastlegging van het in 1995 genomen besluit om deze verkoopopbrengsten te schenken aan de FCCA is de Rekenkamer niets gebleken.
De Rekenkamer merkt op dat noch voor het verstrekken van een lening noch voor het toekennen van een schenking aan de FCCA vooraf goedkeuring van de Staten werd verkregen, hetgeen niet strookte met de comptabiliteitsvoorschriften.

Conclusie
Gegeven het ontbreken van een zelfstandig (begin)balansonderzoek en het beperkte onderzoek van de Rekenkamer en gelet op de gebrekkige administratieve organisatie en interne controle ter Directie Financiën en de geconstateerde onjuistheden, kan de Rekenkamer geen uitspraken doen omtrent de juistheid en de volledigheid van de balanspost 'Rekening-courant met overheidsbedrijven en bij landsverordening ingestelde rechtspersonen' in de jaarrekeningen 1990 - 1996.

5.3.5 Debiteuren

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.11.

Waarderingsgrondslag
Debiteuren worden gewaardeerd tegen nominale waarde, verminderd met een voorziening wegens onvolwaardigheid.

Geconstateerd
In de balanspost 'Debiteuren' waren begrepen de bij de Ontvanger der Belastingen uitstaande vorderingen. De Rekenkamer kon geen zekerheid verkrijgen over de post Debiteuren MTO's, een breed scala van vorderingen waarvoor een Machtiging Tot Ontvangst (MTO) werd opgemaakt. Deze onzekerheid werd onder andere veroorzaakt door het geconstateerde verschil (ultimo 1996 Afl. 21,9 miljoen) tussen het totaal van de Debiteuren MTO's zoals opgenomen in de jaarrekening van het Land (ultimo 1996 Afl. 46,3 miljoen) en het totaal volgens de administratie van de Ontvanger (ultimo 1996 Afl. 24,4 miljoen) en het ontbreken van een duidelijke specificatie van deze post. De voorziening voor Debiteuren MTO's vanaf 1995 had alleen betrekking op de aan de casino's doorberekende kosten in verband met casinocontroleurs.

In tegenstelling tot voorgaande jaren was er geen voorziening getroffen voor de overige Debiteuren MTO's. Een verklaring hiervoor kon de Rekenkamer niet worden gegeven.

De 'Debiteuren overige middelen' waren, voorzover betrekking hebbende op belastingen die door middel van een aanslag waren geheven, niet verantwoord op transactiebasis. Kortheidshalve wordt in dit verband verwezen naar hetgeen is opgemerkt in paragraaf 2.2 omtrent de afbreuk die hiermee aan het transactiestelsel wordt gedaan. Opboekingen van deze belastingen vonden namelijk plaats op het moment dat een belastingaanslag werd opgelegd. De Rekenkamer kon geen zekerheid verkrijgen over de juistheid en volledigheid van het saldo van de post 'Debiteuren overige middelen'. Deze onzekerheid werd onder andere veroorzaakt door het (extreem) hoge bedrag aan 'Voorziening voor oninbaarheid'. In 1995 werd door de Directie der Belastingen een onderzoek gestart naar de invorderbaarheid van de openstaande posten per ultimo 1994. De verwachting was dat 48% van het ultimo 1994 uitstaande bedrag aan belastingvorderingen zou kunnen worden geïnd, mits de Ontvanger der Belastingen gebruik kan maken van de wettelijk ter beschikking staande invorderingsbevoegdheden.

Alhoewel het onderzoek betrekking had op de gegevens over 1994 gebruikte de Directie Financiën bij het opstellen van de jaarrekening 1995 van het Land de uitkomsten van het onderzoek voor de bepaling van de hoogte van de voorziening en de verdeling ervan over de verschillende belastingsoorten. Omdat de dotaties aan de 'Voorziening verminderingen' in mindering kwamen op de desbetreffende belastingsoorten waren de cijfers met betrekking tot de diverse belastingsoorten niet meer vergelijkbaar met die van het voorgaande jaar. Als gevolg van de gewijzigde systematiek voor de berekening van de voorziening sloot de tekst in de toelichting niet meer aan bij de gepresenteerde cijfers.
De voorziening voor oninbaarheid voor 1996 was gebaseerd op een opgave van de Directie der Belastingen. Bij de bepaling van de voorziening was de Directie der Belastingen uitgegaan van de debiteurenstand ultimo februari 1997 in plaats van de stand ultimo december 1996. Aangezien de stand ultimo december 1996 nogal afweek van de stand ultimo februari 1997 was de hoogte van de berekende voorziening derhalve niet juist. Op basis van ervaringen uit het verleden was de verwachting dat 48% van de uitstaande vorderingen zou kunnen worden geïnd. Naar aanleiding hiervan was in overleg tussen de CAD, de Directie Financiën en de Directie der Belastingen besloten om de voorziening voor oninbaarheid vast te stellen op 52% van de vorderingen. In de jaarrekening 1996 van het Land was de totale voorziening voor oninbaarheid voor de post 'Debiteuren overige middelen' opgelopen tot 61%. Gezien het korte tijdsbestek, waarin het onderzoek naar de jaarrekeningen 1990 - 1996 moest plaatsvinden was het de Rekenkamer niet mogelijk om te toetsen of de omvang van de getroffen voorziening reëel was.

De gehele mutatie van de post 'Debiteuren van overige diensten' in 1996 betrof een toename van de debiteuren met betrekking tot de posterijen. Op het gehele saldo van deze post had gedurende 1996 derhalve geen betaling plaatsgevonden. Ondanks dit feit was er voor deze post geen voorziening voor oninbaarheid getroffen. In de jaarrekening 1996 van het Land werd deze post ook niet nader toegelicht.
Opmerkelijk was dat in de jaren 1990 - 1994 een bedrag variërend van ruim Afl. 800.000 tot Afl. 30,2 miljoen als correctieposten was opgenomen. Het betrof ontvangen bedragen die niet konden worden toegewezen aan openstaande vorderingen en, voorzover bekend, ook niet verder waren uitgezocht.

Conclusie

Gegeven het ontbreken van een zelfstandig (begin)balansonderzoek en het beperkte onderzoek van de Rekenkamer en gelet op de gebrekkige administratieve organisatie en interne controle ter Directie Financiën en de geconstateerde onjuistheden, kan de Rekenkamer geen uitspraken doen omtrent de juistheid en de volledigheid van de balanspost 'Debiteuren' in de jaarrekeningen 1990 - 1996.

5.3.6 Overige vorderingen

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.12.

Waarderingsgrondslag

De overige vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, verminderd met een voorziening wegens onvolwaardigheid.

Geconstateerd

Onder de balanspost 'Overige vorderingen' was een bedrag begrepen in verband met te ontvangen interest van de Stichting Aruba Hospitality Trade & Training Center oplopend van Afl. 7,3 miljoen ultimo 1990 tot Afl. 7,6 miljoen ultimo 1996. Voor het gehele bedrag van deze post werd overigens een voorziening getroffen. Wegens gebrek aan gegevens kon de Rekenkamer deze post niet beoordelen.

Er was geen volledige specificatie aanwezig van de vordering wegens voor derden betaalde bedragen (van 1990 - 1996 variërend van Afl. 6,4 miljoen tot Afl. 7,1 miljoen). Wegens het ontbreken van deze specificatie was voor deze post (grotendeels) een voorziening getroffen.
Of deze voorziening terecht werd gevormd, kon de Rekenkamer niet beoordelen. De Rekenkamer merkt op dat het ontbreken van een specificatie van de vordering geen grond vormt voor het treffen van een voorziening.

Onder de overige vorderingen kwamen diverse voorschotten voor. Een aantal voorschotten was reeds jaren oud. Voor het gehele bedrag van de verstrekte voorschotten ziektekosten werd direct een voorziening getroffen.
In wezen werden deze verstrekte voorschotten ziektekosten via een omweg ten laste van de exploitatierekening gebracht. De Rekenkamer merkt op dat deze voorschotten niet alleen aan ambtenaren, aan met ambtenaren gelijkgestelde arbeidscontractanten, aan Pro Paupere Kaart (PPK)-houders werden verstrekt, doch ook aan particulieren. Voor het verstrekken van voorschotten aan particulieren is geen wettelijke grondslag aanwezig; derhalve zijn deze voorschotten onrechtmatig.
Het vormen van een voorziening is alleen geoorloofd als er een gerede twijfel bestaat over de inbaarheid van deze vorderingen. Voorzover bekend worden nauwelijks invorderingsactiviteiten ontplooid.

In totaal werd er in 1993 voor een bedrag van Afl. 5,0 miljoen aan voorschotten aan Air Aruba betaald. Deze voorschotten waren niet geformaliseerd. Vanaf 1994 werden de aan Air Aruba verstrekte voorschotten gerubriceerd onder de post 'Verstrekte langlopende voorschotten'. Kortheidshalve wordt in dit verband verwezen naar hetgeen hieromtrent is opgemerkt in paragraaf 5.2.5.

Zowel in 1992 (Afl. 13,8 miljoen) als in 1993 (Afl. 20,2 miljoen) als ook in 1994 (Afl. 26,8 miljoen) bestond de post 'Transitoria' voor het grootste deel uit correcties veroorzaakt door de gebrekkige invoering van het transactiestelsel. De Directie Financiën begon in 1995 met de sanering van de post 'Transitoria'.

Conclusie

Gegeven het ontbreken van een zelfstandig (begin)balansonderzoek en het beperkte onderzoek van de Rekenkamer en gelet op de gebrekkige administratieve organisatie en interne controle ter Directie Financiën en de geconstateerde onjuistheden, kan de Rekenkamer geen uitspraken doen omtrent de juistheid en de volledigheid van de balanspost 'Overige vorderingen' in de jaarrekeningen 1990 - 1996.

5.3.7 Liquide middelen

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.13

Waarderingsgrondslag

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde; liquide middelen, luidende in vreemde valuta, zijn omgerekend tegen de valutakoers per balansdatum.

Geconstateerd

Tot en met december 1996 vonden er geen kasopnames plaats. De Rekenkamer trof geen stukken aan waaruit zou kunnen blijken dat er een inhoudelijke beoordeling van bankrekeningen had plaatsgevonden. De Rekenkamer stelde vast dat niet van alle bankrekeningen standaard-bankverklaringen en / of bankafschriften aanwezig waren.
Tevens werden er verschillen geconstateerd tussen de standaard-bankverklaringen en de bankafschriften. Voor deze verschillen waren geen verklaringen aanwezig.
Gelet op de kwaliteit kon de Rekenkamer niet steunen op diverse externe verificatiemiddelen in de vorm van standaard-bankverklaringen en bankafschriften.

Volgens de jaarrekening 1993 van het Land was, naast andere geblokkeerde tegoeden, een banktegoed bij de CBA van Afl. 7,9 miljoen (1992: Afl. 4,5 miljoen) aanwezig in verband met een afgegeven bankgarantie voor Air Aruba. De Rekenkamer trof geen documentatie aan die de aard en reikwijdte van de afgegeven garanties zou kunnen toelichten.

In de toelichting bij de jaarrekening 1995 van het Land stond vermeld dat de voorziening Bougainville ter waarde van Afl. 2,9 miljoen was opgeheven. Dit was onjuist. Kortheidshalve wordt hierbij verwezen naar paragraaf 5.6.

In 1996 werd onder de liquide middelen Afl. 2,8 miljoen verantwoord met betrekking tot een door de Aruba Investment Bank (AIB) bij het Land gestort termijndeposito waar het Land pas op 1 oktober 2000 over zou kunnen beschikken. Deze storting vloeide voort uit de door het Land en de AIB op 5 november 1996 getekende akte van cessie waarbij het Land haar vorderingen op de Aruba Hotel Enterprise (AHE), groot Afl. 9,1 miljoen, cedeert aan de AIB voor Afl. 7,8 miljoen.
Het verschil tussen het nominale bedrag van de vorderingen op de AHE en het te ontvangen bedrag van de AIB werd afgeboekt ten laste van de exploitatierekening (op grootboekrekening 'Kosten voorgaande jaren').

In feite is er sprake van een kwijtschelding van een deel van de vordering van het Land op de AHE zonder goedkeuring van de Staten. Dit is in strijd met de bepaling van artikel 29 van de Comptabiliteitsverordening 1989.

Het bedrag waar het Land per 1 oktober 2000 over zou kunnen beschikken zou nog verminderd kunnen worden met de door de AHE verzuimde rentebetalingen aan de AIB over de periode 15 oktober 1996 tot 1 oktober 2000. De Rekenkamer is van mening dat het bedrag van Afl. 2,8 miljoen in de jaarrekening 1996 van het Land onder de termijndeposito's had moeten worden verantwoord. Tevens had in de toelichting moeten worden vermeld dat het Land pas op 1 oktober 2000 over dit bedrag zou kunnen beschikken en dat het Land het risico loopt dat het bedrag zou kunnen afnemen met de door de AHE verzuimde rentebetalingen. In feite betrof het hier een verstrekte garantie aan de AIB zonder dat de Staten hieraan hun goedkeuring hadden verleend. Dit is in strijd met de Staatsregeling en de comptabiliteitsvoorschiften.

Conclusie

Gegeven het ontbreken van een zelfstandig (begin)balansonderzoek en het beperkte onderzoek van de Rekenkamer en gelet op de gebrekkige administratieve organisatie en interne controle ter Directie Financiën en de geconstateerde onjuistheden, kan de Rekenkamer geen uitspraken doen omtrent de juistheid en de volledigheid van de balanspost 'Liquide middelen' in de jaarrekeningen 1990 - 1996.

5.4 Saldi reserve

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.14.

De post 'Saldi reserve' is het eigen vermogen van het Land. Het is per 1 januari 1990 berekend uit de saldi van de middelen en uitgaven uit de op kasbasis opgestelde rekening van 1989. Daarnaast is nog voor tientallen miljoenen aan correcties uitgevoerd in verband met de omschakeling naar het vanaf 1990 gehanteerde transactiestelsel.

Met ingang van 1990 muteerde de post 'Saldi reserve' jaarlijks met het saldo van de exploitatierekening van datzelfde boekjaar. In 1993 was alvorens het exploitatieresultaat toe te voegen aan de post 'Saldi reserve' een bedrag van ruim Afl. 10 miljoen gedoteerd aan de post 'Fonds afvloeiing personeel'.

Volgens de grondslagen van waardering en resultaatbepaling had een voorziening moeten worden getroffen; de onderbouwing van de omvang van de dotatie aan de post 'Fonds afvloeiing personeel' werd door de Rekenkamer niet aangetroffen.

5.5 Reserves en fondsen

Geconstateerd

Volgens de op deze rekening van toepassing geacht zijnde verslaggevingsvoorschriften diende van elke reserve een sluitend verloopoverzicht te worden gepresenteerd (inclusief rechtstreekse rentebijschrijving). In de rekeningen van het Land waren deze overzichten in beperkte mate opgenomen. Bovendien werden reserves en voorzieningen in deze rekeningen willekeurig door elkaar gebruikt.

5.5.1 Garantiefonds

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.15.

Dit fonds betrof in feite een voorziening, die ook als zodanig was gevormd ten laste van de exploitatierekening. De rubricering onder de post 'Reserves en fondsen' suggereerde dat deze post deel uitmaakte van het 'Eigen Vermogen' van het Land. Het in 1993 ingestelde garantiefonds (opgenomen onder de balanspost 'Reserves en fondsen') betrof een eerste aanzet om de mogelijke financiële gevolgen van verstrekte garanties voor de bouw en inrichting van hotels af te dekken. In het garantiefonds was ultimo 1995 Afl. 55,8 miljoen (ruim Afl. 18 miljoen per jaar) op een geblokkeerde rekening bij de CBA gestort. De Rekenkamer trof geen onderbouwing van de omvang en de jaarlijkse dotaties aan het 'Garantiefonds' aan en kon uit dien hoofde niet toetsen of de omvang van en de dotaties aan dit fonds reëel waren.

In 1996 was het Beta-hotel verkocht aan Marriott voor een bedrag van ongeveer Afl. 11,7 miljoen. De Rekenkamer trof geen taxatierapport van het Beta-hotel aan, aan de hand waarvan kon worden beoordeeld of de verkoopprijs reëel was. De verkoopopbrengst was vrijgevallen in de algemene middelen ten gunste van de rekening 'Overige ontvangsten' in plaats van het te verantwoorden als buitengewone bate.
Gezien de risico's die het Land loopt met betrekking tot de uitstaande hotelgaranties achtte de minister van Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken het gewenst deze bate toe te voegen aan het garantiefonds. Aan deze wens werd niet tegemoet gekomen.

Volgens de balans van 31 december 1996 zit er in het garantiefonds een bedrag van Afl. 73,9 miljoen. Bij de CBA wordt slechts een bedrag van Afl. 22,2 miljoen aangehouden. De Rekenkamer merkt op dat het garantiefonds een voorziening beoogt te zijn die in grootte gelijk dient te zijn aan het daadwerkelijke bedrag dat op een geblokkeerde rekening staat. De daling van het geblokkeerde bedrag wordt verklaard uit de aankoop van Dutchco (Radisson hotel) voor een bedrag van Afl. 50,4 miljoen.
Daarnaast bleek uit de exploitatierekening een dotatie aan de voorziening van Afl. 19,5 miljoen terwijl er in werkelijkheid maar Afl. 18 miljoen werd gestort.

In 1995 was er een schikkingsbedrag inzake het Beta-hotelproject van ongeveer Afl. 24 miljoen uitbetaald aan het Land door CITCO / Smeets. De Rekenkamer trof geen onderbouwing van het totstand gekomen schikkingsbedrag aan. Het schikkingsbedrag was vrijgevallen in de algemene middelen ten gunste van de rekening 'Overige ontvangsten' in plaats van het te verantwoorden als buitengewone bate.
Gezien de risico's die het Land loopt met betrekking tot de uitstaande hotelgaranties lag het meer voor de hand deze bate toe te voegen aan het garantiefonds.

5.5.2 Fonds afvloeiing personeel

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.15.

In 1993 werd Afl. 10,3 miljoen ten laste van de reserves gebracht in verband met de vorming van een 'Fonds afvloeiing personeel'. Dit fonds werd dus niet ten laste van de exploitatierekening gevormd, maar ten laste van het 'Eigen vermogen' van het Land. Belangrijke mutaties als een toevoeging aan een 'Fonds afvloeiing personeel' moeten niet versluierd worden maar zichtbaar worden gemaakt in de exploitatierekening bij een 'confrontatie' van begroting en werkelijkheid.

De Rekenkamer is bovendien van mening dat het instellen van een 'Fonds afvloeiing personeel' het karakter heeft van een voorziening. Gelet op het feit dat begin 1993 een speciale geblokkeerde rekening bij de CBA werd geopend kon worden geconcludeerd dat er een stellig voornemen bestond om personeel te laten afvloeien. Opvallend is dat voor het vormen van een vergelijkbaar fonds als uitkeringen vroegtijdige uitdiensttreding (vut) wel een voorziening werd getroffen. Bovendien vermelden de 'Grondslagen van resultaatbepaling' (hoofdstuk 6.2.1. van de jaarrekening) expliciet:

'VUT uitkeringen, zowel lumpsum uitkeringen als periodieke uitkeringen, worden ten laste van de voorziening gebracht.'

In 1995 was het 'Fonds afvloeiing personeel' vrijgevallen ten gunste van de exploitatierekening (grootboekrekening 11099 'Stelpost bezuiniging op salariskosten'). In de rekening 1995 werd onvoldoende toegelicht dat de totale kosten van de zogenaamde 'Lumpsumregeling' ruim 24 miljoen florin bedroegen.

5.5.3 Egalisatiereserve schenkingen

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.16.

In 1993 was ruim Afl. 1,7 miljoen aan projecten, gefinancierd met schenkingen, direct als kosten verantwoord. Volgens de in 1993 geldende waarderingsgrondslagen zouden alleen schenkingen bestemd voor duurzame activa geamortiseerd worden. Echter het totale bedrag aan ontvangen schenkingen, dus inclusief de genoemde Afl. 1,7 miljoen, werd toegevoegd aan de 'Egalisatie reserve schenkingen' en dus geamortiseerd. Dit heeft tot gevolg dat in de jaarrekening 1993 ten onrechte een verlies wordt genomen van ruim Afl. 1,7 miljoen, terwijl de schenking ten onrechte pas in de komende jaren wordt verantwoord.
Met ingang van 1991 was, ten opzichte van 1990, de vrijval van de ontvangen schenkingen voor duurzame activa op een andere wijze berekend. De gevolgen van deze wijziging waren niet volledig in 1991 verwerkt. In 1994 vond nog een aanpassing plaats die leidde tot een extra last van Afl. 1,8 miljoen. Deze aanpassing was niet toegelicht.
In 1996 kwam de Directie Financiën erachter dat een bedrag van Afl. 15,9 miljoen als schenking in plaats van als lening van de EIB kon worden aangemerkt. Hierop wordt onder paragraaf 5.7.5 teruggekomen.
Daarnaast bleek een bedrag van Afl. 538.092 als lening te moeten worden gerubriceerd in plaats van als schenking.
Door een aantal correcties was het bedrag 'vrijval ten gunste van het resultaat 1996', zoals vermeld in het verloopoverzicht 'Egalisatie reserve schenkingen', niet gelijk aan het bedrag opgenomen in de exploitatierekening (Afl. 9.730.439).
Bij de invoering van het systeem van passivering van schenkingen en de jaarlijkse vrijval van 1/30e deel was destijds het argument dat de met de schenkingen gefinancierde activa in gemiddeld 30 jaar werden afgeschreven, conform de met meerjarenplanleningen gefinancierde activa.
Per 1 januari 1997 zijn een aantal activa overgedragen aan de AAA. Omdat er dan geen activa meer staan tegenover de ontvangen schenking ligt het in de lijn der verwachting dat ook het betreffende schenkingsdeel vrijvalt. Dit is niet gebeurd.

5.5.4 *Reserve loterijgelden*

Deze post werd in 1994 voor het eerst apart in de jaarrekening van het Land opgenomen. Hiervoor werden de loterijgelden verantwoord onder post 'Overige kortlopende schulden'. Een motivatie om de loterijgelden met ingang van 1994 apart te verantwoorden trof de Rekenkamer niet aan.

Conclusie

Gelet op de geconstateerde tekortkomingen is de Rekenkamer van mening dat de post "Reserves en fondsen' onjuist in de jaarrekeningen 1990 - 1996 is verwerkt.

5.6 Voorzieningen

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.17.

Geconstateerd

Voorziening Eagle Beach Hotel

Onder de balanspost 'Voorzieningen' werd in 1990 een bedrag opgenomen van Afl. 12,0 miljoen dat betrekking had op het verlies dat in 1995 geleden zou worden bij de verkoop van het Eagle Beach Hotel. Het opnemen van deze voorziening in de jaarrekening 1990 was onterecht. De aankoop van het Eagle Beach Hotel vond plaats in 1994; de voorziening had dan ook in dat jaar gevormd moeten worden.
In 1994 heeft het Land het Eagle Beach Hotel tegen schuldbekentenis verkregen voor ongeveer Afl. 22,7 miljoen. In 1995 is het hotel voor ongeveer Afl. 11 miljoen verkocht aan Divi Hotels Inc. Het verlies op deze transactie had in 1994 als verlies verantwoord moeten worden in plaats van in 1990. Ook had dan in 1994 het hotel in de balans geactiveerd moeten worden. De toelichting bij de balans met betrekking tot deze verkoop was onvoldoende en onjuist.

Voorziening Bougainville

In 1994 was een 'Voorziening afgegeven garanties Bougainville' gevormd van 3,0 miljoen florin. Er was per 31 juli 1996 geen documentatie beschikbaar op basis waarvan de hoogte van het bedrag kon worden onderbouwd.
In juli 1997 is de garantie Bougainville geroyeerd.

Voorziening Air Aruba

De in 1994 getroffen voorziening Air Aruba betrof een garantiestelling inzake betalingsverplichtingen van de nationale luchtvaartmaatschappij aan derden.
De Rekenkamer trof met betrekking tot deze garantiestelling geen formele documentatie aan. Onder de balanspost 'Verstrekte langlopende voorschotten' werd nog een bedrag van Afl. 26,8 miljoen voorzien ten behoeve van Air Aruba.

Voorziening Trias Resort

Er was ten onrechte geen toelichting bij deze in 1994 gevormde voorziening, groot Afl. 1,4 miljoen, in de jaarrekening opgenomen. In de jaarrekening 1995 is deze voorziening niet meer opgenomen, doch overgeboekt naar de post 'Crediteuren'.

Een drietal categorieën pensioentoezeggingen (duurtetoeslag pensioen, pensioenen politieke ambtsdragers en uitkeringen bij wijze van pensioen) waren niet ondergebracht bij het APFA. De in de verschillende boekjaren betaalde pensioenuitkeringen werden via de exploitatierekening als kosten voor dat jaar verantwoord. In alle jaarrekeningen van het Land over de jaren 1990 - 1996 stond vermeld dat de berekeningen ter bepaling van de noodzakelijk te vormen voorziening ten tijde van het samenstellen van de jaarrekening nog niet waren afgerond. De vorming van deze voorziening zou een grote (negatieve) invloed op de reserves van het Land hebben gehad.

In de jaarrekeningen werd geen voorziening gevormd voor onderhoud gebouwen en water- en wegenbouwkundige werken. Gelet op de staat waarin diverse overheidsbezittingen zich bevonden en de regels aangaande 'waardering op transactiebasis' zou de vorming van een voorziening op zijn plaats zijn geweest.

Tevens acht de Rekenkamer het treffen van een voorziening aangaande opgebouwde vakantierechten wenselijk (vakantie-uitkeringen, niet opgenomen vakantiedagen).

Naast de balanspost 'Voorzieningen' in de diverse jaren waren er nog diverse afwaarderingen opgenomen als correctiepost op diverse actiefposten. Deze varieerden van circa Afl. 270 miljoen in 1990 (exclusief de voorziening ten behoeve van de Lago) tot circa Afl. 420 miljoen in 1996.

Conclusie

Gegeven het ontbreken van een zelfstandig (begin)balansonderzoek en gelet op de geconstateerde tekortkomingen is de Rekenkamer van mening dat de post 'Voorzieningen' onjuist en onvolledig in de jaarrekeningen 1990 - 1996 is verwerkt. Het onjuist en onvolledig weergeven van voorzieningen verstoort het inzicht in de financiële positie van het Land in ernstige mate.

5.7 Langlopende schulden

5.7.1 *Meerjarenplan leningen*

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.18.

Waarderingsgrondslag

Schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarden.

Geconstateerd

In de jaarrekening 1996 van het Land werd een begrotingslening ex 1995 verantwoord als zijnde een lening die ook al in de jaarrekening 1995 van het Land was verantwoord. Dit was echter niet het geval. Deze lening had wel betrekking op 1995, maar werd pas in 1996 voor het eerst in de jaarrekening van het Land opgenomen.

Door deze handelwijze ontstond er een verschil van Afl. 570.378 tussen het beginsaldo van de jaarrekening 1996 en het eindsaldo van de jaarrekening 1995 van het Land. Hiermee werd één van de fundamenten van het boekhouden, namelijk dat van balanscontinuïteit, ondergraven.

Conclusie

Behoudens het vorenstaande heeft de Rekenkamer bij haar beperkte onderzoek geen aanwijzingen gevonden dat de balanspost 'Meerjarenplan leningen' in de jaarrekeningen 1990 - 1996 niet juist dan wel niet volledig zou zijn.

5.7.2 Langlopende staatsobligaties

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.19.

Geconstateerd

In de jaarrekeningen 1991 en 1993 was de verdeling van de staatsobligaties in een kortlopend en een langlopend gedeelte niet juist. Zo werd in de jaarrekening 1991 ten onrechte een bedrag van Afl. 590.000 als kortlopend verantwoord. Aangezien dit bedrag echter pas in 1993 zou worden afgelost had dit bedrag als langlopend moeten zijn opgenomen.
In de jaarrekening 1993 was een bedrag van Afl. 5 miljoen ten onrechte niet als kortlopend verantwoord. Het betrof hier de 8,75% lening 1991 die in 1994 werd afgelost en derhalve in de jaarrekening 1993 als kortlopend had moeten zijn verantwoord.

Conclusie

Behoudens het bovenstaande heeft de Rekenkamer bij haar beperkte onderzoek geen aanwijzingen gevonden dat de balanspost 'Langlopende staatsobligaties' in de jaarrekeningen 1990 - 1996 niet juist dan wel niet volledig zou zijn.

5.7.3 Belegde reserves landsbedrijven

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.20.

Geconstateerd

Met betrekking tot deze post had de Rekenkamer behoudens de onzekerheid over het beginbalanssaldo geen opmerkingen. Het bevreemdt de Rekenkamer wel dat er in de jaarrekening 1996 van het Land op geen enkele wijze was vermeld dat de LHD met ingang van 1 januari 1997 werd ingebracht in de AAA en derhalve per die datum zou ophouden te bestaan (AB 1996 no. 82).

Conclusie

Gegeven het ontbreken van een zelfstandig (begin)balansonderzoek en het beperkte onderzoek van de Rekenkamer, kan de Rekenkamer geen uitspraken doen omtrent de juistheid en volledigheid van de balanspost ' Belegde reserves landsbedrijven' in de jaarrekeningen 1990 - 1996.

5.7.4 Boedelscheiding Nederlandse Antillen

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.21.

Geconstateerd

De in de jaarrekeningen 1990 - 1995 opgenomen schuld van Afl. 40,0 miljoen aan de Nederlandse Antillen was gebaseerd op het bedrag, zoals opgenomen in de 'concept notitie algemene boedelscheiding' van 14 juni 1995. Dit bedrag was nog niet definitief vastgesteld en zou derhalve nog kunnen muteren.
In 1996 is de schuld met Afl. 8 miljoen verminderd op basis van een volgend concept. Het bevreemdt de Rekenkamer dat men 11 jaar na dato deze slepende zaak nog niet definitief heeft kunnen afronden.

Conclusie

Gegeven het ontbreken van een zelfstandig (begin)balansonderzoek en het beperkte onderzoek van de Rekenkamer en gelet op de gebrekkige administratieve organisatie en interne controle ter Directie Financiën en de geconstateerde onzekerheden, kan de Rekenkamer geen uitspraken doen omtrent de juistheid en de volledigheid van de balanspost 'Boedelscheiding Nederlandse Antillen' in de jaarrekeningen 1990 - 1996.

5.7.5 Overige langlopende schulden

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.22 en tabel 1.22a.

Geconstateerd

Een gedetailleerde specificatie van de onder deze post voorkomende waarborgsommen was niet aanwezig. Een specificatie van de langlopende leningen in de vorm van een sub-administratie was niet aanwezig. Evenmin waren diverse langlopende geldleningen geformaliseerd middels schriftelijke leningsovereenkomsten.

Onder de post 'Overige langlopende geldleningen' 1994 - 1996 is begrepen een EIB lening ten behoeve van de LHD. Ultimo 1995 bedroeg deze lening Afl. 19.452.371 (ultimo 1994 Afl. 18.112.000). Van deze lening werd in 1996 zonder enige toelichting (bij de post 'Overige langlopende geldleningen') in 1996 een bedrag van Afl. 15.865.235 overgeboekt naar de post 'Egalisatiereserve schenkingen'. De Rekenkamer moet hieruit afleiden dat in de jaarrekeningen 1994 en 1995 een materiële fout zit in de post 'Overige langlopende geldleningen' en in de post 'Egalisatiereserve schenkingen' en dat de toelichting op de post 'Overige langlopende geldleningen' in 1996 ontoereikend is. De Rekenkamer heeft een bevestiging van het schenkingsbedrag ad Afl. 15.865.235 niet aangetroffen; evenmin is uit de beschikbare informatie af te leiden op welke wijze de bestede gelden worden toebedeeld aan lening dan wel aan schenking.

Er was met betrekking tot de overige langlopende leningen 1996 sprake van een verschil van ongeveer Afl. 31 miljoen tussen de eindstand per 31 december 1995 en de beginstand per 1 januari 1996 (zie bijlage C bij de jaarrekeningen 1995 en 1996). Hiermee werd één van de fundamenten van het boekhouden, namelijk dat van balanscontinuïteit, ondergraven.
De vermogenstekorten ultimo 1996, in totaal Afl. 217,2 miljoen, betroffen schulden van het Land aan het APFA. De bedragen (tot en met 1995) waren ontleend aan de concept-jaarrekeningen van het APFA. Het verschuldigde vermogenstekort van 1996 werd geschat. De schuld aan het pensioenfonds diende nog formeel vastgesteld te worden. Er was geen formele overeenstemming over het te hanteren rentepercentage.
Gezien het enorme financieel belang was het een ernstig gemis dat de achterstanden bij het APFA nog steeds niet waren ingehaald.
Doordat gewerkt werd met schattingen vonden er, door vernieuwde inzichten, in 1996 grote correcties plaats. Deze correcties werden geboekt als negatieve kosten in de exploitatierekening en verstoorden daar het beeld in ernstige mate.

Conclusie

Gegeven het ontbreken van een zelfstandig (begin)balansonderzoek en het beperkte onderzoek van de Rekenkamer en gelet op de gebrekkige administratieve organisatie en interne controle, het concept-karakter van de jaarrekeningen van het APFA en de geconstateerde onjuistheden, bestaat bij de Rekenkamer grote onzekerheid omtrent de juistheid en de volledigheid van de balanspost 'Overige langlopende schulden' in de jaarrekeningen 1990 - 1996.

5.8 Kortlopende schulden en overlopende passiva

5.8.1 Schulden aan deelnemingen

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.23.

Waarderingsgrondslag

Schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarden.

Geconstateerd

De in de jaarrekening 1996 van het Land opgenomen post 'Schulden aan deelnemingen' bestond volledig uit een schuld aan het WEB en was gebaseerd op het tussen het WEB en het Land afgesloten protocol van 15 oktober 1996, met een aanpassing op 11 december 1996. Dit protocol was getekend door de directeur der Directie Financiën en de directeur van het WEB en beoogde de wederzijdse vorderingen en schulden te regelen. De uitwerking van dit protocol kwam er in de praktijk op neer dat het Land de administratie van het WEB volgde en daarmee impliciet bedragen kwijtschold. In 1997 kwam het Land hierop terug en was van mening dat alles moest worden teruggedraaid. Het WEB bestreed deze zienswijze. Kortheidshalve wordt verwezen naar paragraaf 5.3 'Water- en Energiebedrijf N.V.'.

Conclusie

Gegeven het ontbreken van een zelfstandig (begin)balansonderzoek en het beperkte onderzoek van de Rekenkamer en gelet op de gebrekkige administratieve organisatie en interne controle ter Directie Financiën en de geconstateerde onjuistheden, kan de Rekenkamer geen uitspraken doen omtrent de juistheid en de volledigheid van de balanspost 'Schulden aan deelnemingen' in de jaarrekeningen 1990 - 1996.

5.8.2 Schulden aan overheidsbedrijven en bij landsverordening ingestelde rechtspersonen

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.24.

Geconstateerd

De schulden van het Land aan het APFA inzake pensioenbijdrage en duurtetoeslag waren gebaseerd op de concept-jaarrekeningen van het pensioenfonds aangevuld met schattingen van de Directie Financiën. Er vonden geen regelmatige afstemmingen plaats met het APFA.

De schuld aan de FCCA betrof voor een groot deel (Afl. 2,3 miljoen) een schuld waarover onduidelijkheid bestond. Het Land beschouwde het bedrag als een toegezegde nog te verstrekken lening, terwijl de FCCA van mening was dat het hier om een toegezegde schenking ging.

De schulden aan de SVB-fondsen in 1990 vloeiden voort uit de boedelscheiding tussen de Nederlandse Antillen en het Land.
Krachtens het bepaalde in het derde lid, letter d, van artikel 2 van de Eilandsverordening van 19 december 1985 tot vaststelling van de ontwerp-landsverordening, houdende goedkeuring van een onderlinge regeling als bedoeld in artikel 38, eerste lid, van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, regelende de scheiding en deling van bezittingen en schulden van de rechtspersoon 'De Nederlandse Antillen' en Aruba (AB 1985 no. 50) dienen de bezittingen en schulden van onder andere de SVB buiten beschouwing te worden gelaten bij de boedelscheiding; daarom zijn deze schulden niet inbegrepen bij de balanspost 'Boedelscheiding Nederlandse Antillen' (paragraaf 5.8).
Deze schulden hadden het karakter van langlopende schulden en hadden derhalve als 'Langlopende schulden' moeten worden gerubriceerd. Volgens de Directie Financiën was de schuld aan de SVB gelijk aan een afgesloten 20-jarige annuïteitenlening. De lening was nog niet geformaliseerd.

Conclusie

Gegeven het ontbreken van een zelfstandig (begin)balansonderzoek en het beperkte onderzoek van de Rekenkamer en gelet op de gebrekkige administratieve organisatie en interne controle ter Directie Financiën en de geconstateerde onjuistheden, kan de Rekenkamer geen uitspraken doen omtrent de juistheid en de volledigheid van de balanspost 'Schulden aan overheidsbedrijven en bij landsverordening ingestelde rechtspersonen' in de jaarrekeningen 1990 - 1996.

5.8.3 Kortlopend deel langlopende leningen

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.25.

Geconstateerd

Voor opmerkingen aangaande deze balanspost verwijst de Rekenkamer naar hetgeen in paragraaf 5.7.2 over het kortlopend gedeelte van de langlopende leningen bij de balanspost 'Langlopende staatsobligaties' is opgemerkt.

Conclusie

Gelet op de geconstateerde tekortkomingen is de Rekenkamer van mening dat de post "Kortlopend deel langlopende leningen' in de jaarrekeningen 1990 - 1996 niet juist en niet volledig was.

5.8.4 Rekening-courant met overheidsbedrijven en bij landsverordening ingestelde rechtspersonen

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.26.

Geconstateerd

In de jaarrekening 1994 van het Land bestonden er in de rekeningen-courant verschillen tussen de gegevens van het Land en die van de (concept-)jaarrekeningen 1994 van de bedrijven.
Een verklaring voor deze verschillen trof de Rekenkamer niet aan. Kortheidshalve wordt hierbij verwezen naar paragraaf 5.3.4.

Conclusie

Gegeven het beperkte onderzoek van de Rekenkamer en gelet op de gebrekkige administratieve organisatie en interne controle ter Directie Financiën en de geconstateerde onjuistheden, kan de Rekenkamer geen uitspraken doen omtrent de juistheid en de volledigheid van de balanspost 'Rekening-courant met overheidsbedrijven en bij landsverordening ingestelde rechtspersonen' in de jaarrekeningen 1990 - 1996.

5.8.5 *Crediteuren en nog te betalen kosten*

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.27.

Geconstateerd

De samenstellende delen van de balanspost werden in de jaarrekeningen niet toegelicht. In de toelichting bij de jaarrekening werd opgemerkt dat de volledigheid van de facturen moeilijk was vast te stellen. In de crediteurenlijst 1991 kwamen posten voor die eigenlijk in de voorgaande jaren hadden moeten worden geboekt. Tevens waren er in 1991 transitoria opgenomen die op dienstjaar 1990 en eerder betrekking hadden.
Het totaal van deze posten bedroeg ongeveer Afl. 1,1 miljoen. Deze bedragen hadden óf in de beginbalans van 1990 óf in de exploitatierekening van 1990 verwerkt moeten worden, maar niet in 1991.
Er was in 1992 voor ongeveer Afl. 36,0 miljoen aan transitoria opgenomen; het ging hierbij om correcties welke naar aanleiding van de invoering van het transactiestelsel waren gemaakt.

In de jaarrekening 1993 werd de totale schuld van het Land aan de SZA van Afl. 10,7 miljoen voor Afl. 5,9 miljoen verantwoord onder de 'Crediteuren en nog te betalen kosten' en voor Afl. 4,8 miljoen onder de 'Overige nog te betalen kosten'. Voor de inzichtelijkheid van de jaarrekening zou het beter zijn geweest om de totale schuld onder één van beide posten te verantwoorden.

In de crediteurenlijsten 1995 en 1996 waren schulden aan bedrijven opgenomen die ook op andere plaatsen in de rekening waren opgenomen. Daarnaast waren er schulden aan diverse diensten van het Land zelf opgenomen. Deze schulden ontstonden door een onjuiste boekingsprocedure.
Onder de transitoria was een bedrag opgenomen van Afl. 821.000 dat in 1996 werd afgeboekt en als opbrengst voorgaande jaren werd verantwoord. Op deze wijze werd ten onrechte resultaat van 1995 naar 1996 verschoven.

Conclusie

Gegeven het ontbreken van een zelfstandig (begin)balansonderzoek en het beperkte onderzoek van de Rekenkamer en gelet op de gebrekkige administratieve organisatie en interne controle ter Directie Financiën en de geconstateerde onjuistheden, kan de Rekenkamer geen uitspraken doen omtrent de juistheid en de volledigheid van de balanspost 'Crediteuren en nog te betalen kosten' in de jaarrekening 1995.

5.8.6 *Overige kortlopende schulden*

Voor een weergave van het verloop van deze balanspost ultimo 1990 - 1996 wordt verwezen naar bijlage 1, tabel 1.28.

Geconstateerd

Uit de administratie bleek niet hoe in 1991, 1992 en in 1993 de post 'Nog te betalen interest' was berekend. Onder de post 'Overige kortlopende schulden' was in 1991 en 1992 met betrekking tot de schatkistpromessen circa Afl. 31,5 miljoen verantwoord in plaats van het nominale bedrag van Afl. 32,0 miljoen.
De in 1991 en 1992 vooruitbetaalde rente diende aan de debetzijde van de balans onder vooruitbetaalde kosten te worden verantwoord. Volgens de Landsverordening Schatkistpapier (AB 1987 no. 3) dienen schatkistpromessen verantwoord te worden tegen de nominale waarde en dienen de rentekosten in het dienstjaar van plaatsing te worden verantwoord.

Conclusie

Gegeven het ontbreken van een zelfstandig (begin)balansonderzoek en het beperkte onderzoek van de Rekenkamer en gelet op de geconstateerde onjuistheden en onduidelijkheden kan de Rekenkamer geen uitspraak doen omtrent de juistheid en de volledigheid van de balanspost 'Overige kortlopende schulden' in de jaarrekeningen 1990 - 1996.

5.9 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Hotelgaranties

In bijlage B van de jaarrekening was een overzicht van de door het Land afgegeven garanties opgenomen. Deze garanties hadden betrekking op de restant hoofdsom van de door derden aangegane vaste geldleningen.
Het in de jaarrekening 1996 van het Land genoemde bedrag van de hoofdsom van de verstrekte garantie aan Beta Hotel Enterprises N.V. was niet juist. Dit bedrag bedroeg SFR 64.826.700. In hoeverre de bedragen zoals opgenomen in bijlage B juist of volledig zijn kon niet worden vastgesteld. De verstrekte garanties strekten zich uit tot de hoofdsom, vermeerderd met rente en kosten. Dit betekende dat de uiteindelijke verplichtingen aanzienlijk hoger konden zijn dan was vermeld.
De Directie Financiën had ten behoeve van de jaarrekening 1995 een eerste aanzet gedaan tot het in kaart brengen van de tot dat moment nog uitstaande garanties. In de jaarrekeningen van de jaren daarvoor werd hieraan nauwelijks aandacht besteed; alleen de posten die uit de begroting bekend waren werden opgenomen. Inmiddels bleek een aantal onder garantie uitgegeven leningen door de desbetreffende bedrijven te zijn afgelost. Deze garanties waren in 1995 en 1996 uit het overzicht in bijlage B verwijderd.
De garanties werden echter uitgegeven aan diverse financiële instellingen, die deze na afloop formeel dienden terug te geven. De Rekenkamer trof geen stukken aan waaruit bleek dat de financiële instellingen de aan hen verstrekte garanties hadden teruggegeven en dat de daaraan verbonden verplichtingen van het Land daarmee waren vervallen. Het uit de jaarrekening verwijderen van deze garanties acht de Rekenkamer voorbarig.
Niet alle door het Land verstrekte garanties werden onder de post 'Niet uit de balans blijkende verplichtingen' opgenomen. Zo had het Land zich garant gesteld voor de tekorten van Tele Aruba. Daarnaast stelde het Land zich garant voor de vorderingen van de AAA op Air Aruba.

Claims

In de jaarrekening 1994 van het Land was onder de post 'Niet uit de balans blijkende verplichtingen' een tweetal claims van derden tegen het Land opgenomen.

In 1996 waren, voor het verschijnen van de jaarrekening 1995, door het Gerecht in eerste Aanleg van Aruba uitspraken gedaan in deze twee zaken. De gevolgen van deze uitspraken waren niet toegelicht in de jaarrekening 1995.
De Rekenkamer heeft niet kunnen vaststellen of alle mogelijke claims tegen het Land ook zijn opgenomen onder de post 'Niet uit de balans blijkende verplichtingen'.

Caribbean Satellite Systems N.V.
De minister van Financiën heeft bij brief van 25 oktober 1996 verklaard de afgegeven garantie ten gunste van Interbank N.V. te zullen honoreren. De door de Rekenkamer geraadpleegde juristen zijn van mening dat er geen sprake was van een garantie.
Gezien de door de minister van Financiën afgegeven verklaring bevreemdt het de Rekenkamer des te meer dat deze garantie uit bijlage B bij de jaarrekening 1996 is verwijderd, terwijl deze voor het eerst onder de post 'Niet uit de balans blijkende verplichtingen' is opgenomen.
Ten einde een duidelijk inzicht in de financiële stand van zaken van het Land te verkrijgen is een gedegen onderzoek naar alle aangegane verplichtingen, afgegeven garanties en lopende claims noodzakelijk. De resultaten van een dergelijk onderzoek zullen onder de post 'Niet uit de balans blijkende verplichtingen' moeten worden vermeld. Alleen op een dergelijke wijze kan het onderhavige hoofdstuk het gewenste inzicht geven.

6 Exploitatierekeningen 1990 - 1996

Voor een weergave van de exploitatierekening wordt verwezen naar bijlage 2. Hierbij is in tabel 2.1 de samenvatting van exploitatierekeningen weergegeven zoals deze in de jaarrekeningen zijn gepresenteerd. De Rekenkamer wijst erop dat de gepresenteerde exploitatierekeningen door de geconstateerde verschuivingen ('Kosten / Opbrengsten voorgaande jaren'), de onjuistheid en de onvolledigheid van de verantwoorde posten een vertekend beeld geven van de werkelijkheid.
Bovendien wordt het beeld in de gepresenteerde exploitatierekeningen vertroebeld door de verwerking van de financiële en buitengewone baten / lasten in de resultaten betreffende de 'gewone bedrijfsuitoefening'. De Rekenkamer geeft daarom in tabel 2.2 een suggestie voor een verbeterde weergave van de gepresenteerde exploitatierekening.

De in de jaarrekening 1995 opgenomen begrotingscijfers waren niet de begrotingscijfers zoals die gepubliceerd waren in de Landsverordening van 21 maart 1995 tot vaststelling van de begroting van het Land voor het dienstjaar 1995 (AB no. 21). In deze landsverordening waren diverse bezuinigingsposten opgenomen, die in de jaarrekening van het Land zijn toegewezen aan diverse kostenplaatsen en kostensoorten. De formele juistheid van de in de jaarrekening 1995 opgenomen begrotingscijfers kon derhalve niet worden vastgesteld.

6.1 Middelen

In het overzicht 'Samenvatting exploitatierekening over 1995', zoals opgenomen in deel I van de Jaarrekening 1995, Algemene Dienst Land Aruba zat een fout. Vanaf de middelenpost 'Zegelbelasting' waren de cijfers een regel naar beneden geschoven.

Gezien het korte tijdsbestek, waarin de onderzoeken naar de jaarrekeningen 1990 - 1996 moesten plaatsvinden en gelet op de tekortkomingen in de administratieve organisatie en interne controle, was het de Rekenkamer niet mogelijk om zich een oordeel te vormen over de juistheid en volledigheid van de verantwoording van de middelen.

6.1.1 Belastingen

De grootste middelenpost van het Land betrof de middelen uit hoofde van de diverse belastingen. Mede door de wijze van registreren, veelal in de vorm van op zichzelf staande extra-comptabele vastleggingen, werd het inzicht in deze belangrijke post sterk bemoeilijkt.

Volgens het in 1990 - 1996 gehanteerde systeem werden de opbrengsten, voorzover betrekking hebbende op belastingen, die bij wege van een aanslag worden geheven, als middel verantwoord in hetzelfde jaar waarin de belastingaanslagen waren opgelegd. Dit was conform de Ministeriële Regeling van 22 december 1994 waarin werd besloten om de middelen, afkomstig van bij kohier op te leggen belastingen, in het dienstjaar te boeken waarin de desbetreffende belasting was opgelegd. Door het moment waarop de aanslag wordt opgelegd als grondslag te hanteren voor het moment waarop het resultaat wordt genomen zou afhankelijk van de snelheid waarmee de aanslagen worden opgelegd het resultaat kunnen worden beïnvloed.

De Rekenkamer acht dit een ongewenste ontwikkeling en in strijd met de uitgangspunten van het transactiebasisstelsel van de Comptabiliteitsverordening 1989. Kortheidshalve wordt in dit verband verwezen naar hetgeen is opgemerkt in paragraaf 2.2.

Ten behoeve van mogelijke verminderingen op de aanslagen die in latere jaren zullen worden opgelegd, werd in 1990 een voorziening gevormd van Afl. 50,0 miljoen. Deze voorziening werd met de overgang naar het transactiestelsel ten laste gebracht van de beginbalans 1990. Hierover werd derhalve geen enkele verantwoording afgelegd.

Zoals uit de exploitatierekening blijkt vormen de middelen 'Belastingen natuurlijke personen' en 'Winstbelasting' in 1996 39% van het exploitatietotaal (1995: 38%; 1994: 38%; 1993: 43%; 1992: 42%; 1991: 41%; 1990: 44%). Gelet op de hoogte van de getroffen voorzieningen werden de in 1990 - 1996 opgelegde aanslagen aanzienlijk gecorrigeerd. Kortheidshalve wordt verwezen naar hetgeen is opgemerkt in paragraaf 5.3.5 bij de balanspost 'Debiteuren overige middelen'.

6.1.2 Koersverschillen

In 1996 is op de meerjarenplan leningen een koerswinst geboekt van Afl. 27,9 miljoen. In 1995 was hier nog sprake van een verlies van Afl. 27,7 miljoen. Ook in de jaren daarvoor was er sprake van grote koersverschillen.

De rubricering van deze koersverschillen tussen de overige middelen (in de jaren 1990 - 1995 tussen de kosten, ook indien er positieve koersverschillen waren) geeft naar de mening van de Rekenkamer een onjuist beeld van de werkelijkheid. De koersverschillen zouden apart, buiten de confrontatie tussen de begroting en de werkelijke cijfers om, zichtbaar moeten worden gemaakt.

6.1.3 Vermogensrechten, retributies en leges

Bij Landsbesluit, houdende algemene maatregelen (AB 1988 no. 81), is vastgesteld dat een Aruba Vrijgestelde Vennootschap (AVV) een vast recht moet betalen van Afl. 500 per jaar. De jaarrekening 1994 van het Land toonde een opbrengst van Afl. 2,4 miljoen, een bedrag dat gekoppeld is aan 4854 AVV'en. Volgens een opgave van de Kamer van Koophandel bedroeg het aantal AVV'en per 31 december 1994 4091. Het verschil kon niet worden verklaard. Ook in andere jaren was er sprake van niet-verklaarde verschillen.

In 1995 betrof een onderdeel van deze post de opbrengst van de door het Landslaboratorium uitgevoerde werkzaamheden. De opbrengsten zoals in de jaarrekening 1995 verantwoord (ter waarde van Afl. 1,26 miljoen) zijn te laag. Dit werd onder andere veroorzaakt doordat het Landslaboratorium grote achterstanden had in de facturering van PPK-patiënten. Volgens het jaarverslag 1995 van het Landslaboratorium zijn vanaf juni 1992 geen rekeningen verstuurd betrekking hebbende op de behandelingen van PPK-patiënten. Ook op andere gebieden bestonden grote achterstanden. De Rekenkamer heeft niet kunnen achterhalen of met de achterstallige facturering van het Landslaboratorium rekening is gehouden bij de schatting van de nog te factureren posten, opgenomen onder de balanspost 'Transitoria' behandeld in paragraaf 5.3.6 van dit rapport.

6.1.4 Diverse inkomsten

Volgens de exploitatierekening 1995 bedroeg de middelenpost 'Diverse inkomsten' in de begroting Afl. 39,0 miljoen en in werkelijkheid Afl. 40,6 miljoen.

De rente op verstrekte leningen, verantwoord onder 'Diverse inkomsten', bedroeg volgens de exploitatierekening 1995 Afl. 6,0 miljoen. De Rekenkamer kon, in verband met het ontbreken van leningsovereenkomsten, de volledigheid en de juistheid van deze belangrijke post niet vaststellen.

Gelet op de financiële positie van Utilities en het Land was het opvallend dat het Land aan eerstgenoemde een (jaarlijks toenemende) lening verstrekte waarop tot het jaar 2007 geen rente behoeft te worden betaald. Het Land liep en loopt hierdoor tientallen miljoenen aan rentebaten mis.

Behalve rente-inkomsten werden onder deze rubriek tevens de aandelen in de resultaten van de deelnemingen en participaties van het Land verantwoord. Volgens de grondslagen van resultaatbepaling dienden inkomsten uit deelnemingen en participaties te worden verantwoord op het moment dat deze ter beschikking kwamen van het Land.
Het 'ter beschikking komen' van dividend is voor meerdere interpretaties vatbaar. Uitgaande van het transactiesysteem dient volgens de Rekenkamer als verantwoordingsmoment van dividend te worden beschouwd het moment waarop (het jaar waarin) de aandeelhoudersvergadering besluit tot dividenduitkering. Immers, vanaf dat moment ontstaat er een recht op dividend.

Volgens de jaarrekening van Aruba Beachfront Resorts Ltd. Partnership 1996 is er in 1996 een bedrag aan de participanten uitgekeerd van US$ 32.439.708. Het Land heeft een aandeel van 19,23% zodat het US$ 6.238.156 (Afl. 11.228.681) uitgekeerd zou moeten krijgen. Op ECL 71309 is Afl. 11.463.800 geboekt, een verschil van Afl. 235.119. Voor dit verschil kon geen verklaring worden gegeven. Tevens wordt in dit verband verwezen naar hetgeen reeds in paragraaf 5.2.3 hieromtrent is opgemerkt.

6.1.5 Boeten / overige middelen / verrekeningen / overdrachten

In 1995 was de geboekte koerswinst op vorderingen van Afl. 4,3 miljoen opgenomen onder de exploitatierekeningpost 'Douanerechten / deviezenprovisie'.
In de jaarrekening 1994 van het Land werd het grootste deel van de geboekte koerswinst opgenomen onder de exploitatierekening 'Boeten / overige middelen / verrekeningen / overdrachten'. Dit was niet consistent en deed afbreuk aan het inzicht. Een juiste verwerkingswijze zou zijn geweest de koerswinsten in mindering te brengen op de koersverliezen.

In de jaarrekening 1996 waren de twee belangrijkste posten op deze rekening de opbrengst uit de verkoop van het Beta hotel aan Marriott voor een bedrag van Afl. 11,7 miljoen en een bedrag van Afl. 47,9 miljoen aan 'Inkomsten voorgaande jaren'. De Rekenkamer is van mening dat de verkoopopbrengst van het Beta hotel in het hotelgarantiefonds had moeten worden gestort.
De omvang van het bedrag 'Inkomsten voorgaande jaren' (ruim 6% van de inkomsten) toonde aan dat het transactiestelsel nog nauwelijks van de grond is gekomen. Naast de post 'Inkomsten voorgaande jaren' is onder de kosten de post 'Kosten voorgaande jaren' opgenomen voor een bedrag van Afl. 13,8 miljoen negatief, met name veroorzaakt door diverse correcties op het gebied van pensioenen. Deze correcties waren gebaseerd op concept-jaarrekeningen van het APFA en kunnen de komende perioden weer wijzigen. Door de verwerking van de posten 'Inkomsten voorgaande jaren' en 'Kosten voorgaande jaren' in de jaarrekening 1996 is het gepresenteerde exploitatietekort met ruim Afl. 61 miljoen verlaagd.

6.1.6 *Schenkingen*

In 1996 is een bedrag van Afl. 15,8 miljoen aan de ontvangen schenkingsbedragen toegevoegd. Dit bedrag had betrekking op de door de Europese Investeringsbank (EIB) verstrekte bedragen ten behoeve van de aanleg van onderdelen (taxiway en apron) van de luchthaven.
Jaarlijks valt 1/30 deel van de in voorgaande jaren ontvangen schenkingen vrij. Dit is gekoppeld aan de gemiddelde afschrijvingsduur (30 jaar) van de met de ontvangen schenkingen gefinancierde activa. Tegenover de ontvangen schenkingen staan dus de met deze schenkingen gefinancierde activa.
De Rekenkamer is van mening dat, indien met ontvangen schenkingen gefinancierde activa worden verkocht of overgedragen, het resterende (nog niet vrijgevallen) deel van het schenkingsbedrag ook in zijn geheel moet vrijvallen. Er staat in dit geval immers geen activa meer tegenover de ontvangen schenkingen. Per 1 januari 1997 worden de bezittingen van de Luchthavendienst overgedragen aan de AAA. Tot de bezittingen die worden overgedragen behoren ook de met geld van de EIB gefinancierde taxiway en apron. Alsdan zou een bedrag van Afl. 15,8 miljoen dus moeten vrijvallen. De post opbrengsten uit schenkingen zou met dit bedrag moeten worden verhoogd.

6.2 Kosten

6.2.1 *Algemeen*

Bij het opstellen van de jaarrekening 1995 werden veel correcties ter waarde van miljoenen florins gemaakt. Een groot deel van de correcties betrof overboekingen van bedragen van 1995 naar 1994 en eerdere dienstjaren. De beoordeling werd hierdoor bemoeilijkt.
Ook bleek dat, in vergelijking met het jaar 1995, in sterkere mate onjuist gebruik werd gemaakt van de rekening 'Kosten voorgaande jaren', waardoor in 1996 voor miljoenen florins aan kosten betrekking hebbende op 1995 was geboekt op het moment dat de administratie van 1995 nog niet was afgesloten. Dit gebeurde eveneens bij het opstellen van de jaarrekening van 1996. Deze werkwijze was in strijd met de beginselen van het transactiestelsel.

6.2.2 *Bezoldigingen en sociale lasten*

Lonen en salarissen

Volgens de exploitatierekening 1991 bedroeg de kostenpost 'Lonen en salarissen' in de begroting Afl. 135,8 miljoen en in werkelijkheid Afl. 145,3 miljoen. Teneinde de juistheid van het administratieve verwerkingsproces te kunnen beoordelen trachtte de Rekenkamer de salarisadministratie aan te sluiten met de financiële administratie (grootboek). In totalen konden de gegevens uit het grootboek niet worden aangesloten met de gegevens van de salarisadministratie. Dit werd onder andere veroorzaakt doordat in het grootboek, naast de automatische boekingen vanuit de salarisadministratie, ook rechtstreeks uitgaven op de betreffende grootboekrekening werden geboekt. Tevens was het mogelijk om in de salarisadministratie achteraf gegevens te muteren zonder het grootboek aan te passen. Een aantal van de geconstateerde verschillen zou het gevolg kunnen zijn van deze aanpassingen.

Wegens het ontbreken van diverse stukken, zoals de verzamelloonlijst, konden de gewenste aansluitingen niet worden gemaakt. De Rekenkamer trof geen stukken aan waaruit zou moeten blijken dat intern bij de Directie Financiën deze aansluitingen wel waren gemaakt.

Onderzoek lonen en salarissen 1995 en 1996

In tegenstelling tot voorgaande jaren konden in 1994 de gegevens uit het grootboek (vrijwel) worden aangesloten met de gegevens van de salarisadministratie. Dit gold ook voor het dienstjaar 1996. In 1995 constateerde de Rekenkamer een verschil van Afl. 0,4 miljoen tussen de gegevens uit het grootboek en die van de salarisadministratie. Deze aansluiting kon alleen in totalen plaatsvinden. Het bleek niet mogelijk om per afdeling een aansluiting te maken, omdat de verdeling over de salarisrollen volledig anders was dan de verdeling over afdelingen. Ten behoeve van de beoordeling van 1994 is geen onderzoek verricht naar de juistheid van salarisbetalingen op basis van dossieronderzoek. Voor 1995 heeft dit wel plaatsgevonden.

De Rekenkamer onderzocht ten behoeve van de jaarrekening 1995 in 1996 de rechtmatigheid van de verantwoorde salariskosten, dit onderzoek viel uiteen in:
a) beoordeling van de rechtmatigheidsaspecten van de uitbetaalde bezoldigingen;
b) beoordeling van de aansluitingen tussen grootboek en sub-administratie;
c) beoordeling van het administratieve verwerkingsproces.

Ad a Beoordeling van de rechtmatigheidsaspecten

Geconstateerd

Op grond van de uitkomsten van deelwaarnemingen trachtte de Rekenkamer de rechtmatigheid van de bezoldigingen, aanstellingen, bevorderingen en de van de bezoldigingsregeling afwijkende bezoldigingen te beoordelen. Daartoe werden 240 personeelsdossiers ter beoordeling opgevraagd.
Voorts voerde de Rekenkamer een integrale controle uit op de rechtmatigheid van de in 1995 uitbetaalde toelagen ex artikel 25 van de Landsverordening Materieël Amtenarenrecht (LMA) (toelage op grond van taak of positie met bijzonder karakter). Hiertoe vroeg de Rekenkamer 141 personeelsdossiers op.

Meer dan 25% van de opgevraagde dossiers ontbrak. Bij het doornemen van de wel aanwezige dossiers bleek dat zeer veel relevante informatie, zoals landsbesluiten (LB) aanstelling en bevordering, ministeriële Beschikkingen (MB) inzake toekenning toelagen, adviezen en motiveringen, niet in de dossiers te vinden was. Als gevolg hiervan kreeg de Rekenkamer geen zekerheid over de rechtmatigheid van de bezoldigingen, bevorderingen, toelagen ex artikel 25 LMA, van de bezoldigingsregeling afwijkende bezoldigingen en indiensttredingen in totaal.

Ad b Aansluitingen

Aansluiting tussen grootboek en salarisadministratie vond intern niet plaats, de Rekenkamer trachtte dit zelf te doen voor de jaren 1995 en 1996. De werkzaamheden om de aansluiting te zoeken waren zeer tijdrovend. Een belangrijke aan de Rekenkamer verstrekte computerlijst (zogenaamde recapitulatielijst) bevatte telfouten. De totale via de salarisadministratie uitgekeerde (bruto) bedragen konden voor het dienstjaar 1995 niet worden afgestemd met het grootboek, er resteerde een verschil van ongeveer Afl. 0,4 miljoen. De Directie Financiën kon geen duidelijke verklaring geven voor dit verschil. Als gevolg van de boekingssystematiek kon niet op economisch aanvaardbare wijze worden vastgesteld of de kostenallocatie over de verschillende kostenplaatsen en grootboekrekeningen juist plaatsvond; intern vond hierop geen controle plaats.
Teneinde de juistheid van het administratieve verwerkingsproces in 1996 te beoordelen trachtte de Rekenkamer de salarisadministratie aan te sluiten op de financiële administratie (grootboek). In tegenstelling tot 1995 konden de gegevens uit het grootboek (vrijwel) worden aangesloten met de gegevens van de salarisadministratie.

Conclusie

Gezien de bovenstaande zeer ernstige tekortkomingen, zoals ontbrekende dossiers en / of formele bewijsstukken en onvolledige verwerking in de salarisadministratie en grootboek, kon de Rekenkamer geen zekerheid verkrijgen over de rechtmatigheid van de verantwoorde salariskosten.

Gezien het belang en de omvang van de salariskosten dienen op korte termijn intern maatregelen te worden getroffen teneinde verantwoording te kunnen afleggen over de geboekte salariskosten en het de Rekenkamer mogelijk te maken zich in de nabije toekomst een oordeel te vormen over de post 'Bezoldigingen en sociale lasten'.

Ad c Beoordeling administratief verwerkingsproces

Geconstateerd

Uit onderzoek naar de volledigheid van de salarisadministratie bleek dat niet alle mandaatbetalingen en correcties waren opgenomen in de salarisadministratie.

Een bedrag van Afl. 1,7 miljoen aan mandaatbetalingen kon wegens tijdsdruk niet meer worden verwerkt in de salarisadministratie. De mandaten werden wel als salariskosten verantwoord.

Daarnaast werd een bedrag van Afl. 0,8 miljoen aan netto salarisbetalingen uitbetaald, maar noch in de salarisadministratie, noch in het grootboek als salariskosten opgenomen.

Als gevolg van bovenstaande tekortkomingen concludeerde de Rekenkamer dat (geschat) Afl. 3 miljoen aan (bruto) salarisbetalingen (1,7 miljoen + 0,8 miljoen gebruteerd) niet in de salarisadministratie werd verwerkt, alsmede (geschat) ruim 1 miljoen (0,8 miljoen gebruteerd) niet als kosten werd verantwoord.

Noch bij de Directie Financiën, noch bij de DPO werd een volledige registratie aangetroffen waaruit op heldere wijze bleek welke personen van de lumpsumregeling gebruik hadden gemaakt en welke uitkering ineens deze personen ontvingen.

Voorzover de Rekenkamer op grond van eigen werkzaamheden kon nagaan uit de administraties van deze twee directies werd ongeveer Afl. 25,1 miljoen aan lumpsum betalingen uitgekeerd; in de salarisadministratie vond de Rekenkamer Afl. 23,4 miljoen terug. Daaruit concludeerde de Rekenkamer dat (Afl. 25,1 minus Afl. 23,4 miljoen) Afl. 1,7 miljoen aan lumpsum betalingen niet in de salarisadministratie was opgenomen.

Onderstaand overzicht geeft de verwerking van de lumpsumuitkeringen in de jaarrekening 1995 weer (in miljoenen florins):

Totale lumpsumuitkeringen volgens grootboek:	24,2
Af: vrijval 'Fonds Afvloeiing Personeel':	11,0
Verantwoord als 'Stelpost bezuiniging op salariskosten'	13,2

Hieruit concludeerde de Rekenkamer dat (Afl. 25,1 minus Afl. 24,2 miljoen) Afl. 0,9 miljoen niet onder de betreffende grootboekpost werd verantwoord. De vrijval van het 'Fonds afvloeiing personeel' betrof een uit het winstsaldo 1993 gevormde reservering uit hoofde van de lumpsumregeling 1995, inclusief de daaraan toegevoegde interest.

Als gevolg van de gevolgde verantwoordingsmethode werd in de rekening 1993 het fonds ten bedrage van Afl. 10,3 miljoen buiten de exploitatie om gevormd terwijl in de rekening 1995 de vrijval van het fonds (inclusief gekweekte rente) wel in mindering werd gebracht op de totale kosten van de lumpsumregeling. De totale kosten van de lumpsumregeling werden op deze wijze onvoldoende toegelicht.

De wettelijk voorgeschreven toetsingscommissie, die tot taak had om na te gaan of de aanvraag op grond van dienstbelang / functie gehonoreerd kon worden, heeft niet bestaan.

Overwerk

Volgens de exploitatierekening 1991 bedroeg de kostenpost 'Overwerk' in de begroting Afl. 25.000 en in werkelijkheid Afl. 9,2 miljoen. De kosten voor overwerk werden overeenkomstig de Ministeriële Regeling van 22 december 1994 (AB 1994 no. 58) verantwoord in het jaar waarin deze werden uitbetaald, hetgeen in strijd is met verantwoording op transactiebasis.
Voor een aantal afdelingen overtroffen de kosten voor overwerk de oorspronkelijke begroting in ruime mate. Een goedkeuring voor deze overschrijding werd door de Rekenkamer niet aangetroffen.
Tevens waren niet in alle gevallen de goedkeuringen van de ministers voor overwerk aanwezig. De rechtmatigheid van de post overwerk kon door de Rekenkamer derhalve niet worden vastgesteld. Volgens de exploitatierekening 1991 van het Land bedroegen de kosten van het overwerk in dat jaar gemiddeld 7,5 % van de lonen en salarissen.

Aanvullingsbijdrage

De in de jaarrekening 1995 opgenomen kosten waren ten opzichte van 1994 met ruim 40% gestegen. Deze stijging werd onder meer veroorzaakt door een foute berekeningswijze en een niet onderbouwde schatting van Afl. 6 miljoen. De berekening van de aanvullingsbijdrage was gebaseerd op alle in dienst zijnde ambtenaren in plaats van alleen op ambtenaren in vaste pensioengerechtigde dienst. De omvang van deze fout kon de Rekenkamer niet vaststellen. Bij het berekenen van de aanvullingsbijdrage werd ten onrechte geen rekening gehouden met de personen in vaste pensioengerechtigde dienst van het bijzonder en openbaar onderwijs. Hierdoor is de aanvullingsbijdrage te laag. Het APFA kende een grote administratieve achterstand. Er waren geen cijfers over 1995 en 1996 van het pensioenfonds beschikbaar. Er vond ook geen afstemming plaats tussen het APFA en de Directie Financiën.

Uitkering wegens annuïteitentekort

De begroting voor deze kosten betrof de in de jaren 1990 - 1996 te betalen annuïteit (zowel rente als aflossing) op het vermogenstekort 1984 en / of 1989 van het APFA. De werkelijke kosten betroffen een schatting van het negatieve resultaat van het APFA over de desbetreffende jaren. Een vergelijking tussen begroting en werkelijkheid was voor deze post weinig zinvol. Voor alle jaren gold dat er geen cijfers van het pensioenfonds (tijdig) beschikbaar waren.
De Rekenkamer trof geen documenten aan waaruit een verplichting van het Land zou blijken om de tekorten uit de normale bedrijfsvoering van het APFA te moeten vergoeden.

6.2.3 Aankoop goederen / diensten

Bij het opstellen van de jaarrekeningen 1990 - 1994 werden veel correcties ter waarde van vele miljoenen florins gemaakt. Een groot deel van de correcties betrof overboekingen van bedragen van latere dienstjaren naar het boekjaar en overboekingen van het boekjaar naar eerdere dienstjaren. De beoordeling werd hierdoor bemoeilijkt, met name omdat deze overboekingen vaak in totaalbedragen werden verricht.

De Directie Financiën had geen register aangelegd waarin de uitgegeven mandaatnummers stonden vermeld. Het was dan ook niet mogelijk om vast te stellen of een niet ingeboekt mandaatnummer daadwerkelijk niet bestond of, ten onrechte, niet was ingeboekt.

Teneinde de uitgaven achteraf op juistheid en rechtmatigheid te kunnen beoordelen was het eenvoudiger geweest wanneer alle relevante documentatie, zoals offertes, aanvraagformulieren, (goedgekeurde) bestelbonnen, contracten, facturen en ontvangstmeldingen op inzichtelijke wijze was gearchiveerd. Een mogelijkheid hiertoe was geweest om onderscheid te maken tussen uitgaven die al dan niet voortvloeien uit een contract.

Alle stukken betreffende de contracten zouden volgens de Rekenkamer het beste op contractnummer, ontleend aan een contractenregister, kunnen worden opgeborgen. Alle stukken betreffende alle andere uitgaven niet zijnde die op basis van contracten zouden samen met het mandaat kunnen worden gearchiveerd. Dit was veelal niet het geval, waardoor het beoordelen van uitgaven onnodig veel tijd vroeg of onmogelijk bleek.

De afdeling kredietbewaking van de Directie Financiën beschikte niet over een parafenlijst van de diensthoofden, aan de hand waarvan de autorisatie van bestelbonnen kon worden gecontroleerd. In 1994 is de grootboekrekening 'Kosten voorgaande jaren' gecreëerd.

De invoering van een dergelijke post suggereerde dat alle kosten betrekking hebbende op voorgaande jaren hierop geboekt zouden worden. Dit bleek niet het geval te zijn.

Bij de controle van de mandaten werd onder meer het volgende geconstateerd:

- het kwam regelmatig voor dat achter een mandaat geen stukken (offerte, aanvraagformulier, (goedgekeurde) bestelbon, contracten, factuur, ontvangstmelding) zaten. Hierdoor was het moeilijk om de rechtmatigheid van de betreffende kosten te beoordelen;
- een aantal mandaten was niet te vinden;
- in veel gevallen kon aan de hand van de aanwezige gegevens niet worden nagegaan of er een beoordeling had plaatsgevonden en of er nog wel voldoende begrotingsruimte was om de voorgestelde uitgave te kunnen uitvoeren;
- omschrijvingen waren onvolledig of onduidelijk. Hierdoor was het moeilijk om te beoordelen of de kosten ten laste van de juiste begrotingspost waren geboekt.

De Rekenkamer beveelt aan om de mandaten van voorgedrukte informatie te voorzien, waarop de routing van het mandaat en de daarop te verrichten (factuurcontrole-)handelingen zouden kunnen worden aangegeven.

Elke hierbij betrokken functionaris parafeert dit document na het verrichten van de aan hem opgedragen werkzaamheden. Achteraf kan dan worden vastgesteld of alle noodzakelijke administratieve handelingen zijn verricht.

Op deze wijze zou een betere basis kunnen worden gelegd voor de controle op de rechtmatigheid van de uitgaven. Tevens adviseert de Rekenkamer om de Directie Financiën een autorisatielijst te laten aanleggen. Om deze lijst goed te kunnen gebruiken zullen er tevens procedures ontwikkeld moeten worden om de gegevens bij te houden.

In 1997 is de inrichting van de administratie aanzienlijk gewijzigd. De Rekenkamer heeft nog niet kunnen vaststellen of de hiervoor genoemde bezwaren met de invoering van dit systeem zijn weggenomen.

Aankoop goederen en diensten 1996

Volgens de exploitatierekening bedroeg de kostenpost 'Aankoop van goederen en diensten' in de begroting Afl. 142,8 miljoen en in werkelijkheid Afl. 140,2 miljoen. Hierbij moet worden aangetekend dat een post van negatief Afl. 13,9 miljoen was opgenomen aan 'Kosten voorgaande jaren', waardoor een vertekend beeld ontstond.

Dus indien deze negatieve kostenpost buiten beschouwing zou worden gelaten was er sprake van een begrotingsoverschrijding van ((Afl. 140,2 + Afl. 13,9) minus Afl. 142,8 miljoen =) Afl. 11,3 miljoen op de begrotingspost 'Aankoop goederen en diensten in 1996'.

Reiskosten

Volgens de exploitatierekening 1996 bedroeg de kostenpost 'Reiskosten' in de begroting Afl. 3,5 miljoen en in werkelijkheid Afl. 5,8 miljoen, een overschrijding van Afl. 2,3 miljoen. Evenals in voorgaande jaren werden de tarieven voor daggeldvergoeding per land min of meer willekeurig bepaald door de ministerraad. Voor dienstreizen naar Nederland werden zes verschillende tarieven voor daggeldvergoeding betaald (variërend van Afl. 394 tot US$ 350), ook voor andere bestemmingen werden diverse tarieven bepaald.
Op 21 maart 1990 heeft de ministerraad besloten bij de bepaling van daggeldvergoeding uit te gaan van de 'Daily Subsistence Allowance Rates', zoals gehanteerd door de 'United Nations Development Program' (UNDP). Blijkbaar werd deze lijst niet gehanteerd.
De Rekenkamer acht het ontoelaatbaar dat er geen richtlijnen waren op basis waarvan daggeldvergoeding werd verstrekt. Onlangs zijn er richtlijnen verschenen met betrekking tot dienstreizen.

Telefoon-, telex- en faxkosten

Volgens de exploitatierekening 1996 bedroeg de kostenpost 'Telefoon-, telex- en faxkosten' in de begroting Afl. 3,8 miljoen en in werkelijkheid Afl. 5,2 miljoen; een overschrijding van Afl. 1,4 miljoen. De telefoonkosten vertonen jaarlijks een explosieve stijging. De belangrijkste oorzaak hiervan is de introductie van cellulaire telefoons.
De kosten van het gebruik van deze cellulaire telefoons namen maandelijks toe. Bovendien staan de meeste van deze cellulaire telefoons niet op naam, zodat het niet mogelijk was de kosten hiervan op de houder te verhalen. Ook ontbraken er richtlijnen voor het gebruik door statenleden, ministers en coördinatoren. Op grond van het diensttelefoonbesluit statenleden (AB 1991 no. 37) bedroeg de diensttelefoontoelage ten hoogste Afl. 7.200 per jaar per statenlid. Voor de fractieleiders en de voorzitter van de Staten werd dit bedrag verhoogd met ten hoogste Afl. 4.800 per jaar. De formulering van het diensttelefoonbesluit impliceert dat de huistelefoonaansluitingen van statenleden door hen zelf worden betaald en dat vervolgens op basis van het diensttelefoonbesluit een vergoeding wordt verstrekt.
In de praktijk bleek dat de telefoonnummers van statenleden op naam van het Land staan en door het Land werden betaald en dat daarnaast de diensttelefoontoelage werd verstrekt.
Bovendien beschikken de statenleden over een cellulaire telefoon die eveneens op naam van het Land staat. De Rekenkamer acht alle betaalde bedragen aan statenleden inzake telefoon naast de telefoontoelagen als onrechtmatig.

Deskundig advies en bijstand

Volgens de exploitatierekening 1996 bedroeg de kostenpost 'Deskundig advies en bijstand' in de begroting Afl. 4,4 miljoen en in werkelijkheid Afl. 11,1 miljoen; een overschrijding van Afl. 6,7 miljoen. Op deze rekening werden de maandelijkse facturen geboekt van een advocatenfirma tot en met augustus 1996. De factuur van september 1996 werd in 1997 geboekt onder 'Kosten voorgaande jaren'; de facturen van oktober en november 1996 op de kostenpost 'marketing, research en planning' en de factuur van december 1996 werd helemaal niet als kosten geboekt. Dit betekende dat alleen al wat deze firma betrof een bedrag van ruim Afl. 1,3 miljoen onjuist was geboekt. Daarnaast betroffen deze nota's verzamelnota's over onderwerpen van diverse ministeries. Er werd echter geen verdeling gemaakt per ministerie maar alles werd geboekt onder de post 'ministerraad'.

Dit gold ook voor diverse andere contracten, bijvoorbeeld inzake de AZV en een automatiseringsdeskundige. Het eerste contract had te maken met volksgezondheid, het tweede met SCC. De confrontatie met de begroting had op deze wijze geen enkele waarde en ook het inzicht in de totale kosten voor het jaar 1996 was volledig zoek. Voorts constateerde de Rekenkamer dat in toenemende mate gebruik werd gemaakt van consultants. Voor een aantal 'adviseurs' was volstrekt onduidelijk welke werkzaamheden werden verricht, hetgeen mede werd veroorzaakt door vage omschrijvingen in de contracten. Een beoordeling of de geleverde prestaties in verhouding stonden tot de gefactureerde bedragen was daarom niet mogelijk. In de contracten werd veelal overeengekomen dat de consultancy-vergoedingen bij vooruitbetaling dienden te worden voldaan. In een aantal gevallen betrof de consultant een gepensioneerde ambtenaar, die naast zijn pensioenuitkering op contractbasis als consultant optrad. Voorzover de Rekenkamer bekend was er slechts in een aantal gevallen ontheffing verleend in de zin van artikel 52 van de Pensioenverordening.

Voorts wijst de Rekenkamer op het feit dat de consultancy-vergoedingen naar de mening van de Rekenkamer ten onrechte niet werden onderworpen aan loonbelasting, terwijl de Inspectie der Belastingen in strijd met de wettelijke regels niet werd geïnformeerd omtrent de uitbetaling van deze consultancy-vergoedingen via de voorgeschreven Inkomstenbelasting (IB)-50 formulieren.
Tenslotte was van een aantal periodieke betalingen bij de Directie Financiën geen contract aanwezig op grond waarvan deze betalingen werden verricht.

Kosten voorgaande jaren

Er was voor miljoenen florin geboekt op de post 'Kosten voorgaande jaren'. De creatie van een dergelijke post was een verdere aantasting van het transactiestelsel en werd voor een belangrijk deel veroorzaakt doordat de facturen niet rechtstreeks naar de Directie Financiën worden gestuurd. Deze directie voerde en voert de centrale administratie van het Land. Het lag dan ook voor de hand dat alle facturen eerst naar de Directie Financiën werden gestuurd zodat daar de verplichtingen konden worden vastgelegd. Vervolgens konden dan de betrokken ministers en / of diensthoofden hun formele akkoord voor betaling geven. Op deze wijze kon voorkomen worden dat na lange tijd nog onbekende verplichtingen boven water komen. Daarnaast nam de Directie Financiën het standpunt in alle kosten en middelen, die betrekking hadden op 1996 en pas bij de Directie bekend werden na het opstellen van de concept-jaarrekening 1996 van het Land (14 mei 1997), niet in de jaarrekening 1996 te verantwoorden. Dit standpunt werd ook ingenomen voor de jaarrekening 1995. Onder meer door deze handelwijze werden er miljoenen florin over de jaren verschoven. Een en ander werd versterkt (in dit verband wordt verwezen naar paragraaf 5.11) doordat de schattingen met betrekking tot de vermogenstekorten van APFA jaarlijks aanzienlijk werden aangepast.

Door het introduceren van de grootboekrekening 'Kosten voorgaande jaren' en 'Inkomsten voorgaande jaren' in de jaarrekeningen 1995 en 1996 werd het exploitatietekort in die jaren beïnvloed. Om enig inzicht te geven in de omvang van deze beïnvloeding van het exploitatietekort worden in het hierna volgende overzicht de saldi van de grootboekrekeningen 'Kosten voorgaande jaren' en Inkomsten voorgaande jaren' weergegeven:

		1995	1996
13999	Kosten voorgaande jaren	5.562.088	-/-13.854.579
75999	Inkomsten voorgaande jaren	2.035.300	47.919.698
	Verhoging exploitatietekort	3.526.788	
	Verlaging exploitatietekort		61.774.277

Zonder deze beïnvloeding zou het exploitatietekort over de jaren 1995 en 1996 respectievelijk Afl. 45.694.826 en Afl. 67.744.701 hebben bedragen.

6.2.4 Renten

Door het ontbreken van (contract-)gegevens was het niet of nauwelijks mogelijk deze kosten te beoordelen. De diverse rentekosten werden op verschillende rekeningen verantwoord.
De achtergronden voor deze inefficiënte verdeling van kosten waren de Rekenkamer niet duidelijk. De Directie Financiën stelde geen, met de exploitatierekening aansluitende, overzichten op.

6.2.5 Subsidies / overdrachten binnen sector overheid.

Bijdrage in exploitatietekorten bedrijven

De als 'Bijdrage in exploitatietekorten bedrijven' verantwoorde bedragen betroffen diverse soorten kosten. De bijdragen aan Arubus hadden betrekking op voorschotbetalingen. Deze betalingen waren niet gebaseerd op een subsidie-overeenkomst.

De bijdragen aan Tele Aruba betroffen een 'subsidie-voorschot' betaling, bedoeld om Tele Aruba financieel bij te staan. Deze betalingen waren evenmin gebaseerd op een subsidie-overeenkomst. Voor een deel van de op deze post voorkomende betalingen kon wegens het ontbreken van de jaarrekeningen of andere gegevens van de bedrijven de juistheid niet worden vastgesteld.

Subsidies

De administraties van de diverse stichtingen werden niet regelmatig afgestemd met het Land.
Ook de in de Subsidieverordening (AB 1990 no. GT 34) opgenomen bepaling dat een subsidie ontvangende instelling binnen 2 maanden na afloop van het jaar verslag diende te doen van de ontvangen gelden en de besteding hiervan werd in het algemeen niet nageleefd. Daarnaast waren er bedragen dubbel betaald, bedragen geboekt op een andere rekening dan begroot en bedragen geboekt met een foute omschrijving.

Overdrachten binnen de sector overheid

Volgens de exploitatierekening 1991 bedroeg de kostenpost 'Overdrachten binnen de sector overheid' in de begroting Afl. 4,6 miljoen en in werkelijkheid Afl. 5,3 miljoen. De gegevens uit het grootboek sloten niet aan met de gegevens in de jaarrekening. Voor het verschil (Afl. 2 miljoen) kon geen verklaring worden gevonden. De bedragen in de jaarrekening waren overgenomen uit de jaarrekeningen van de bedrijven.
Er waren geen facturen of afstemmingen waaruit zou blijken welke bedragen het Land aan de bedrijven zou moeten voldoen. Niet voor alle bedrijven kon de aansluiting tussen de jaarrekening van het Land en de jaarrekening van de bedrijven worden vastgesteld.
De posten in het grootboek 1993 bestonden voornamelijk uit, overigens ongedocumenteerde, memoriaalboekingen. De beoordeling van deze post werd door het ontbreken van een aansluiting tussen het grootboek en de jaarrekening alsmede door onduidelijke posten sterk bemoeilijkt.

De subsidiebijdragen aan de FCCA betroffen vergoedingen uit hoofde van de aan de FCCA opgedragen beheer van volkswoningen. Naar de mening van de Rekenkamer was hier dan ook geen sprake van een subsidie maar van een vergoeding voor het gevoerde beheer. Geadviseerd wordt dan ook om deze post onder een andere rubriek te boeken.

6.2.6 Solidariteitsfonds

De Rekenkamer constateerde dat in de jaarrekening 1990 slechts de door het Land gedane betalingen (Afl. 3.951.400) inzake het Solidariteitsfonds waren verantwoord. Omtrent het bedrag dat door het KABNA ten behoeve van het Land was betaald aan het Solidariteitsfonds over 1990 (Afl. 1.498.600) was door de Rekenkamer niet te achterhalen of deze aanvulling een schenking of een lening betrof.

6.2.7 Verrekeningen

Afschrijvingen

In alle jaren week het begrote bedrag afschrijvingen enorm af van de werkelijkheid. In 1990 bedroeg het begrote bedrag nog Afl. 11,9 miljoen en de werkelijke afschrijving was Afl. 14,7 miljoen. Voor 1996 was er een bedrag begroot van Afl. 11,2 miljoen, terwijl er in werkelijkheid Afl. 27,2 miljoen werd afgeschreven.

Storting in reserves en fondsen

De Rekenkamer is van mening dat onder de post 'Storting in reserves en fondsen' tevens hadden moeten worden verantwoord de door de Rekenkamer noodzakelijk geachte dotaties aan voorzieningen voor pensioenverplichtingen en voorzieningen voor achterstallig onderhoud. Deze dotaties kunnen een aanzienlijk (negatief) resultaat hebben op het saldo van de exploitatierekening.

Uit de in de jaarrekeningen verstrekte gegevens kan het volgende staatje worden opgesteld met betrekking tot de voorzieningen:

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Stand begin jaar	990.3	827.6	884.8	283.5	328.5	383.5	380.1
Dotaties[2]	47.7	26.0	27.1	54.0	73.8	73.8	156.7
	1038.0	853.6	911.9	337.5	402.3	457.3	536.8
Stand einde jaar	827.6	884.8	283.5	328.5	383.5	380.1	418.6
Ontrekkingen/afboekingen	210.4	-/-31.2	628.4	9.0	18.8	77.2	118.2
w.v. Lago			575.2				
Restant onttrekking			53.2				

De Rekenkamer heeft bij haar onderzoek niet kunnen toetsen of de getroffen voorzieningen reëel zijn bij gebrek aan analyses en ervaringscijfers van de posten waarop de voorzieningen betrekking hebben. Evenmin heeft de Rekenkamer kunnen toetsen of de onttrekkingen aan, c.q. afboekingen ten laste van, de getroffen voorzieningen terecht zijn omdat de Rekenkamer geen specificaties heeft aangetroffen van de onttrekkingen aan, c.q. afboekingen ten laste van, de voorzieningen. De Rekenkamer wijst in dit verband op het gevaar van frauduleus handelen bij vorderingen die ten laste van de voorzieningen worden afgeboekt.

Teneinde de post voorzieningen te kunnen beoordelen dienen specificaties aanwezig te zijn van de gevormde voorziening zowel aan het begin als aan het einde van het jaar, van de dotaties en van de afboekingen. Ook moet een consistente methode van afwaardering worden toegepast; bovendien moet uit analyses en documenten blijken waarop de toegepaste afwaarderingen zijn gebaseerd.

---

[2] De dotaties aan de voorziening zijn ontleend aan het in de jaarrekeningen opgenomen overzicht 'Exploitatieresultaat jaar x ten opzichte van de begroting jaar x' (x = een jaartal, liggend in de periode 1990 tot en met 1996, dat gelijk is voor zowel het exploitatieresultaat als de begroting)

Geconstateerd

Onder deze rubriek werd in 1990 de dotatie aan de voorziening inzake het Eagle Beach Hotel ter waarde van Afl. 12,0 miljoen verantwoord. De betreffende voorziening was ten onrechte gevormd. Volgens de exploitatierekening 1991 bedroeg de kostenpost 'Storting in reserves en fondsen' in de begroting Afl. 0 en in werkelijkheid Afl. 25,9 miljoen. De totalen uit het grootboek sloten in 1991 niet aan met de gegevens in de jaarrekening. Voor het verschil van Afl. 1,6 miljoen kon geen verklaring worden gegeven. Aangaande de studieleningen was er een verschil tussen de mutatie in de voorziening van de leningen en de grootboekrekening 'Storting in reserves en fondsen' van Afl. 1,9 miljoen. Dit verschil kon niet worden verklaard. Volgens de exploitatierekening 1992 bedroeg de kostenpost 'Storting in reserves en fondsen' in de begroting Afl. 21,8 miljoen en in werkelijkheid Afl. 27,1 miljoen.

In het begrote bedrag is Afl. 20 miljoen begrepen ten behoeve van de vorming van een voorziening ter dekking van risico's verbonden aan reeds verleende garanties (Garantiefonds hotels). In werkelijkheid werd er niet gereserveerd ten behoeve van het Garantiefonds hotels. Daarnaast zijn er nog een tweetal foute 'correctieboekingen' geweest ter waarde van Afl. 850.000. Sinds 1992 was er op de rekening 'Storting in reserves en fondsen' een bedrag van ruim Afl. 54 miljoen geboekt ten behoeve van de vorming van een voorziening voor aan Air Aruba verstrekte voorschotten. Er was in alle jaren noch iets begroot, noch was de voorschotverstrekking op enige wijze formeel geregeld. In de jaarrekening 1993 nam de voorziening van Air Aruba volgens de balans met Afl. 12,6 miljoen toe. De dotatie volgens de exploitatierekening bedroeg echter Afl. 11,8 miljoen. Het verschil van Afl. 800.000 kon niet worden verklaard.

Volgens de exploitatierekening 1994 bedroeg de kostenpost 'Storting in reserves en fondsen' in de begroting Afl. 17,5 miljoen en werkelijkheid Afl. 73,8 miljoen. De voor Aruven opgenomen bedragen betroffen koersverschillen en hadden derhalve niets te maken met stortingen in reserves en fondsen. De dotatie aan de post 'Voorziening casinocontroleurs' had, in tegenstelling tot 1994, in 1993 niet plaatsgevonden via grootboekrekening 'Storting in reserves en fondsen', maar werd ten laste van de opbrengst gebracht. Dit was niet consistent. In de balans is de voorziening Tele Aruba in 1995 met Afl. 456.875 toegenomen. De toename is niet ten laste van de rekening 'Storting in reserves en fondsen' gekomen. De vorming van de voorziening studieleningen is (willekeurig) bepaald op 50% van het ultimo van het jaar uitstaande bedrag aan verstrekte studieleningen. De vorming van de voorziening casinocontroleurs is (willekeurig) bepaald op 50% van de voor het betreffende jaar bij de casino's in rekening gebrachte kosten van casinocontroleurs.

Volgens de exploitatierekening 1996 bedroeg de kostenpost 'Storting in reserves en fondsen' in de begroting Afl. 23,8 miljoen en werkelijkheid Afl. 156,7 miljoen. Het begrote bedrag bestond uit Afl. 18 miljoen storting in het Garantiefonds hotels en Afl. 5,8 storting in het 'Sinking Fund'. Deze laatste post is opvallend omdat deze post helemaal niet op de exploitatierekening thuishoorde. Het 'Sinking Fund' beoogde een spaarpot te zijn waaruit later obligatieleningen konden worden terugbetaald. De enige boeking die daarvoor gemaakt kon worden was de overboeking van liquide middelen naar een geblokkeerde rekening. Tot op heden zijn er geen bedragen in de exploitatie geboekt.

Conclusie

Gelet op bovenstaande onzekerheden en tekortkomingen bestaan bij de Rekenkamer grote twijfels omtrent de juistheid van de post 'Storting in reserves en fondsen' in de jaarrekeningen 1990 - 1996 zoals opgenomen in de exploitatierekeningpost 'Verrekeningen'.

7 Eindconclusies en aanbevelingen

7.1 Eindconclusies

De Rekenkamer is van mening dat de jaarrekeningen 1990 - 1996 van de Algemene Dienst van het Land Aruba niet aan de te stellen eisen voldoen, omdat:

I. de gepresenteerde jaarrekeningen onvoldoende inzicht geven in de financiële positie van het Land;
Naast materiële fouten in de gepresenteerde cijfers ontbraken belangrijke gegevens in de balans en toelichting op de jaarrekening. In dit verband kunnen worden genoemd:
   - De onvolledige weergave van de post 'Materiële vaste activa' (geen waardering van domeingronden en 'om niet' verkregen vaste activa).
   - Er wordt onvoldoende inzicht gegeven in de waarde van de deelnemingen en participaties. Door het niet vastleggen van de (financiële) verhoudingen aangaande aandelenbezit, leningen en andere aangegane verplichtingen, is het niet mogelijk om tot een oordeel over de waarde van deze overheidsbeleggingen te komen.
   - Onder 'Voorzieningen' ontbreken de pensioentoezeggingen voor wat betreft duurtetoeslagen pensioenen, pensioenen politieke ambtsdragers alsmede uitkeringen bij wijze van pensioen. Tevens werden geen voorzieningen getroffen aangaande opgebouwde vakantierechten en ontbreekt er een voorziening voor onderhoud vaste activa. Een onvolledige weergave van bezittingen, schulden en voorzieningen kan het inzicht in de financiële situatie van het Land ernstig verstoren.
     Ultimo 1996 lopende financiële verplichtingen van het Land uit hoofde van oudedagsvoorzieningen alsmede sociale voorzieningen vragen bijzondere aandacht. In de balans ultimo 1996 van het Land werd een schuld aan het APFA van Afl. 330,9 miljoen alsmede een schuld aan de SVB van Afl. 53,8 miljoen opgenomen. In deze bedragen zijn geen verplichtingen aangaande duurtetoeslagen pensioenen, pensioenen politieke ambtsdragers en uitkeringen bij wijze van pensioen begrepen.

II. de gepresenteerde jaarrekeningen niet geschikt zijn voor het afleggen van verantwoording over het gevoerde beleid;
De Rekenkamer is van mening dat, om inzicht te krijgen in de exploitatierekening, het noodzakelijk is dat de gepresenteerde cijfers worden onderbouwd met een schriftelijke toelichting op de verschillen tussen begroting en werkelijkheid. Deze toelichting, die ontbrak, dient bij voorkeur per ministerie te worden opgesteld.

III. de waarderingsregels niet consistent zijn toegepast;
Met de Comptabiliteitsverordening 1989 werd de registratie op transactiebasis geïntroduceerd en de (aangepaste) versie van waardering op basis van het kasstelsel afgeschaft. Belangrijke posten in de balans (zoals debiteuren, vaste activa, voorzieningen) en in de exploitatierekening (zoals belastingen natuurlijke personen / winstbelasting, bezoldigingen en sociale lasten, storting in reserves en fondsen) werden echter niet of niet volledig op transactiebasis gewaardeerd. De afwijking van het transactiebasissysteem ten aanzien van de belastingen, geheven bij kohier en van de salarissen is opgenomen in de ministeriële regeling van 22 december 1994, die voorschrijft dat deze kosten, c.q. middelen, worden verantwoord in het dienstjaar van betaling, c.q. ontvangst. De ministeriële regeling maakt een inbreuk op het transactiebasis-systeem.
Mede door het ontbreken van een consequente toepassing van waarderingsgrondslagen werd aan belangrijke doelstellingen van de nieuwe Comptabiliteitsverordening 1989 als het geven van inzicht in de financiële positie, inclusief het vermogen, in de jaarrekeningen 1990 - 1996 niet voldaan.

Tevens werden de regels voor afschrijvingen op materiële vaste activa niet consequent toegepast.

IV. de administratieve organisatie, inclusief interne controle, zoals de Rekenkamer onder andere bij de Directie Financiën aantrof, te veel tekortkomingen vertoont om een jaarrekening op te stellen welke onderworpen kan worden aan accountantscontrole.
De Rekenkamer is ervan op de hoogte dat thans bij de Directie Financiën wordt gewerkt aan het herzien en opnieuw opzetten van de administratieve organisatie, inclusief interne controle.

Een niet-limitatief schematisch overzicht van de geconstateerde tekortkomingen is in bijlage 5 van dit rapport opgenomen.

7.2 Aanbevelingen

Op basis van haar bevindingen bij de beoordeling van de jaarrekeningen 1990 - 1996 beveelt de Rekenkamer aan:

I. de begroting dusdanig op te stellen en in te richten dat er sprake kan zijn van een norm, waaraan (toekomstig) beleid kan worden getoetst.

II. op systematische wijze de gesignaleerde tekortkomingen in de administratieve organisatie, inclusief interne controle, bij de Directie Financiën weg te nemen. Hierbij dient aandacht geschonken te worden aan formele vastleggingen zoals aandeelhoudersregisters, contractenregisters en standenregisters. Deze vastleggingen zijn noodzakelijk om een adequate administratie te voeren aangaande bezittingen, vorderingen en schulden. Tevens kunnen dergelijke vastleggingen ondersteunend werken bij het opstellen van de begroting en liquiditeitsprognoses.
Voorts dienen de vaste activa en de kassen van het Land te worden geïnventariseerd. Hiertoe dienen werkinstructies te worden opgesteld.
Ook dient streng te worden opgetreden tegen gesubsidieerde instellingen die niet tijdig hun jaarrekeningen opstellen.

III. ten aanzien van de presentatie van de jaarrekening, de toelichting behorende bij de jaarrekening meer inhoud te geven door bijvoorbeeld de oorzaken van de begrotingsoverschrijdingen en onderschrijdingen toe te lichten in relatie tot het gevoerde beleid. Ook beveelt de Rekenkamer de mate van detaillering van de in de jaarrekening opgenomen exploitatierekening aan een heroverweging te onderwerpen. Overigens wijst de Rekenkamer erop dat de geringere mate van detaillering in de jaarrekening strengere eisen aan de (sub-)administratie / centrale boekhouding stelt. Deze dienen te allen tijde 'bij' te zijn. Bovendien dient de mate van detaillering in de centrale boekhouding uit controle-technisch oogpunt verder te strekken dan strikt noodzakelijk is voor de verantwoording in de jaarrekening.

IV. de Comptabiliteitsverordening 1989 met betrekking tot de verslaglegging van de financiële situatie van het Land nader uit te werken. De in de toelichting van deze verordening gehanteerde begrippen -zoals het vermogen van het Land, staat van bezittingen, schulden en vorderingen- vragen om nadere uitwerking. Zolang het in het kader van de verslaggeving van het Land niet duidelijk is wat onder laatstgenoemde begrippen moet worden verstaan, kan waardering op transactiebasis niet correct geschieden. Bij een dergelijke studie zullen tevens de informatiebehoeften van alle gebruikers moeten worden betrokken. Daarnaast zijn er onderdelen in de Comptabiliteitsverordening 1989, welke (nog) niet zijn uitgewerkt in landsbesluiten. Dit geldt met name voor de inrichting van de jaarrekening en de waarderingsgrondslagen. Hierdoor ontbreekt een voor de jaarrekening van het Land noodzakelijke wettelijke basis.

V. alle zakelijke relaties die het Land heeft met derden, in de vorm van bijvoorbeeld deelnemingen, kapitaalverstrekkingen of leningen, te formaliseren en de onderlinge posities periodiek af te stemmen.
Tevens adviseert de Rekenkamer de eventuele juridische aansprakelijkheid van het Land voor tekorten bij deelnemingen te laten onderzoeken. Zonder het vastleggen van de condities betreffende rente- en aflossingsverplichtingen kunnen de noodzakelijke boekingen in verband met de waardering op transactiebasis aan het eind van een boekjaar niet plaats vinden.
Ook beveelt de Rekenkamer aan de Banco di Aruba pa Desarollo in het saneringsplan op te nemen.

VI. een financieringsplan op te stellen aangaande de financiële verplichtingen van het Land uit hoofde van oudedagsvoorzieningen alsmede sociale voorzieningen.

Als aanzet tot oplossing van de geconstateerde tekortkomingen is in bijlage 6 van dit rapport een suggestie voor een stappenplan in hoofdlijnen opgenomen.

8 Reactie minister van Financiën en nawoord Rekenkamer

8.1 Reactie minister van Financiën en commentaar Rekenkamer

Algemeen

De minister was het in het algemeen eens met de kritiek van de Rekenkamer op de jaarrekeningen van de Algemene Dienst van het Land over de dienstjaren 1990 - 1996. Voor een deel werd dit volgens de minister echter veroorzaakt doordat de jaarrekeningen over de jaren 1987 tot en met 1996 gedurende de jaren 1993 tot en met 1997 in een versneld tempo waren samengesteld. Derhalve hadden de samenstellers onvoldoende tijd om bepaalde onduidelijkheden en problemen uit te zoeken en in de rekeningen te verwerken.
De minister deelde mee dat er sinds 1994 echter concrete stappen waren ondernomen om de financiële administratie van het Land te verbeteren. Als concrete voorbeelden hiervan noemde de minister het Finar-project (1994-1997), de invoering van een nieuw financieel pakket (GFS) in 1997 bij Directie Financiën en het opzetten van het Masterplan bij het Projectbureau Reorganisatie (PBR). Desondanks was de minister ook van oordeel dat er nog ruimte was voor verbetering. Het streven van de minister was erop gericht om bij de jaarrekening 2001 een goedkeurende accountantsverklaring te krijgen.

De Rekenkamer is verheugd over de door de minister ontwikkelde plannen om te komen tot een verbetering van de financiële administratie. Bij haar onderzoek naar de jaarrekening van het Land over de dienstjaren 1997 en volgende zal de Rekenkamer zich een oordeel vormen over de door de minister naar voren gebrachte verbeteringen.
Ten aanzien van het streven van de minister om bij de jaarrekening 2001 een goedkeurende accountantsverklaring te krijgen is de Rekenkamer van mening dat dit, gezien de hoeveelheid werk die nóg verricht moet worden, wellicht een te ambitieuze doelstelling is. De Rekenkamer zou graag een concrete invulling van dit streven zien.

Wettelijk kader

Comptabiliteitsverordening

De minister erkende dat bij de indiening van de jaarrekening 1990 - 1996 niet voldaan was aan de artikelen 41 eerste lid, 42 eerste lid en 45 eerste lid van de CV 1989. Ook dit werd veroorzaakt doordat pas begin jaren 90 begonnen was met de samenstelling van de jaarrekening vanaf het dienstjaar 1987. De minister gaf echter aan dat er naar werd gestreefd om de jaarrekening voor het dienstjaar 1999 binnen de gestelde termijn van 1 juni aan de Rekenkamer aan te bieden.
Ook dit lijkt de Rekenkamer een zeer ambitieus streven. Temeer daar de jaarrekening 1998 pas op 1 september 1999 aan de CAD ter controle is aangeboden.

Stelselwijziging

De minister schreef dat uit praktische overwegingen bij de Ministeriële Regeling van 22 december 1994 tot wijziging van de Regeling centrale begrotings- en financiële administratie een tweetal nuanceringen met betrekking tot de consequenties van het transactiestelsel zijn ingevoerd. Deze nuanceringen hebben betrekking op de wijze waarop de salariskosten en de belastingopbrengsten in de jaarrekening worden verantwoord.

De minister achtte het niet gewenst om deze nuanceringen in de wet zelf te regelen, omdat werd verwacht dat op korte termijn zowel de bevorderingsverzoeken (en het afhandelen hiervan) als de indiening van de belastingaanslagen (en het afhandelen hiervan) binnen de periode waarin de jaarrekening zal dienen te worden opgesteld, zou worden afgerond.

De Rekenkamer onderkent de gesignaleerde problemen, maar zij blijft bij haar standpunt dat door de introductie van de genoemde 'nuanceringen' inbreuk kan worden gedaan op het budgetrecht van de Staten door uitgaven te vertragen dan wel te versnellen al naar gelang de mate van uitputting van de begroting van het lopend jaar. De praktische voordelen van de gekozen oplossing wegen naar de mening van de Rekenkamer niet op tegen dit nadeel.
Het is de Rekenkamer overigens niet bekend waar de minister de verwachting op baseert dat op korte termijn zowel de bevorderingsverzoeken (en het afhandelen hiervan) als de indiening van de belastingaanslagen (en het afhandelen hiervan) binnen de periode waarin de jaarrekening zal dienen te worden opgesteld, zullen worden afgerond en dat derhalve genoemde 'nuanceringen' overbodig zullen worden.
De Rekenkamer ziet ook niet hoe de minister dit denkt te realiseren. Het lijkt de Rekenkamer practisch niet mogelijk om alle belastingaanslagen binnen de periode waarin de jaarrekening moet worden opgesteld op te leggen danwel de belastingaangiften definitief te regelen.
Ook is de Rekenkamer niet op de hoogte van de door de minister gememoreerde discussie tussen de Centrale Bank van Aruba, Directie Financiën, de CAD en de Rekenkamer omtrent het huidige begrotingsstelsel. Voorzover de Rekenkamer bekend vindt er alleen binnen de Comptabiliteitscommissie een discussie omtrent het begrotingsstelsel plaats.

Administratieve organisatie en interne controle Directie Financiën
Met betrekking tot de grootboekrekeningen 'Kosten voorgaande jaren' en Middelen voorgaande jaren' schreef de minister dat deze om praktische redenen waren geïntroduceerd.
De door de minister gegeven motivatie voor de introductie van deze posten is naar de mening van de Rekenkamer niet correct. Indien de opzet en de werking van de administratie naar behoren is kan het niet zo zijn dat er in enig jaar nog voor miljoenen guldens aan kosten en middelen moeten worden geboekt die betrekking hebben op voorgaande jaren. Ook het feit dat een factuur nog kan worden ingediend tot na het tijdstip waarop de jaarrekening uiterlijk bij de Rekenkamer moet worden ingediend behoeft geen reden te zijn voor het gebruik van de grootboekrekeningen 'Kosten voorgaande jaren' en 'Middelen voorgaande jaren'. De ingediende factuur zal normaliter betrekking hebben op een verplichting die reeds eerder is aangegaan. Deze verplichting zou dan al in het juiste boekjaar geboekt kunnen zijn.
Daarnaast merkte de Rekenkamer op dat, ondanks het feit dat het grootboek 1995 nog niet was afgesloten, er in 1996 kosten betrekking hebbende op 1995, kosten die dus nog in 1995 verantwoord hadden kunnen worden, toch als 'Kosten voorgaande jaren' in de rekening 1996 waren verantwoord.

Balans

Financiële vaste activa

Deelneming

Ten aanzien van Air Aruba deelde de minister mee dat bij het afgeven van voorschotten in de meeste gevallen sprake was van een spoedgeval. Gelet op het belang van Air Aruba voor de Arubaanse economie en het spoedeisende karakter van de betalingen is toen voorbijgegaan aan de formaliteiten.

De Rekenkamer blijft van mening dat ook in dergelijke gevallen niet met voorbijgaan van de Staten kan worden gehandeld. Het spoedeisende karakter van de betalingen, dat overigens niet nader wordt toegelicht, had door beter plannen wellicht kunnen worden voorkomen.

Vlottende activa

Rekening-courant met overheidsbedrijven en bij landsverordening ingestelde rechtspersonen.

De minister vermeldde dat voor de jaarrekening 1997 volledige aansluiting was gezocht met alle overheidsbedrijven en bij landsverordening ingestelde rechtspersonen en dat de opmerkingen van de Rekenkamer in die jaarrekening zouden zijn verwerkt.

Voor wat betreft de verkoop van huurwoningen van het Land door de FCCA was er voor gekozen om ten aanzien van de uit deze verkoop voortvloeiende ontvangsten een vordering op te nemen op de FCCA.

De Rekenkamer vraagt zich af deze keuze ook is geformaliseerd en of één en ander hieromtrent is afgestemd met de FCCA. Dit om te voorkomen dat in volgende jaren op deze post weer nieuwe verschillen zullen ontstaan.

Liquide middelen

De minister schreef dat voor wat betreft de opmerkingen van de Rekenkamer met betrekking tot de verantwoording van de Afl. 2,8 miljoen van de AIB onder termijndeposito's in plaats van onder de liquide middelen dat een en ander zou worden nagegaan en eventueel zou worden gecorrigeerd.

Het bevreemdt de Rekenkamer enigszins dat dit probleem nog niet is uitgezocht. De CAD maakte namelijk in haar rapport bij de jaarrekening 1996, gedateerd 31 oktober 1997, reeds melding van deze kwestie.

Reserves en Fondsen

De minister concludeerde op basis van het conceptrapport dat de Rekenkamer een aantal stukken in haar bezit had die niet in het bezit waren van de Directie Financiën. Naar aanleiding hiervan was de minister van mening dat er een systeem van informatie-uitwisseling tussen de Directie Financiën, de CAD en de Rekenkamer zou moeten worden ingevoerd.

De Rekenkamer heeft op zich geen problemen om, wanneer dit zo uit komt, informatie met andere diensten uit te wisselen. In normale gevallen zal het echter zo zijn dat de Rekenkamer gebruik maakt van de bij andere diensten aanwezige informatie en niet andersom. Het is de Rekenkamer overigens niet duidelijk naar welke stukken de minister hier refereert.

Exploitatierekening

Middelen

Koersverschillen

De minister schreef dat in tegenstelling tot wat de Rekenkamer had opgemerkt omtrent de koersverschillen deze in de toekomst functioneel zullen worden geboekt; dit wil zeggen op de juiste FCL / ECL (vanaf 1997 kostenplaatsen / kostensoorten).

Het is de Rekenkamer niet geheel duidelijk wat zij zich hierbij moet voorstellen. Het grootste gedeelte van de koersverschillen ontstaat door het aan het einde van het boekjaar herwaarderen van de door het Land in vreemde valuta ontvangen leningen. Het is de Rekenkamer niet duidelijk hoe deze boeking in de toekomst anders plaats zou kunnen vinden dan zoals deze in de jaren 1990 - 1996 plaatsvond.

Vermogensrechten, retributies en leges

Ten aanzien van de niet gefactureerde PPK-patienten bij het Landslaboratorium was de minister ook van mening dat de opbrengsten niet juist waren verantwoord. Hij voegde hier echter aan toe dat dit voor het resultaat van de exploitatierekening niets uitmaakte aangezien de kosten door de overheid zelf werden betaald en derhalve ook de kosten onjuist waren verantwoord. Voor wat betreft het feit dat hierdoor het resultaat niet wordt beïnvloed heeft de minister gelijk.

De Rekenkamer kan het echter met de redenering van de minister niet eens zijn. Indien deze redeneertrant namelijk verder wordt gevolgd zou een groot aantal andere posten, zoals verrekeningen, door het Land betaalde belastingen en dergelijke ook niet in de jaarrekening verantwoord behoeven te worden. Dit zou echter de inzichtelijkheid in de jaarrekening en daarmee in de financiële situatie van het Land in hoge mate nadelig beïnvloeden en kan ook consequenties hebben voor de verantwoordelijksstelling van ministers.

Kosten

Aankoop goederen / diensten

De minister schreef dat er in tegenstelling tot wat de Rekenkamer opmerkte er wel een register voor uitgegeven mandaatnummers was aangelegd en dat geen mandaat kon worden uitbetaald zonder een uit dit register verkregen nummer.

De Rekenkamer heeft een dergelijk register niet aangetroffen. Voorzover de Rekenkamer bekend bestond er tot en met het dienstjaar 1996 intern bij de Directie Financiën echter geen systematiek die garandeerde dat de doorlopende nummering van de mandaten goed verliep. Hierdoor was het moeilijk om de volledigheid van de mandaten vast te stellen.

Een aantal feitelijke opmerkingen is door de Rekenkamer verwerkt in het rapport.

8.2 Nawoord Rekenkamer

De Rekenkamer heeft met belangstelling kennis genomen van de reactie van de minister van Financiën op haar rapport inzake de onderzoeken naar de jaarrekeningen van de Algemene Dienst van het Land over de dienstjaren 1990-1996.

De Rekenkamer heeft met instemming geconstateerd dat de minister het merendeel van haar bevindingen onderschrijft en zich bewust is van het feit dat de financiële administratie van het Land verbetering behoeft en dat de minister met betrekking tot de verbetering van de financiële administratie ook al een aantal maatregelen heeft voorgesteld dan wel genomen. Deze maatregelen zullen echter niet alleen betrekking dienen te hebben op verbetering van de jaarrekening van het Land, maar zullen moeten leiden tot een structurele verbetering van de financiële administratie van het Land. Dit laatste kan dan leiden tot een betrouwbare jaarrekening. De Rekenkamer vraagt zich hierbij af of de voorgenomen maatregelen voldoende zijn om te komen tot een structurele verbetering van de financiële administratie van het Land of dat ze alleen bedoeld zijn ter correctie van de geconstateerde fouten. Bij haar controles van de jaarrekening van de jaren 1997 en later zal de Rekenkamer aan deze problematiek dan ook de nodige aandacht schenken.

Bijlage 1 Verloop balansposten 1990 - 1996

Tabel 1.1: Verloop Materiële Vaste Activa 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
Aanschafwaarde per 1 januari	462.815.883	421.073.660	415.098.183	376.792.028	335.354.750	310.577.898	286.214.151	
Investeringen lopend jaar	64.821.556	54.021.249	32.603.376	39.000.825	44.770.952	24.815.295	26.995.929	
Desinvesteringen	-10.712.320	-1.638.385	-762.384	-694.669	-3.333.674	-34.727	-17.485	
Afschrijving t/m vorig jaar	-141.163.678	-128.632.177	-133.109.318	-112.725.256	-94.257.490	-78.725.811	-66.752.852	
Afschrijving lopend jaar (incl. afschr. desinvest.)	-23.145.194	-23.172.142	-21.388.374	-20.384.062	-18.467.766	-15.535.395	-14.587.656	
Boekwaarde per 31 december	352.616.247	321.652.205	292.441.483	281.988.866	264.066.772	241.097.260	231.852.087	

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.2: Verloop Deelnemingen 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
Air Aruba N.V.								
Aruba Ports Authority N.V.								
Arubus N.V.	1.000.000							
Aruven N.V.								
Dutchco N.V.	50.400.000							
Free Zone Aruba N.V.	20.000							
National Oil Company of Aruba N.V.							200.000	163.319
Tele Aruba N.V.								
Utilities Aruba N.V.	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	
Totaal Deelnemingen	51.430.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	210.000	163.319

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.3: Verloop Kapitaalverstrekkingen 1990 -1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
Centrale Bank van Aruba	10.000.000	10.000.000	10.000.000	10.000.000	10.000.000	10.000.000	10.000.000	10.000.000
Dienst Openbare Werken	4.643.499	6.536.976	8.712.691	12.068.108	14.839.622	11.580.248	4.944.898	5.585.489
Landsbedrijf Ontwikkelings Projecten	28.969	406.475	427.908	437.134	321.815	52.198		
Luchthavendienst	58.917.576	57.186.145	48.884.446	38.703.623	35.981.179	35.984.861	36.411.079	30.969.674
SETAR	58.454.107	58.454.107	58.454.107	58.454.107	58.454.107	58.454.107	58.454.107	58.454.107
Universiteit van Aruba	1.529.944	1.562.958	1.662.260	1.713.262	1.743.421	1.489.354	1.495.990	1.454.250
Volkskredietbank	1.399.664	1.081.342	1.244.767	1.475.660	1.652.078	97.816	306.760	529.690
Water- en Energiebedrijf N.V.						104.470.342	94.490.488	79.650.423
Totaal Kapitaalverstrekkingen	**134.973.759**	**135.228.003**	**129.386.179**	**122.851.894**	**122.992.222**	**222.128.926**	**206.103.322**	**186.643.633**

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.4: Verloop Participaties 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
Aruba Beachfront Ltd. Partnership	5.895.000	5.895.000	5.895.000	5.895.000	5.895.000	5.895.000	5.895.000	5.895.000
Aruba Beachfront Resorts N.V.	171.000	171.000	144.000	144.000	144.000	144.000	144.000	144.000
Aruminco			499.000	499.000	499.000	499.000	499.000	499.000
India International of Aruba			8.295	8.295	8.295	8.295	8.295	8.295
Marcultura			944.000	944.000	944.000	944.000	944.000	944.000
	6.066.000	6.066.000	7.490.295	7.490.295	7.490.295	7.490.295	7.490.295	7.490.295
Af: voorziening								
Aruminco			499.000	499.000	499.000	499.000	499.000	499.000
India International of Aruba			8.295	8.295	8.295	8.295	8.295	8.295
Marcultura			944.000	944.000	944.000	944.000	944.000	944.000
	0	0	1.451.295	1.451.295	1.451.295	1.451.295	1.451.295	1.451.295
Totaal Participaties	6.066.000	6.066.000	6.039.000	6.039.000	6.039.000	6.039.000	6.039.000	6.039.000

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.5: Verloop Verstrekte langlopende geldleningen 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
Air Aruba N.V.				5.320.000	720.000			
Aruba Investment Bank	15.000.000	16.000.000	17.000.000	18.000.000	19.000.000	20.000.000	20.000.000	20.000.000
Aruba Ports Authority N.V.	14.363.412	19.261.879	18.481.719	18.331.869	22.170.622	26.311.425	28.129.363	23.431.074
Aruba Ports Authority N.V.	19.268.618	19.268.618	19.268.618	16.600.000	16.600.000	16.600.000	16.600.000	16.600.000
Arubus N.V.		6.993.305	6.993.305	6.993.305	6.902.405	6.902.405	6.902.405	6.902.405
Aruven N.V.		2.730.000	2.730.000	2.730.000	4.455.000	6.303.000	7.974.000	8.410.500
Banco Arubano di Desarollo	1.561.791	1.561.791	1.561.791	1.561.791	1.561.791	1.561.791	1.561.791	1.561.791
Dutchco N.V.						33.855.991	27.704.205	25.552.782
FCCA	41.644.227	38.185.022	39.001.466	39.797.997	40.523.966	31.125.591	27.160.663	24.497.000
Hypothecaire leningen volkswoningen			28.216	28.216	28.216	28.216	28.216	28.753
National Oil Company of Aruba N.V.								1.577.632
SETAR								3.417.673
Sociale Verzekeringsbank					335.205	335.205	335.205	335.205
Sociale Verzekeringsbank, Cessantiafonds					182.235	182.235	182.235	182.235
Sociale Verzekeringsbank, fonds ZV					691.467	691.467	691.467	691.467
St. Aruba Hospitality Trade & Training Center						13.122.110	13.122.110	13.122.110
St. Fundacion Lotto pa Deporte						20.691	40.719	60.759
Stichting Ziekenverpleging Aruba	12.270.001	14.491.928	14.452.251	13.783.337	15.698.922	17.637.730	19.855.914	18.260.051
Studieleningen	46.628.715	42.061.167	37.934.281	32.259.991	24.859.150	18.976.004	12.628.354	6.965.828
Tele Aruba N.V.	4.446.956	4.446.956	3.990.081	3.990.081	3.990.081	1.583.418	1.583.418	1.583.418
Uitvoeringsorgaan AZV	4.128.537	4.298.745	3.471.500	567.500				
Utilities Aruba N.V.	115.934.749	149.447.414	156.377.331	139.728.884	127.926.000			
Volkskredietbank						1.383.892	1.460.775	1.537.658
Water- en Energiebedrijf N.V.	28.000.000							
Wickland Oil Aruba N.V.				9.385.999	10.157.333	11.700.000	11.700.000	11.700.000
	303.247.006	318.746.825	321.290.559	309.078.970	295.802.393	208.321.171	197.660.840	186.418.341
Af: voorziening								
Air Aruba N.V.				5.320.000	720.000			
Aruba Ports Authority N.V.	8.774.013	8.774.013	5.487.957	5.843.790	1.900.273	5.288.536	6.491.943	7.298.788
Arubus N.V.		6.993.305	6.993.305	6.993.305	6.902.405	6.902.405	6.902.405	6.902.405
Aruven N.V.		2.730.000	2.730.000	2.730.000	4.455.000	6.303.000	7.974.000	8.410.500
Banco Arubano di Desarollo	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000
Dutchco N.V.						33.855.991	27.704.205	25.552.782
Hypothecaire leningen volkswoningen			28.216	28.216	28.216	28.216	28.216	28.753
St.Aruba Hospitality Trade & Training Center						13.122.110	13.122.110	13.122.110
Studieleningen	23.305.097	21.030.584	18.967.141	16.129.995	12.429.575	9.488.002	6.314.177	3.482.914
Tele Aruba N.V.	4.446.956	4.446.956	3.990.081	3.990.081	3.990.081	1.583.418	1.583.418	975.249
	37.726.066	45.174.858	39.396.700	42.235.387	31.625.550	77.771.678	71.320.474	66.973.501
Totaal Verstrekte langlopende geldleningen	265.520.940	273.571.967	281.893.859	266.843.583	264.176.843	130.549.493	126.340.366	119.444.840

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.6: Verloop Verstrekte langlopende voorschotten 1990 -1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
Air Aruba N.V.	47.631.057	33.934.755	26.812.674					
St. Aruba Hospitality Trade & Training Center	14.472.110	14.472.110	14.472.110					
	62.103.167	48.406.865	41.284.784					
Af: voorziening								
Air Aruba N.V.	47.631.057	33.934.755	26.812.674					
St. Aruba Hospitality Trade & Training Center	14.472.110	14.472.110	14.472.110					
	62.103.167	48.406.865	41.284.784					
Totaal Verstrekte langlopende voorschotten	0	0	0					

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.7: Verloop Vorderingen op deelnemingen 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
Air Aruba N.V.								
Aruba Ports Authority N.V.	41.974.375	36.125.453	30.829.586	27.854.724	29.545.547	27.906.208	27.757.416	24.662.599
Arubus N.V.		1.576.093	1.488.677	1.339.005	1.315.107	1.228.827	831.390	745.236
Aruven N.V.		35.594.069	35.594.069	35.594.069	34.568.227	33.220.250	37.364.257	34.779.189
National Oil Company of Aruba N.V.							419.104	
Utilities Aruba N.V.			270.000	270.000	270.000			
Water- en Energiebedrijf N.V.	4.779.562	3.355.671	3.221.071	3.170.641	2.162.451			
	46.753.937	76.651.286	71.403.403	68.228.439	67.861.332	62.355.285	66.372.167	60.187.024
Af: voorziening								
Aruba Ports Authority N.V.	33.421.198	30.453.589	27.819.569	23.854.394	23.765.612	21.962.616	22.159.697	18.828.229
Arubus N.V.		1.576.093	1.488.677	1.339.005	1.315.107	1.228.827	831.390	745.236
Aruven N.V.		35.594.069	35.594.069	35.594.069	34.568.227	33.220.250	29.153.286	26.568.218
	33.421.198	67.623.751	64.902.315	60.787.468	59.648.946	56.411.693	52.144.373	46.141.683
Totaal Vorderingen op deelnemingen	13.332.739	9.027.535	6.501.088	7.440.971	8.212.386	5.943.592	14.227.794	14.045.341

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.8: Verloop Vorderingen op overheidsbedrijven en bij landsverordening ingestelde rechtspersonene 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
APFA	397.574							
AZV	750.000							
Centrale Bank van Aruba								5.548.268
Dienst Openbare Werken	123.850	534.950	6.539.419	7.640.853	6.916.200	7.945.004	6.182.695	5.535.865
FCCA	7.169.948	1.835.369	3.283.157	2.784.454	1.028.814	6.808.902	5.695.577	3.640.790
FZOG	30.179							
Landsbedrijf Ontwikkelings Projecten				149.400				
Luchthavendienst	10.597.634	7.914.328	7.281.108	6.783.461	5.464.537	4.568.342	4.067.886	3.502.161
SETAR	9.638.381	1.820.928	14.349.812	4.655.373	5.392.177	3.218.370	2.160.157	13.076.990
Sociale Verzekeringsbank	1.194.749							
	29.902.315	12.105.575	31.453.496	22.013.541	18.801.728	22.540.618	18.106.315	31.304.074
Af: voorziening								
FCCA	5.147.035							
Totaal	24.755.280	12.105.575	31.453.496	22.013.541	18.801.728	22.540.618	18.106.315	31.304.074

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.9: Verloop Kortlopend deel verstrekte geldlening

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
Aruba Investment Bank	1.000.000	1.000.000	3.000.000	2.000.000	1.000.000			
Aruba Ports Authority N.V.	2.055.323	2.056.977	1.751.835					
FCCA	940.795	816.444						
National Oil Company of Aruba N.V.								788.816
St. Fundacion Lotto pa Deporte					40.754	20.063	20.063	37.799
Stichting Ziekenverpleging Aruba	1.068.733	1.133.975	1.024.301	890.947	1.920.538	1.953.965	1.672.352	762.151
Utilities Aruba N.V.	2.611.658	25.000.000						
Volkskredietbank						153.766	76.883	
Wickland Oil N.V.				771.334	771.334			
	7.676.509	30.007.396	5.776.136	3.662.281	3.732.626	2.127.794	1.769.298	1.588.766
Af: voorziening								
Aruba Ports Authority N.V.	1.462.927	1.462.927	1.751.835					
Totaal Kortlopend deel verstrekte geldleningen	6.213.582	28.544.469	4.024.301	3.662.281	3.732.626	2.127.794	1.769.298	1.588.766

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.10: Verloop Rekening courant met overheidsbedrijven en bij landsverordening ingestelde rechtspersonen 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
FCCA	15.151.402	6.891.068	5.716.451	4.708.318	3.880.379	2.989.829	2.297.842	1.617.288
Landsbedrijf Ontwikkelings Projecten	2.840.301	9.653.213	7.759.628	12.466.396	17.132.702	12.989.335		
Luchthavendienst	11.227.528	11.227.294	14.760.841	7.763.901	4.968.308	4.567.954	3.233.763	1.531.740
Plan Desaroyo Nobo pa San Nicolas	1.368.429							
Postspaarbank	322.369				144.080		268.261	183.995
Sociale Verzekeringsbank	566.611	802.529	650.829	520.479	409.025	299.118	200.000	150.000
Sociale Verzekeringsbank, Cessantiafonds	177.590	177.590	177.590	177.590	130.400	130.400	118.800	115.058
Sociale Verzekeringsbank, fonds AOV						621.605		382.654
Sociale Verzekeringsbank, fonds OVO					374.661			109.749
Universiteit van Aruba	169.500	438.868	830.224	305.216	158.409	91.021	32.821	
Volkskredietbank		442.760	442.760	442.760	442.760	685.104	646.662	608.226
Water- en Energiebedrijf N.V.						36.927.520	36.339.763	36.281.483
	31.823.730	29.633.322	30.338.323	26.384.660	27.640.724	59.301.886	43.137.912	40.980.193
Af: voorziening								
Luchthavendienst			3.336.448					
Volkskredietbank		442.760						
FCCA	7.586.770							
	7.586.770	442.760	3.336.448					
Totaal	24.236.960	29.190.562	27.001.875	26.384.660	27.640.724	59.301.886	43.137.912	40.980.193

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.11: Verloop Debiteuren 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	→ 31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
Debiteuren MTO's	46.302.449	42.828.043	27.785.594	22.749.666	15.141.687	21.363.290	15.319.750	82.879.000
Debeteuren overige middelen	371.883.416	344.380.826	338.477.163	333.753.873	275.451.618	834.074.975	785.073.198	881.589.179
Debiteuren AVV's	5.405.000	4.308.400	2.853.500	2.059.500	824.000	487.500	370.500	
Debiteuren inzake afdrachtsmiddelen	19.320.531	13.843.631	16.511.307	17.110.458	16.498.238	14.265.209	17.237.373	
Debiteuren van overige diensten	4.873.502	4.538.402	1.790.539	967.212	663.503	295.233	555.665	414.566
Correctie			-1.337.772	-3.108.452	-830.046	-30.195.249	-5.834.793	
	447.784.898	409.899.302	386.080.331	373.532.257	307.749.000	840.290.958	812.721.693	964.882.745
Af: voorziening								
Debiteuren MTO's	11.870.394	9.857.436	19.206.270	6.155.971	671.169	8.861.088	6.278.091	59.085.895
Debiteuren overige middelen	227.479.370	178.913.640	185.914.458	169.649.921	152.349.939	722.266.586	682.172.298	804.795.413
Debiteuren AVV's	2.994.400	2.617.400	1.162.500	1.140.000	814.000	261.500	28.000	
Debiteuren inzake afdrachtsmiddelen								
Debiteuren van overige diensten								
	242.344.164	191.388.476	206.283.228	176.945.892	153.835.108	731.389.174	688.478.389	863.881.308
Totaal Debiteuren	205.440.734	218.510.826	179.797.103	196.586.365	153.913.892	108.901.784	124.243.304	101.001.437
% voorzien	54,1%	46,7%	53,4%	47,4%	50,0%	87,0%	84,7%	89,5%

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.12: Verloop Overige vorderingen 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
Debiteuren Arubahuis	197.745	66.469	179.062	105.777	49.807	53.500	31.222	23.166
Vorderingen i.v.m. subsidieverlening	1.240.680	959.359	509.092	620.669	751.825	745.410	369.746	263.078
St. Aruba Hospitality Trade & Training Center	7.576.038	7.576.038	7.538.784	7.538.784	7.538.784	7.538.784	7.335.331	5.321.708
Stichting Ziekenverpleging Aruba			2.903.049	2.903.049	626.367	964.366		
Voor derden betaalde bedragen	6.612.553	6.884.988	6.869.613	71.109.986	6.446.934	6.445.919	6.443.863	6.520.241
Voorschotten	16.316.307	13.502.122	11.420.624	32.889.105	23.838.767	4.963.572	1.359.780	915.598
Transitoria	10.109.714	16.885.841	26.845.120	20.229.739	13.785.859	16.830.964	13.925.792	2.073.758
Inhoudingen	707.027	3.736.584	5.287.791	4.610.779	1.833.155	1.942.608	782.166	
Overig	5.790	455.790	980.790	5.790	5.790	129.961	15.972	
	42.765.854	50.067.191	62.533.925	140.013.678	54.877.288	39.615.084	30.263.872	15.117.549
Af: voorziening								
Vorderingen i.v.m. subsidieverlening	438.947	438.947	438.947	438.947	391.370			
St. Aruba Hospitality Trade & Training Center	7.576.038	7.576.038	7.538.784	7.538.784	7.538.784	7.538.784	7.335.331	5.321.708
Voor derden betaalde bedragen	6.612.553	6.561.923	6.546.548	7.109.986	6.446.934	6.445.919	6.443.863	6.520.241
Voorschotten	14.272.489	11.417.368	10.495.327	31.972.483	22.595.655	3.832.616	502.471	37.462
	28.900.027	25.994.276	25.019.606	47.060.200	36.972.743	17.817.319	14.281.665	11.879.411
Totaal Overige vorderingen	13.865.827	24.072.915	37.514.319	92.953.478	17.904.545	21.797.765	15.982.207	3.238.138
% voorzien	67,6%	51,9%	40,0%	33,6%	67,4%	45,0%	47,2%	78,6%

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.13: Verloop Liquide middelen 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
Centrale Bank van Aruba	70.711.812	97.598.354	65.696.843	48.599.128	8.437.260	8.006.726	14.956.752	15.332.732
Commerciele banken en giro	40.176.578	34.407.755	28.505.783	36.033.717	18.289.614	31.824.599	6.447.965	5.482.365
Kassen	1.512.651	720.832	2.480.624	854.679	667.933	12.922.845	388.696	547.927
Totaal Liquide middelen	112.401.041	132.726.941	96.683.250	85.487.524	27.394.807	52.754.170	21.793.413	21.363.024

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.14: Verloop Saldi Reserve 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
Saldi Reserve per 1 januari	-186.869.634	-137.648.021	-48.601.490	-101.691.847	-81.745.836	-118.618.400	-95.887.692	
Resultaat verslagjaar	-5.970.424	-49.221.613	-89.046.531	63.428.659	-19.946.011	36.872.564	-22.730.708	
Dotatie Fonds Afvloeiing Personeel				-10.338.302				
Totaal Saldi Reserve per 31 december	**-192.840.058**	**-186.869.634**	**-137.648.021**	**-48.601.490**	**-101.691.847**	**-81.745.836**	**-118.618.400**	

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.15: Verloop Reserves en Fondsen 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
Garantiefonds	73.861.000	55.861.000	36.341.000	18.058.000				
Fonds afvloeiing personeel			10.688.000	10.338.000				
Reserve loterijgelden	1.026.000	1.026.000	1.026.000					

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.16: Verloop Egalisatiereserve schenkingen 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
Stand schenkingen per eind voorgaande jaar	151.985.704	149.500.231	138.819.136	126.866.337	120.727.651	123.877.167	118.396.938	
Ontvangen schenkingen lopend jaar	47.595.227	10.687.781	16.848.534	19.551.669	13.473.867	7.736.963	15.766.045	
FCCA						-4.400.000	-4.100	
Correctie voorgaande jaren			1.792.078					
	199.580.931	**160.188.012**	**157.459.748**	**146.418.006**	**134.201.518**	**127.214.130**	**134.158.883**	
Vrijval ten gunste van het resultaat	-10.250.018	-8.202.308	-7.959.517	-7.598.870	-7.335.181	-6.486.479	-6.185.816	
Stand schenkingen per eind lopend jaar	**189.330.913**	**151.985.704**	**149.500.231**	**138.819.136**	**126.866.337**	**120.727.651**	**127.973.067**	

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.17: Verloop Voorzieningen 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90
VUT-uitkeringen		26.632	26.535	283.086	828.664	1.955.901	4.447.124
Eagle Beach Hotel			12.000.000	12.000.000	12.000.000	12.000.000	12.000.000
Bougainville	2.180.000	2.180.000	2.966.225				
Air Aruba N.V.			1.000.000	7.935.157	4.529.584	1.005.060	
Trias Resort			1.400.000				
Totaal Voorzieningen	**2.180.000**	**2.206.632**	**17.392.760**	**20.218.243**	**17.358.248**	**14.960.961**	**16.447.124**

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.18: Verloop Meerjarenplan leningen 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90
Schuldrestant per 1 januari in Hfl	306.895.331	321.147.678	331.663.786	331.893.469	327.034.721	323.360.246	325.625.419
Aflossing in lopend jaar in Hfl	-15.542.953	-14.822.723	-14.120.175	-9.591.004	-11.394.758	-10.952.003	-10.965.173
Ontvangen in lopend jaar in Hfl			3.604.067	9.361.411	16.253.506	14.626.480	8.700.000
Schuldrestant per 31 december in Hfl	**291.352.378**	**306.324.955**	**321.147.678**	**331.663.876**	**331.893.469**	**327.034.723**	**323.360.246**
Schuldrestant in Afl.	300.267.760	342.992.053	332.580.537	305.893.593	327.479.285	342.241.837	342.503.172
Waarvan opgenomen onder vlottende passiva	-15.035.120	-17.403.314	-15.350.413	-13.023.037	-9.463.532	-11.924.616	-11.600.361
Schuldrestant per 31 december in Afl.	**285.232.640**	**325.588.739**	**317.230.124**	**292.870.556**	**318.015.753**	**330.317.221**	**330.902.811**

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.19: Verloop Langlopende staatsobligaties (inclusief kortlopende deel) 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
8,40% Lening CBA 1991							4.724.000	
8,65% Lening CBA 1993					590.000	556.000	556.000	
9,25% Lening CBA 1995					2.375.000	2.246.000	2.246.000	
8,4% Lening CBA 1988						4.800.000		
8,75% Lening CBA 1991			5.000.000	5.000.000	5.000.000			
9,25% Lening CBA 1988		2.375.000	2.375.000	2.375.000				
6,625% Lening CBA 1996	16.822.000	16.822.000	16.822.000					
7,75% Lening CBA 1998	33.825.000	33.825.000	33.825.000					
7,875% Lening CBA 1999	5.625.000	5.625.000						
7,875% Lening CBA 2000	30.000.000							
7,625% Lening CBA 2000	21.500.000							
7,625% Lening CBA 2001								
8,000% Lening CBA 2003								
7,875% Lening CBA 2002								
8,000% Lening CBA 2004								
Schuldrestant per 1 januari	107.772.000	58.647.000	58.022.000	7.375.000	7.965.000	7.602.000	7.526.000	
Aflossingen	-16.822.000	-2.375.000	-5.000.000		-590.000	-4.800.000	-4.724.000	
Ontvangen	71.973.000	51.500.000	5.625.000	50.647.000		5.163.000		
	162.923.000	107.772.000	58.647.000	58.022.000	7.375.000	7.965.000	2.802.000	
Kortlopend deel	0	-16.822.000	-2.375.000			-590.000		
Schuldrestant per 31 december	162.923.000	90.950.000	56.272.000	58.022.000	7.375.000	7.375.000	2.802.000	

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.20: Verloop Belegde reserves landsbedrijven 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
Dienst Openbare Werken	1.294.475	1.438.752	1.123.220	1.101.097	1.146.330	1.592.601	2.160.364	3.348.127
Luchthavendienst	7.199.885	10.722.427	9.864.162	8.389.104	6.479.145	4.397.811	3.785.953	3.726.797
Water- en Energiebedrijf N.V.						16.516.607	17.056.100	16.991.194
Totaal Belegde reserves landsbedrijven	8.494.360	12.161.179	10.987.382	9.490.201	7.625.475	22.507.019	23.002.417	24.066.118

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.21: Verloop Boedelscheiding Nederlandse Antillen 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
	32.000.000	40.000.000	40.000.000	40.000.000	40.000.000	40.000.000	40.000.000	

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.22: Verloop Overige langlopende schulden 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
Langlopende waarborgsommen	9.663.285	10.125.776	11.418.964	10.229.967	7.085.453	5.284.892	3.791.990	1.591.148
Overige langlopende geldleningen	118.560.760	100.023.580	81.679.927	46.105.501	45.120.170	48.525.564	38.941.977	20.222.336
Verschuldigd vermogenstekort APFA 1984				5.336.014	10.466.790	15.400.232	20.144.622	24.705.839
Verschuldigd vermogenstekort APFA 1989	33.373.111	43.195.222	52.129.683	58.899.885	56.634.505	54.456.255	52.361.785	50.347.870
Verschuldigd vermogenstekort APFA 1990	6.407.024	24.427.712	23.488.185	23.488.185	23.488.185	23.488.155	24.462.253	
Verschuldigd vermogenstekort APFA 1991	24.835.739	26.656.131	25.630.895	25.630.895	25.630.895	25.630.895		
Verschuldigd vermogenstekort APFA 1992	34.289.479	23.826.750	22.910.337	22.910.337	36.910.337			
Verschuldigd vermogenstekort APFA 1993	35.861.788	41.064.757	39.485.374	39.485.343				
Verschuldigd vermogenstekort APFA 1994	37.145.707	41.600.000	40.000.000					
Verschuldigd vermogenstekort APFA 1995	20.329.458	40.000.000						
Verschuldigd vermogenstekort APFA 1996	25.000.000							
Totaal Overige langlopende schulden	345.466.351	350.919.928	296.743.365	232.086.127	205.336.335	172.785.993	139.702.627	96.867.193

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.22A Verloop Overige langlopende geldleningen (inclusief kortlopend deel) 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
5% APNA 1967	1.100.000	850.000	900.000	950.000	1.000.000	1.050.000	1.100.000	1.150.000
8% APNA 1970								35.000
8% APNA 1971							75.000	150.000
EIB Luchthaven 1%	11.495.777	11.858.134	11.351.765	10.316.314	11.166.457	12.361.923	12.643.239	
EIB lening Luchthaven	3.746.848	19.452.371	18.112.000					
CMB lening		0	2.160.000	2.160.000	2.160.000	2.160.000	2.160.000	2.160.000
WEB 1 NWB (plant 3) 9,35%	411.429	1.234.286	2.057.143	2.879.998	3.702.856	4.525.715	5.348.572	5.760.000
WEB 2 NWB (plant 3) 9,35%	216.964	650.892	1.084.822	1.518.750	1.952.678	2.386.607	2.820.535	
WEB 3 CMB (plant 3)	372.402	1.459.267	2.265.802	2.999.517	3.676.421	4.274.191	4.818.358	
WEB note 1 (plant 5) 9,65%	362.971	544.457	725.942	907.429	1.088.914	1.270.400		
WEB note 2 (plant 5) 9,65%	1.221.732	1.832.598	2.443.464	3.054.330	3.665.196	4.276.064		
WEB note 3 (plant 5) 9,65%	814.488	1.221.735	1.628.980	2.036.223	2.443.466	2.850.709		
WEB note 4 (plant 5)	509.055	712.677	916.299	1.119.922	1.323.544	1.425.355		
ABN-AMRO (plant 5)	-2.245	1.100.000	1.375.000	1.650.000	1.925.000	2.200.000		
EIB-lening schakelst. 2%	3.879.430	4.185.037	4.178.480	3.797.340				
EIB-lening schakelst. 5%	1.992.439	1.961.419	2.114.894					
EIB-lening schakelst. 5%	504.317	592.376	586.572					
Kabna-lening WEB	28.000.000	28.000.000	10.000.000					
APFA belastingkant. 8%	18.221.564	19.458.362	17.851.708	16.358.953	14.991.021	13.734.331	13.011.735	11.937.371
Lening APFA (Air Aruba)	5.156.366	6.323.695	6.323.695					
Centraal Beheer, Arubahuis 94	1.491.969	1.705.706	1.651.055					
Masonic bld 9,5% , 3jr vast	629.498	716.625						
Imeldahof 7,75%	1.848.168	2.292.177						
CMB onderh.lening 8,5%	8.700.000							
Fund.Lotto pa Deporte	836.899							
SVB Boedelscheiding 5%	36.480.170							
Totaal	127.990.241	106.151.814	87.727.620	49.748.776	49.095.551	52.515.295	41.977.440	21.192.371
Kortlopend deel	9.429.481	6.128.229	6.047.692	3.643.275	3.968.070	3.205.961		
Investeringsverplichting					7.314	783.767		
Langlopend deel	118.560.760	100.023.585	81.679.928	46.105.501	45.120.167	48.525.567		
Totaal	127.990.241	106.151.814	87.727.620	49.748.776	49.095.551	52.515.295		

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.23: Verloop Schulden aan deelnemingen 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
Aruba Ports Authority N.V.		11.164						
Arubus N.V.		277.755	183.584	183.584	183.584	183.584	383.000	
Water- en Energiebedrijf N.V.	2.798.305	6.425.471	5.765.439	5.646.872	6.050.909			
Tele Aruba N.V.		123.231						
Totaal Schulden aan deelnemingen	2.798.305	6.837.621	5.949.023	5.830.456	6.234.493	183.584	383.000	

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.24: Verloop Schulden aan overheidsbedrijven en bij landsverordening ingestelde rechtspersonen 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
AZV	1.276.618							
FCCA	3.942.128	4.108.915	4.108.915	3.836.219	4.320.323	3.992.884	4.067.896	3.668.283
Luchthavendienst	7.307.070	5.440.101	655.379	655.379	606.913	575.855	80.151	80.151
Sociale Verzekeringsbank	1.044.268							
Sociale Verzekeringsbank, schommelfonds AOV		45.882.134	45.882.134	47.801.471				
Sociale Verzekeringsbank, fonds OV					11.764.963	11.764.963	11.764.963	11.764.963
Sociale Verzekeringsbank, fonds AOV					36.120.700	28.820.700	28.820.700	28.820.700
Sociale Verzekeringsbank, fonds AWW					9.199.658	9.199.658	9.199.658	9.199.658
Pensioenbijdrage en duurtetoeslag APFA	87.547.936	86.925.124	73.609.431	68.470.100	67.372.683	67.419.773	65.624.732	59.746.082
Verschuldigde buitengewone bijdrage APFA	2.728.073	2.728.073	2.720.776	2.618.099	2.682.325	3.259.626	2.851.778	2.938.872
Pensioenbijdrage en duurtetoeslag WPF							2.828.961	2.899.133
Verschuldigde buitengewone bijdrage WPF							1.240.820	1.086.907
Overige schulden aan APFA		472.299	422.299	372.299	322.299	272.299	222.299	222.299
Water- en Energiebedrijf N.V.						2.569.193	10.392.516	6.021.237
Totaal Schulden aan overheidsbedrijven	103.846.093	145.556.646	127.398.934	123.753.567	132.389.864	127.874.951	137.094.474	126.448.285

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.25: Verloop Kortlopend gedeelte langlopende leningen 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
Meerjarenplanleningen	15.035.120	17.403.314	15.350.413	13.023.037	9.463.532	11.924.616	11.600.361	11.201.279
Uitgegeven staatsobligaties		16.822.000	2.375.000		590.000	590.000	36.081.122	31.343.477
Overige langlopende geldleningen	9.429.481	6.128.229	6.047.692	3.643.275	3.968.070	3.205.961	1.925.951	970.035
Totaal Kortlopend ged. langlopende leningen	**24.464.601**	**40.353.543**	**23.773.105**	**16.666.312**	**14.021.602**	**15.720.577**	**49.607.434**	**43.514.791**

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.26: Verloop Rekening-courant met overheidsbedrijven en bij landsverordening ingestelde rechtspersonen 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
Dienst Openbare Werken	74.894	3.428.600	1.265.033	5.246.391	7.792.835	5.990.601	3.977.884	4.764.381
Universiteit van Aruba								16.967
SETAR	39.850	2.025.568	2.005.495	8.391.029	5.532.731	2.763.942		11.567.248
Sociale Verzekeringsbank, fonds ZV					328.191	328.191	328.191	328.191
Sociale Verzekeringsbank, fonds OV					109.397	109.397	109.397	109.397
Sociale Verzekeringsbank, fonds AOV	8.968.791	7.122.519	9.376.128	4.525.893	9.932.781		5.237.194	
Sociale Verzekeringsbank, fonds OVO						77.857	789.117	
Postspaarbank		160.540	185.639	43.583		15.028		
Totaal Rekening Courant	**9.083.535**	**12.737.227**	**12.832.295**	**18.206.896**	**23.695.935**	**9.285.016**	**10.441.783**	**16.786.184**

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.27: Verloop Crediteuren 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
	105.451.000	77.002.000	59.076.000	41.813.000	48.865.000	38.180.000	34.358.000	

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.28: Verloop Overige kortlopende schulden 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
Crediteuren Arubahuis	760.239	1.427.122	1.052.363	414.646	399.218	245.693	253.882	
Kortlopende schulden aan stichtingen	2.658.559	5.068.870	4.455.122	1.903.926	1.981.707	1.479.079	1.359.528	1.211.631
Nog te betalen interest	6.412.838	3.902.476	3.985.602	4.118.845	3.477.525	3.068.771	2.294.176	2.385.420
Nog af te dragen alimentatiegelden	130.819	127.725	131.577	102.661	114.365	104.594	55.913	72.983
Nog te betalen voor DOW	1.182.180		4.552.341	4.342.768	3.411.087	1.692.613	613.224	1.292.471
Zekerheidsstelling Landsverordening								
aansprakelijkheidsverz.Motorrijtuigen	1.196.000	1.496.000	1.496.000	1.346.000	1.346.000	1.046.000		
Te betalen aan St.Ziekenverpleging Aruba	4.428.723	3.740.306	234.680	4.829.280	907.418			
Inhoudingen	798.695	3.425.890	1.660.153	780.234	2.023.302	1.159.968	1.017.314	1.276.596
Uit te keren gelden landsloterij	601.292	276.626	106.957	1.405.573	1.716.213	966.234		
Schenking Centro Medico San Nicolas	10.000	10.000	10.000					
Voorschotten tbv schenkingen ontw.proj.	2.637.267	8.733.371	8.015.035	12.656.112	17.191.467	12.190.771		
Schatkistpromessen	32.000.000	32.000.000	32.000.000	32.000.000	31.571.781	31.477.087		
Te verrekenen inzake schuldvergelijking NA	4.695.287	3.953.612	2.929.872	2.144.004				
Nog toe te rekenen ontvangsten			4.649.041	4.649.041	4.649.041			
Investeringsverplichting					7.313	783.767	1.611.115	5.404.814
Vooruit ontvangen bedragen						60	4.451.606	
Netto salarissen						254.033		
Pensioenen militairen						552.233		
Nog te betalen toeristenbureaux							46.533	782.729
Garantieverplichting Dutchco							8.100.000	8.100.000
Overig	2.520	227.772	-94.755					
Totaal Overige kortlopende schulden	57.514.419	64.389.770	65.183.988	70.693.090	68.796.437	55.020.903	19.803.291	20.526.644

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.29: Verloop Activa en Passiva 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
Totaal Activa	1.210.833.000	1.190.707.000	1.092.746.000	1.048.264.000	914.887.000	873.193.000	809.803.000	745.272.000
Totaal Passiva	1.210.833.000	1.190.707.000	1.092.746.000	1.048.264.000	914.887.000	873.193.000	809.803.000	745.272.000

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.30: Verloop Termijndeposito's 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
Opbrengst Beta-hotel	25.052.136	24.215.000						
Oranges	372.664	0						
Bougainville	2.880.000	2.892.000						
Radar project LHD	3.087.293	4.558.000						
Garantiefonds Financiën	22.230.206	58.102.412	39.188.602	18.024.705				
Sinking fund	9.890.481	1.099.000						
Air Aruba N.V.			1.000.000	7.935.157	4.529.584			
Lumpsum uitkeringen			10.716.260	10.338.302				
Totaal Termijndeposito's	63.512.780	90.866.412	50.904.862	36.298.164	4.529.584			

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 1.31: Verloop Voorzieningen 1990 - 1996

	31-12-96	31-12-95	31-12-94	31-12-93	31-12-92	31-12-91	31-12-90	1-01-90
Participaties			1.451.295	1.451.295	1.451.295	1.451.295	1.451.295	1.451.295
Verstrekte langlopende geldleningen	37.726.066	45.174.858	39.396.700	42.235.387	31.625.550	77.771.678	71.320.474	66.973.501
Verstrekte langlopende voorschotten	62.103.167	48.406.865	41.284.784					
Vorderingen op deelnemingen	33.421.197	67.623.751	64.902.315	60.787.468	59.648.946	56.411.283	52.144.373	46.141.683
Vord.op overh.bedr.en bij Lv ing. rechtspersonen	5.147.035							
Kortlopend deel verstrekte geldleningen	1.462.927	1.462.927	1.751.835					
Rekcrt met overh.bedr.en Lv ing. rechtspersonen	7.586.770	442.760	3.336.448					
Debiteuren	242.344.164	191.388.476	206.283.228	176.945.892	153.835.108	731.389.174	688.478.389	863.881.308
Vorderingen op instellingen ivm subsidieverlening	438.947	438.947	438.947	438.947	391.370			
Te ontvangen interest S.A.H.T.T.C.	7.576.038	7.576.038	7.538.784	7.538.784	7.538.784	7.538.784	7.335.331	5.321.708
Voor derden betaalde bedragen	6.612.553	6.561.923	6.546.548	7.109.986	6.446.934	6.445.919	6.443.863	6.520.241
Voorschotten	14.272.489	11.417.368	10.495.327	31.972.483	22.595.655	3.832.616	502.471	37.462
Subtotaal voorzieningen (activa)	418.691.353	380.493.913	383.426.211	328.480.242	283.533.642	884.840.749	827.676.196	990.327.198
Voorzieningen (passiva)	2.180.000	2.206.632	17.392.760	20.218.243	17.358.248	14.960.961	16.447.124	7.607.054
Totaal Voorzieningen	420.871.353	382.700.545	400.818.971	348.698.485	300.891.890	899.801.710	844.123.320	997.934.252

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Bijlage 2 Verloop exploitatierekening 1990 - 1996

Tabel 2.1: Samenvatting Exploitatierekening 1990 - 1996

Middelen	1996	1995	1994	1993	1992	1991	1990
Belastingen natuurlijke personen	216.883.104	202.618.934	162.841.025	187.450.195	154.087.324	138.134.723	143.153.644
Winstbelasting	77.601.976	41.317.875	47.806.129	53.529.117	39.795.412	47.308.816	42.097.947
Accijnzen	92.340.921	90.823.723	90.072.863	76.683.671	32.955.526	31.391.640	27.945.320
Logeergastenbelasting	12.077.327	12.316.936	17.351.473	27.115.239	4.890.678	12.728.082	9.871.266
Vermogensrechten/retributies/leges	33.850.666	56.707.193	32.239.928	35.941.343	29.410.679	22.417.389	25.479.330
Douane rechten/deviezenprovisie	105.169.330	99.048.991	103.719.467	94.102.557	114.205.118	105.095.337	94.318.664
Koerswinsten	27.922.333				30.158		
Zegelbelasting	8.972.840	9.454.323	9.798.195	7.884.720	8.786.489	8.648.543	6.927.952
Diverse inkomsten	76.760.025	40.565.863	32.568.972	35.579.651	34.449.808	42.708.476	34.998.740
Administratieve rechten	24.672.616	21.249.056	22.678.226	16.491.805	22.130.125	15.914.390	8.514.424
Boeten, ov.middelen/verrekeningen/overdracht	71.943.130	51.754.425	20.250.071	19.465.573	11.662.647	22.113.156	19.846.141
Verkoop vaste kapitaalgoederen	209.000	354.632	1.043.987	644.258	1.468.979	178.973	146.405
Schenkingen	9.730.439	11.482.663	11.032.699	7.598.770	7.335.181	6.486.479	6.185.816
	758.133.707	637.694.614	551.403.035	562.486.899	461.208.124	453.126.004	419.485.649
Kosten	**1996**	**1995**	**1994**	**1993**	**1992**	**1991**	**1990**
Bezoldigingen en sociale lasten	292.330.704	311.496.970	273.159.112	233.735.760	240.488.273	191.908.775	175.126.780
Aankoop van goederen en diensten	140.411.722	145.954.257	127.962.318	120.413.257	131.279.545	112.824.310	105.036.099
Koersverliezen	4.627.671	27.711.117	38.271.680	-18.026.478	-14.216.774	-2.842.888	32.314.406
Renten	34.497.785	29.455.376	22.149.779	19.372.966	17.624.624	18.103.456	18.142.154
Bijdrage in exploitatie tekorten bedrijven	6.963.194	12.683.759	7.713.233	5.353.756	4.088.628	4.947.921	13.899.210
Subsidies	67.120.722	49.666.164	46.198.810	44.590.009	44.277.654	40.829.084	38.984.887
Overdrachten aan het buitenland	7.563.725	12.949.448	6.765.907	6.778.726	5.816.615	4.745.210	6.515.951
Verrekeningen	210.588.608	96.999.137	118.228.727	86.840.244	51.785.570	45.737.572	52.196.871
	764.104.131	686.916.228	640.449.566	499.058.240	481.144.135	416.253.440	442.216.358
Saldo dienstjaar	-5.970.424	-49.221.614	-89.046.531	63.428.659	-19.936.011	36.872.564	-22.730.709

Bron: Jaarrekeningen 1990 -1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 2.2: Andere rubricering exploitatierekening 1990 -1996

	1996		1995		1994		1993		1992		1991		1990	
Belastingen etc.	547.997.662		515.081.552		484.285.615		482.708.842		384.131.226		365.724.530		349.794.123	
Schenkingen	9.730.439		11.482.663		11.032.699		7.598.770		7.335.181		6.486.479		6.185.816	
Admin. rechten	35.123.346		33.805.190		31.194.330		27.570.279		28.465.106		19.999.721		12.429.984	
Overige inkomsten	71.728.580		48.777.850		15.153.937		15.536.911		9.500.107		8.946.333		8.550.366	
		864.580.027		609.147.255		521.666.581		533.412.802		429.431.620		401.157.063		376.960.289
Bezol.& soc.last	338.113.786		348.723.032		302.839.003		265.185.952		270.434.203		218.121.612		201.553.949	
Aank.goed/dienst	140.205.098		141.093.006		124.315.922		117.068.914		126.599.567		112.510.408		102.328.906	
Subsidies	30.952.273		27.266.623		27.071.276		17.964.597		19.455.592		18.462.137		16.509.118	
Afschrijving	27.349.994		23.885.692		21.687.737		20.723.218		18.741.305		15.646.728		14.672.926	
Voorziening e.d.	120.131.068		39.397.537		55.515.725		36.173.352		20.622.951		29.884.611		27.469.778	
Overige kosten	24.882.734		23.500.838		22.738.686		20.227.414		11.321.879		4.574.968		7.116.044	
		681.634.933		603.866.728		554.168.349		477.343.447		467.175.497		399.200.464		369.650.721
Bedrijfsresultaat		-17.054.906		5.280.527		-32.501.768		56.069.355		-37.743.877		1.956.599		7.309.568
Ontv. bedrijven	55.704.295		21.572.747		16.876.361		20.093.915		20.763.370		39.940.264		28.920.536	
Kosten bedrijven	-6.802.027		-12.511.412		-7.557.199		-5.211.797		-3.964.760		-4.629.681		-13.899.210	
Voorz. bedrijven	-36.541.716		-13.371.594		-18.302.558		-14.673.258		-6.498.680		3.965.177		-5.534.123	
Resultaat bedrijven		12.360.552		-4.310.259		-8.983.396		208.860		10.299.750		39.275.760		9.467.203
Rentebaten	9.927.053		8.974.611		8.300.078		8.980.183		10.982.975		12.028.679		13.604.826	
Rentelasten	-34.497.785		-29.455.376		-22.149.780		-19.372.966		-17.624.624		-18.103.456		-18.142.154	
Renteresultaat		-24.570.732		-22.480.765		-13.849.702		-10.392.783		-6.641.649		-6.074.777		-4.537.328
Result.excl.koersresultaat		-29.265.086		-21.510.497		-55.334.866		45.885.432		-34.085.776		35.157.582		12.259.443
Koersresultaat		23.294.662		-27.711.117		-33.711.665		17.543.227		14.139.765		1.714.982		-34.990.152
Totaalresultaat		-5.970.424		-49.221.614		-89.046.531		63.428.659		-19.946.011		36.872.564		-22.730.709
Exploitatie resultaten '90-'96		-80.809.910												
Begin saldi Res. 1 jan.'90		-95.887.691			1994:APA-koerswinst van 75010 naar 23010									
		-176.697.601												
Dotatie Lumpsum Reserve '93		-10.338.302												
Saldi Reserve 31 dec.'96		-187.035.903												

Bron: Jaarrekeningen 1990 -1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 2.3: Verloop Exploitatierekening 1990 - 1996; Kosten

ECL	Omschrijving	1996 Begroting	1996 Werkelijk	1995 Begroting	1995 Werkelijk	1994 Begroting	1994 Werkelijk	1993 Begroting	1993 Werkelijk	1992 Begroting	1992 Werkelijk	1991 Begroting	1991 Werkelijk	1990 Begroting	1990 Werkelijk
11000	Salarissen politieke ambtsdragers	2.691.200	3.205.966	2.926.600	2.346.157	2.507.700	2.353.677	2.801.349	2.378.188	4.122.600	2.326.462	5.741.500	2.115.877	10.801.000	0
11001	Salaris ambt. en daarmee gelijkgest.	120.087.600	119.919.935	107.666.000	110.098.320	114.189.300	109.980.954	102.923.330	106.900.737	95.072.000	97.761.364	82.450.600	80.661.339	102.235.100	83.161.053
11002	Sal gedetacheerd pers/studieopdr.	526.200	420.733	0	391.750	0	517.004	970.532	567.227	0	2.136.565	1.757.200	2.031.978	580.000	3.541.880
11003	Salarissen openbaar onderwijs	17.231.900	12.601.720	16.020.800	14.706.423	13.915.400	14.733.100	14.737.073	13.592.649	13.879.000	12.639.791	12.969.800	10.765.139	15.995.000	14.507
11004	Salarissen bijzonder onderwijs	30.001.900	36.868.750	28.422.800	29.309.731	28.181.100	28.772.975	27.787.293	26.591.280	24.113.800	25.733.670	22.534.800	22.310.851	27.030.000	21.550.352
11005	Subsidie salarisk. gesubsidierde inst.	21.602.500	17.189.179	18.511.000	13.637.231	16.099.300	11.972.414	12.985.400	10.454.764	9.893.300	11.030.896	7.162.400	7.485.784	809.500	4.170.119
11006	Salarissen partimers bij vervanging	1.057.000	1.734.606	723.200	760.634	388.100	469.086	221.968	351.607	0	232.854	0	292.223	0	334.896
11007	Lonen	0	2.600	0	13.705							0	24.144	0	5.843.280
11008	Lonen parttimers bij vervanging											0	5.905	0	184.356
11009	Studieopdrachten									0	4.007	0	2.520.131		
11010	Overwerk	6.439.800	11.278.224	7.002.600	9.337.519	5.995.400	6.134.895	5.923.400	7.976.508	3.401.300	8.630.792	25.000	9.237.784	0	8.156.948
11011	Uitkeringen en overige beloningen	4.162.500	9.353.147	4.367.500	7.007.459	3.443.200	6.741.338	3.086.398	4.384.924	3.178.000	4.112.741	2.882.300	5.048.871	184.000	4.757.075
11012	Kindertoelage	2.539.400	2.979.105	2.645.300	2.800.109	2.632.200	2.826.129	2.469.756	2.756.612	2.091.100	2.598.785	264.000	2.273.772	0	1.908.089
11013	Vakantie-uitkering	9.428.500	8.737.995	9.563.600	8.493.161	9.323.800	8.112.799	8.580.601	3.356.782	5.281.000	10.657.494	0	34.588	0	37.706
11014	Huishuur- en detacheringstoelage			0	(627)	0	70.771	0	72.147			0	122	0	20.827
11015	Gratificaties	194.100	495.658	166.000	637.196	278.800	415.126	0	323.341	0	338.803	0	233.077	0	261.687
11016	Hospitantengeld	144.700	64.476	100.900	109.036	78.800	69.106	3.000	27.760	7.200	36.545	0	57.162	0	26.405
11017	Presentiegelden personeel			0	105			0	0	26.800	0	16.600	6.485	0	4.295
11018	Schadeloosstellingen	212.400	225.017	164.400	204.000	166.800	156.500	260.400	174.717	0	162.000	0	163.825	370.000	158.228
11019	Verg. aan overheidscommisaris							0	3.000			0	62.400	0	14.800
11020	Sal werknemers in het buitenland	853.100	1.117.973	518.500	618.071	700.000	374.446	477.100	425.866						
11021	Emolumenten	76.500	108.206	46.500	57.622	46.500	0								
11099	Stelpost Bezuiniging op salariskosten	0	126.586	(1.435.000)	13.155.635										
Totaal categorie 11		217.249.300	226.429.876	197.410.700	213.683.237	197.946.400	193.700.320	183.227.600	180.338.108	161.066.100	178.402.767	135.804.200	145.331.458	158.004.600	134.146.502
12100	Compensatietoeslag A.O.V./A.W.W.	14.196.700	15.075.197	13.566.900	15.298.634	8.598.100	9.846.706	6.045.900	6.610.197	5.484.200	6.194.012	5.053.500	5.271.697	0	4.904.467
12200	Premie soc.risico-dekking uitg.	451.800	594.946	445.700	590.848	445.700	546.215	11.500	498.219	11.500	471.111	20.500	438.414	0	333.651
12201	Soc. premies in het buitenland	424.800	280.403	294.400	261.198	292.500	152.843	150.800	75.139	98.200	108.374	43.200	69.132	0	74.451
12300	Aanvullingsbijdrage	23.337.200	24.950.281	23.552.000	41.663.054	25.355.900	28.913.029	21.585.100	20.728.754	15.578.700	18.191.463	18.379.200	16.142.000	0	11.205.457
12302	Uitkering wegens annuiteitentekort	21.019.700	25.000.000	11.019.700	40.000.000	14.675.700	40.000.000	3.656.000	25.485.343	3.656.000	37.120.546	3.656.000	24.656.074	3.656.000	24.462.253
12305	Pensioenbijdragen A.P.F.A.			0	0										
Totaal categorie 12		59.430.200	65.900.827	48.878.700	97.813.734	49.367.900	79.458.792	31.449.300	53.397.652	24.828.600	62.085.506	27.152.400	46.577.317	3.656.000	40.980.278

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

ECL	Omschrijving	1996 Begroting	1996 Werkelijk	1995 Begroting	1995 Werkelijk	1994 Begroting	1994 Werkelijk	1993 Begroting	1993 Werkelijk	1992 Begroting	1992 Werkelijk	1991 Begroting	1991 Werkelijk	1990 Begroting	1990 Werkelijk
13000	Geneesk. behandeling en keuring	6.860.900	6.084.511	8.877.000	7.165.219	9.558.500	9.272.337	8-668.000	8.287.738	8.083.300	9.790.455	23.452.500	7.313.998	18.000	7.898.101
13001	Uit- en terugzendingen	2.799.558	1.697.334	2.176.800	2.018.471	2.210.500	606.755	1.325.300	516.538	422.850	1.227.615	878.325	1.063.093	915.200	679.266
13002	Cursusgelden en opleidingen	2.836.095	1.395.227	1.636.900	876.309	1.564.605	482.391	1.557.001	984.910	1.120.450	1.052.906	933.685	708.378	825.000	289.533
13003	Vergoedingen vervoer	1.176.400	947.276	1.027.700	797.488	1.126.700	775.909	1.172.555	913.417	920.679	847.994	782.583	772.524	535.500	701.750
13004	Dienstkleding	1.200.000	1.083.524	1.110.300	1.025.326	1.183.200	1.041.209	887.200	566.707	695.505	679.033	776.306	507.448	606.100	474.088
13005	Telefoontoelage	75.800	71.430	68.700	39.922	58.400	63.001	57.500	79.386	52.892	29.231	20.536	31.882	0	27.974
13006	Representatiekosten en -toelagen	723.800	1.845.982	700.800	933.512	644.500	454.377	849.600	542.281	694.289	1.051.306	469.650	613.301	330.400	398.211
13007	Reis- en verblijfkosten	3.534.610	5.760.483	3.008.100	3.513.500	3.051.315	1.810.298	2.844.150	1.747.768	3.357.252	3.047.191	2.145.571	2.391.131	1.342.200	2.213.268
13008	Vergaderingen	49.800	139.367	46.200	25.368	48.000	32.364	41.700	21.041	47.650	32.863	49.100	25.540	48.300	38.901
13009	Vergoeding afnemen rij-examens	53.800	31.028	53.800	41.354	53.200	20.524	28.200	15.300	26.700	16.840	25.200	14.800	25.200	0
13010	Verg. huur polikliniek/instr.	89.800	207.429	85.300	224.757	85.300	99.188	53.300	71.595	28.800	58.215	28.800	57.740	0	28.800
13011	Teerkosten-vergoeding	194.500	395.770	144.000	323.826	140.400	202.868	141.400	187.344	93.350	185.662	37.900	175.080	300	207.893
13012	Vergoeding drugshond	33.000	14.368	39.000	42.322	25.000	15.663	25.800	16.888	10.000	10.390	4.500	4.800		
13013	Werving personeel	78.140	21.680	34.800	19.128	20.000	1.964	20.500	31.069	7.500	0	0	1.700		
13014	Huishuurtoelage	253.000	345.925	271.600	265.905	212.800	311.558	183.800	355.902	60.700	338.446	69.529	303.882	0	186.235
13015	Detacheringstoelage	229.600	913.365	321.700	1.762.538	269.400	1.551.157	192.900	223.289	0	268.375	0	274.481	0	111.013
13016	Uitrustingskosten dienstreizen	23.800	50.256	22.400	52.650	6.400	26.400	2.500	20.160	3.980	33.510				
13017	Uitrustingskosten studieopdrachten	35.400	16.750	31.000	31.825	34.000	34.788	30.000	17.250	0	33.270				
13019	Overige vergoeding	1.438.000	901.896	1.746.900	547.796	1.710.300	799.271	873.550	900.850	878.417	637.490	146.400	152.979	0	23.133
13020	Schrijf- en bureaubehoeften	1.289.400	1.121.957	1.064.400	892.840	1.055.226	815.305	1.003.615	593.520	856.344	570.054	1.265.913	574.848	3.107.400	1.015.283
13021	Vakliteratuur	426.400	329.221	398.000	224.673	390.400	213.882	404.954	229.147	328.750	200.975	320.175	190.859	226.500	181.798
13022	Druk- en bindwerk	713.007	501.180	668.100	438.483	707.480	307.034	756.148	238.899	573.595	288.495	607.559	399.955	65.800	287.594
13023	Aankoop van kantoormachines	1.117.535	959.560	728.960	855.047	853.200	536.876	691.098	427.578	873.713	618.258	1.552.665	699.001	1.158.400	739.594
13024	Onderhoud van kantoormachines	394.375	246.655	360.829	182.012	349.368	141.268	326.777	146.038	379.695	260.786	404.068	199.561	396.400	211.894
13025	Telefoon-, telex- en faxkosten	3.821.128	5.238.013	3.621.700	4.225.716	3.687.200	3.596.172	2.802.000	3.476.954	2.991.600	3.384.539	2.446.100	2.916.025	2.099.600	2.728.286
13026	Portikosten	662.800	362.361	551.300	292.933	560.900	295.624	795.300	454.157	842.874	576.228	467.493	556.448	300	386.210
13027	Magazijnaankopen	453.200	477.487	400.000	436.677	400.000	392.721	400.000	377.004	400.000	427.364	467.500	355.132		
13028	Huur/lease van kantoormachines	1.662.000	1.433.055	1.357.200	1.232.418	1.318.232	1.122.299	1.219.740	1.163.903	894.369	1.042.163	160.496	911.571	0	670.119
13029	Aankoop computermateriaal	819.040	676.420	519.400	720.010	549.020	327.334	483.440	377.792	381.453	288.249	75.883	218.311	0	4.341
13030	Huur comp.apparaten en software	266.600	129.458	273.400	166.421	255.100	248.525	190.450	92.430	182.500	196.021	0	123.168	0	8.000
13031	Onderhoud computerapparaten	702.672	388.741	663.900	341.675	546.520	277.170	434.449	251.496	312.120	221.453	30.152	183.830	0	4.087
13040	Huur gebouwen	5.361.000	5.673.246	4.058.300	4.509.434	3.978.300	3.738.030	3.224.400	3.899.661	2.920.010	3.114.382	2.382.100	3.098.000	1.498.100	1.964.628
13041	Electriciteitsvoorziening	4.286.400	6.034.492	4.637.500	6.420.039	4.172.800	5.804.119	2.211.100	3.302.630	2.189.100	2.891.652	2.248.230	2.561.611	2.115.100	2.429.881
13042	Waterlevering	508.900	831.900	423.300	532.844	405.500	423.732	385.900	391.946	328.400	329.087	297.900	303.864	582.600	254.140
13043	Schoonmaak-, toilet- en huish. art.	496.700	323.762	429.778	461.930	417.200	275.122	423.316	273.124	400.225	278.389	381.985	300.069	354.000	284.487
13044	Onderhoud luchtkoelingsapparatuur	708.500	581.736	641.300	739.101	568.100	308.226	576.000	460.550	575.706	321.260	322.721	175.338	323.300	174.592
13045	Aankoop luchtkoelingsapparatuur	208.921	87.869	122.700	67.982	126.100	78.201	127.550	38.495	154.812	111.167	143.583	78.458	24.000	50.676
13046	Onderhoud liften	64.200	4.719	62.600	28.379	72.000	29.003	34.100	25.852	26.700	14.587	1.000	6.836	0	15.528
13047	Klein onderhoud gebouwen	440.600	352.494	270.900	316.186	253.200	111.938	255.600	129.567	121.906	67.231	124.759	117.211	102.600	73.888
13048	Verhuizingen	74.200	62.548	22.400	85.349	57.300	11.430	30.000	11.342	36.350	50.713	35.950	21.244	26.000	7.648
13049	Brandbeveiliging	710.400	187.074	497.500	108.441	538.500	140.326	277.845	42.313	17.845	4.985	11.195	11.126	5.500	1.450
13050	Was- en strijkloon	35.550	24.890	36.400	36.912	34.100	20.819	49.778	18.697	43.555	19.518	46.018	18.139	27.100	29.739
13051	Diversen i.v.m. huisvesting	376.540	271.468	299.422	306.970	208.555	128.282	218.978	92.686	267.663	219.626	238.387	247.697	158.700	184.722
13052	Onderh./reparatie noodaggregaten	77.400	18.207	67.500	5.590	58.900	14.925	44.300	4.729	37.154	8.370	0	60		
13060	Advertenties	745.850	488.907	597.700	357.662	645.600	70.769	696.200	207.252	654.650	315.370	669.256	232.061	8.308.200	6.375.458
13061	Voorlichting	721.628	411.767	506.100	278.773	608.095	263.183	741.860	200.447	530.100	985.605	437.248	285.889	186.200	271.107
13062	Uitzendingen radio en televisie	161.465	296.227	151.300	119.179	182.800	23.106	152.800	65.110	162.300	45.940	187.100	293.379	0	299.139
13063	Public relation	28.500	146.876	14.500	13.635	16.500	6.324	20.000	5.966	69.000	7.663	5.000	68.210		
13064	Gezamenlijk adv. campagnes	2.018.000	1.547.912	1.724.000	1.605.429	1.674.000	1.228.263	2.123.150	853.355	2.183.000	1.482.837	2.420.600	1.271.731	1.060.000	1.123.509
13065	Promotiemateriaal	1.511.700	1.157.765	1.453.400	1.616.031	2.064.500	752.200	2.769.200	487.206	2.399.600	1.027.084	2.598.044	1.822.662	750.000	1.673.517

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

ECL	Omschrijving	1996 Begroting	1996 Werkelijk	1995 Begroting	1995 Werkelijk	1994 Begroting	1994 Werkelijk	1993 Begroting	1993 Werkelijk	1992 Begroting	1992 Werkelijk	1991 Begroting	1991 Werkelijk	1990 Begroting	1990 Werkelijk
13066	Seminars, conferenties e.d.	2.109.300	1.694.728	2.004.055	1.649.808	1.959.300	1.447.157	2.867.200	1.036.489	2.185.953	1.561.534	1.623.700	1.098.383	2.019.000	1.622.910
13067	Marketing,research en planning	964.500	1.273.105	579.500	493.934	582.800	426.792	463.800	114.841	289.900	74.245	423.000	130.063	82.000	6.965
13068	Promotie- en media campagnes	15.983.479	16.889.473	12.284.700	12.423.739	12.846.900	11.805.272	11.697.850	12.510.039	11.217.844	11.103.275	9.165.000	9.171.323	0	819.633
13073	Aanschaf communicatiemiddelen	49.200	26.972	54.600	28.681	14.500	1.956	5.400	451	5.500	12.472	5.710	5.238	0	224
13074	Huur/lease communicatiemiddelen	89.800	60.766	77.500	62.365	79.900	44.081	59.800	33.291	43.300	(72.407)	17.580	140.320	0	17.579
13075	Onderhoud communicatiemiddelen	146.500	93.307	93.300	62.546	103.300	55.094	95.900	69.718	50.200	51.102	50.242	34.186	0	1.971
13076	Aansch.meubil., leer- en hulpmid.	387.400	338.441	551.000	395.426	498.700	26.430	395.200	12.252	401.000	282.885	5.700	0		
13077	Onderh.meubilair, leer- en hulpm.	25.000	0	3.000	0	5.000	0	15.400	0	15.000	0	0	64		
13078	Onderh./reparatie audio visuele app.	31.500	7.129	26.320	9.465	15.900	1.232	11.600	940	5.400	2.735	0	5.829	0	864
13079	Huur/lease audio visuele appar.	5.000	755	6.500	2.000	8.000	0	12.100	2.138	0	125.578				
13080	Huur machines en apparatuur	769.680	21.476	754.000	940	780.500	67.980	753.500	62.181	770.600	785.440	1.700.600	675.111	1.766.100	951.646
13081	Aankoop materialen, onderdelen	1.339.935	1.029.662	1.324.100	1.195.590	1.260.700	842.641	1.396.040	663.280	1.074.029	924.929	1.911.254	1.782.909	2.928.400	1.812.973
13082	Aankoop van veevoer	504.000	321.227	445.000	359.950	430.000	222.902	319.000	263.210	303.000	269.729	250.000	195.392	347.100	181.672
13083	Aank. van lab.-benodigheden	1.936.500	2.237.024	1.899.500	1.900.141	1.751.500	1.953.918	1.693.500	1.581.871	1.586.050	1.775.062	1.083.000	1.661.141	1.032.100	1.624.907
13084	Aansch van boeken en tijdschriften	500.000	502.048	238.500	288.999	206.100	199.906	207.000	252.417	207.000	185.860	200.000	208.046	198.000	189.508
13085	Aanmaak van postzegels	315.000	162.044	340.200	390.811	320.000	341.606	382.000	297.096	398.381	285.357	0	240.748	0	360.023
13086	Aankoop van fruitbomen	15.000	11.419	15.000	13.270	15.000	10.623	1.000	217	15.000	14.317	15.000	14.275	15.000	16.200
13087	Aank.veestapel/verbetering veeteelt	25.000	21.600	25.000	599	75.000	52.893	53.000	52.098	35.000	56	30.000	32.830	45.000	39.024
13088	Aank.van audio-visueel materiaal	159.500	100.735	116.900	114.704	103.577	61.967	115.940	58.298	122.575	121.803	49.268	59.483	10.800	11.007
13089	Onderh. en rep. bedrijfsmid.	357.780	198.494	362.036	231.687	440.500	248.061	279.650	219.297	188.486	242.459	284.089	278.581	304.800	329.817
13090	Huur/lease voertuigen	848.900	1.188.142	3.759.700	3.035.075	3.288.900	547.323	608.700	703.987	624.993	661.747	1.443.800	3.384.656	1.130.500	3.389.697
13091	Brandstof	1.349.140	1.237.394	1.321.900	1.136.348	1.378.800	1.090.366	1.245.905	1.055.185	1.138.700	1.043.756	1.056.550	1.052.626	862.000	1.009.125
13092	Motorrijtuigenbelasting	71.800	41.298	55.900	44.779	53.300	43.288	52.900	39.811	28.200	30.911	21.800	27.710	26.400	27.425
13093	Overige kosten vervoer	452.250	312.894	261.600	279.859	257.800	237.791	239.650	199.451	224.600	212.000	301.700	223.379	282.500	230.449
13094	Postvervoer	500.000	215.029	555.000	570.411	416.923	538.461	225.000	575.218	210.500	439.899	0	318.688	0	264.741
13100	Aansch./verg.van leer-en hulpmid.	2.942.000	2.107.536	2.348.400	2.099.206	2.388.119	1.829.461	2.484.591	1.828.507	2.109.420	1.702.500	2.732.295	1.469.551	1.845.200	1.414.808
13101	Onderh./verg.v.schoolmeubilair	64.700	43.837	60.500	45.080	65.600	102.597	62.800	39.679	59.400	38.148	85.000	47.670	63.400	11.083
13102	Aansch./vergoed. v.grondstoffen	332.700	249.348	275.100	313.737	311.300	186.307	335.100	128.136	311.841	212.868	368.300	262.342	325.700	240.284
13103	Verg.onderh.,schoonh. en verz.	1.743.600	1.496.278	1.677.300	1.487.820	1.677.300	1.467.420	1.660.700	1.468.142	1.568.500	1.388.699	1.571.400	1.409.093	1.308.300	1.078.782
13104	Tegemoetkoming in administratiek.	155.900	109.040	121.900	123.726	121.900	103.380	122.300	103.380	117.700	23.124	109.800	23.167	100.200	23.664
13105	Vervoer van schoolkinderen	151.800	247.955	157.900	154.711	106.300	183.472	103.000	209.034	150.000	167.905	225.000	194.085	225.000	213.418
13106	Testen van leerlingen									6.000	0	6.000	0	6.000	0
13107	Type-lessen	36.000	18.710	30.000	28.754	30.000	32.570	30.000	25.127	42.000	19.892	45.000	25.148	45.000	38.020
13108	Huur lokalen	80.500	33.035	279.800	22.653	381.100	35.510	166.830	52.005	5.865	43.415	6.000	9.510		
13113	Toezicht														
13119	Ov. kosten in belang v. h. onderw.	557.900	408.279	413.900	245.658	864.500	2.342.294	676.600	333.963	683.000	275.797	561.565	25.674	0	74
13120	Geneeskundige behandeling	261.000	545.976	200.000	393.704	400.000	357.413	400.000	425.561	500.000	489.179	0	897.891	131.600	15.543
13121	Hospitaalverpleging	16.600.000	19.409.655	16.300.000	17.618.213	16.400.000	16.641.207	9.000.000	16.474.207	9.000.000	15.396.703	0	12.907.985	1.100	585.265
13122	Levering medicamenten	6.500.000	10.548.350	6.300.000	9.049.210	8.000.000	7.645.562	5.800.000	7.263.583	6.000.000	8.790.609	0	6.474.571	14.100.000	11.767.828
13123	Laboratorium-onderzoeken	0	49.401	0	756			0	0	1.600.000	1.202.888	0	1.172.277	0	5.972.133
13124	Uitzending buitenland	400.000	401.278	250.000	960.499	600.000	376.896	600.000	348.151	2.100.000	334.663	0	424.955	0	1.649.606
13125	Verpleging in het buitenland	6.700.000	7.221.890	5.815.100	4.186.800	6.600.000	5.422.198	3.000.000	8.241.169	2.600.000	4.961.542	0	5.164.593	0	392.204
13126	Krankzinnigen verpleging	1.900.000	1.420.000	1.900.000	1.420.000	1.900.000	1.418.025	1.900.000	2.024.491	1.900.000	1.668.484	1.900.000	1.682.545	0	3.125.765
13127	Verloskundige hulp	80.000	72.887	80.000	89.375	80.000	79.341	100.000	82.876	100.000	78.201	100.000	74.691	1.900.000	1.697.535
13128	Begrafeniskosten	60.000	51.486	80.000	89.075	60.000	61.225	75.000	94.042	80.000	94.578	53.000	90.143	100.000	78.544
13129	Medische kunst- en hulpmiddelen	150.000	320.786	50.000	312.612	150.000	304.778	228.100	293.347	228.100	354.101	60.000	174.196	50.000	62.476
13130	Pro deo zaken	330.000	430.088	491.000	338.578	345.000	327.683	230.800	379.756	230.000	261.900	1.500	136.688	25.000	208.221
13131	Gehandicaptenzorg									0	0	0	463.003	1.500	74.658
13132	Daggeldvergoeding	400.000	556	400.000	2.922	400.000	1.922	0	1.526.741	2.500.000	1.746.329	2.335.000	2.315.796	1.003.800	490.301
13133	Huur t.b.v. onvermogenden	10.000	6.500	10.000	0	22.400	0	13.300	5.287	0	29.132	0	21.195	6.000.000	3.851.658

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

ECL	Omschrijving	1996 Begroting	1996 Werkelijk	1995 Begroting	1995 Werkelijk	1994 Begroting	1994 Werkelijk	1993 Begroting	1993 Werkelijk	1992 Begroting	1992 Werkelijk	1991 Begroting	1991 Werkelijk	1990 Begroting	1990 Werkelijk
13141	Bewaking	1.588.000	2.060.245	837.700	1.304.324	897.300	1.030.047	1.120.800	871.506	1.030.200	787.894	609.800	791.381	327.900	686.540
13142	Rechtskundig advies en bijstand	588.400	970.729	188.000	699.969	317.000	396.562	143.650	668.785	152.750	629.866	679.300	1.179.783	685.800	442.195
13143	Buitenl. werknemers toeristenbureau							5.000	0	0	80.632	403.800	396.602	0	7.200
13144	Deskundig advies en bijstand	4.389.372	11.098.804	6.651.500	9.243.014	5.854.600	6.644.698	1.718.790	2.240.994	2.018.800	2.234.560	1.050.201	2.440.358	1.743.300	2.054.083
13145	Reis- en verblijfskosten deskundigen	399.400	293.251	272.500	404.572	144.000	96.266	109.660	102.259	115.283	55.181	35.429	27.932	0	82.344
13146	Uitbestede schoonmaakwerken	50.300	200.009	118.200	67.761	67.400	27.934	17.000	18.263	15.400	53.803	55.450	39.978	51.400	38.638
13147	Vergoedingen aan scheidsrechters	17.800	3.423	19.600	5.690	19.600	6.014	11.800	7.054	11.800	6.211	0	8.396	0	1.385
13148	Accountantskosten					0	276.026	0	37.944			0	0		
13149	Vergoeding aan gedetineerden	53.200	32.346	50.000	0	0	44.150	0	67.521	0	69.551	0	13.145	0	3.553
13159	Overige uitbestede werkzaamheden	3.776.100	4.200.907	2.534.200	2.209.844	2.364.200	1.002.750	1.952.400	1.394.989	2.040.860	2.353.653	3.056.500	2.374.820	1.168.700	2.948.543
13160	Onderhoud verkeerslichten	150.000	0	150.000	0	225.000	0			75.000	86.850	75.000	118.884	50.000	60.773
13161	Onderhoud wegen	8.000	4.500							2.317.200	9.882.479	5.346.400	5.748.144	3.176.400	4.532.673
13162	Onderhoud riolen en duikers	0	2.080	0	1.125					1.150.200	2.206.137	1.250.200	1.317.577	1.152.700	1.847.883
13163	Plaatsing en onderh. verkeersborden									125.000	306.921	125.000	186.084	125.000	380.405
13164	Onderh. dienst- en ambtswoningen	10.000	0	10.000	0	15.000	3.320	25.000	36.956	50.000	133.854	100.000	198.383	100.000	159.515
13166	Onderhoud scholen	350.000	387.421	275.000	527.013	400.000	292.753	400.000	4.778.828	400.000	2.034.347	400.000	393.168	400.000	1.256.167
13167	Onderhoud overige gebouwen	1.488.500	1.752.294	1.000.000	2.049.227	1.184.000	4.211.960	1.500.000	2.206.887	1.175.000	2.589.782	1.980.194	1.252.257	1.900.000	725.111
13168	Onderh. openbare begraafplaatsen	19.000	8.931	19.000	1.977	45.000	24.947	40.000	7.249	50.000	114.887	50.000	0	10.000	615
13169	Onderhoud stranden	40.000	24.094	120.000	33.900	75.000	19.866	75.000	48.397	502.500	147.832	182.500	0	182.500	35
13170	Onderhoud a.d. vrij zone	0	2.008	54.800	2.510	49.000	17.580	48.000	75.982	34.000	7.254	32.100	10.654	69.000	73.242
13171	Onderh. afrastering en parkeerhekken			0	2.750										
13172	Onderhoud plantsoenen			0	21.500	0	355			0	0	0	0	1.260.200	1.503.686
13174	Onderhoud pieren	2.100	2.100	12.500	7.376	12.500	131.258	12.500	0						
13179	Overig onderhoud	62.500	9.690	383.500	0	252.500	236.995	372.500	70.452	2.500	140.193	1.000	103.085	1.000	97.328
13181	Verzekeringen	663.200	443.567	666.400	523.193	594.700	421.339	533.600	332.519	518.285	308.264	469.300	418.485	400.300	365.598
13182	Recognities en vergunningen	1.400	1.507	1.400	0	2.100	0	3.100	0	2.000	0	40	437	0	229
13183	Leges	0	276	0	100					0	261			0	15.173
13185	Perceptiekosten	589.200	574.284	787.800	630.289	752.580	605.126	817.650	687.486	729.785	556.997	291.000	288.567	208.500	174.538
13186	Kosten grondruilingen	105.000	2.400	80.000	1.715	80.000	0	80.000	0	80.000	6.500	100.000	0	15.000	6.280
13187	Grondbelasting					0	1.903	0	1.614	0	372	0	2.151	105.000	0
13188	Zekerheidsstellingen													5.000	0
13200	Bewaarloon effecten	1.300	183	1.300	997	8.800	(5.735)	8.800	0	1.300	6.144	1.300	0	1.300	0
13201	Prov. en andere kosten geldleningen	19.700	143.815	19.700	118.605	249.800	84.582	15.000	30.440	15.000	61.448	15.000	18.918	15.000	73.021
13202	Uitbetalingskosten coupons en obl.	0	6.123	0	3.584	0	0	0	482	0	726	0	690	0	239
13203	Koers- en afrondingsverschillen	50.000	126.150	50.000	63.369	50.000	431.831	50.000	483.251	50.000	97.167	200.000	1.127.906	200.000	2.675.746
13204	Bankkosten	81.400	218.270	69.200	43.480	236.300	48.375	261.600	178.021	177.700	(30.543)	18.100	131.548	0	39.598
13205	Collecteloon	5.000	0	0	0	10.000	0			0	9.600	0	57.938		
13220	Presentiegelden derden	86.900	39.825	170.500	24.427	147.200	45.905	156.900	85.845	118.400	41.535	389.079	59.115	37.400	23.720
13221	Bestrijding plant- en dierziekten	24.000	19.503	24.000	23.874	20.000	12.956	23.000	15.051	16.600	12.971	10.700	12.620	14.000	5.053
13222	Uitzetting en verwijdering vreemdelingen	7.000	6.427	10.000	7.259			10.000	13.418	15.000	283	17.500	0	15.000	23
13223	Gevangenen- en gedetineerdenzorg	1.230.800	1.083.453	1.155.500	974.688	1.203.000	1.054.890	1.189.600	1.139.833	1.107.000	1.278.862	571.000	1.271.962	837.000	1.042.936
13224	Verfraaiing van straten en pleinen	7.500	0	2.500	0	2.500	0			0	0	0	98.654	0	329.002
13225	Vitamineverstrekking											0	0		
13226	Bestrijding besmettelijke ziekten	180.000	46.196	200.000	46.282	270.000	330	270.000	18	212.300	1.889	49.349	48.467	87.500	19.811
13227	Vaccinaties en quarantaine	390.200	263.541	381.000	477.113	436.000	346.078	221.000	166.740	200.950	168.540	80.500	84.577	40.100	65.545
13228	Onderzoek eet- en drinkwaren	10.000	2.721	11.000	104	16.000	176	16.000	0	11.475	2.400	6.000	260	6.000	0
13229	Contributies	470.600	244.875	308.300	250.468	292.700	228.220	424.500	180.821	411.065	266.678	376.400	373.139	3.500	108.946
13230	Nog nader te verd. kabinetskosten	0	1.251	0	4.039			0	(309)	0	(457)	0	529		
13231	Bevordering handel en industrie	50.000	84.236	180.000	270.595	180.000	24.407	180.000	77.586	180.000	39.479	382.500	58.306	1.645.000	37.520
13232	Parlementair contactplan	21.300	0							16.000	0	360.000	0	360.000	0

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

ECL	Omschrijving	1996 Begroting	1996 Werkelijk	1995 Begroting	1995 Werkelijk	1994 Begroting	1994 Werkelijk	1993 Begroting	1993 Werkelijk	1992 Begroting	1992 Werkelijk	1991 Begroting	1991 Werkelijk	1990 Begroting	1990 Werkelijk
13233	Militaire dienstplicht	15.500	0	25.000	13.527	25.000	8.748	31.000	(27.375)	20.000	30.849	11.100	3.023	31.000	2.483
13234	Huisnum. en plaatsing straatnaamborden	20.000	0	15.000	0	20.200	5.304	20.000	0	20.000	118	70.000	21.297	20.000	13.374
13235	Geheime uitgaven	57.600	81.123	88.000	0	110.000	0	104.500	0	103.500	60.000	60.000	60.000	45.000	45.000
13236	Testen toekomstig personeel	50.000	1.161	50.000	45.051	50.000	5.851	49.000	7.906	73.500	21	0	0	0	3.793
13237	Verkeersonderwijs	4.500	0	4.500	0	4.500	0	4.500	0	10.000	0	10.000	0	10.000	3.500
13238	Bestrijding hondenoverlast	3.500	513	3.500	0	1.000	9	1.000	70	500	30	500	19	200	4
13239	Vracht- en inklaringskosten	0	2.567			0	1.486	0	1.243	110.649	40.400	102.700	101.520	6.800	177.719
13240	Afbraak van woningen en gebouwen	265.000	161.011			15.000	0	15.000	0	15.000	0	0	0	20.000	0
13241	Schoonmaakcampagnes	120.000	61.307	120.000	23.268	178.000	3.755	200.000	67.254	290.500	164.844	293.500	92.980	20.000	128.635
13242	Opmaak notariele akten	61.000	6.026	61.000	19.372	60.000	6.822	60.000	14.543	60.000	7.622	60.000	1.525	60.000	2.865
13243	Gedingkosten	11.000	28.859	400	10.378	0	6.476	0	40.175	0	19.618	0	0	0	7.962
13244	Vergoeding huurbeeindiging	50.000	2.500	50.000	0	10.000	0	10.000	4.000	10.000	1.745	10.000	0	10.000	0
13246	Publieke telefoons	40.000	21.387	40.000	22.273	40.000	21.134	40.000	19.788	40.000	25.726	40.000	0	40.000	0
13247	Uitgassen schepen											0	0		
13248	Onderzoek drinkwater	5.000	0	5.000	0	10.000	0	10.000	0	10.000	770	13.225	65	11.500	0
13249	Keuring horecapersoneel							0	926	238.900	10.655	200.000	17.623	200.000	329.397
13251	Exposities	62.000	44.231	103.400	41.411	40.900	37.458	40.900	11.799	8.800	7.434	800	1.815	600	1.246
13252	IJs en ijsjugs	40.450	28.595	38.400	33.025	39.300	36.751	35.570	28.853	25.400	30.556	25.000	36.436	0	18.869
13253	Sportmaterialen en -benodigdheden	117.600	12.934	102.100	102.678	109.485	15.456	106.500	3.046	108.500	75.789	0	1.753	0	19.833
13255	Collecteloon							20.000	0	20.000	0	20.000	0	20.000	137
13256	Voorbereiding projekten	10.000	6.229	15.000	0	15.000	0	25.000	0	0	0	20.000	17.637		
13257	Kosten boedelscheiding	70.000	38.941	10.070.000	0	70.000	9.616	1.000	36.281	1.000	77.715	0	114.867	0	116.707
13258	Vergoeding E.H.B.O. hospitaal	48.000	0	48.000	0	48.000	32.000	48.000	4.000	48.000	40.000	48.000	48.000	48.000	45.152
13259	Vergoeding aan entertainers	89.500	66.574	33.500	35.915	29.500	35.075	29.500	37.000	30.500	47.229	35.000	52.060	0	43.481
13260	Kosten verkiezingen	0	160	0	480	512.000	332.560	250.500	108.961	500.000	109.329	0	0		
13261	Verg. commis. niet in dnst v/d overheid	24.000	12.000	24.000	18.000	24.000	24.030	0	55.567	0	78.000	0	8.000		
13262	Staatsbegrafenis			0	500							50.000	50.000		
13263	Lijkschouwing	3.000	0	2.500	20.115	2.500	2.931	2.500	2.600	2.500	1.483	0	5.179	0	4.673
13264	Lijktransport	2.500	0	2.500	0	2.500	3.653	2.000	3.800	0	3.800	0	2.000	0	1.200
13265	Onderh./rep. speciaal materiaal									511	825	0	4.396		
13271	Contr.en ijken navegatiehulpmiddelen	115.000	43.606	115.000	56.730	90.000	13.124	102.000	104.231	77.000	29.715	70.000	0		
13290	Inkoop rijbewijzen			0	48.841	20.000	61.796	0	698	0	438.124	0	1.932	0	5.768
13291	Interinsulaire Schoolsport	34.000	26.570	34.000	38.612	34.000	30.629	30.000	33.319						
13292	Archeologisch en geologisch onderz.proj.			(50.000)	36.546										
13293	Ontwikkeling beeldende kunst			0	26.584										
13294	Werkbeurzen i.v.m. kunstopdrachten			(35.000)	0										
13295	Behoud monumenten			(150.000)	44.168										
13296	Ontwikkeling expressieve vorming			(15.000)	6.990										
13297	Ontwikkeling musicale vorming			(20.000)	23.583										
13298	Stelpost bezuiniging op goederen	0	7.446												
13299	Overige aank./lev. van goederen/diensten	3.573.900	3.559.041	1.048.700	3.835.939	520.500	5.146.157	1.219.890	5.998.358	485.360	2.509.095	236.705	3.498.491	145.800	1.508.627
13300	Diverse buitengewone lasten			0	6	0	117.393								
13333	Overige kosten	0	17.879												
13999	Kosten voorgaande jaren	0	(13.854.579)	0	5.562.088	0	2.302.854								
Totaal categorie 13		142.821.100	140.205.095	141.065.100	141.093.010	134.884.800	124.315.923	106.762.370	117.552.165	109.109.913	126.696.734	100.114.690	113.638.314	82.591.900	105.004.652

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

ECL	Omschrijving	1996 Begroting	1996 Werkelijk	1995 Begroting	1995 Werkelijk	1994 Begroting	1994 Werkelijk	1993 Begroting	1993 Werkelijk	1992 Begroting	1992 Werkelijk	1991 Begroting	1991 Werkelijk	1990 Begroting	1990 Werkelijk
22000	Rente kasgeldleningen o.g. l.v.	0	4.469	0	15.214	0	13.207					0	554	0	1.959
22001	Rente schatkistpapieren	2.000.000	1.730.473	2.000.000	1.652.481	2.000.000	999.016	2.000.000	3.081.720	2.000.000	1.890.248	2.500.000	2.121.857	1.600.000	2.967.113
22002	Rente waarborgsommen				0					0	28.500	0			
22003	Rente obligatiel. l.v.	8.541.400	10.466.131	4.398.600	6.552.832	4.393.100	4.630.259	708.200	1.241.581	693.300	708.223		667.818		
22004	Rente andere langlopende leningen	4.571.300	5.063.068	5.858.900	2.214.643	5.268.700	3.133.197	3.225.100	305.070	1.438.400	168.435			0	233.376
22005	Disagio l.v.	2.000	0	2.000	0	2.000	0	2.000	0	2.000	0	2.000	0	2.000	0
22006	Rente op huurkoop l.v.				0							0	0	0	4.213
22007	Rentevergoeding op zekerheidsstellingen	85.500	42.750	0	178.500	0	71.250	0	42.750	0	28.500	0	14.250		
22008	Boete rente	20.000	88.194	0	16.657	0	268.843					0	0	0	31
22009	Rente rekening-courant	1.700	108.887	1.700	107.557	1.700	7.007	1.700	6.145	1.700	5.912	0	402	0	4.438
Totaal categorie 22		13.221.900	17.503.972	12.261.200	10.737.884	11.665.500	9.123.778	5.937.000	4.677.245	4.135.400	2.829.818	2.502.000	2.804.880	1.602.000	3.211.129
23001	Rente obligatieleningen v.v.	42.500	0	45.000	568.097	47.500	0	50.000	1.172.043	52.500	1.413.727	0	1.581.271		
23002	Rente andere langlopende lenigen	5.239.400	12.193.186	5.762.900	13.351.748	5.128.800	7.640.343	4.153.900	9.750.195	4.495.800	7.378.792	1.438.800	7.631.309	722.800	4.203.228
23003	Rente meerjarenplan-leningen rend.	649.900	524.319	750.200	337.468	935.300	799.984	1.120.400	(68.908)	1.433.500	(108.440)	1.728.400	(86.508)	2.041.500	1.971.798
23004	Rente meerjarenplan-leningen onrend.	752.200	674.422	725.200	717.751	794.900	809.728	863.100	278.941	930.100	2.185.541	8.441.200	1.918.917	7.994.100	8.752.977
23005	Disagio v.v.											1.000	0	1.000	0
23008	Boete rente	0	57.057	0	512	0	1.466			0	386			0	3.022
23009	Rente N.I.O.-lenigen	3.953.600	3.544.830	3.579.600	3.741.919	3.705.200	3.774.480	3.819.000	3.563.450	4.492.400	3.924.799	0	4.255.587		
23010	Koersverschillen	0	4.627.671	0	27.711.117	0	38.271.680	0	(18.026.478)	0	(14.206.774)	0	(2.842.888)	0	32.314.406
Totaal categorie 23		10.637.600	21.621.485	10.862.900	46.428.610	10.611.700	51.297.681	10.006.400	(3.330.757)	11.404.300	588.032	11.609.400	12.455.688	10.759.400	47.245.431
31100	Bijdr. ter dek. v.h. nadelig expl saldo ov	4.691.200	6.653.947	3.395.000	12.511.412	3.875.300	7.557.200	2.846.800	5.211.786	4.771.500	3.964.760	4.413.600	4.584.809	1.489.000	13.857.772
31200	Subsidies aan financiele instellingen	0	148.081												
31400	Subsidies aan andere ondernemingen	198.500	161.167	160.800	172.347	155.800	156.034	50.000	141.959	50.000	123.868	50.000	44.872	50.000	41.438
Totaal categorie 31		4.889.700	6.963.195	3.555.800	12.683.759	4.031.100	7.713.233	2.896.800	5.353.756	4.821.500	4.088.628	4.463.600	4.629.681	1.539.000	13.899.210
32000	Overdr. binnen de sector overheid	5.752.300	4.065.233	5.232.800	3.834.878	5.183.700	5.002.525	5.766.700	5.721.304	6.071.900	5.242.091	4.250.600	5.341.003	2.468.000	3.321.705
Totaal categorie 32		5.752.300	4.065.233	5.232.800	3.834.878	5.183.700	5.002.525	5.766.700	5.721.304	6.071.900	5.242.091	4.250.600	5.341.003	2.468.000	3.321.705
33000	Subsidies	17.442.000	18.035.036	16.566.600	15.530.970	10.992.600	14.434.404	9.503.800	5.715.825	8.430.600	7.385.026	6.185.200	6.660.360	5.248.700	8.325.938
Totaal categorie 33		17.442.000	18.035.036	16.566.600	15.530.970	10.992.600	14.434.404	9.503.800	5.715.825	8.430.600	7.385.026	6.185.200	6.660.360	5.248.700	8.325.938

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

ECL	Omschrijving	1996 Begroting	1996 Werkelijk	1995 Begroting	1995 Werkelijk	1994 Begroting	1994 Werkelijk	1993 Begroting	1993 Werkelijk	1992 Begroting	1992 Werkelijk	1991 Begroting	1991 Werkelijk	1990 Begroting	1990 Werkelijk
34000	Huursubsidie	2.610.900	2.469.725	1.304.900	1.978.212	1.274.000	1.391.221	1.119.500	1.452.992	859.000	1.115.547	684.500	746.313	914.100	0
34001	Uitkeringen landsongevallenverzekering	2.700	2.607	2.700	2.607	2.700	2.607	2.700	2.607	0	2.607	2.500	2.607	2.500	17.607
34002	Duurtetoeslag op pensioenen	14.226.400	23.585.606	16.990.300	15.600.450	22.421.500	15.102.427	20.914.900	16.578.249	19.755.300	17.077.747	17.454.500	14.669.413	13.762.500	14.753.433
34003	Pensioenen voormalige ambtsdragers	1.140.700	877.549	584.100	976.386	564.100	853.362	1.945.800	554.392	1.797.300	489.259	1.700.600	485.984	0	410.558
34004	Overige pensioenen	2.367.100	1.411.415	2.240.700	1.272.740	2.481.600	1.220.155	2.091.400	1.189.334	1.709.400	1.130.586	1.645.000	1.047.620	1.610.000	937.726
34005	Onderstand aan behoeftigen	18.300.000	19.809.112	13.900.000	13.834.843	13.200.000	12.604.115	9.500.000	13.002.371	9.395.000	11.115.382	9.700.000	9.871.596	10.000.000	10.190.998
34006	Studiebeurzen									1.200	0	1.200	2.624	13.000	33.430
34007	V.U.T.-uitkeringen					0	(20.000)	0	3.609	1.219.400	3.608	2.537.700	3.936		
34008	Wachtgelden					0	24.219	0	25.772	0	29.153				
34009	Vergoedingen aan pleegouders									0	0	100.000	0	50.000	0
34010	Tegemoetkoming boekenkosten	0	18.558	0	13.625	0	26.954	0	20.414	0	3.902	0	17.381	0	28.907
34011	Zak- en kleedgeld bejaarden									0	0	0	67.700	0	10.500
34012	Eenmalige bijdragen maatsch. hulp	260.000	806.549	300.000	385.489	360.000	244.707	205.000	278.185	155.000	237.714	55.000	226.628	55.000	220.694
34013	Gunstgaven	100.000	74.984	100.000	12.030	100.000	1.112	0	1.112	0	12.021	0	34.731	0	14.232
34015	Overtochtskosten					0	0	0	1.843	0	1.622	0	2.318	266.100	14.259
34016	Electrificatie onrendabele gebieden					250.000	0	250.000	0	567.300	0	212.900	0	146.100	0
34017	Overbruggingstoelage					0	441.702	0	20.000			0		0	1.636
34018	Schadevergoedingen	100.000	29.581	50.000	78.812	50.000	71.828	5.000	23.999	0	368.289	0	1.123.360	0	31.272
34019	Ouderdomsuitkering												0	0	671.992
34020	Te verr.duurtetoesl. e.a. kosten b.									0	63.100				
Totaal categorie 34		39.107.800	49.085.686	35.452.700	34.135.194	40.703.900	31.764.406	36.034.300	33.152.879	35.458.900	31.650.537	34.073.900	28.302.211	26.819.300	27.337.244
35100	Bijdrage aan het solidariteitsfonds	5.450.000	5.450.000	5.450.000	5.450.000	5.450.000	5.450.000	5.450.000	4.824.780	5.000.000	5.000.000	4.350.000	4.371.400	3.951.400	3.951.400
35101	Contrib. regeringen en internat. instel.	282.100	165.537	211.000	488.078	242.000	103.200	599.500	507.404	44.500	147.125	0	(83.245)	144.000	(337.320)
35102	Deelname Malcultura	378.800	109.011	129.400	0	81.000	0	81.000	141.027	253.800	90.227			107.000	136.908
35105	Nederl. Antillen inzake Meteor. Instituut	656.700	656.700	539.500	659.500	1.044.500	539.500	553.700	996.509	428.100	428.100	427.100	273.224	418.100	973.150
35106	Afdr. paspoort- en naturalisatiegelden	600.000	977.725	555.000	805.468	0	573.374	0	182.498						
35400	Pensioenen voorm.ambtsdragers buitenl.													0	3.209
35401	Studiebeurzen buitenland	150.000	0	230.000	0	150.000	0	290.000	0	145.000	17.993	145.000	45.535	5.175.800	1.183.173
35402	V.U.T.-uitkeringen buitenland											0	0	0	1.627
35403	Wachtgelden buitenland	0	105.373	0	4.761										
35404	Contributies buitenland							0	663	0	214	1.500	72	166.800	153.384
35405	Overige pensioenen buitenland	31.200	63.323	31.200	68.415	70.400	61.890	0	66.254	0	66.359	0	71.381	0	72.629
35407	Duurtetoeslag op pensioenen buitenland	5.508.700	36.057	5.508.300	5.473.228	77.100	37.942	0	59.592	0	66.597	0	66.844	0	61.825
35408	Verzorging en verpleging in buitenland													2.000.000	315.965
Totaal categorie 35		13.057.500	7.563.726	12.654.400	12.949.448	7.115.000	6.765.907	6.974.200	6.778.726	5.871.400	5.816.615	4.923.600	4.745.210	11.963.100	6.515.951
41002	Bouw, verbouw en restauratie	0	472	0	46.414			0	5.469	0	36.660	0	11.710	0	1.374
Totaal categorie 41		0	472	0	46.414	0	0	0	5.469	0	36.660	0	11.710	0	1.374

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

ECL	Omschrijving	1996 Begroting	1996 Werkelijk	1995 Begroting	1995 Werkelijk	1994 Begroting	1994 Werkelijk	1993 Begroting	1993 Werkelijk	1992 Begroting	1992 Werkelijk	1991 Begroting	1991 Werkelijk	1990 Begroting	1990 Werkelijk
42004	Verfraaiing straten en stadsgezichten									0	260.605				
42013	Luchtkartering											0	0	0	2.325
Totaal categorie 42										0	260.605	0	0	0	2.325
43001	Aankoop kantoormach. en kantoormeub.			0	5.082			0	3.559	0	20.995	0	30.105	0	2.875
43002	Aankoop van schoolmeubilair											0	3.048		
43003	Inrichting van lokalen			0	22.300										
43004	Aankoop luchtkoelingsapparatuur			0	10.800							0	0		
43005	Aankoop van spec. materiaal			0	2.500					0	430	0	213		
43007	Vernieuwing van het onderwijs	0	2.241	0	13.000							0	4.744	0	18.582
43009	Aanschaf computers en toebehoren			0	22.160	0	2.900	0	5.000	0	10.440				
43010	Uitbr. en/of vernieuwing telefooncentrale					0	0								
43013	Aankoop communicatiemiddelen			0	325										
43014	Tenten/barricades/toilettrailers											0	33.892		
Totaal categorie 43		0	2.241	0	76.167	0	2.900	0	8.559	0	31.865	0	72.001	0	21.457
44000	Voorbereiding/toezicht/adviezen									0	7.285		7.620	0	999
44001	Ontwikkelingsprojekten	0	197.431	0	4.733.961	0	3.643.496	0	2.805.102	0	4.211.296	0			
Totaal categorie 44		0	197.431	0	4.733.961	0	3.643.496	0	2.805.102	0	4.218.581	0	7.620	0	999
45103	Retributies en leges			0	611			0	(16.600)	0	0	0	(61.585)	0	0
Totaal categorie 45		0	0	0	611			0	(16.600)	0	0	0	(61.585)	0	0
51205	Ov. vermogensoverdr. overheidsbedr.					0	0								
51500	Lumpsum-uitkering VUT									0	0				
Totaal categorie 51		0	0			0	0			0	0				
61500	Andere kredietverleningen	0	6.479	0	4.099	0	0	0	55.990	0	35.100	0	0	0	5.292
Totaal categorie 61		0	6.479	0	4.099	0	0	0	55.990	0	35.100	0	0	0	5.292

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

ECL	Omschrijving	1996 Begroting	1996 Werkelijk	1995 Begroting	1995 Werkelijk	1994 Begroting	1994 Werkelijk	1993 Begroting	1993 Werkelijk	1992 Begroting	1992 Werkelijk	1991 Begroting	1991 Werkelijk	1990 Begroting	1990 Werkelijk
70000	Aankoop bij Centr.Magazijn	460,200	405,565	431,400	434,273	384,900	449,564	346,130	458,813	356,047	477,249	4,095,310	2,365,594	3,954,100	2,093,851
70001	Verr. tussen gewone dienst en investeringen			0	0	2,436,200	0								
70002	Afschrijvingen	11,166,300	27,188,827	12,579,000	23,713,345	13,447,500	21,531,703	13,506,700	20,581,259	13,696,600	18,741,305	12,190,500	15,646,728	11,946,600	14,672,926
70003	Bijdrage aan SCC	2,485,500	2,370,500	2,414,000	2,161,300	2,558,000	2,161,260	1,604,000	2,647,418	1,329,000	2,542,304	20,000,000	1,790,092	0	2,275,858
70005	Bijdr. aan DLV wegens meetwerkzaamheden	1,087,200	635,025	800,000	800,000	800,000	800,000	375,000	0	320,000	0				
70006	Bijdr. aan laboratorium wegens verrichtingen	3,903,400	0	1,600,000	0	1,600,000	0	1,600,000	0						
70007	Bijdr. aan Dir.Wetgeving wegens abonnementen	16,100	17,788	71,000	147,458	69,600	14,075								
70008	Bijdr. aan Dir.Telecom.zaken wegens vergunningsr.	40,100	30,774	37,600	25,976	37,100	37,858								
70009	Bijdr. aan Dir.Posterijen wegens portikosten	397,600	440,481	344,800	419,487	327,500	348,310	0	11,404						
70010	Storting in reserves en fondsen	23,772,900	156,672,784	17,500,000	52,769,131	17,500,000	73,818,283	19,627,000	50,846,610	21,780,400	27,121,811	0	25,919,434	0	33,003,901
70011	Bijdr. aan CBS voor te ontvangen publicaties	5,400	712												
70021	Bijdrage aan Serlimar	98,500	98,500	98,500	0										
70998	Saldo begroting			0	0			0	0	1,137,500	0				
70999	Onvoorziene kosten	1,307,700	0	500,000	84,907	500,000	368,526	72,500	0	266,140	0				
Totaal categorie 70		44,740,900	187,860,956	36,376,300	80,555,877	39,660,800	89,529,579	37,131,330	74,545,503	38,885,687	48,882,669	36,285,810	45,721,848	15,900,700	52,046,536
71000	Verrekening huurwagens DOW	3,012,600	6,404,005	0	2,520,452	35,000	4,162,493	2,439,300	3,810,376	2,296,200	2,995,559	15,000	0		
71001	Verrekening carnaval met DOW	35,000	490,079	35,000	155,790										
71006	Uitk.DOW aan/onderh.wegen/riolen,verkeersbel.	10,043,700	11,767,319	8,176,800	9,138,312	4,569,000	9,538,130	4,484,800	8,487,750						
71010	Verrekening LHD met Algemene Dienst			0	749,611			350,900	0	331,600	0	0	6,404	0	64,150
71200	Resultaat Arubus													0	86,154
71300	Erfpachtsrechten			0	3,820	0	0	0	(6,681)	0	7,656				
Totaal categorie 71		13,091,300	18,661,403	8,211,800	12,567,985	4,604,000	13,700,622	7,275,000	12,291,445	2,627,800	3,003,215	15,000	6,404	0	150,304
72014	Dienstverlening aan derden	0	1,015	0	39,875			0	1,290	0	26,758				
72017	Naturalisatiegelden			0	524			0	0	0	0				
Totaal categorie 72		0	1,015	0	40,399			0	1,290	0	26,758		0		
75003	Bijdragen verpleegkosten							0	(305)	0	305				
Totaal categorie 75								0	(305)	0	305		0		
78888	Restitutie teveel ontvangen bedragen					0	(4,000)	0	4,882	0	(127,378)	0	9,320	0	30
Totaal categorie 78						0	(4,000)	0	4,882	0	(127,378)	0	9,320	0	30
91001	Aflossing schatkistpapieren											0	0		
Totaal categorie 91												0	0		
Totaal Kosten		581,441,600	764,104,128	528,529,000	686,916,237	516,567,400	640,449,568	442,964,800	499,058,240	412,712,100	481,154,135	367,380,400	416,253,440	320,552,700	442,216,357

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 2.4: Verloop Exploitatierekening 1990 - 1996; Middelen

ECL	Omschrijving	1996 Begroting	1996 Werkelijk	1995 Begroting	1995 Werkelijk	1994 Begroting	1994 Werkelijk	1993 Begroting	1993 Werkelijk	1992 Begroting	1992 Werkelijk	1991 Begroting	1991 Werkelijk	1990 Begroting	1990 Werkelijk
11000	Loonbelasting	157.000.000	145.135.132	130.000.000	145.146.420	125.000.000	144.321.926	103.400.000	121.095.379	100.000.000	111.654.014	76.675.000	94.002.135	71.000.000	101.219.249
11001	Inkomstenbelasting	12.000.000	50.375.430	13.000.000	42.987.763	13.000.000	8.528.946	20.000.000	35.908.067	23.500.000	31.624.707	23.500.000	29.521.422	27.000.000	33.147.963
11002	Opcenten inkomstenbelasting	0	289												
11003	Boeten belastingverpl.nat. pers.	70.000	27.556	140.000	(852.511)	110.000	(2.124.087)	35.000	3.895.590	35.000	(436.306)	235.000	1.283.137	155.000	1.264.766
11004	Solidariteitsbelasting	0	123.455	0	(1.092.714)	0	61.507	0	411.213	0	1.863.271	0	4.877.240	0	1.859.134
11005	Rente op bel.vord.natuur	1.600.000	1.327.636	1.600.000	1.564.921	1.500.000	1.783.648	0	1.466.402	0	1.389.942	500.000	1.486.117	400.000	152.087
11006	Vervolgingskosten nat.pers.	110.000	78.930	100.000	119.436	80.000	101.715	1.000.000	96.038	1.122.000	68.190	40.000	47.890	30.000	16.712
Totaal categorie11		170.780.000	197.068.428	144.840.000	187.873.315	139.690.000	152.673.655	124.436.000	162.872.689	124.657.000	146.163.818	100.950.000	131.217.941	98.585.000	137.659.911
12000	Winstbelasting	45.000.000	77.601.976	50.000.000	41.317.875	45.000.000	47.806.129	41.200.000	53.529.117	33.000.000	39.795.412	33.018.200	47.308.816	25.000.000	42.097.947
Totaal categorie12		45.000.000	77.601.976	50.000.000	41.317.875	45.000.000	47.806.129	41.200.000	53.529.117	33.000.000	39.795.412	33.018.200	47.308.816	25.000.000	42.097.947
13999	Opbrengsten voorgaande jaren					0	37.840								
Totaal categorie13						0	37.840								
21000	Pensioenbijdr. ambtsdragers											0	0	54.400	0
21002	Pensioenbijdr. ambtenaren	0	34.109	0	0	0	0	0	0						
21003	Pensioenbijdr. werklieden							0	0						
21004	Premies ziektek. (rechters)			0	427		2.790			0	0	3.800	0	3.800	3.883
Totaal categorie 21		0	34.109	0	427	0	2.790	0	0	0	0	3.800	0	58.200	3.883
31000	Grondbelasting	11.000.000	14.575.312	5.500.000	10.900.680	5.800.000	4.879.177	4.000.000	7.411.882	5.000.000	3.460.548	4.000.000	2.728.757	3.000.000	2.857.096
31001	Gebruiksbelasting			0	0					0	(304.083)	0	(1.879)	20.000	(199)
Totaal categorie 31		11.000.000	14.575.312	5.500.000	10.900.680	5.800.000	4.879.177	4.000.000	7.411.882	5.000.000	3.156.465	4.000.000	2.726.878	3.020.000	2.856.897
33000	Successie-en overgangsbel.	550.000	1.067.389	2.000.000	2.793.150	500.000	788.026	1.000.000	13.237.677	1.000.000	890 374	1.000.000	1.781.210	250.000	(573.708)
Totaal categorie 33		550.000	1.067.389	2.000.000	2.793.150	500.000	788.026	1.000.000	13.237.677	1.000.000	890.374	1.000.000	1.781.210	250.000	(573.708)
34000	Overdrachtsbelasting	5.000.000	5.234.124	5.500.000	3.831.390	3.500.000	5.270.881	3.000.000	3.913.716	3.000.000	3.770.261	2.000.000	2.401.198	2.500.000	3.205.186
34001	Bel. op openbare verkopingen	0	5.239	10.000	13.548	5.000	17.313	5.000	14.232	5.000	106.407	5.000	7.496	15.000	1.475
Totaal categorie 34		5.000.000	5.239.363	5.510.000	3.844.938	3.605.000	5.288.194	3.005.000	3.927.948	3.005.000	3.876.668	2.005.000	2.408.694	2.515.000	3.206.661

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

ECL	Omschrijving	1996 Begroting	1996 Werkelijk	1995 Begroting	1995 Werkelijk	1994 Begroting	1994 Werkelijk	1993 Begroting	1993 Werkelijk	1992 Begroting	1992 Werkelijk	1991 Begroting	1991 Werkelijk	1990 Begroting	1990 Werkelijk
42000	Accijns op gedistilleerd	9.500.000	10.060.648	9.500.000	9.330.183	9.400.000	9.404.880	9.500.000	9.145.094	7.500.000	8.317.240	8.000.000	8.106.758	7.500.000	7.956.030
42001	Accijns op tabaksartikelen	9.000.000	9.834.051	9.500.000	10.294.539	10.500.000	8.740.576	9.000.000	8.938.532	8.500.000	9.233.980	9.000.000	8.152.855	5.500.000	6.886.228
42002	Accijns op bier	19.000.000	17.688.328	18.500.000	19.124.108	18.000.000	19.097.711	15.800.000	17.343.272	14.000.000	15.404.306	11.000.000	15.132.027	10.000.000	13.103.062
42003	Accijns op minerale oliën	52.000.000	54.757.894	45.301.000	52.074.893	44.000.000	52.829.696	38.000.000	41.256.773						
Totaal categorie 42		89.500.000	92.340.921	82.801.000	90.823.723	81.900.000	90.072.863	72.300.000	76.683.671	30.000.000	32.955.526	28.000.000	31.391.640	23.000.000	27.945.320
44000	Logeergastenbelasting	18.500.000	12.077.327	15.000.000	12.316.936	20.000.000	17.351.473	15.000.000	27.115.239	11.500.000	4.890.678	11.000.000	12.728.082	7.000.000	9.871.266
Totaal categorie 44		18.500.000	12.077.327	15.000.000	12.316.936	20.000.000	17.351.473	15.000.000	27.115.239	11.500.000	4.890.678	11.000.000	12.728.082	7.000.000	9.871.266
45100	Vergun.rechten ing. vergun.verord.			0	0	0	1.970	0	508.575	0	325.888	600.000	352.020	0	312.780
45101	Speelverg.recht hazardspelen	17.000.000	9.696.149	15.000.000	32.218.860	14.000.000	8.751.963	13.000.000	15.087.775	10.500.000	12.509.491	7.000.000	8.658.740	6.500.000	8.848.089
45102	Vergun.recht ingev.loterij verord.	13.500	46.350	13.500	35.200	27.600	(7.500)	1.526.900	1.470.000	1.510.000	672.500	1.510.000	(889.556)	1.510.000	196.402
45103	Retributies en leges	10.813.200	10.026.389	10.862.900	11.764.311	9.407.300	11.916.239	9.031.900	8.520.529	7.906.000	6.484.310	7.188.700	5.786.936	7.871.100	8.553.573
45104	A.V.V.-rechten	3.300.000	2.615.000	2.200.000	2.491.500	2.200.000	2.427.000	2.200.000	2.123.500	2.380.000	1.770.500	1.400.000	1.265.000	800.000	915.500
45105	Taksen ingev. LB intelec. eigendom	1.350.000	931.923	1.140.000	663.831	590.000	231.343	590.000	207.212	590.000	161.709	530.000	175.153	500.000	163.578
45106	Bioscooprechten									0	0	0	0	400	0
45108	Vergoeding passagiersaccomodatie			0	0	0	0								
45200	Motorrijtuigenbelasting	9.300.000	10.534.855	10.000.000	9.533.491	8.000.000	8.918.913	8.000.000	8.023.751	7.200.000	7.486.281	6.500.000	7.069.096	6.000.000	6.489.407
Totaal categorie 45		41.776.700	33.850.666	39.216.400	56.707.193	34.224.900	32.239.927	34.348.800	35.941.343	30.086.000	29.410.679	24.728.700	22.417.389	23.181.500	25.479.329
51100	Invoerrechten	85.000.000	87.406.775	85.000.000	77.696.545	83.000.000	90.203.690	59.000.000	78.229.902	54.000.000	82.994.327	51.000.000	57.191.305	42.000.000	55.046.349
51101	Bijz. invoerr op minerale oliën			0	0	0	0	0	(289.019)	32.000.000	36.936.792	31.000.000	34.911.113	30.000.000	27.623.643
Totaal categorie 51		85.000.000	87.406.775	85.000.000	77.696.545	83.000.000	90.203.690	59.000.000	77.940.883	86.000.000	99.931.120	82.000.000	92.102.417	72.000.000	82.669.992
52000	Uitvoerrechten op delfstoffen											0	0		
Totaal categorie 52												0	0		
54000	Koerswinst	0	27.922.333	0	4.306.402	0	372.121			0	30.158			0	0
Totaal categeorie 54		0	27.922.333	0	4.306.402	0	372.121			0	30.158			0	0
55000	Deviezenprovisie	13.750.000	15.749.622	12.500.000	14.845.351	11.000.000	11.300.130	8.000.000	14.573.829	8.000.000	12.160.160	7.000.000	11.331.790	6.500.000	10.153.309
Totaal categorie 55		13.750.000	15.749.622	12.500.000	14.845.351	11.000.000	11.300.130	8.000.000	14.573.829	8.000.000	12.160.160	7.000.000	11.331.790	6.500.000	10.153.309
56000	Dienstverl. bij in-, uit- en doorvoer	2.000.000	2.012.933	2.000.000	2.200.693	2.000.000	1.843.526	2.000.000	1.587.844	1.500.000	2.113.837	1.000.000	1.661.130	1.000.000	1.495.363
Totaal categorie 56		2.000.000	2.012.933	2.000.000	2.200.693	2.000.000	1.843.526	2.000.000	1.587.844	1.500.000	2.113.837	1.000.000	1.661.130	1.000.000	1.495.363

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

ECL	Omschrijving	1996 Begroting	1996 Werkelijk	1995 Begroting	1995 Werkelijk	1994 Begroting	1994 Werkelijk	1993 Begroting	1993 Werkelijk	1992 Begroting	1992 Werkelijk	1991 Begroting	1991 Werkelijk	1990 Begroting	1990 Werkelijk
62000	Plak- en formaatzegels	6.300.000	8.972.840	8.800.000	9.454.323	9.300.000	9.798.195	8.000.000	7.884.720	5.000.000	7.892.637	4.000.000	7.441.792	3.500.000	6.132.379
62001	Buitengewone zegels					0	0			0	203.539	0	261.349	0	231.334
62002	Obligatiezegels					0	0			0	690.313	0	945.402	0	564.239
Totaal categorie 62		6.300.000	8.972.840	8.800.000	9.454.323	9.300.000	9.798.195	8.000.000	7.884.720	5.000.000	8.786.489	4.000.000	8.648.543	3.500.000	6.927.952
71200	Voord. saldo publ.r.en fin.instellingen	18.318.600	38.734.778	24.455.300	20.300.000	21.489.300	15.750.000	20.668.000	16.397.679	22.348.800	17.711.899	25.974.000	26.594.466	20.195.500	17.478.355
71250	Overige uitk. van overheidsbedrijf of NV	8.211.400	7.116.276												
71300	Erfpachtsrechten	10.000.000	10.184.580	6.500.000	12.347.975	5.604.400	8.332.517	4.606.700	10.262.507	4.526.800	5.583.958	4.131.200	3.263.758	3.039.100	3.175.172
71301	Huur van gronden en water	500.000	143.833	500.000	113.384	275.000	100.040	175.900	204.964	175.900	395.086	175.900	402.430	175.900	330.309
71302	Opbrengst olie-exploiratie									0	0	0	0		
71303	Vergun.rechten olie-exploiratie									0	0	0	0		
71304	Optierecht	350.000	122.317	250.000	94.775	250.000	83.547	250.000	611.003	250.000	355.937	200.000	418.143	300.000	410.079
71305	Depositorente op kasgelden	500.000	3.298.158	500.000	856.098	500.000	1.551.292	500.000	342.835	500.000	1.014.096	500.000	767.642	500.000	1.055.175
71306	Rente hypotheken	1.000	0	1.000	0	1.000	0	1.000	0	1.000	12	1.000	0	1.000	38
71307	Rente op verstrekte voorschotten	100.000	156.750	15.000	77.148	15.000	33.839	15.000	52.791	15.000	34.494	15.000	158.469	15.000	172.070
71308	Rente op verstrekte leningen	8.512.300	6.472.145	8.763.000	6.012.971	7.849.300	6.244.404	8.536.300	5.186.099	7.096.300	6.661.504	4.059.900	9.033.281	4.311.500	10.567.912
71309	Dividend aandelen	0	11.463.800	0	735.117			0	2.110.709	0	2.299.202	0	0		
71310	Rente rekening courant			0	28.394	0	470.543	0	411.066	0	393.619	0	2.069.287	0	1.809.631
71312	Rente op res./fondsen/voorzieningen	131.200	0												
Totaal categorie 71		44.624.500	75.692.635	38.984.300	40.565.862	36.084.000	32.566.182	34.752.900	35.579.653	34.913.800	34.449.808	35.057.000	42.708.476	28.538.000	34.998.740
72000	Terugontv.in de kosten geneesk. beh.			0	18.930		15			443.300	0	0	263.612	145.500	246.673
72001	Ambtelijke verklaringen	141.000	24.199	15.000	51.960	50.000	21.582	7.000	0	7.000	0	7.600	0	7.600	0
72002	Griffierechten	300.000	525.956	190.000	337.828	190.000	382.298	180.000	344.586	150.000	227.657	150.000	237.448	153.000	211.218
72003	Cursusgelden	105.400	73.602	103.400	87.445	103.400	127.308	97.200	133.265	69.600	91.897	51.200	81.268	51.500	88.428
72004	Verhuur van bedrijfsgeb./opsl.	1.197.500	735.038	2.570.600	1.794.264	1.548.800	1.739.417	2.292.300	838.482	1.333.800	767.602	954.700	746.663	610.400	728.461
72005	Verhuur markt-, vis- en vleeshallen	65.000	65.870	65.000	64.244	50.000	62.424	45.000	53.990	45.000	46.150	38.000	44.480	37.100	44.964
72006	Schoolgelden			0	(13.633)	0	(787)	1.500	26.128	29.300	24.460	39.900	(168.863)	19.100	8.578
72007	Verhuur van schoollokalen			0	860	0	5.123	0	2.130	0	1.880	0	0		
72008	Examengelden	20.000	525	20.000	17.820	20.000	10.257	0	9.872	0	4.663	0	1.585	0	3.265
72010	Ouderlijke bijdrage studiebeurzen									0	477	0	636	150.000	1.836
72011	Terugvordering studiekosten											0	0	0	64.217
72012	Vergoeding gebruik leermiddelen														
72013	Verkoop nummerplaten	710.000	803.069	710.000	739.757	710.000	701.597	480.000	422.492	586.100	370.631	250.000	350.803	152.000	211.394
72014	Dienstverlening aan derden	16.235.900	14.359.502	13.640.200	12.265.515	13.823.400	15.069.118	13.042.600	9.319.583	10.937.500	15.622.104	8.475.400	10.925.770	7.693.300	6.758.320
72015	Registratie gelden verpakte geneesm.	120.000	96.734	170.000	131.756	170.000	111.239	120.000	(222.145)	120.000	175.298	0	46.847		
72016	Registratie vergunningen	0	1.433	15.000	1.270	13.000	918	14.000	1.158	15.000	0	0	0		
72017	Naturalisatiegelden	150.000	371.419	105.000	330.830	105.000	158.107	80.000	149.559	60.000	107.126	50.000	46.414	50.000	32.585
72018	Huur woningen	3.809.600	7.401.739	3.702.300	5.409.954	4.973.100	4.277.267	2.941.300	5.340.740	2.699.200	4.635.318	0	3.255.158	0	17.738
72019	Verstrekkingen dienstkleding	0	1.300					47.000	0	65.000	0	57.300	0	57.300	0
72020	Technische keuringen	2.500	0	9.500	0	2.000	0	2.000	2.421	2.000	788	1.000	1.779	1.000	1.595
72021	Verkoop boek- en drukwerk	12.400	0	12.000	4.779	16.000	6.739	19.000	7.840	10.800	7.122	8.700	16.404	8.600	4.622
72028	Boekvergoedingen	18.000	0	4.500	0	4.500	0	4.500	4.770	4.500	3.263	3.500	3.162	1.200	3.778
72029	Vergoedingen film-o-theek											0	0		
72030	Opbrengst munttelefoon	1.100	2.232	800	5.675	800	5.607	700	5.414	400	4.037	400	2.866	400	3.765
72031	Beerputledigen			0	0	0	0	0	51.520	0	39.652	0	58.359	0	82.988
72032	Bijdrage in de huisvest. en andere									84.100	0				
72045	Opbrengst Landsloterij N.A.	210.000	210.000	210.000	0	210.000	0								
Totaal categorie 72		23.098.400	24.672.618	21.543.300	21.249.054	21.990.000	22.678.226	19.374.100	16.491.805	16.662.600	22.130.125	10.087.700	15.914.390	9.138.000	8.514.424

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

ECL	Omschrijving	1996 Begroting	1996 Werkelijk	1995 Begroting	1995 Werkelijk	1994 Begroting	1994 Werkelijk	1993 Begroting	1993 Werkelijk	1992 Begroting	1992 Werkelijk	1991 Begroting	1991 Werkelijk	1990 Begroting	1990 Werkelijk
73000	Boeten bij overtr. en misdr.	800.000	965.759	500.000	1.202.531	400.000	682.433	300.000	570.653	600.000	547.184	600.000	259.003	200.000	358.870
Totaal categorie 73		800.000	965.759	500.000	1.202.531	400.000	682.433	300.000	570.653	600.000	547.184	600.000	259.003	200.000	358.870
75001	Terugontvangst advieskosten											0	0		
75003	Bijdragen verpleegkosten	2.300.000	2.634.176	1.800.000	556.660	1.808.000	2.506.135	1.808.000	4.001.389	1.808.000	314.455	1.000.000	290.652	1.000.000	275.543
75004	Alimentatiebijdragen	7.000	0	7.000	0	7.000	0	7.000	0	7.000	0	13.000	0	6.000	8.411
75005	Terugontv.teveel bet. ver			0	2.149.472		0					0	53.462	0	769.694
75006	Terugontv. v.d.kosten Postspaarbank	125.000	0	70.500	90.575	0	60.125	70.500	0	55.500	0	55.500	0	10.000	225.442
75007	Ontvangsten Bon Bini Festival	85.000	77.376	13.100	62.022	13.100	0	13.100	22.783	13.100	20.940	13.100	17.769	1.500	13.565
75009	Ontvangsten Zekerheidsstellingen													5.000	0
75010	Overige ontvangsten	31.000	12.923.114	123.000	34.960.189	15.000	6.260.328	465.000	4.959.368	215.000	767.986	200.100	2.327.648	0	1.850.979
75020	Ontvangen EG subsidies\fondsen			0	96.000	0	587.179								
75030	Diverse buitengewone baten			0	87	0	339.696								
75999	Inkomsten voorgaande jaren	0	47.919.698	0	2.035.300										
Totaal categorie 75		2.548.000	63.554.364	2.013.600	39.950.305	1.843.100	9.753.463	2.363.600	8.983.541	2.098.600	1.103.382	1.281.700	2.689.531	1.022.500	3.143.634
76000	Verrekeningen met overheidsbedrijven	65.000	107.143			0	837.881	0	1.163.937	0	1.137.233	10.590.300	12.082.797	8.233.000	11.361.111
76004	Aanvullingsbijdrage WEB									0	0	619.300	807.502		
76014	Bijdrage DOW in kosten DPO	88.900	88.900	88.900	88.900	88.900	88.900	88.900	0	88.900	88.900				
76015	Bijdrage DOW in kosten SCC							100.000	100.000	113.000	(617.445)				
76016	Bijdrage DOW in kosten BGD	49.000	35.100	49.000	49.000	49.000	49.860	64.800	64.800	64.800	0				
76017	Bijdrage DOW in kosten CAD	74.500	95.500	0	365.830		117.800	69.500	34.000	69.500	0				
76018	Bijdrage DOW in kosten aanvull.b.									0	0				
76019	Aanvullingsbijdrage DOW											740.700	455.499		
76024	Bijdrage LHD in kosten DPO							58.000	78.000	58.000	58.000				
76025	Bijdrage LHD in kosten SCC							20.000	(6.910)	33.000	42.682				
76026	Bijdrage LHD in kosten BGD	21.600	25.000	29.700	29.700	29.700	28.440	28.800	28.800	28.800	0				
76027	Bijdrage LHD in kosten CAD	25.000	0					22.500	120.500	22.500	40.500	0	0	0	81.070
76028	Bijdrage LHD in kosten aanvull.bijdr.									0	0				
76029	Rente kapitaalverstrekking LHD			0	0			2.443.900	2.987.392	9.075.500	2.879.250				
76034	Verrekening met LOP personeelsb.	2.400	0	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400				
76036	Verrekening LOP in kosten BGD	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800	1.080	1.100	0	1.100	0				
76037	Bijdrage LOP in kosten CAD	30.000	30.000												
76039	Verr. aanvullingsbijdr. L											23.400	0		
76060	Verr. frankering t.b.v. overheidsbedr.	3.400	0	2.400	0	2.400	0								
76080	Verr. vergunningsr. tbv overheidsbedr.	6.000	6.000	6.500	0	6.000	0								
76090	Verrekeningen meetwerkzaamheden	150.000	0												
Totaal categorie 76		517.600	389.443	180.700	537.630	180.200	1.126.361	2.899.900	4.572.919	9.557.500	3.631.519	11.973.700	13.345.798	8.233.000	11.442.181

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

ECL	Omschrijving	1996 Begroting	1996 Werkelijk	1995 Begroting	1995 Werkelijk	1994 Begroting	1994 Werkelijk	1993 Begroting	1993 Werkelijk	1992 Begroting	1992 Werkelijk	1991 Begroting	1991 Werkelijk	1990 Begroting	1990 Werkelijk
77000	Verr. en bijdr. binnen de gewone dienst	8.392.000	3.721.183	7.939.100	3.884.275	7.985.200	4.464.410	7.563.000	3.173.763	7.268.300	4.217.246	6.010.700	4.181.137	5.397.700	3.887.813
77004	T.b.v. het Rijk ontvangen gelden	450.000	552.132	450.000	474.636	400.000	777.275								
77006	Bijdr. uit res/fondsen/voorzieningen enz.	3.880.400	0												
77777	Terugstorting teveel betaalde bedragen	0	(1.948)												
77997	Stelpost besparing op salariskosten	5.892.600	0	0	0	150.000	332	0	9.450	0	35.021	0	3.427	0	2.419
77998	Begrotingstekort			0	0	7.800.000	0								
Totaal categorie 77		18.615.000	4.271.367	8.389.100	4.358.911	16.335.200	5.242.016	7.563.000	3.183.213	7.268.300	4.252.267	6.010.700	4.184.564	5.397.700	3.890.232
78000	Overdrachten van het rijk	2.080.900	2.728.115	3.750.100	2.866.508	3.814.500	2.620.068	3.422.000	2.155.246	2.862.800	2.128.295	3.663.400	1.634.262	2.413.300	1.011.224
Totaal categorie 78		2.080.900	2.728.115	3.750.100	2.866.508	3.814.500	2.620.068	3.422.000	2.155.246	2.862.800	2.128.295	3.663.400	1.634.262	2.413.300	1.011.224
81000	Verkoop onroerende goederen	0	209.000	0	(56.281)	0	1.022.879	0	568.188	0	1.429.628	0	176.558	0	146.405
81001	Verkoop roerende goederen			0	164.227										
Totaal categorie 81		0	209.000	0	107.946	0	1.022.879	0	568.188	0	1.429.628	0	176.558	0	146.405
83000	Verkoop grafplaatsen	500	0	500	0	500	0	500	1.260	500	0	500	0	500	0
83001	Verkoop gronden			0	246.686	0	21.108	0	74.810	0	39.351	0	2.415		
Totaal categorie 83		500	0	500	246.686	500	21.108	500	76.070	500	39.351	500	2.415	500	0
91500	Verstrekte geldleningen	0	(26)	0	44.964	0	(135)	0	0			0	0		
Totaal categorie 91		0	(26)	0	44.964	0	(135)	0	0			0	0		
93150	Schenkingen uit buitenland investeringen	0	9.730.439	0	11.482.663	0	11.032.699	0	7.598.770	0	7.335.181	0	6.486.479	0	6.185.816
Totaal categorie 93		0	9.730.439	0	11.482.663	0	11.032.699	0	7.598.770	0	7.335.181	0	6.486.479	0	6.185.816
95002	Obligatieleningen l.v.					0	0	0	0						
Totaal categorie 95		0	0			0	0	0	0						
Totaal Middelen		581.441.600	758.133.708	528.529.000	637.694.611	518.567.400	551.403.035	442.964.800	562.486.899	412.712.100	461.208.124	367.380.400	453.126.005	320.552.700	419.485.649
Totaal Kosten		581.441.600	764.104.128	528.529.000	686.916.237	518.567.400	640.449.568	442.964.800	499.058.240	412.712.100	481.154.135	367.380.400	416.253.440	320.552.700	442.216.357
Resultaat (tussen haakjes = negatief)		0	(5.970.420)	0	(49.221.626)	0	(89.046.532)	0	63.428.659	0	(19.946.011)	0	36.872.564	0	(22.730.708)

Bron: Jaarrekeningen 1990 - 1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 2.5: Overzicht van de via ECL 31100, 31200 en 31400 verstrekte 'subsidies' 1990 - 1996

ECL 31100: Bijdrage ter dekking exploitatietekort (overheids)bedrijven
ECL 31200: Subsidies aan financiele instellingen
ECL 31400: Subsidies aan andere ondernemingen

	1996	1995	1994	1993	1992	1991	1990
Volkskredietbank	148.081		230.893			208.944	222.930
Dienst Openbare Werken (DOW)	2.276.865	8.019.412	2.000.746	2.801.260			99.923
Luchthavendienst			2.341.711				
Tele Aruba N.V.	882.000	952.000	882.000	786.100	850.000	727.471	608.169
Water en Energiebedrijf N.V.					263.417	1.727.796	11.241.752
Aruven (koersverlies)					1.031.002		
Landsbedrijf Ontwikkelingsprojecten	495.082	490.000	359.849	367.546	35.341		
Arubus N.V.	3.000.000	3.050.000	1.742.000	1.485.000	1.785.000	1.719.635	1.685.000
Correctie				-228.109			
LVV watersubsidies	4.743						
Subsidie water cruise schepen	156.424	172.347	156.034	141.959	123.868		
National Oil Company Aruba						200.962	
Directie Toerisme						35.019	41.438
Toerisme Europa						9.853	
Totaal	**6.963.194**	**12.683.759**	**7.713.233**	**5.353.756**	**4.088.628**	**4.629.680**	**13.899.212**
Resultaten DOW sinds 1993 volgens concept-rekeningen							

Bron: Jaarrekeningen 1990 -1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Tabel 2.6: Verloop Storting in reserves en fondsen 1990 - 1996

	1996	1995	1994	1993	1992	1991	1990
Air Aruba N.V.	20.840.302	6.210.250	9.517.517	11.763.063	6.190.869		
Aruba Ports Authority N.V.	2.967.609	5.631.168	5.361.177	4.032.299	-1.585.268	-1.400.488	2.524.623
Arubus N.V.		87.416	87.416	177.054	86.280	86.154	
Aruven N.V.				-1.299.158	-500.023	-702.629	858.077
Tele Aruba N.V.					2.406.663		
FCCA	12.733.805						
Volkskredietbank		442.760					
Luchthavendienst			3.336.448				
Debiteuren	68.438.252	17.903.071	24.737.975	9.874.258	10.545.425	23.526.979	13.771.020
Voorschot ziektekosten	2.855.122	1.371.755	1.684.954	4.336.829	6.040.928	3.330.145	
Studieleningen	2.274.513	2.063.443	2.837.146	3.700.421	2.941.573	1.269.530	1.698.758
Garantiefonds Hotels	19.500.000	17.398.917	18.282.248	18.058.101			
Casinowezen	2.012.552	2.057.436	2.055.213				
Plan Desaroyo Nobo	25.000.000						
Overig	50.630	-397.085	5.918.189	203.743	995.364	-190.257	14.151.423
Totale dotatie	156.672.785	52.769.131	73.818.283	50.846.610	27.121.811	25.919.434	33.003.901
Begroot	23.772.900	17.500.000	17.500.000	19.627.000	21.780.400	-	-

Bron: Jaarrekeningen 1990 -1996 Algemene Dienst land Aruba; geen accountantscontrole toegepast

Bijlage 3 Confrontatie begroting - jaarrekening middelen / kosten 1990 - 1996 per hoofdstuk

3.1 : Confrontatie begroting - jaarrekening 1990 middelen / kosten per hoofdstuk

Middelen (Afl.)

Ministerie	Begroting	Rekening	Verschil (Rek.-Begr.)	%
0. Algemeen Bestuur	2.549.200	1.334.286	-1.214.914	-47,66
I. Justitie	5.300.000	5.442.842	142.842	2,70
II. Economische Zaken	1.391.400	2.411.370	1.019.970	73,31
III. Publieke Werken	5.255.600	8.334.228	3.078.628	58,58
IV. Vervoer en Communicatie	21.833.600	16.458.476	-5.375.124	-24,62
V. Volksgezondheid	7.020.000	7.209.790	189.790	2,70
VI. Welzijnszaken	1.896.000	2.334.241	438.241	23,11
VII. Onderwijs	255.600	248.975	-6.625	-2,59
IX. Financiën	275.051.300	375.711.440	100.660.140	36,60
Totaal	320.552.700	419.485.648	98.932.948	30,86

Kosten (Afl.)

Ministerie	Begroting	Rekening	Verschil (Rek.-Begr.)	%
0. Algemeen Bestuur	20.612.700	22.859.312	2.246.612	10,90
I. Justitie	38.835.100	41.059.937	2.224.837	5,73
II. Economische Zaken	27.138.700	54.272.064	27.133.364	99,98
III. Publieke Werken	28.767.100	34.736.309	5.969.209	20,75
IV. Vervoer en Communicatie	10.353.800	14.573.475	4.219.675	40,75
V. Volksgezondheid	19.450.200	21.890.268	2.440.068	12,55
VI. Welzijnszaken	52.481.100	61.199.946	8.718.846	16,61
VII. Onderwijs	62.279.700	56.849.089	-5.430.611	-8,72
IX. Financiën	60.634.300	134.775.957	74.141.657	122,28
Totaal	320.552.700	442.216.357	121.663.657	37,95

(Bron : Rekening 1990, land Aruba, dd. 28 september 1995, geen accountantscontrole toegepast)

3.2 : Confrontatie begroting - jaarrekening 1991 middelen / kosten per hoofdstuk

Middelen (Afl.)

Ministerie	Begroting	Rekening	Verschil (Rek.-Begr.)	%
0. Algemeen Bestuur	2.562.800	3.217.456	654.656	25,54
I. Justitie	7.721.600	6.476.742	-1.244.858	-16,12
II. Economische Zaken	1.639.400	1.985.588	346.188	21,12
III. Publieke Werken	7.223.500	9.608.734	2.385.234	33,02
IV. Vervoer en Communicatie	28.634.600	31.534.060	2.899.460	10,13
V. Volksgezondheid	7.456.000	5.214.947	-2.241.053	-30,06
VI. Welzijnszaken	3.245.600	1.039.941	-2.205.659	-67,96
VII. Onderwijs	57.800	-90.510	-148.310	-256,59
IX. Financiën	308.839.100	394.139.046	85.299.946	27,62
Totaal	367.380.400	453.126.004	85.745.604	23,34

Kosten (Afl.)

Ministerie	Begroting	Rekening	Verschil (Rek.-Begr.)	%
0. Algemeen Bestuur	21.445.700	25.911.309	4.465.609	20,82
I. Justitie	38.052.700	46.053.665	8.000.965	21,03
II. Economische Zaken	36.931.100	33.807.167	-3.123.933	-8,46
III. Publieke Werken	31.929.400	36.598.243	4.668.843	14,62
IV. Vervoer en Communicatie	11.473.100	11.237.636	-235.464	-2,05
V. Volksgezondheid	19.872.700	23.506.739	3.634.039	18,29
VI. Welzijnszaken	55.974.000	69.371.002	13.397.002	23,93
VII. Onderwijs	59.779.600	61.973.099	2.193.499	3,67
IX. Financiën	91.922.100	107.794.580	15.872.480	17,27
Totaal	367.380.400	416.253.440	48.873.040	13,30

(Bron : Rekening 1991, land Aruba, dd. 13 december 1995, geen accountantscontrole toegepast)

3.3 : Confrontatie begroting - jaarrekening 1992 middelen / kosten per hoofdstuk

Middelen (Afl.)

Ministerie	Begroting	Rekening	Verschil (Rek.-Begr.)	%
0. Algemeen Bestuur	3.549.300	3.955.085	405.785	11,43
I. Justitie	9.106.200	10.110.853	1.004.653	11,03
II. Economische Zaken	2.027.100	1.686.250	-340.850	-16,81
III. Publieke Werken	9.465.000	13.786.990	4.321.990	45,66
IV. Vervoer en Communicatie	25.626.900	22.553.283	-3.073.617	-11,99
V. Volksgezondheid	8.818.800	7.977.050	-841.750	-9,54
VI. Welzijnszaken	2.797.400	1.261.232	-1.536.168	-54,91
VII. Onderwijs	57.400	86.421	29.021	50,56
IX. Financiën	351.264.000	399.790.960	48.526.960	13,81
Totaal	412.712.100	461.208.124	48.496.024	11,75

Kosten (Afl.)

Ministerie	Begroting	Rekening	Verschil (Rek.-Begr.)	%
0. Algemeen Bestuur	26.291.400	30.085.042	3.793.642	14,43
I. Justitie	44.413.610	54.683.352	10.269.742	23,12
II. Economische Zaken	41.383.300	44.997.751	3.614.451	8,73
III. Publieke Werken	34.568.400	49.385.090	14.816.690	42,86
IV. Vervoer en Communicatie	13.921.700	16.130.923	2.209.223	15,87
V. Volksgezondheid	25.097.850	24.476.214	-621.636	-2,48
VI. Welzijnszaken	63.564.800	80.437.247	16.872.447	26,54
VII. Onderwijs	67.173.500	74.785.371	7.611.871	11,33
IX. Financiën	96.297.540	106.173.144	9.875.604	10,26
Totaal	412.712.100	481.154.134	68.442.034	16,58

(Bron : Rekening 1992, land Aruba, dd. 26 januari 1996, geen accountantscontrole toegepast)

3.4 : Confrontatie begroting - jaarrekening 1993 middelen / kosten per hoofdstuk

Middelen (Afl.)

Ministerie	Begroting	Rekening	Verschil (Rek.-Begr.)	%
0. Algemeen Bestuur	3.974.200	3.902.761	-71.439	-1,80
I. Justitie	10.398.300	8.284.890	-2.113.410	-20,32
II. Economische Zaken	2.232.500	2.046.912	-185.588	-8,31
III. Publieke Werken	10.794.200	20.272.613	9.478.413	87,81
IV. Vervoer en Communicatie	27.636.400	23.000.629	-4.635.771	-16,77
V. Volksgezondheid	8.654.700	2.681.079	-5.973.621	-69,02
VI. Welzijnszaken	3.532.400	5.365.431	1.833.031	51,89
VII. Onderwijs	26.500	37.444	10.944	41,30
IX. Financiën	375.715.600	496.895.140	121.179.540	32,25
Totaal	442.964.800	562.486.899	119.522.099	26,98

Kosten (Afl.)

Ministerie	Begroting	Rekening	Verschil (Rek.-Begr.)	%
0. Algemeen Bestuur	30.122.900	30.311.169	188.269	0,63
I. Justitie	54.301.300	56.907.739	2.606.439	4,80
II. Economische Zaken	40.184.900	43.542.944	3.358.044	8,36
III. Publieke Werken	39.422.200	49.031.002	9.608.802	24,37
IV. Vervoer en Communicatie	14.890.400	20.183.639	5.293.239	35,55
V. Volksgezondheid	25.991.400	26.513.067	521.667	2,01
VI. Welzijnszaken	64.242.300	82.529.732	18.287.432	28,47
VII. Onderwijs	75.317.200	80.067.050	4.749.850	6,31
IX. Financiën	98.492.200	109.971.898	11.479.698	11,66
Totaal	442.964.800	499.058.240	56.093.440	12,66

(Bron : Rekening 1993, land Aruba, dd. 18 april 1996, geen accountantscontrole toegepast)

Bijlage 3.5 : Confrontatie begroting - jaarrekening 1994 middelen/kosten per hoofdstuk

Middelen (Afl.)

Ministerie	Begroting	Rekening	Verschil (Rek. Begr.)	%
0. Algemeen Bestuur	4.036.400	4.759.503	723.103	17,91
I. Justitie	11.447.100	13.237.911	1.790.811	15,64
II. Economische Zaken	1.394.900	3.090.744	1.695.844	121,57
III. Publieke Werken	14.063.000	19.808.653	5.745.653	40,86
IV. Vervoer en Communicatie	28.533.700	22.616.830	-5.916.870	-20,74
V. Volksgezondheid	8.754.500	6.450.436	-2.304.064	-26,32
VI. Welzijnszaken	3.719.600	3.127.185	-592.415	-15,93
VII. Onderwijs	27.000	2.447.470	2.420.470	8964,70
IX. Financiën	444.591.200	475.864.303	31.273.103	7,03
Totaal	516.567.400	551.403.035	34.835.635	6,74

Kosten (Afl.)

Ministerie	Begroting	Rekening	Verschil (Rek. Begr.)	%
0. Algemeen Bestuur	32.250.800	36.041.890	3.791.090	11,76
I. Justitie	61.493.700	63.216.594	1.722.894	2,80
II. Economische Zaken	40.117.400	45.131.612	5.014.212	12,50
III. Publieke Werken	45.268.500	61.184.845	15.916.345	35,16
IV. Vervoer en Communicatie	17.252.800	23.879.780	6.626.980	38,41
V. Volksgezondheid	26.149.700	25.610.905	-538.795	-2,06
VI. Welzijnszaken	85.852.100	79.091.714	-6.760.386	-7,87
VII. Onderwijs	81.219.800	85.068.784	3.848.984	4,74
IX. Financiën	126.962.600	221.223.442	94.260.842	74,24
Totaal	516.567.400	640.449.566	123.882.166	23,98

Bron: Jaarrekening 1994 Algemene Dienst land Aruba, dd. 31 juli 1996; geen accountantscontrole toegepast

3.6 : Confrontatie begroting - jaarrekening 1995 middelen / kosten per hoofdstuk

Middelen (Afl.)

Ministerie	Begroting	Rekening	Verschil (Rek.-Begr.)	%
0. Algemeen Bestuur	4.104.500	4.482.758	378.258	9,22
I. Justitie	13.630.300	14.234.916	604.616	4,44
II. Economische Zaken	1.426.300	1.741.549	315.249	22,10
III. Publieke Werken	15.152.000	21.950.382	6.798.382	44,87
IV. Vervoer en Communicatie	30.185.300	27.209.140	-2.976.160	-9,86
V. Volksgezondheid	9.112.500	3.409.508	-5.702.992	-62,58
VI. Welzijnszaken	3.647.200	3.246.715	-400.485	-10,98
VII. Onderwijs	27.000	3.477.356	3.450.356	12779,10
IX. Financiën	451.243.900	557.942.290	106.698.390	23,65
Totaal	528.529.000	637.694.614	109.165.614	20,65

Kosten (Afl.)

Ministerie	Begroting	Rekening	Verschil (Rek.-Begr.)	%
0. Algemeen Bestuur	30.832.100	40.410.182	9.578.082	31,07
I. Justitie	60.191.600	69.337.386	9.145.786	15,19
II. Economische Zaken	36.953.900	48.163.678	11.209.778	30,33
III. Publieke Werken	47.805.700	65.268.576	17.462.876	36,53
IV. Vervoer en Communicatie	16.016.200	29.030.765	13.014.565	81,26
V. Volksgezondheid	25.275.400	27.840.005	2.564.605	10,15
VI. Welzijnszaken	84.235.600	85.086.912	851.312	1,01
VII. Onderwijs	83.909.100	94.287.976	10.378.876	12,37
IX. Financiën	143.309.400	227.490.749	84.181.349	58,74
Totaal	528.529.000	686.916.229	158.387.229	29,97

(Bron : Rekening 1995, land Aruba, dd. 20 oktober 1996, geen accountantscontrole toegepast)

3.7 : Confrontatie begroting - jaarrekening 1996 middelen / kosten per hoofdstuk

Middelen (Afl.)

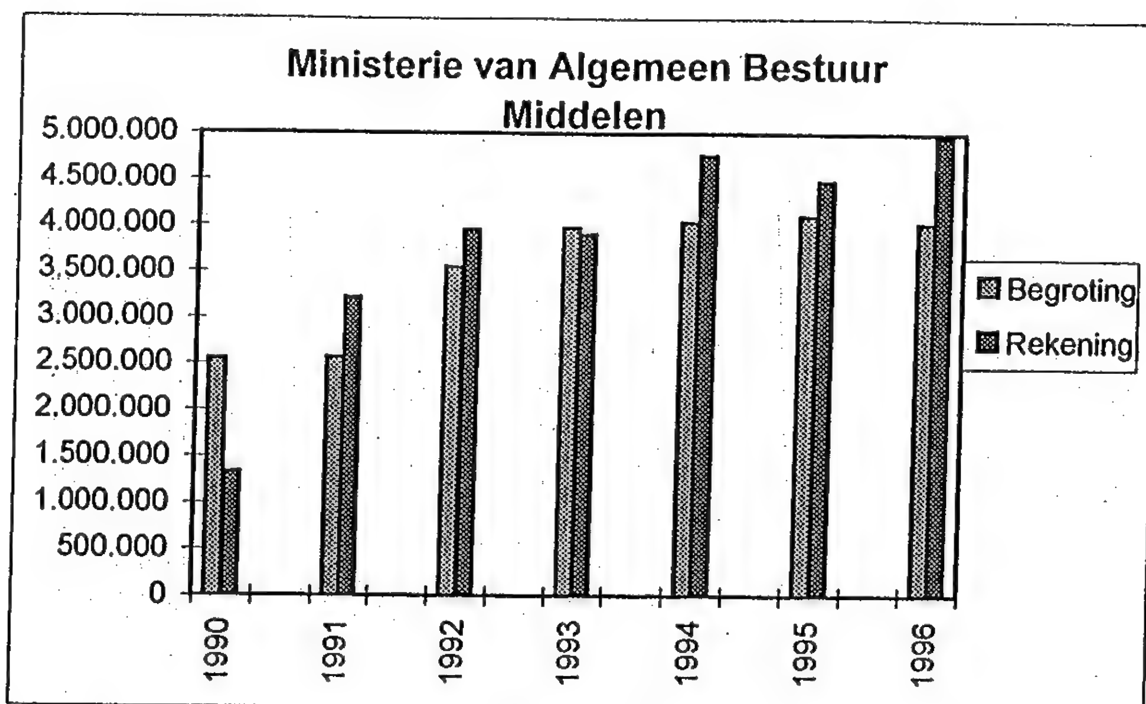
Ministerie	Begroting	Rekening	Verschil (Rek.-Begr.)	%
0. Algemeen Bestuur	4.024.400	4.962.046	937.646	23,30
I. Justitie	12.255.200	11.702.772	-552.428	-4,51
II. Economische Zaken	7.934.700	7.235.759	-698.941	-8,81
III. Publieke Werken	20.273.000	24.541.286	4.268.286	21,05
IV. Vervoer en Communicatie	25.883.600	43.152.751	17.269.151	66,72
V. Volksgezondheid	8.708.300	3.178.032	-5.530.268	-63,51
VI. Welzijnszaken	2.546.500	3.103.749	557.249	21,88
VII. Onderwijs	29.000	63.882	34.882	120,28
IX. Financiën	499.786.900	660.193.430	160.406.530	32,09
Totaal	581.441.600	758.133.707	176.692.107	30,39

Kosten (Afl.)

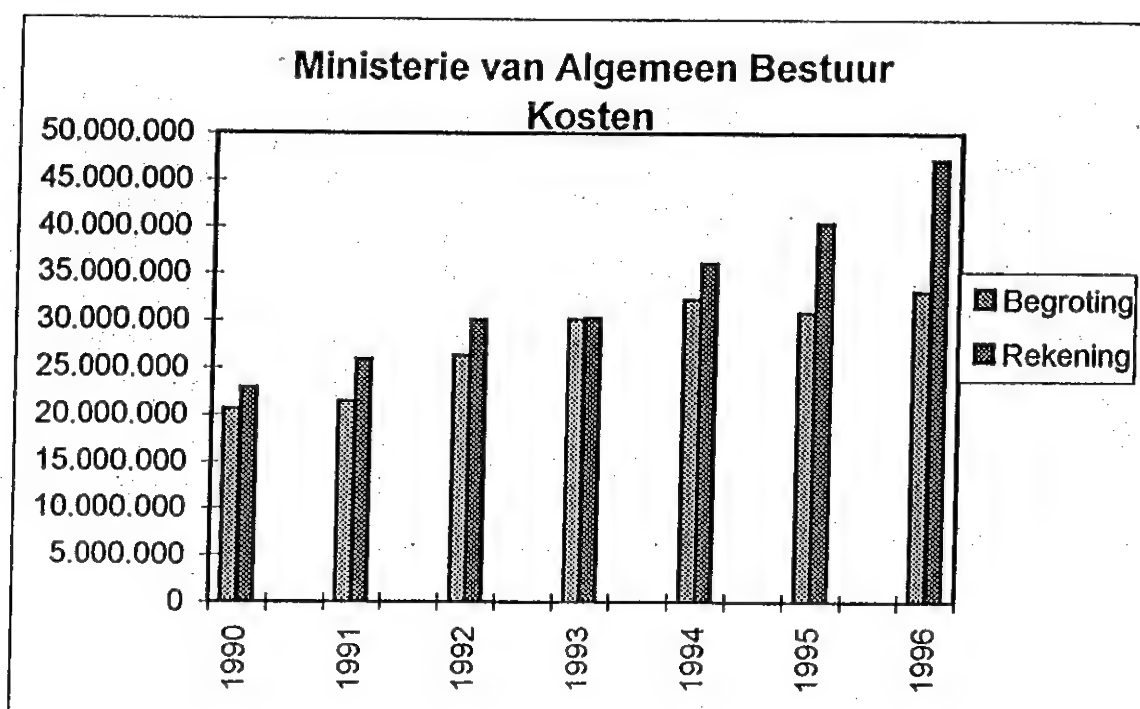
Ministerie	Begroting	Rekening	Verschil (Rek.-Begr.)	%
0. Algemeen Bestuur	33.085.600	47.182.958	14.097.358	42,61
I. Justitie	68.279.200	74.371.396	6.092.196	8,92
II. Economische Zaken	45.030.800	73.682.413	28.651.613	63,63
III. Publieke Werken	53.064.900	79.084.230	26.019.330	49,03
IV. Vervoer en Communicatie	18.953.000	31.336.619	12.383.619	65,34
V. Volksgezondheid	28.235.500	30.078.222	1.842.722	6,53
VI. Welzijnszaken	93.425.400	107.480.157	14.054.757	15,04
VII. Onderwijs	88.537.600	96.366.475	7.828.875	8,84
IX. Financiën	152.829.600	224.521.664	71.692.064	46,91
Totaal	581.441.600	764.104.134	182.662.534	31,42

(Bron : Rekening 1996, land Aruba, dd. 10 september 1997, geen accountantscontrole toegepast)

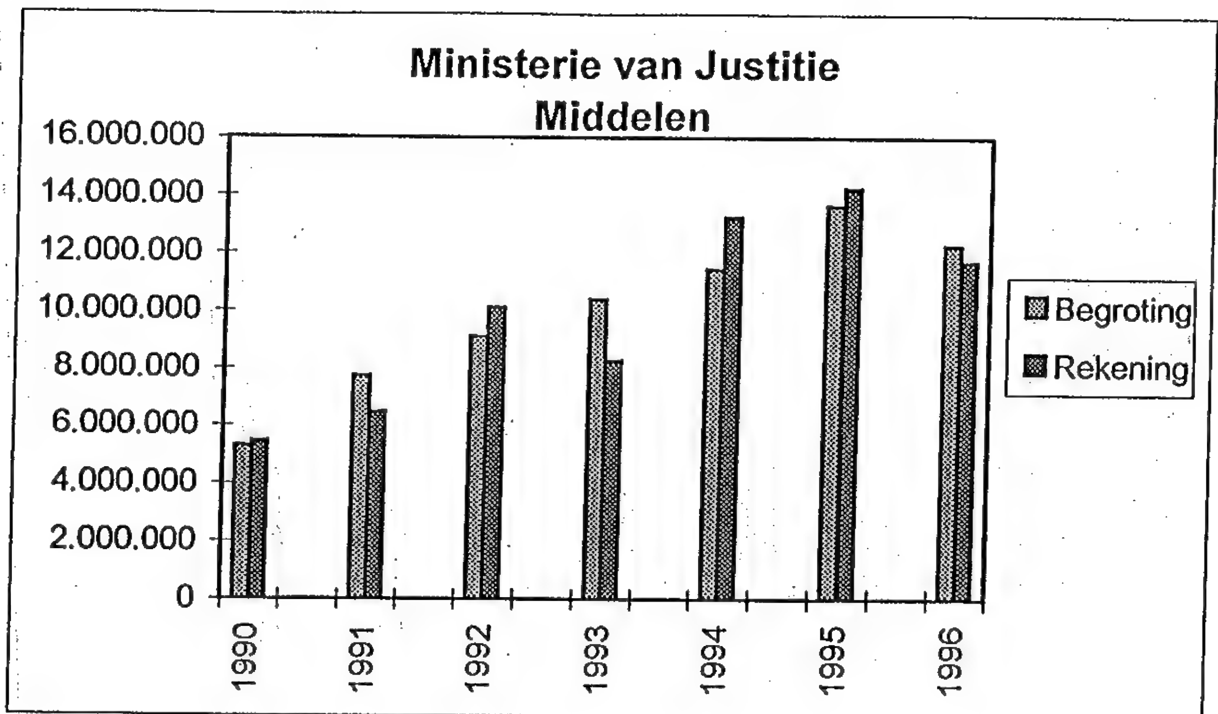
Bijlage 4 Grafieken verloop middelen / kosten 1990 - 1996 ten opzichte van begroting

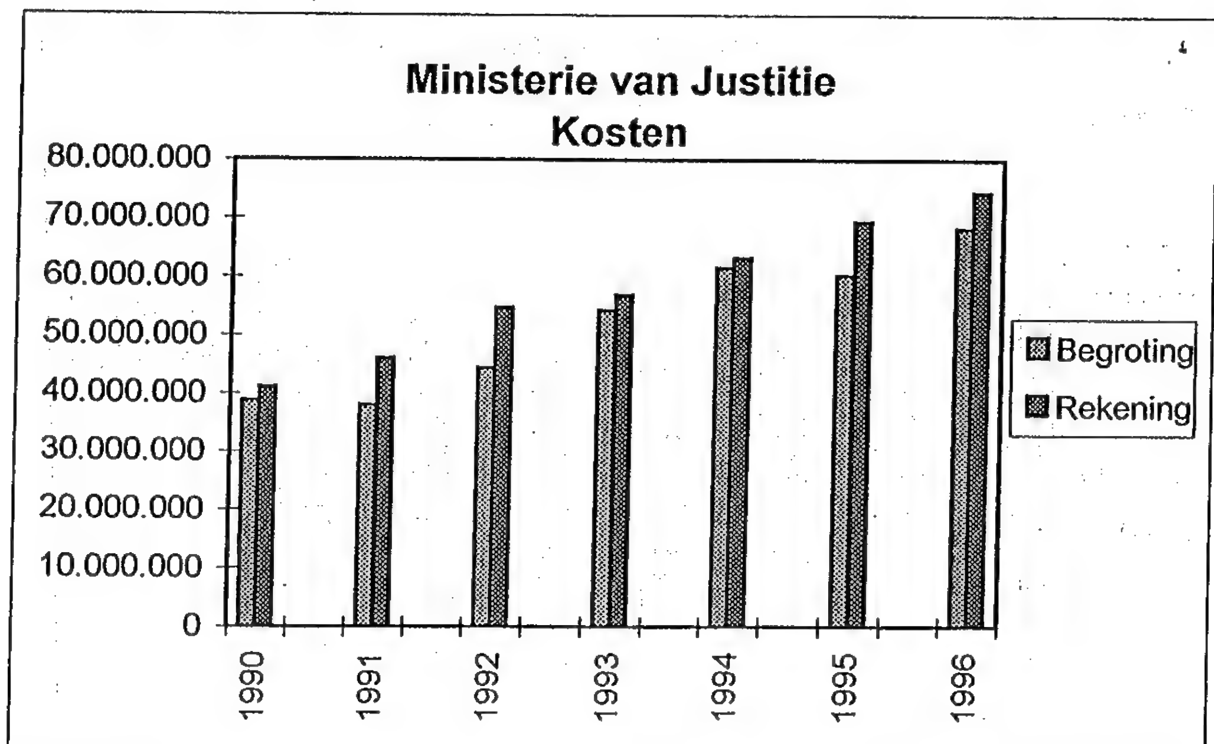
Figuur 4.1

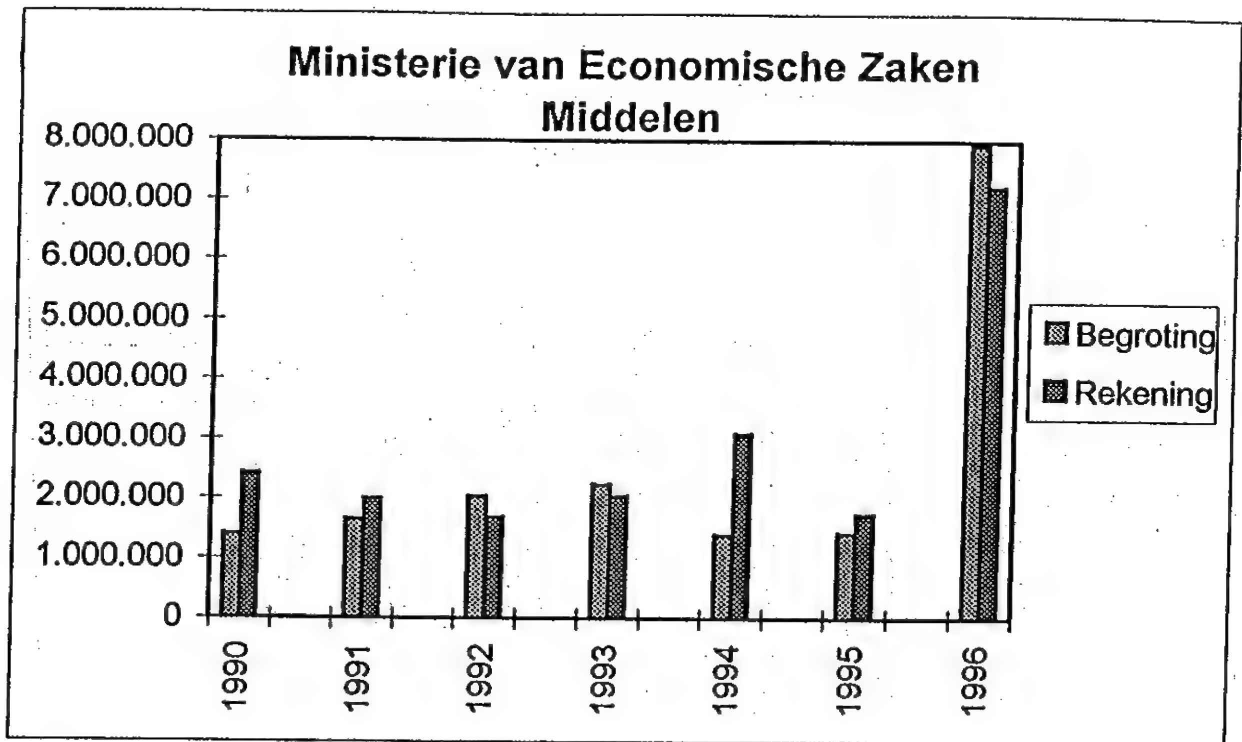
Figuur 4.2

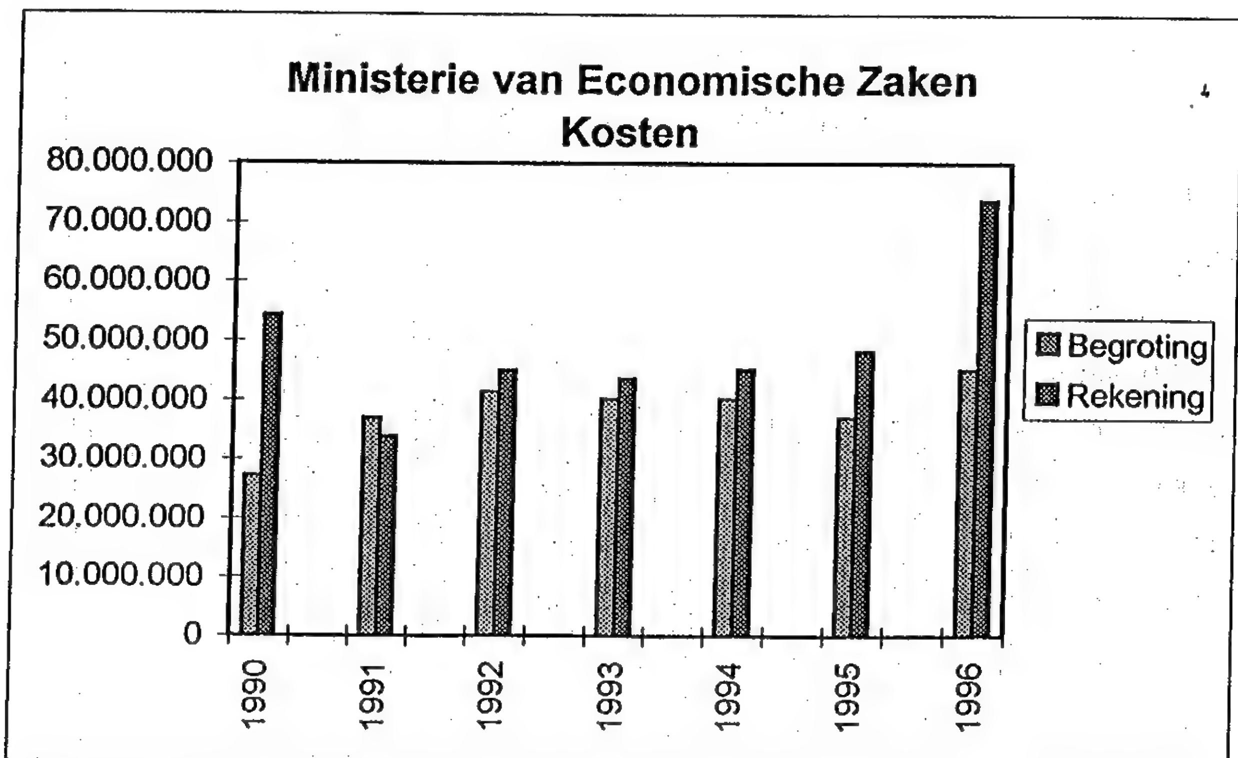
Figuur 4.3

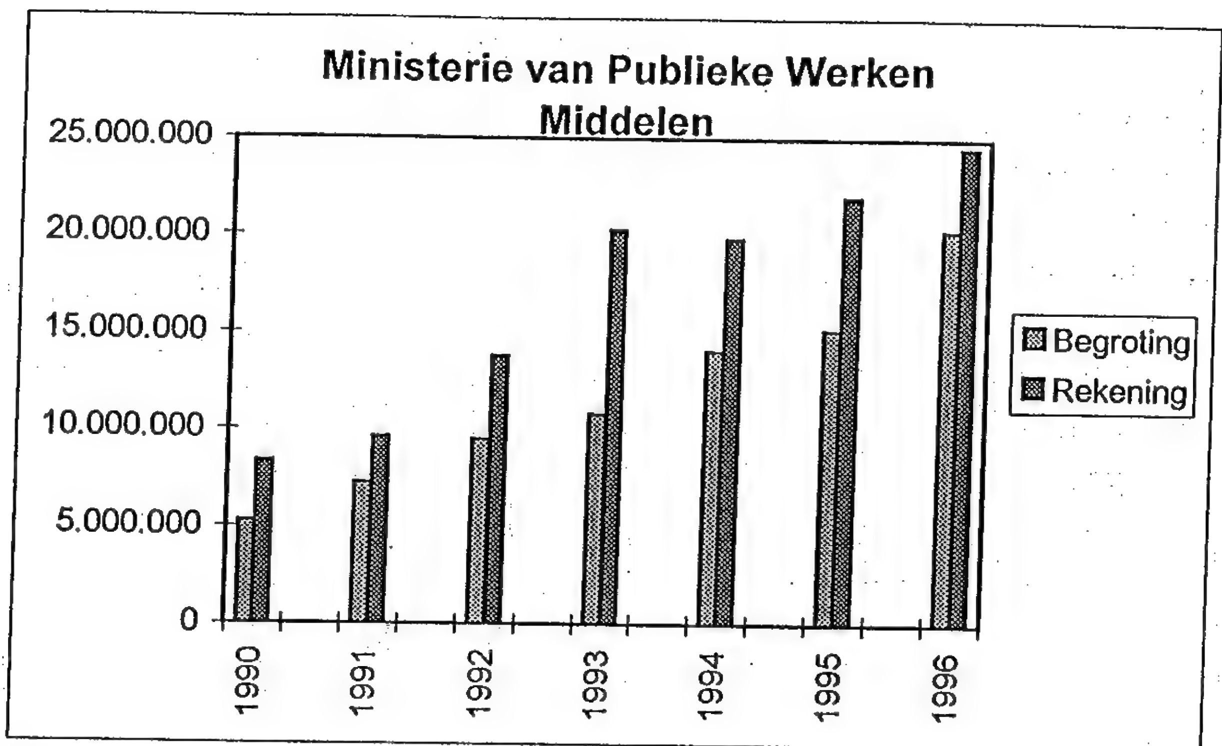
Figuur 4.4

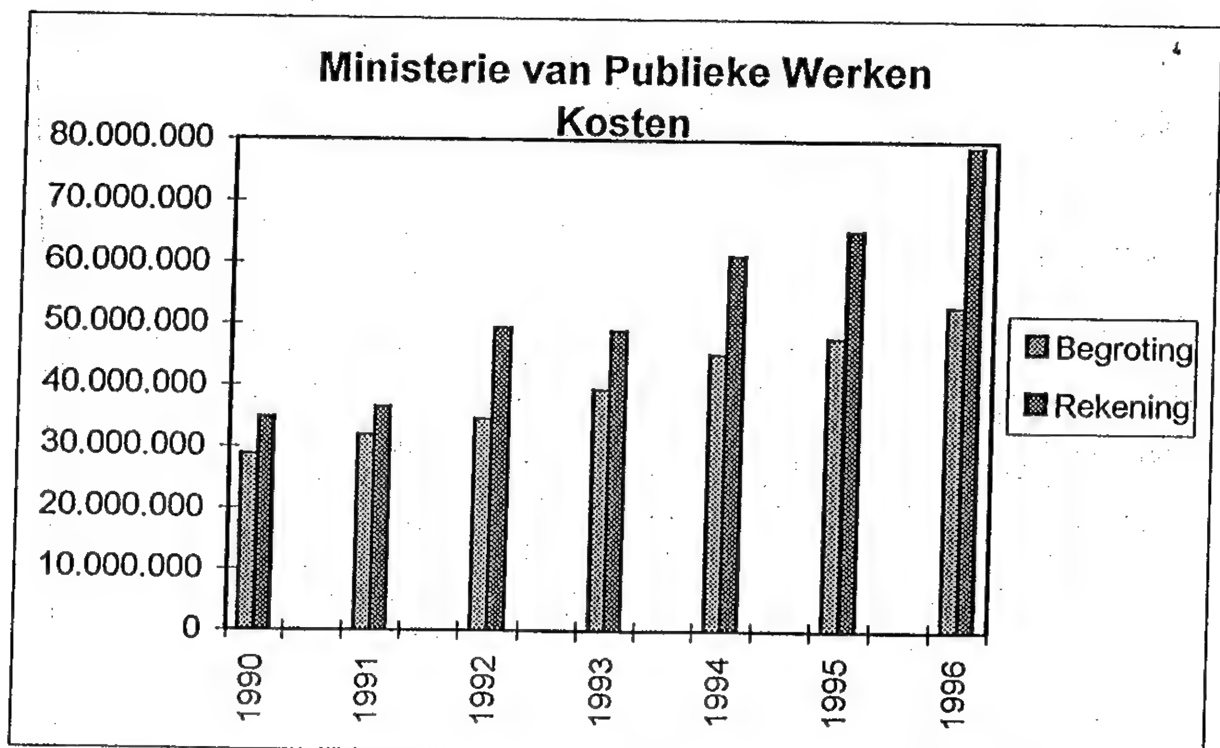
Figuur 4.5

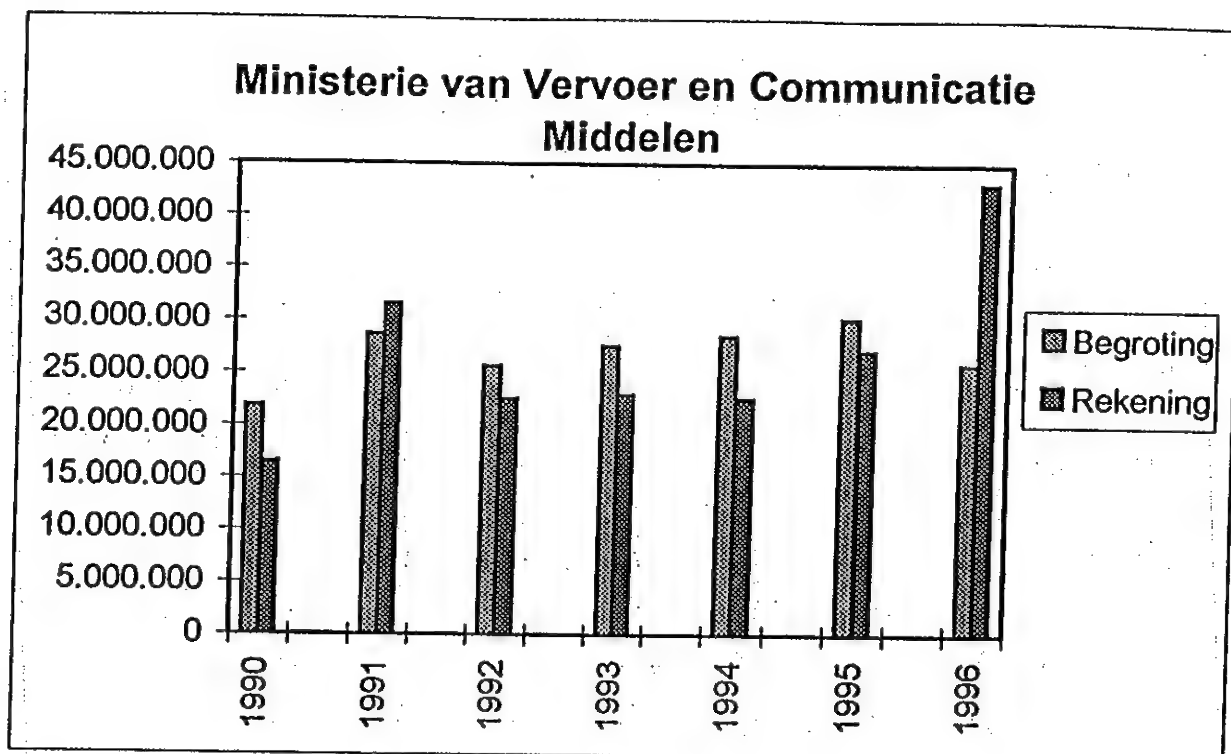
Figuur 4.6

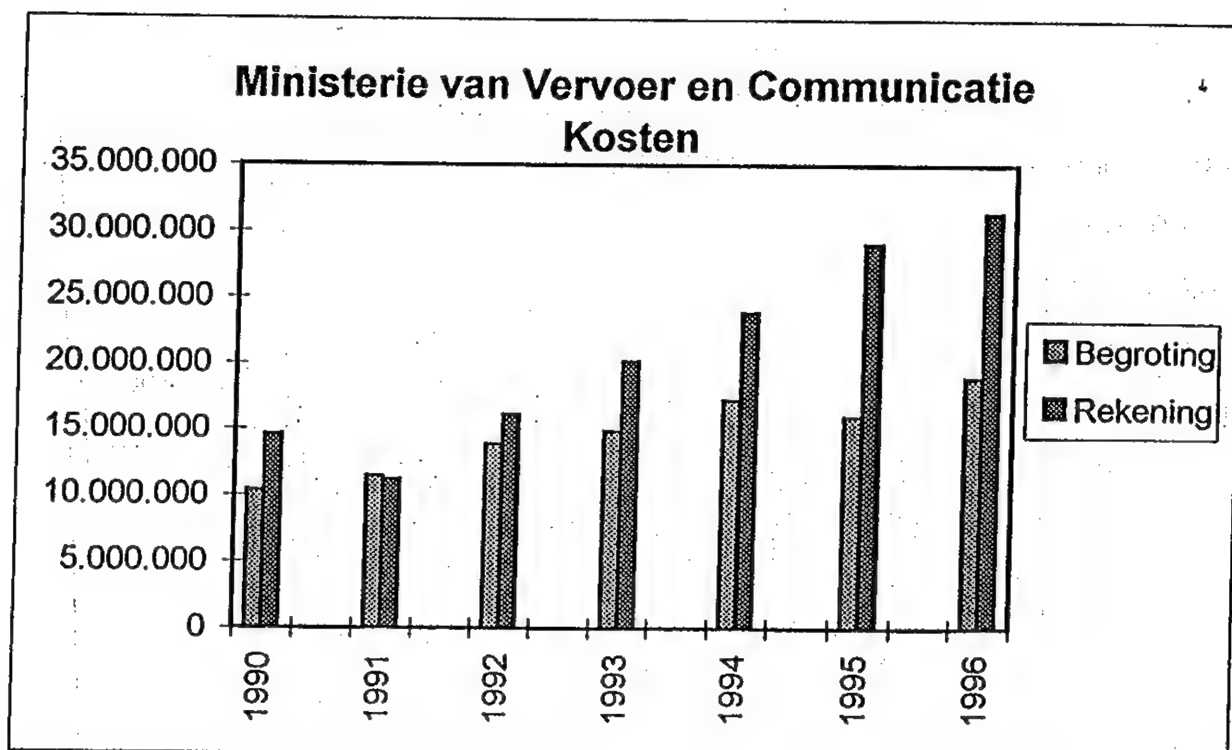
Figuur 4.7

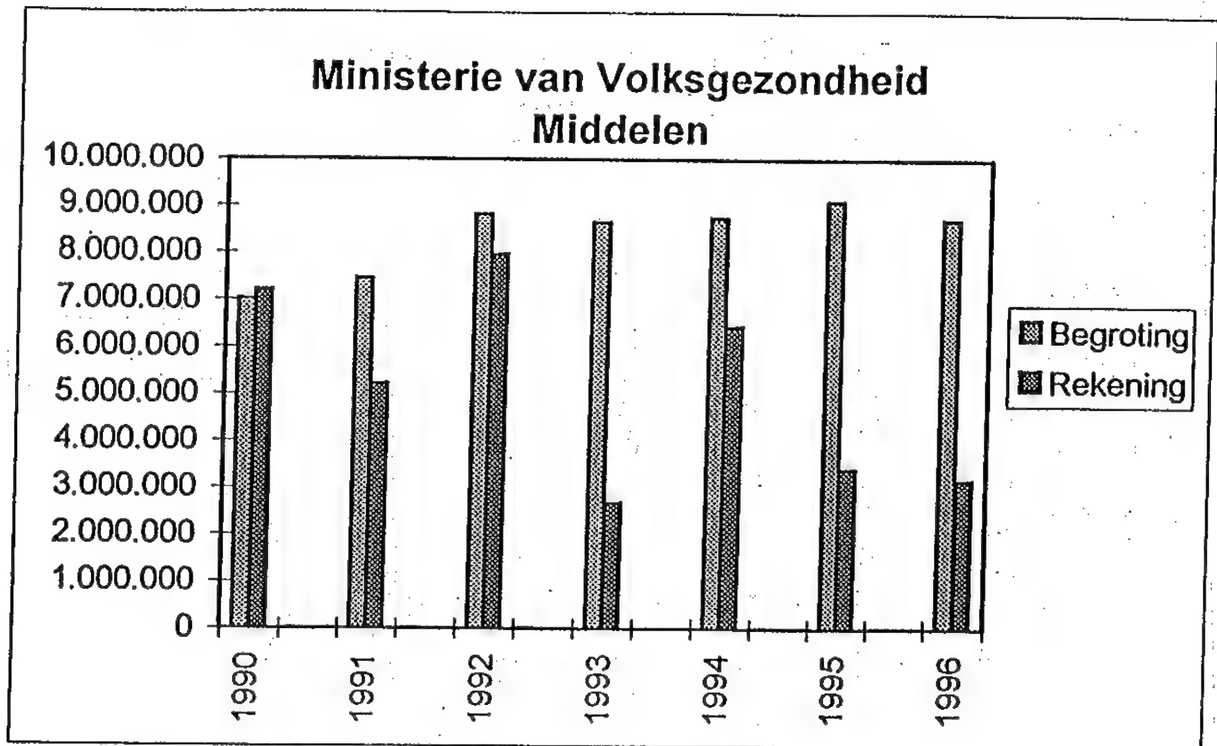
Figuur 4.8

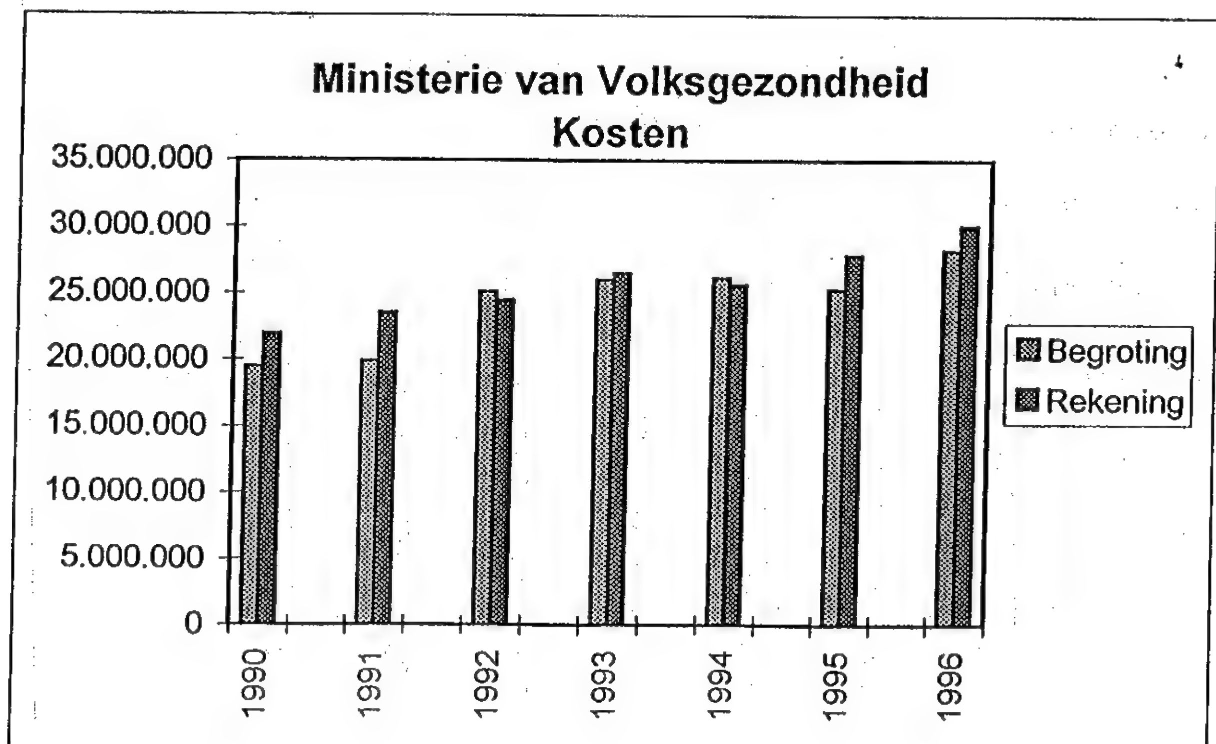
Figuur 4.9

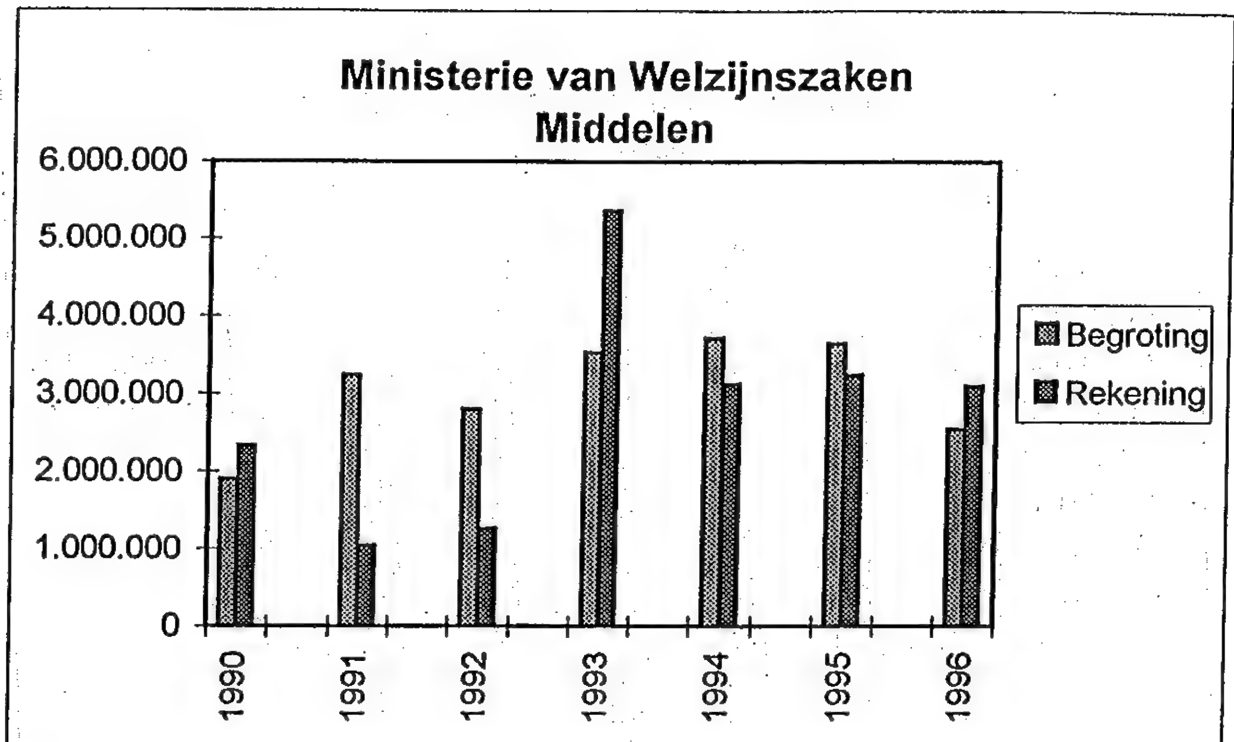
Figuur 4.10

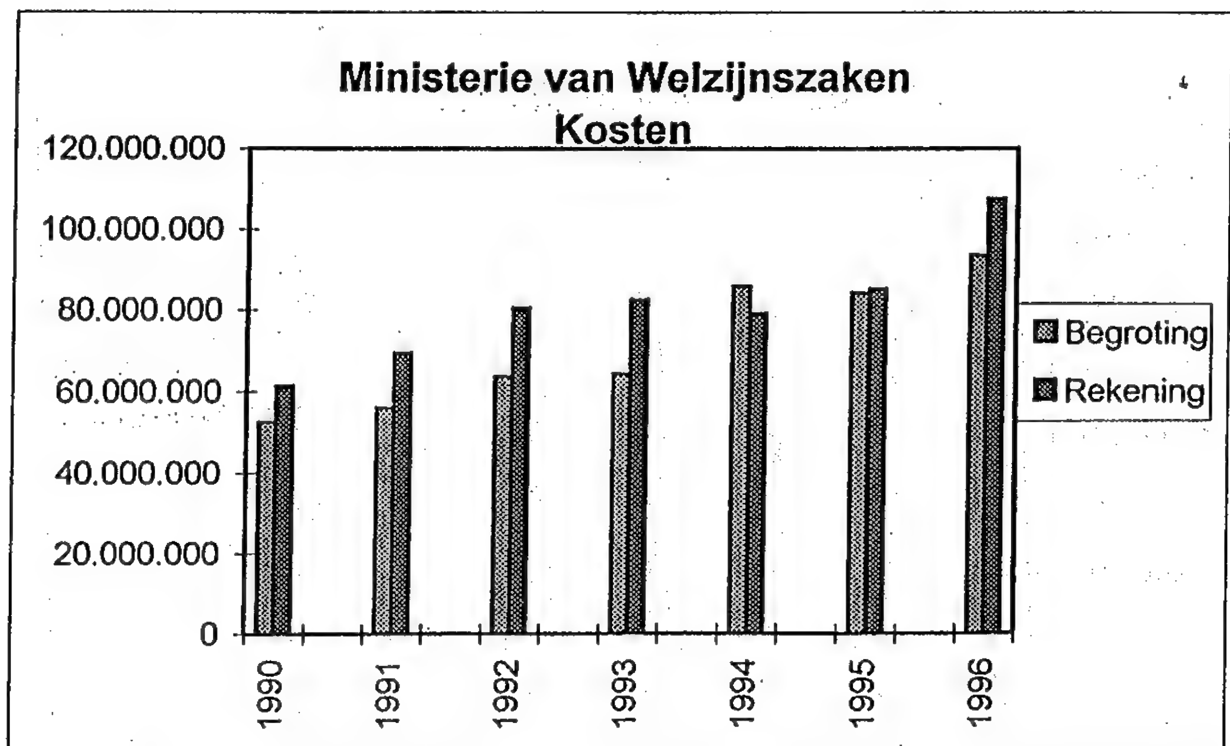
Figuur 4.11

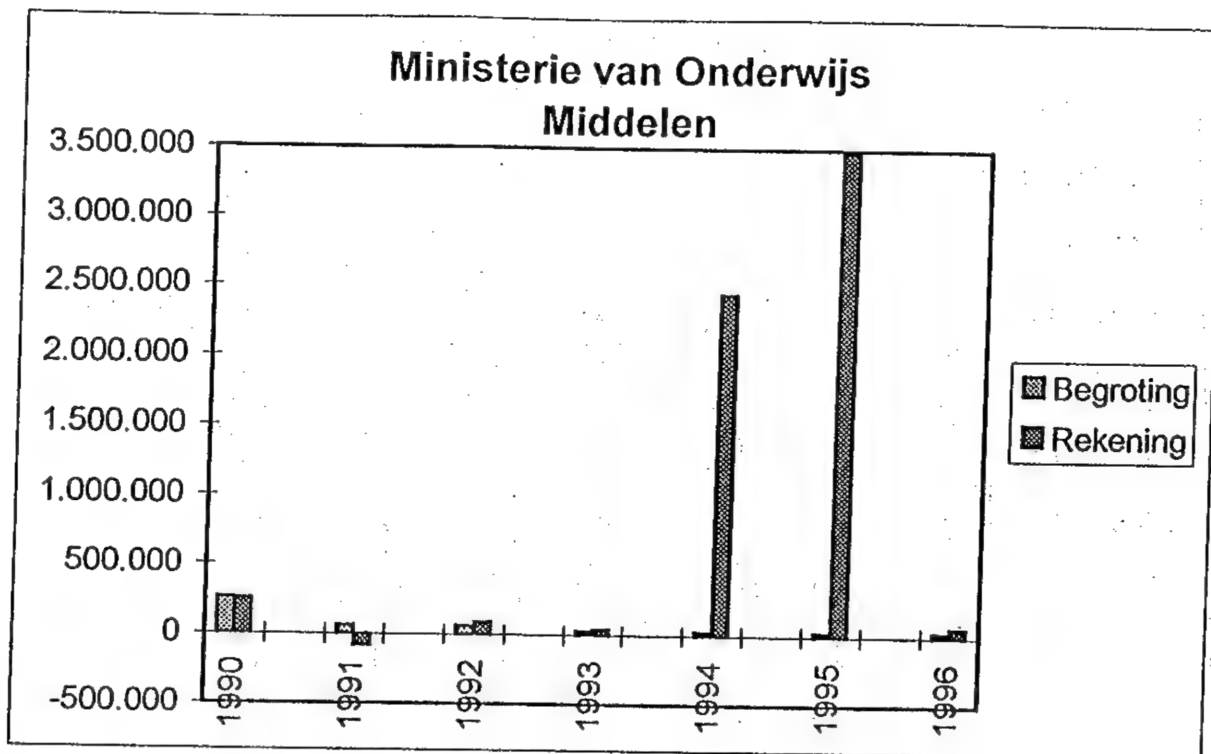
Figuur 4.12

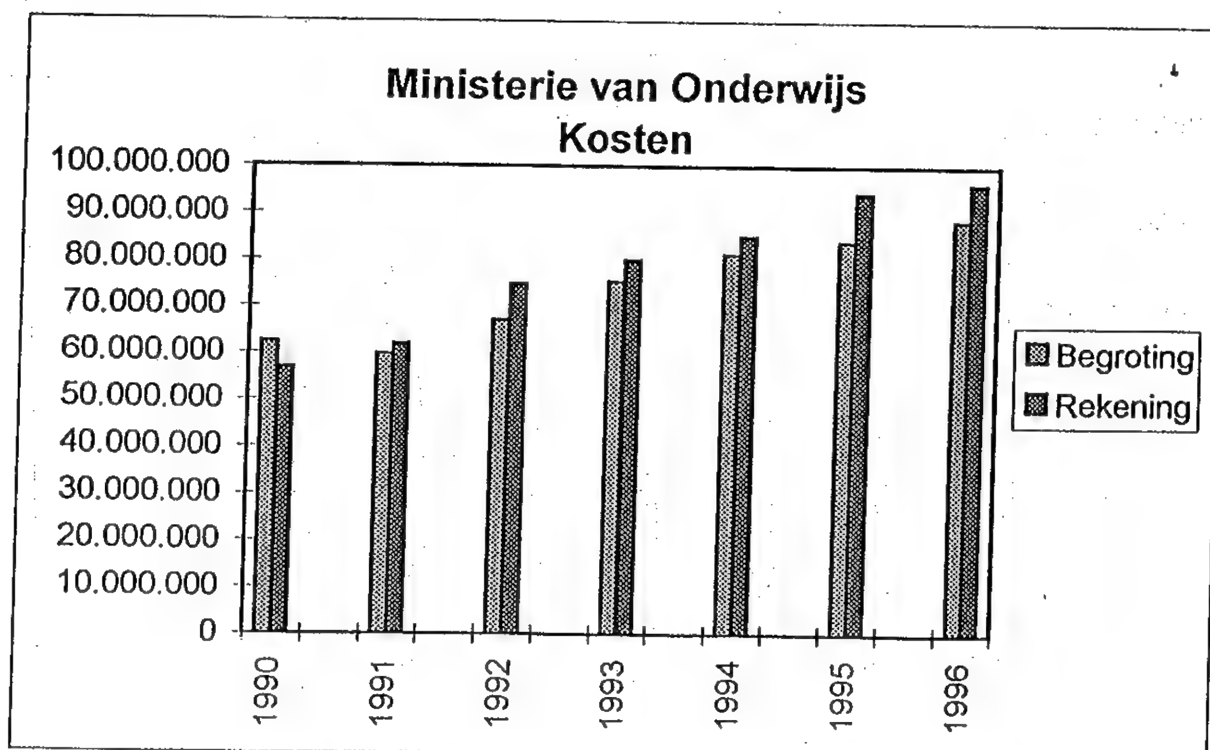
Figuur 4.13

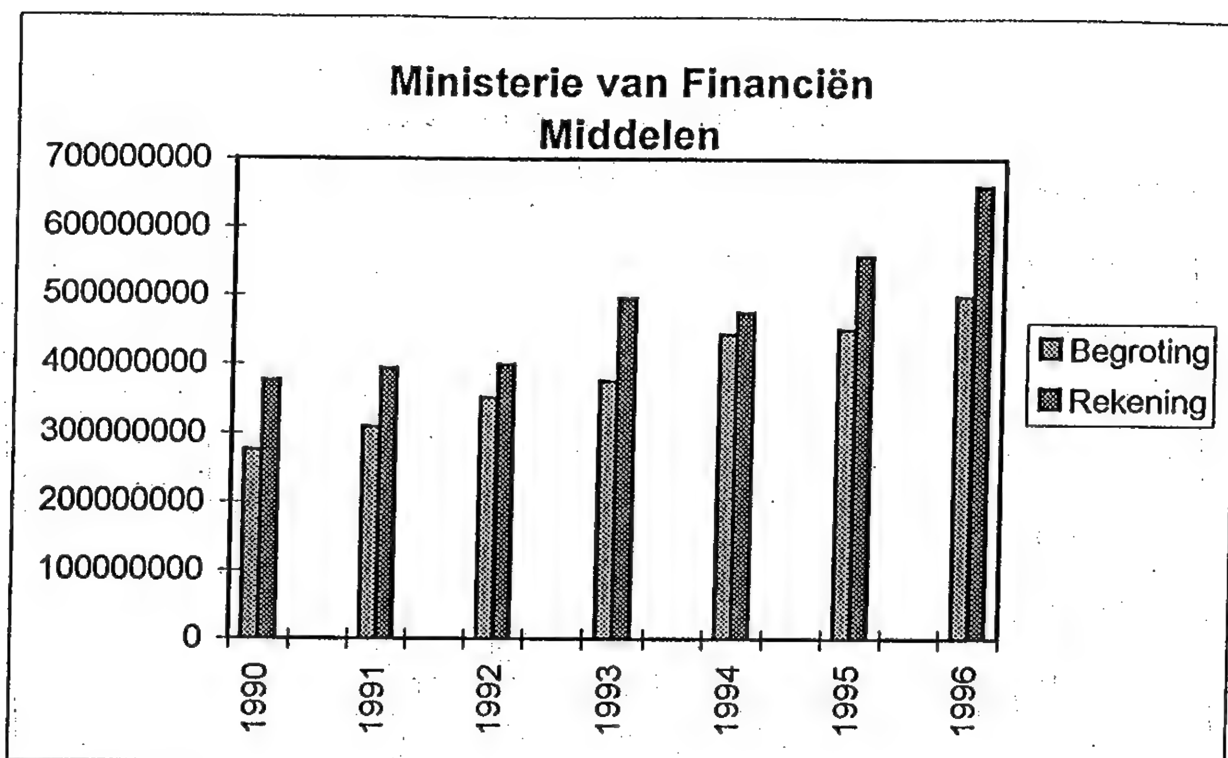
Figuur 4.14

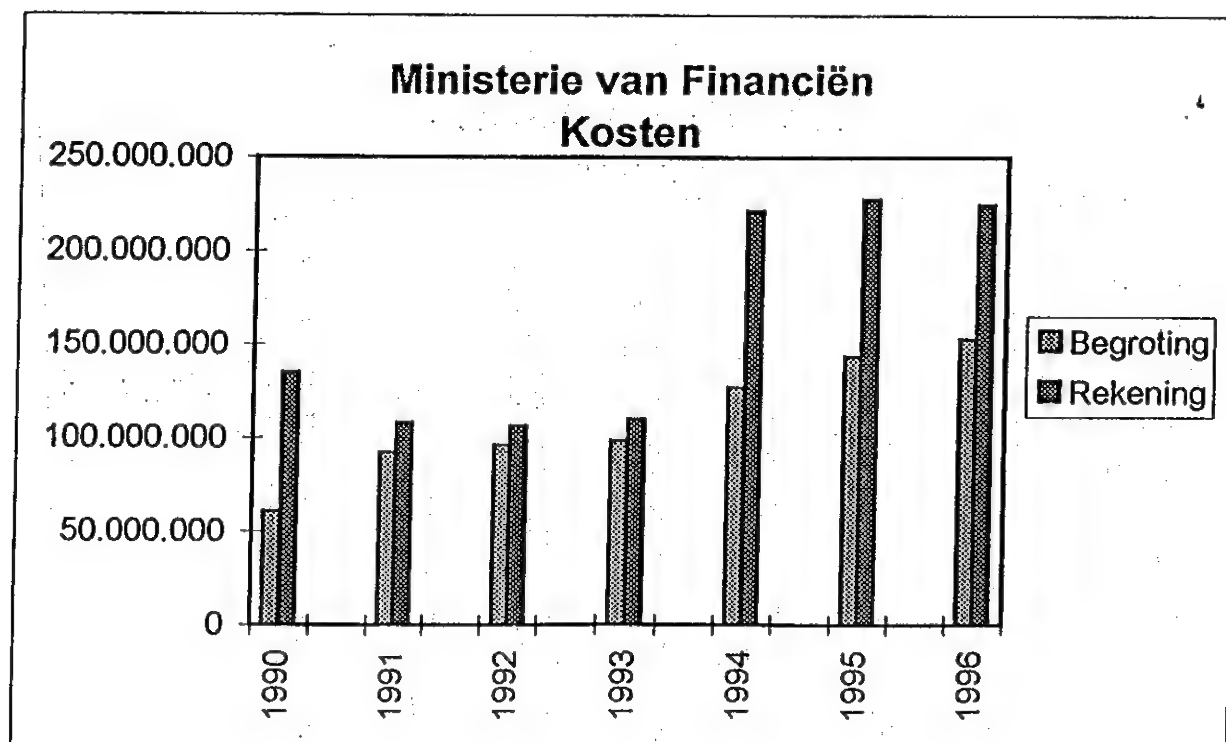
Figuur 4.15

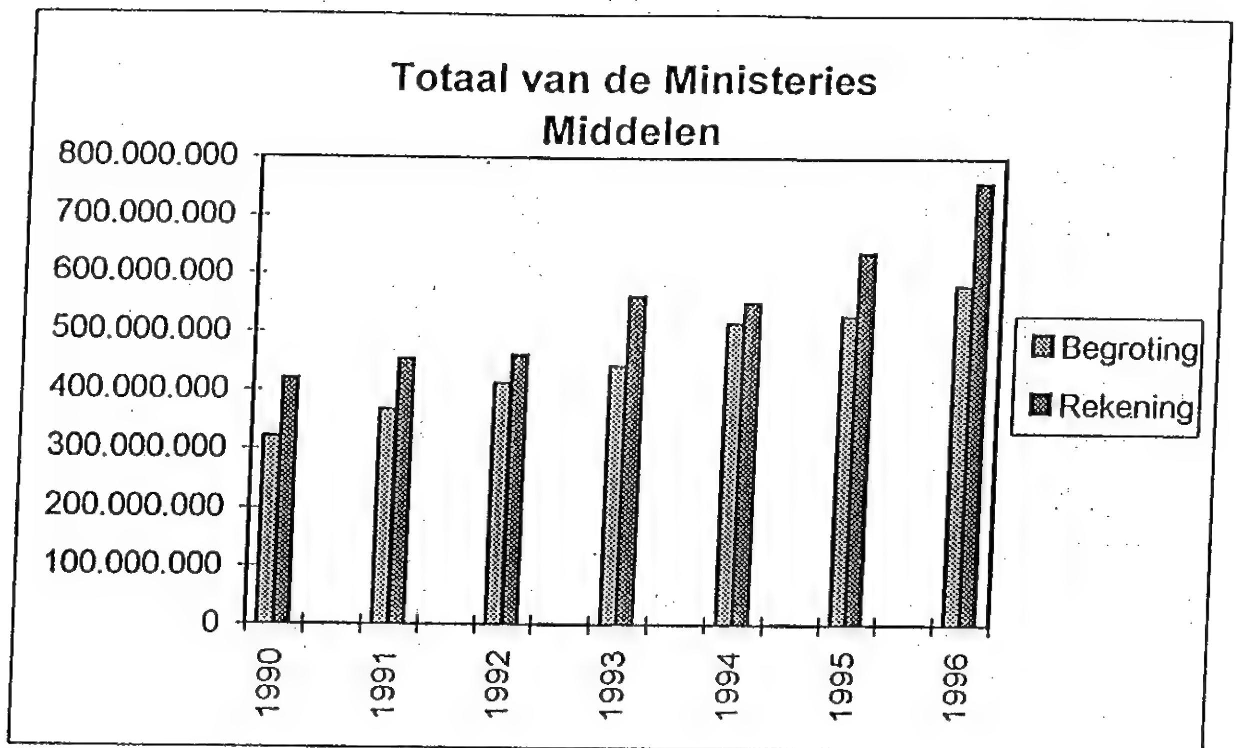
Figuur 4.16

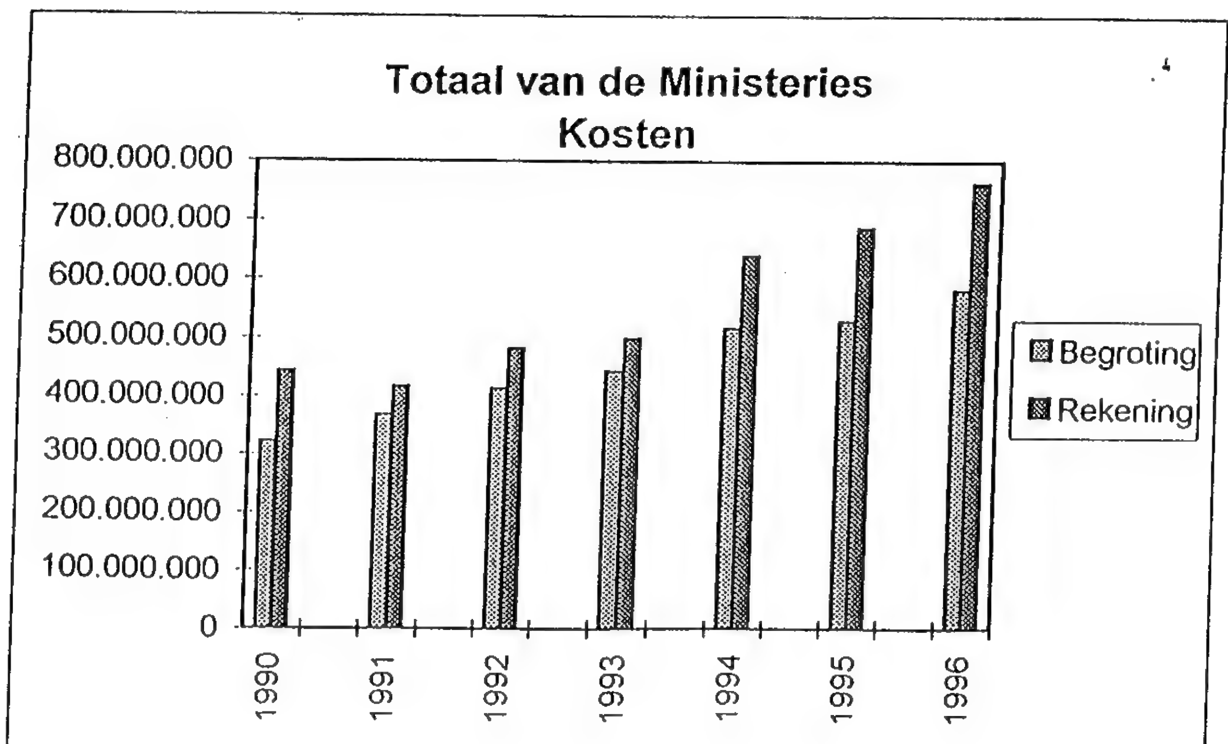
Figuur 4.17

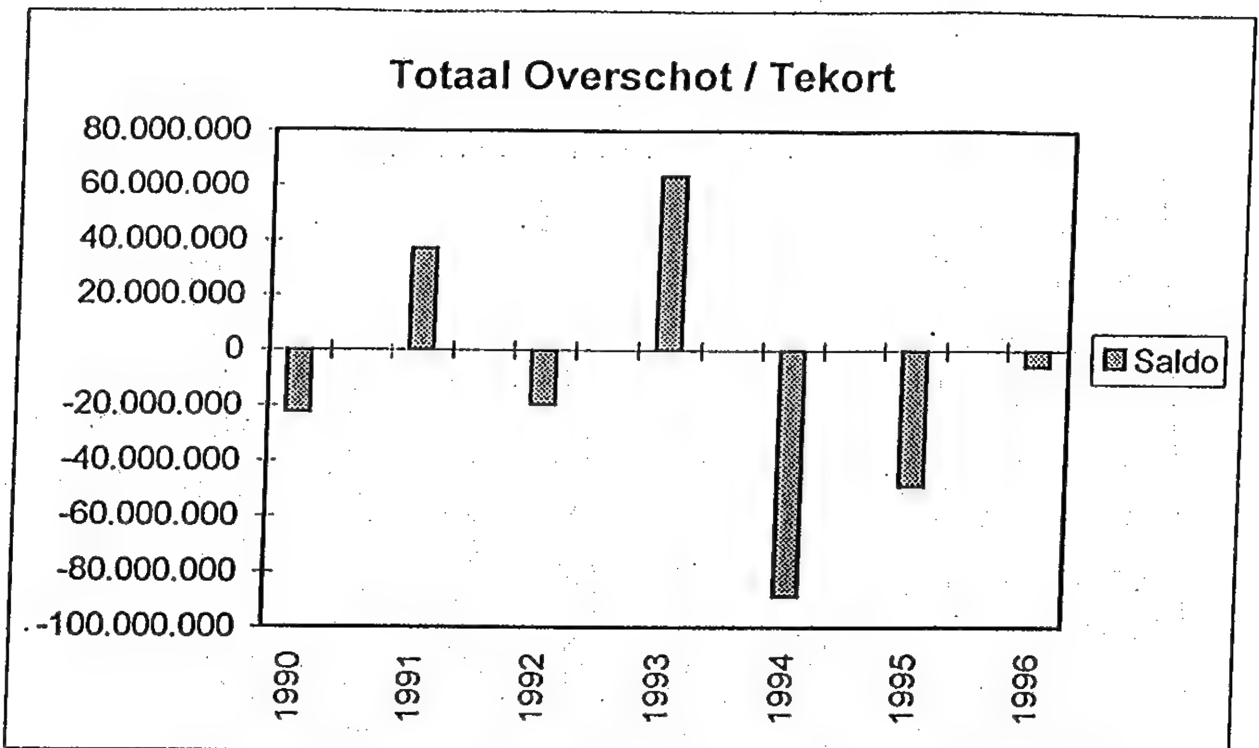
Figuur 4.18

Figuur 4.19

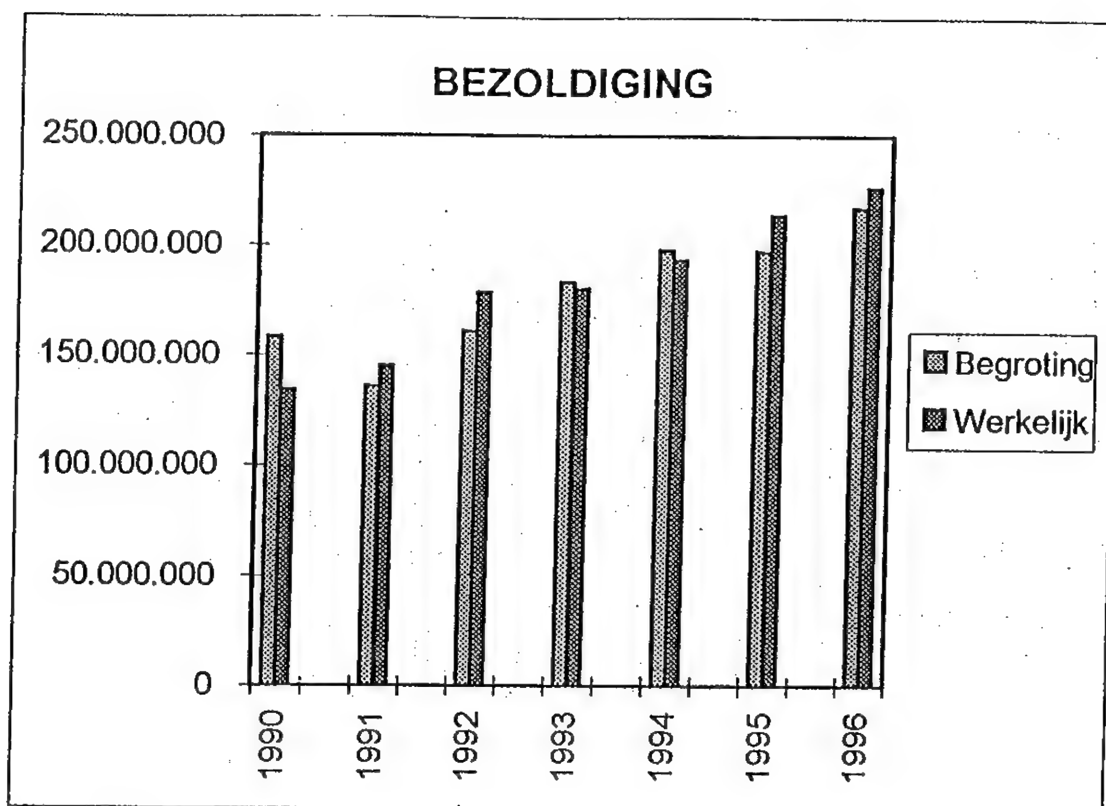

Figuur 4.20

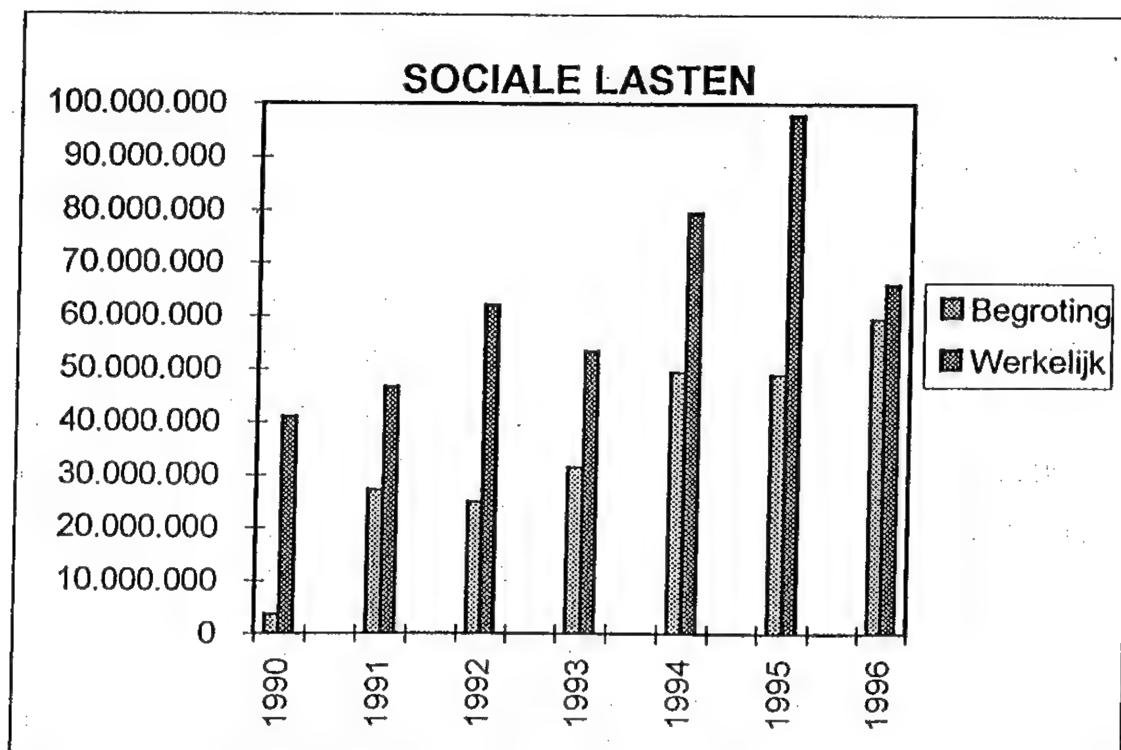

Totaal Overschot / Tekort
80.000.000
60.000.000
40.000.000
20.000.000
0
-20.000.000
-40.000.000
-60.000.000
-80.000.000
-100.000.000
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
Saldo

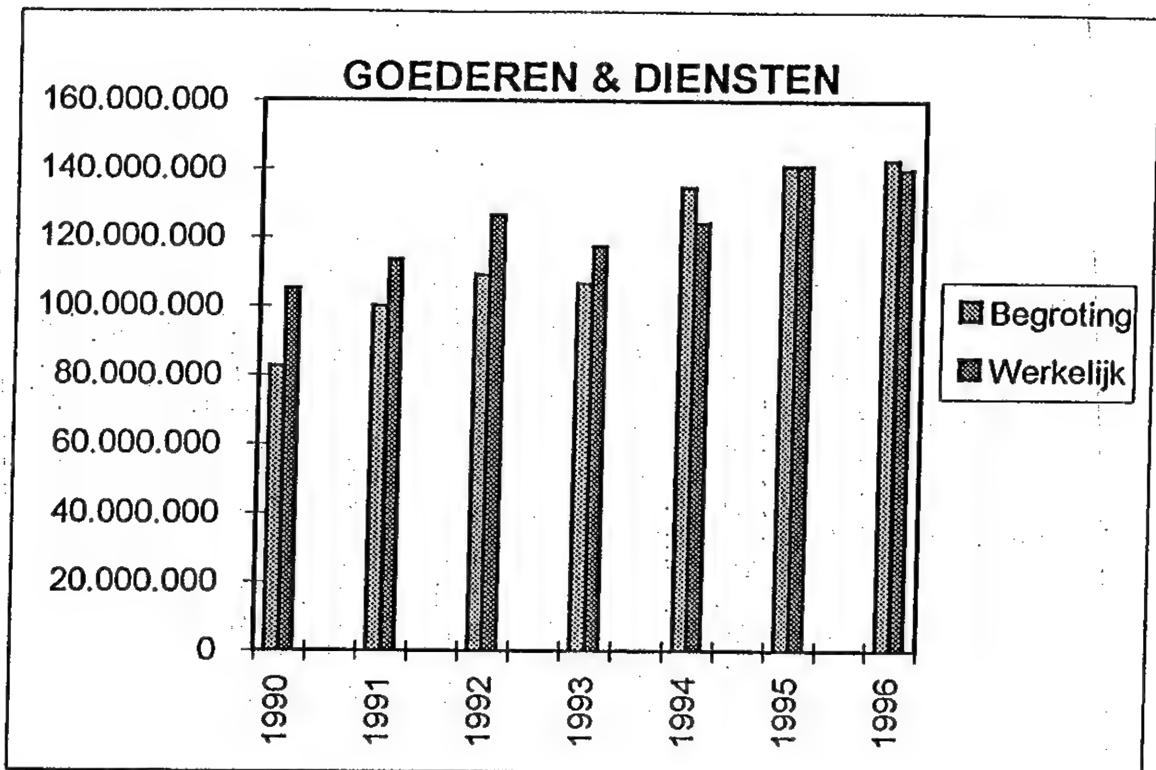
Figuur 4.21

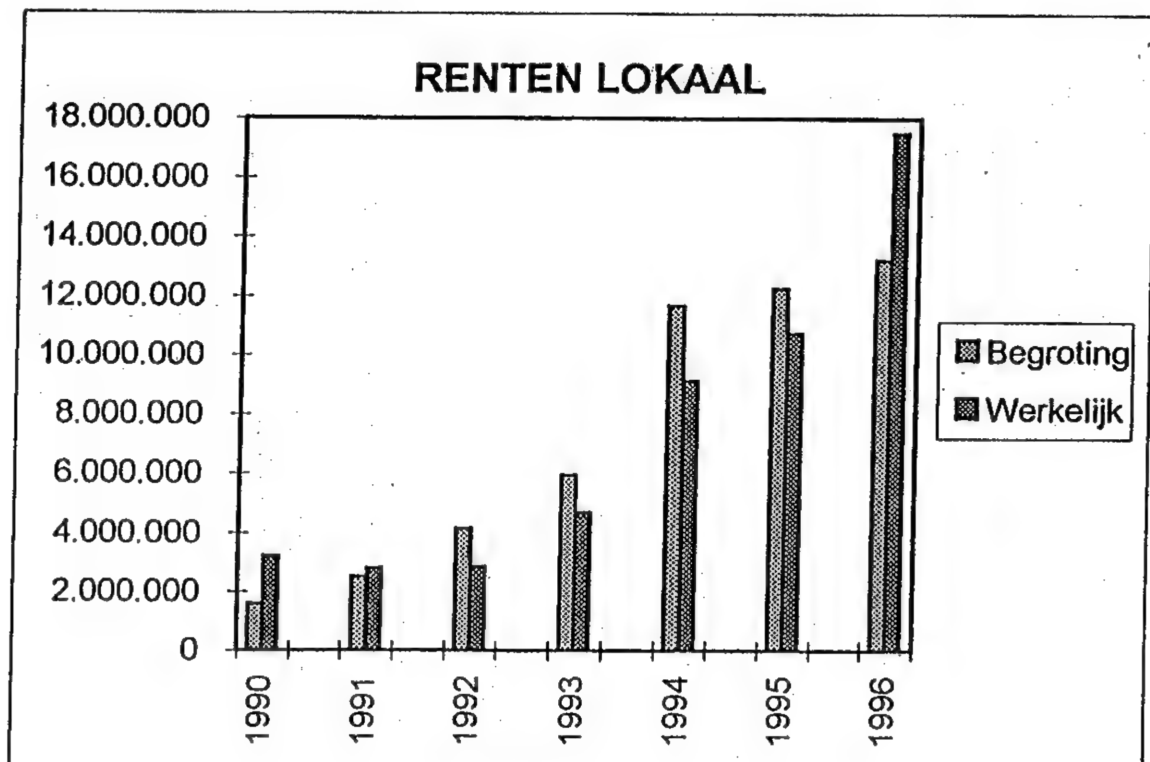
Figuur 4.22

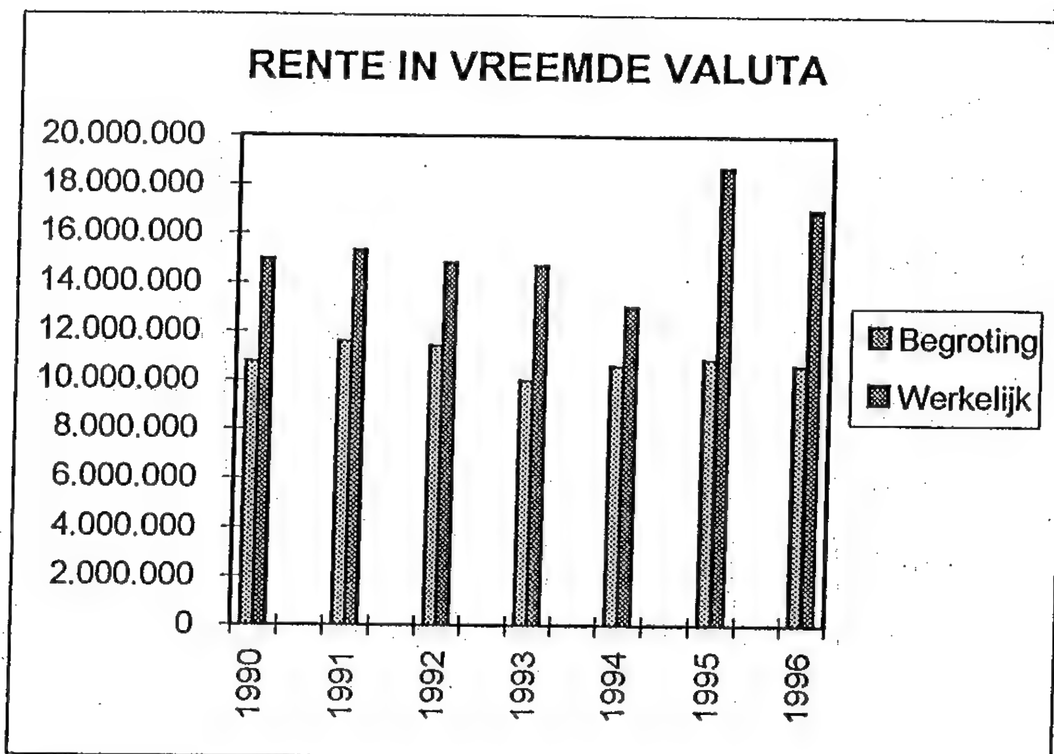
Figuur 4.23

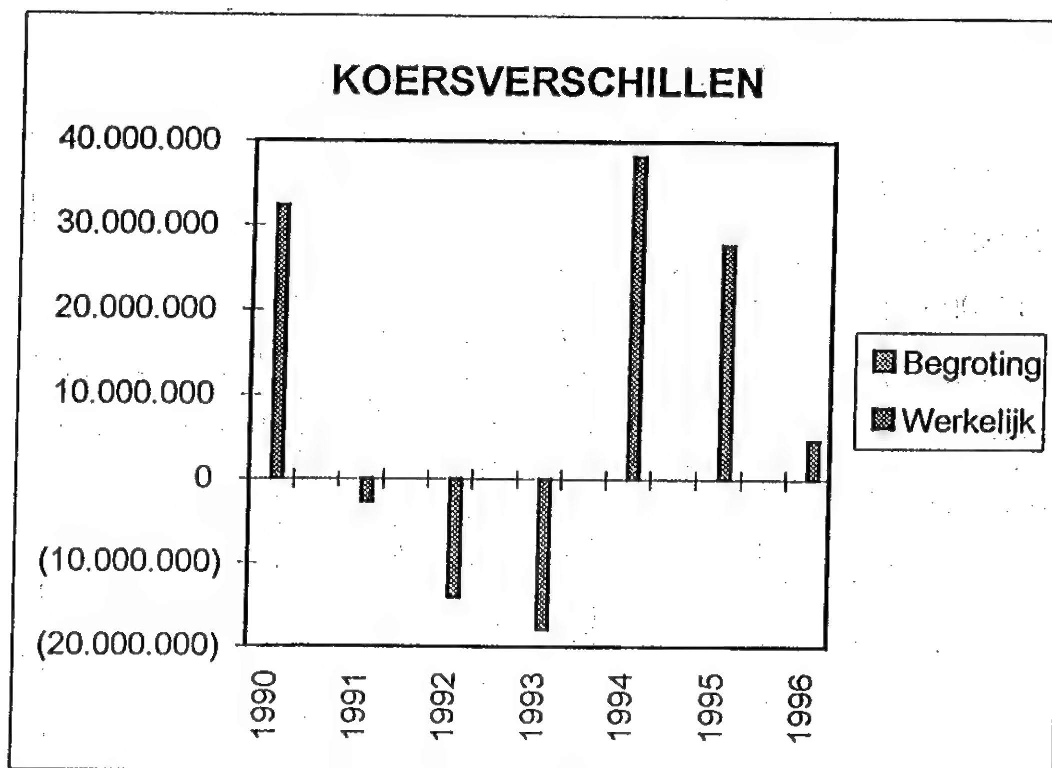
Figuur 4.24

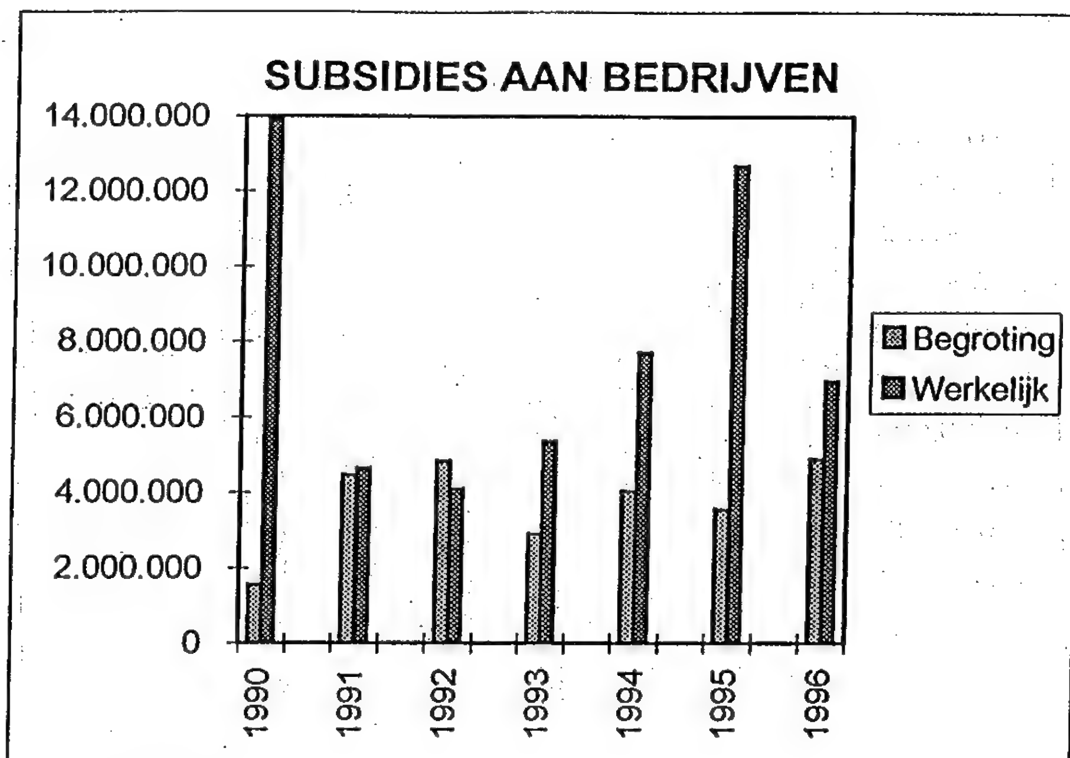
Figuur 4.25

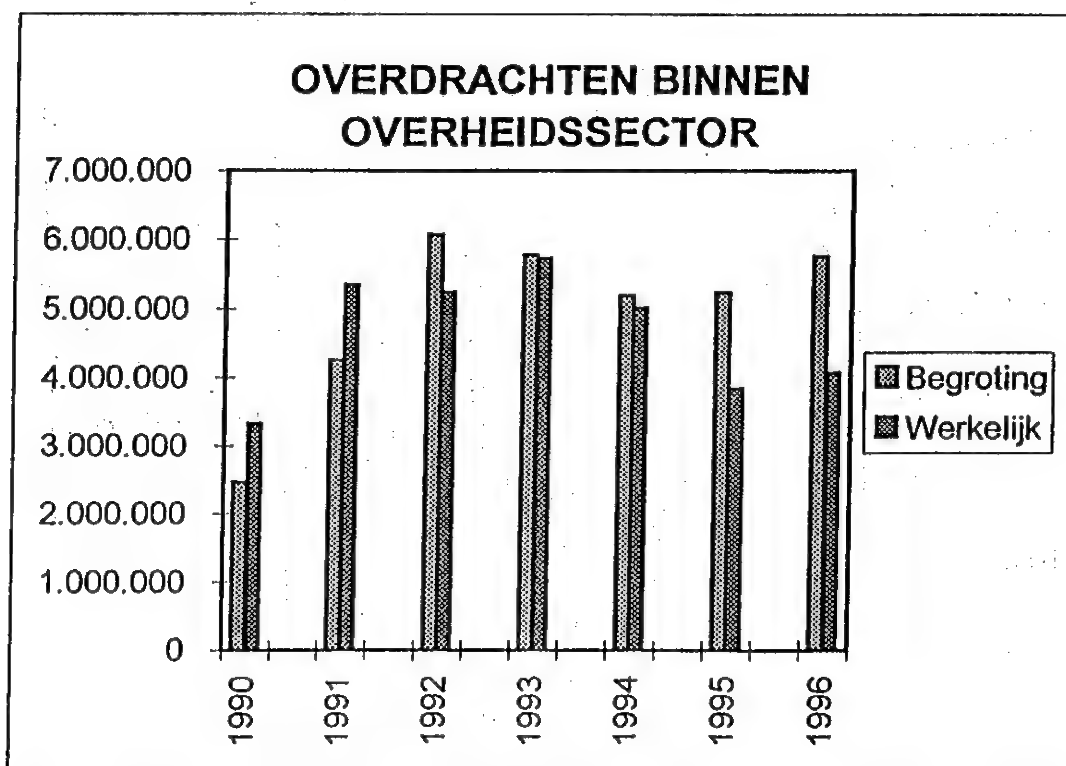
Figuur 4.26

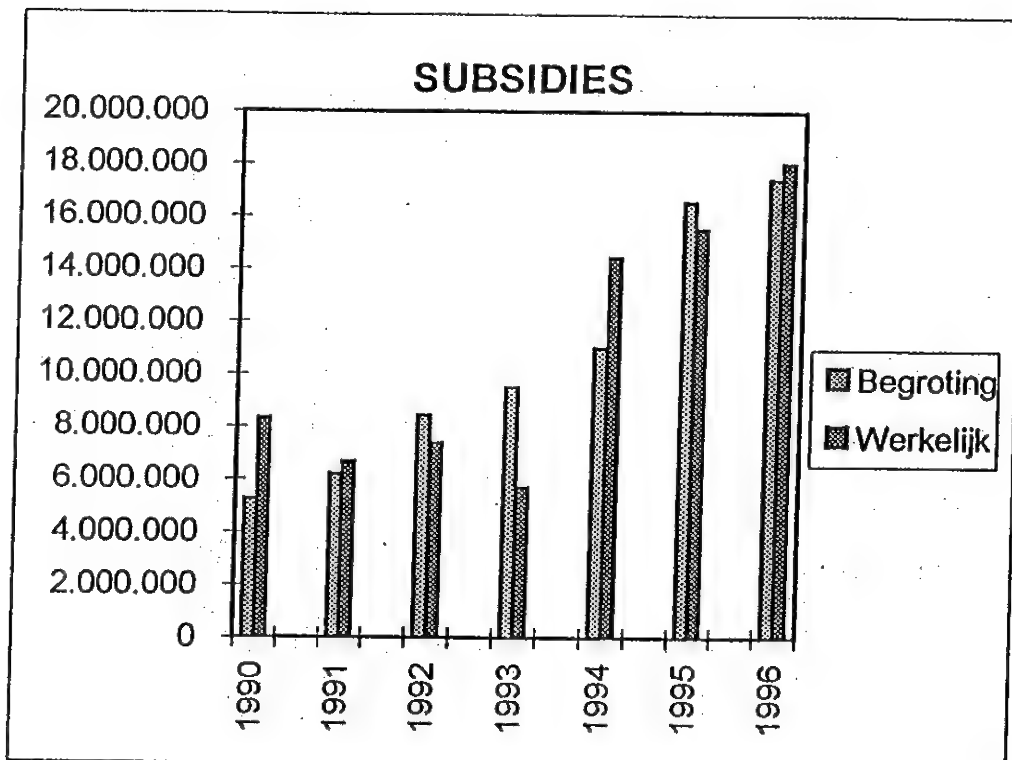
Figuur 4.27

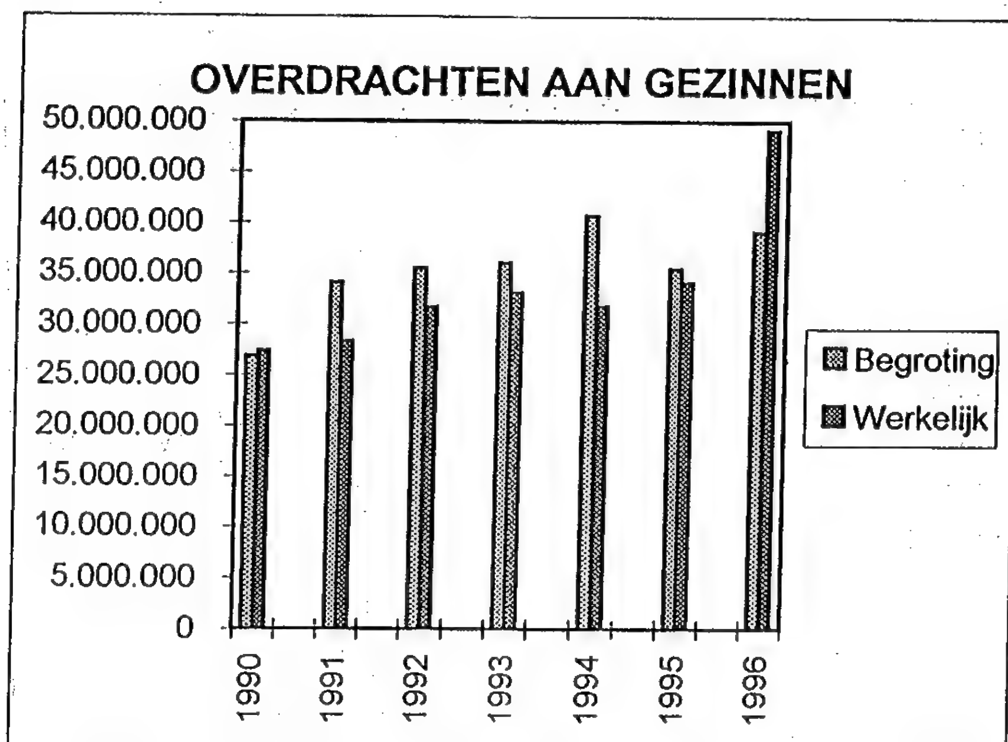
Figuur 4.28

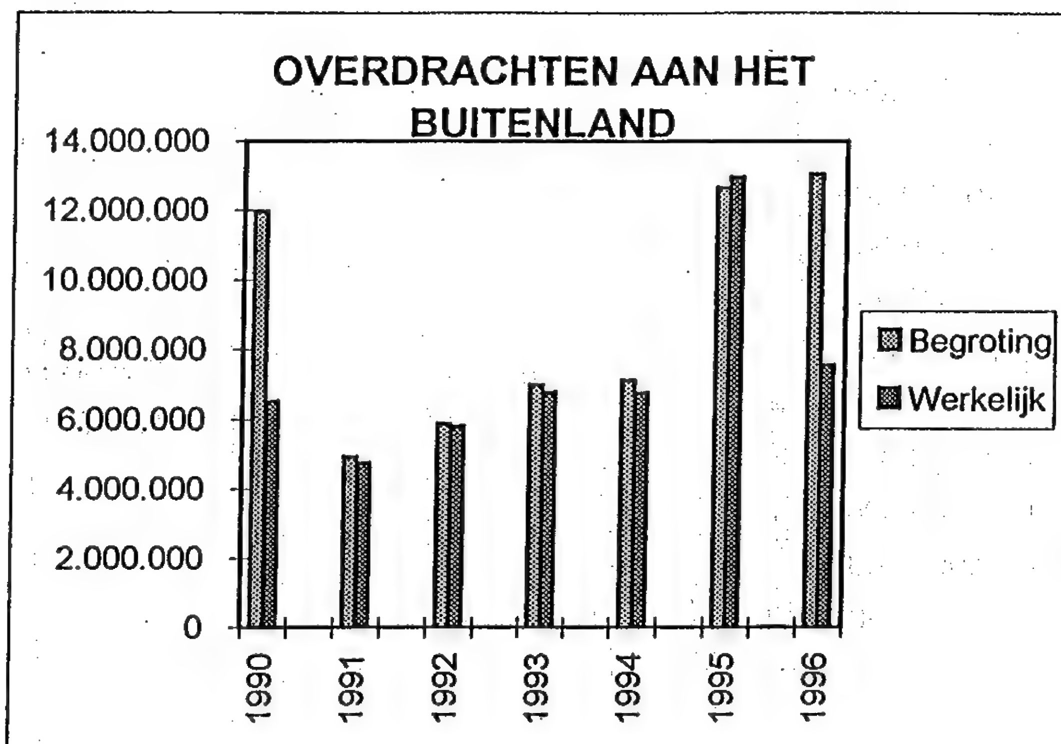
Figuur 4.29

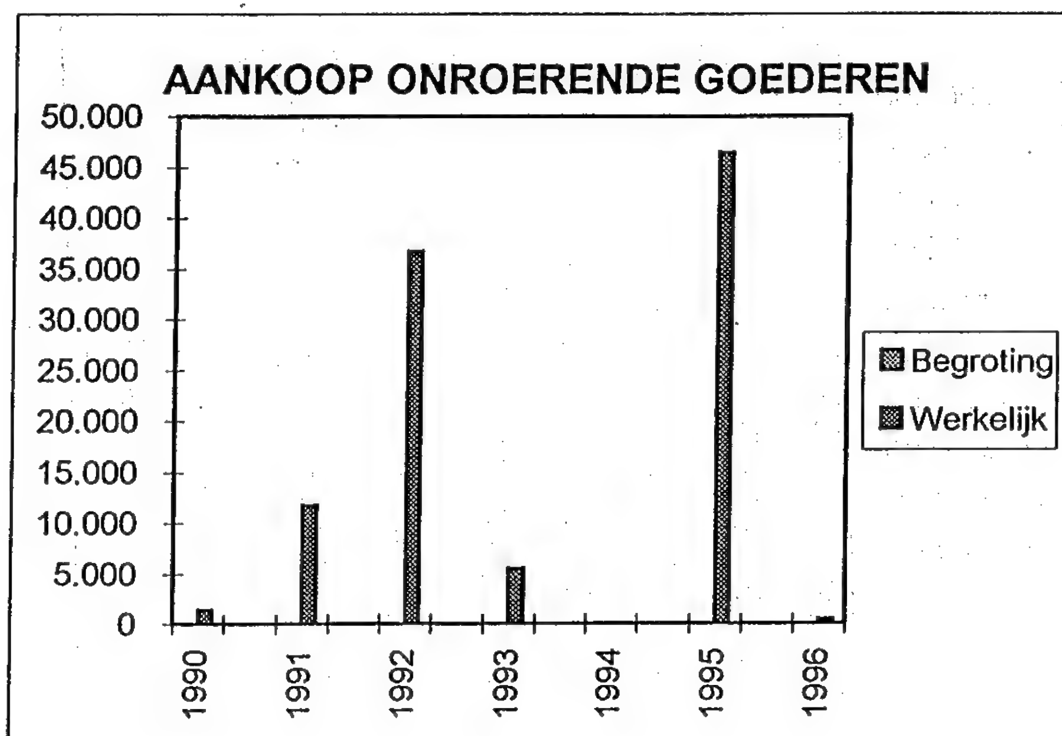
Figuur 4.30

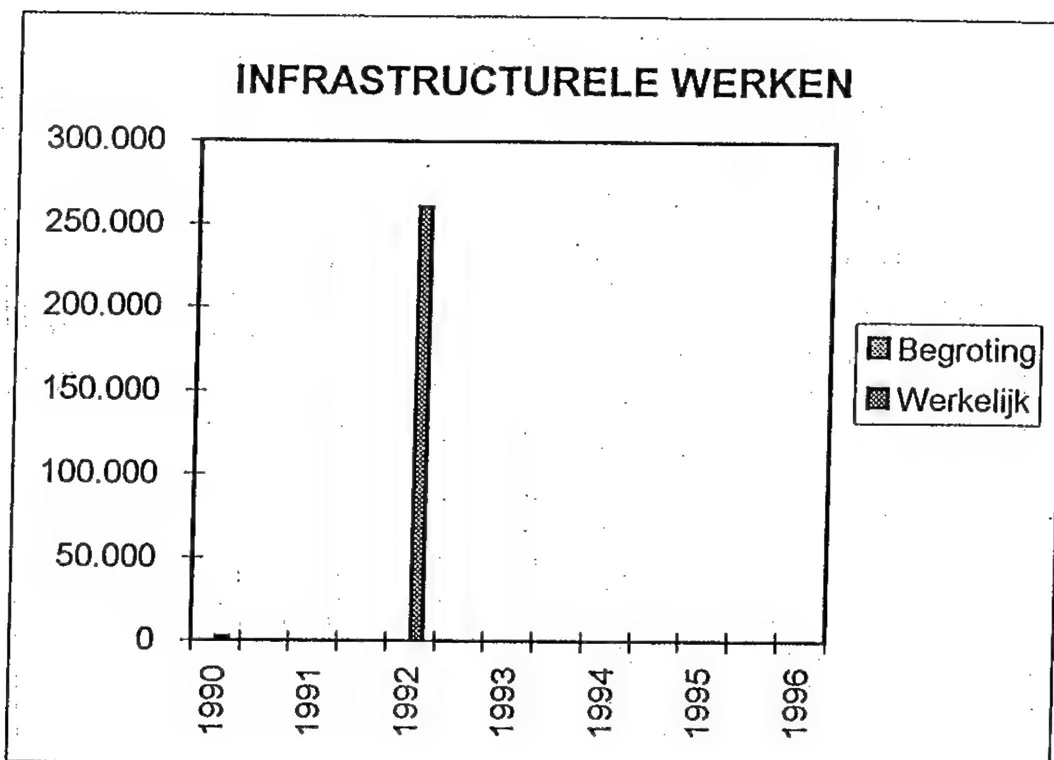
Figuur 4.31

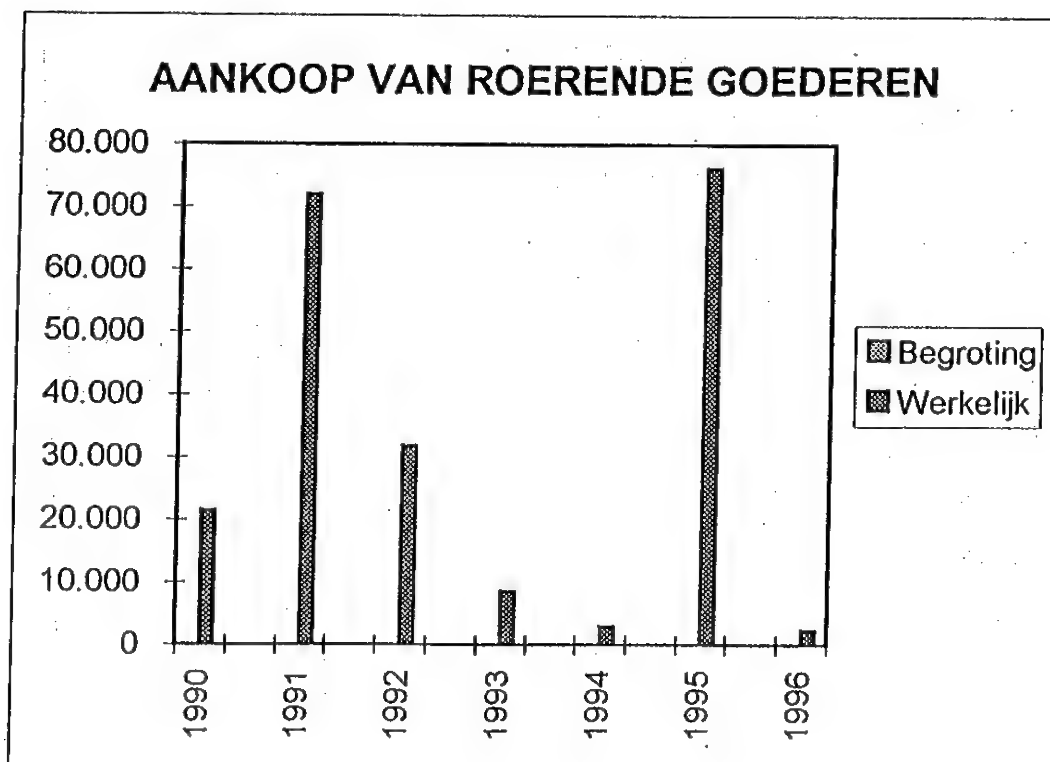
Figuur 4.32

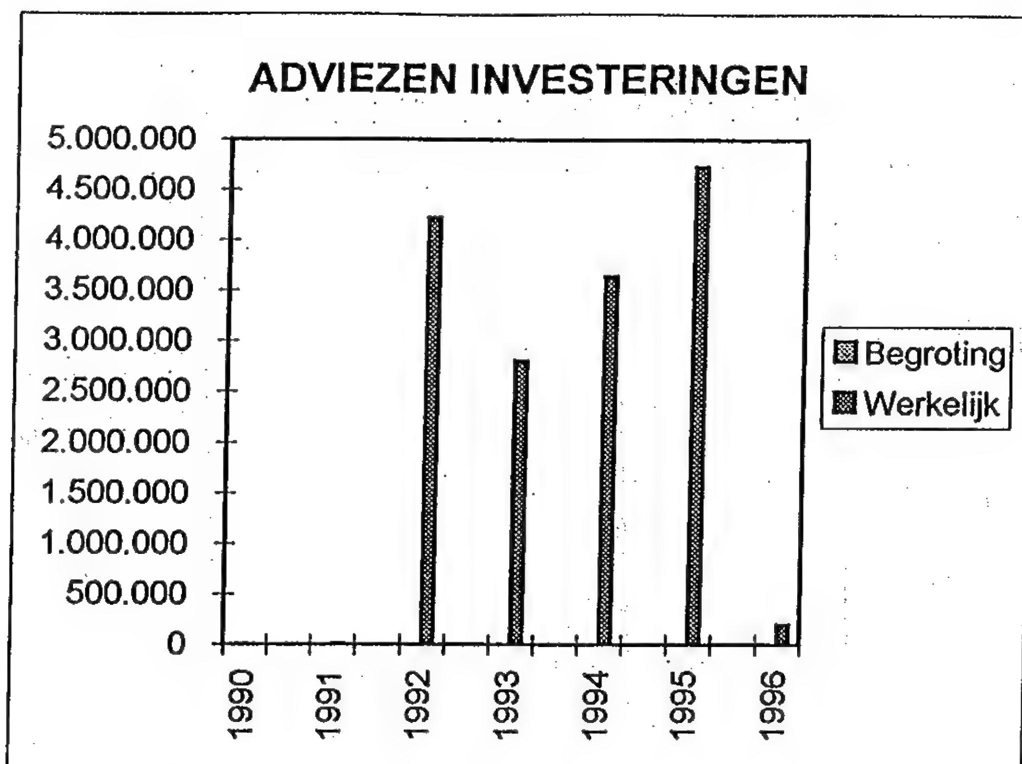
Figuur 4.33

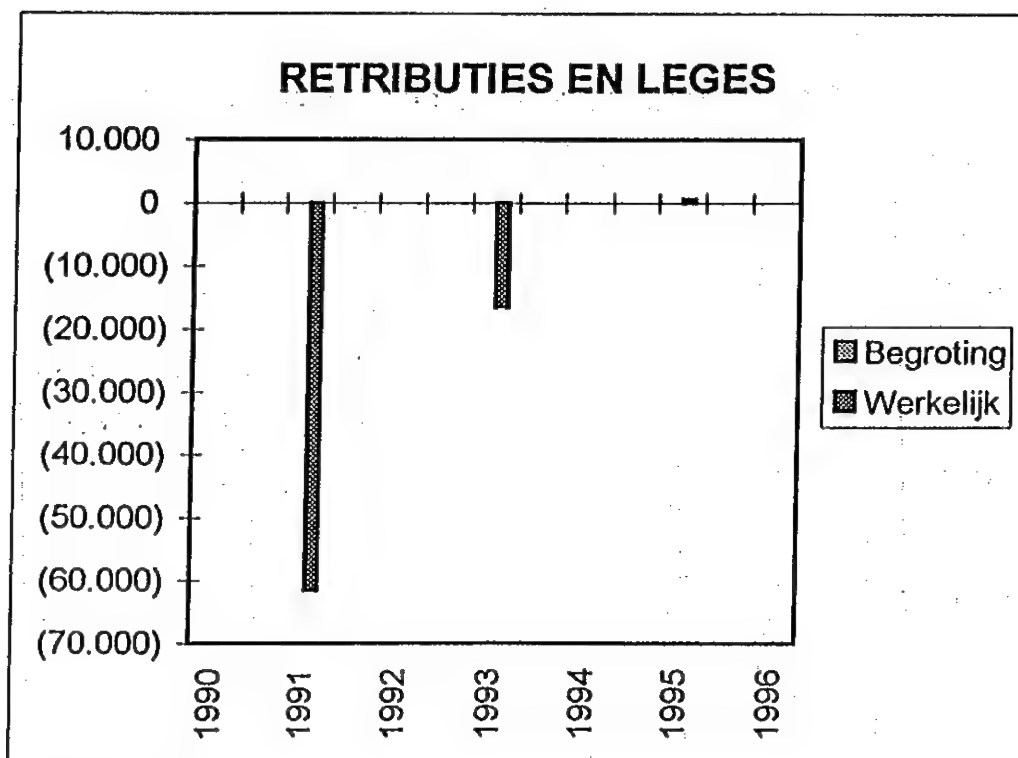
Figuur 4.34

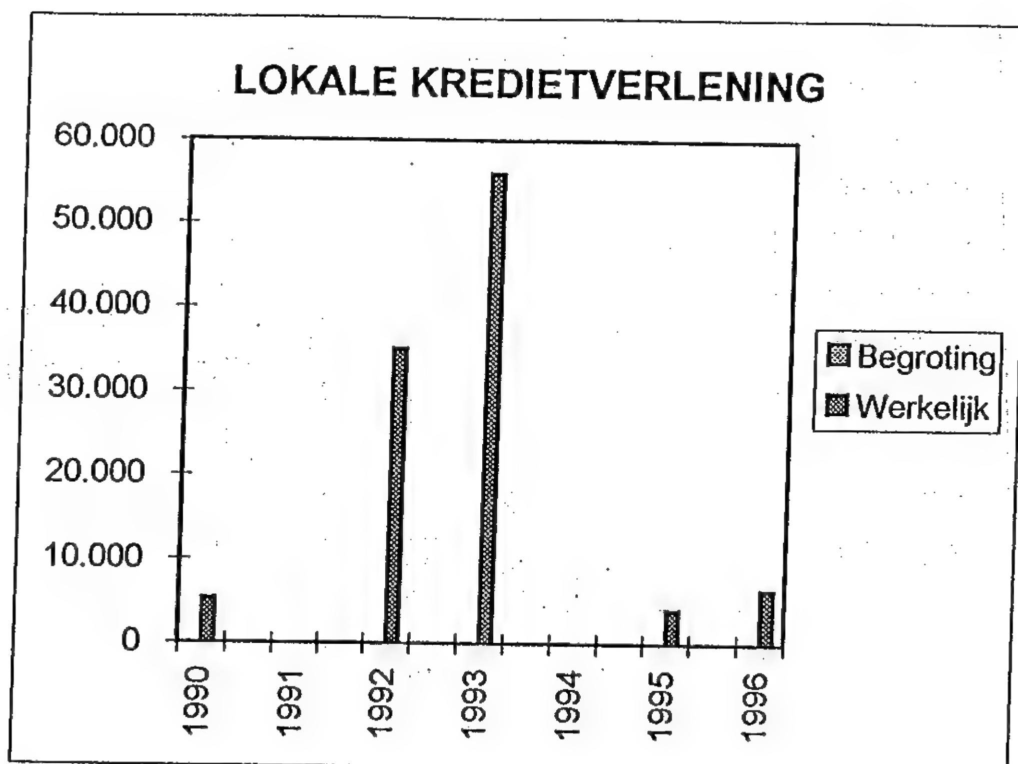
Figuur 4.35

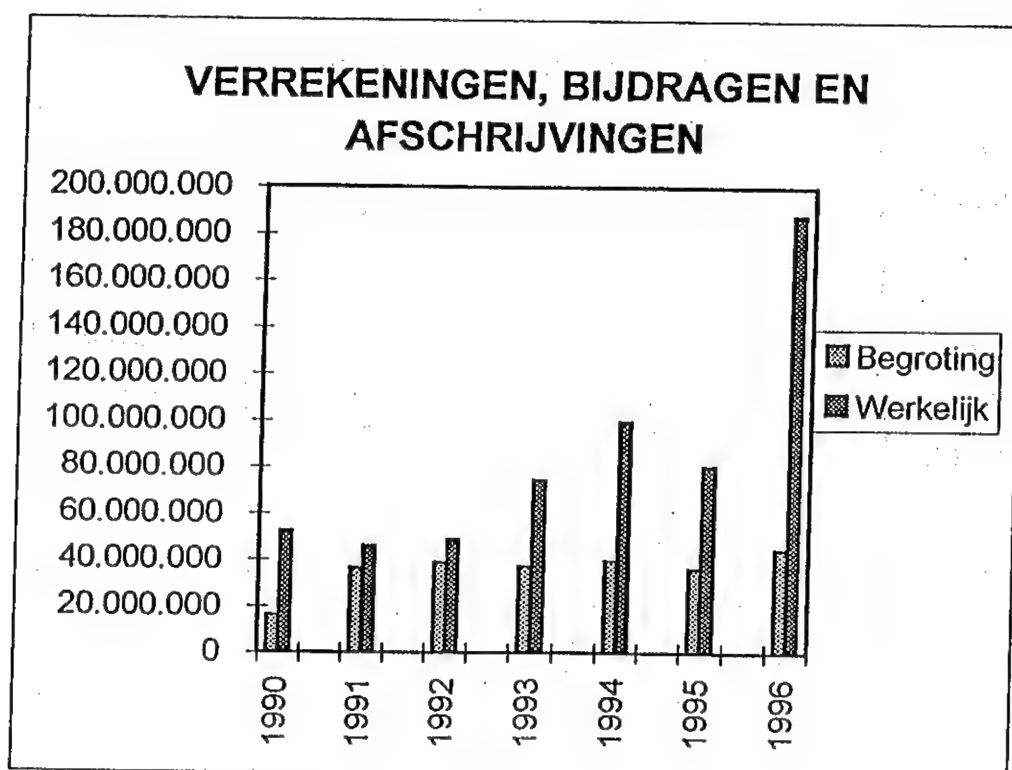
Figuur 4.36

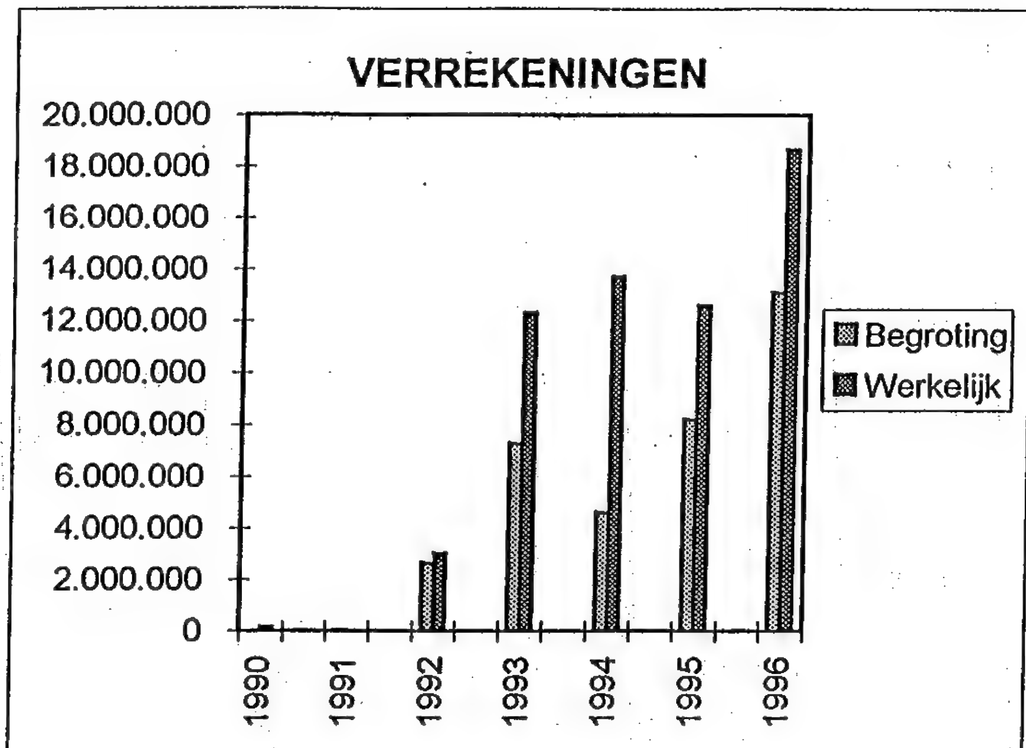
Figuur 4.37

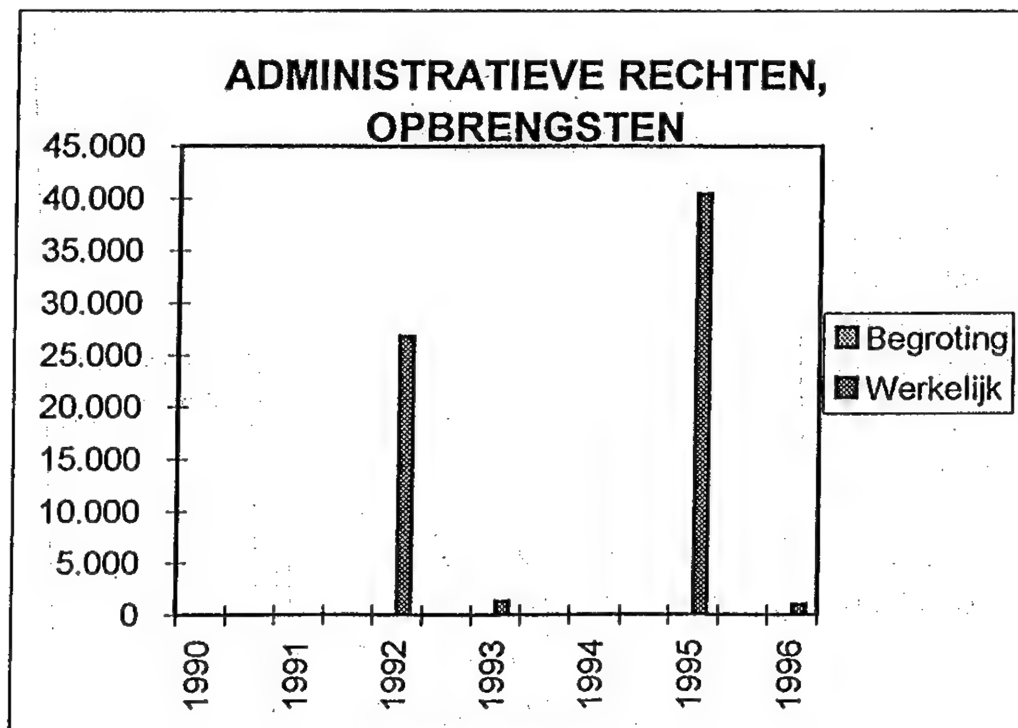
Figuur 4.38

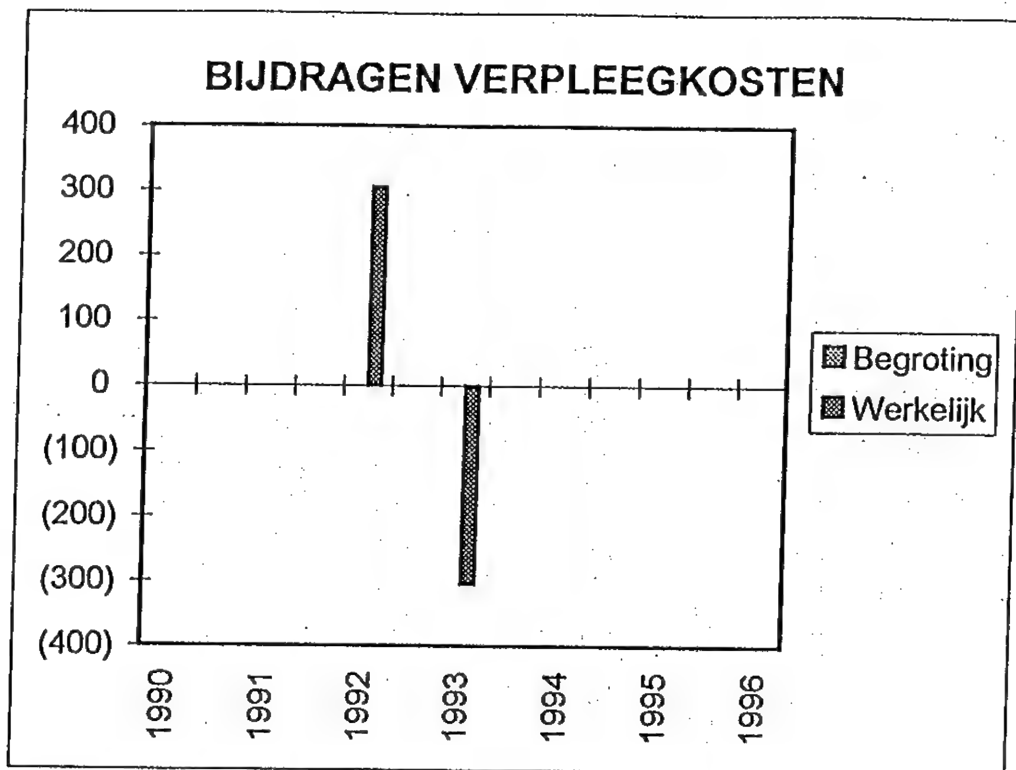
Figuur 4.39

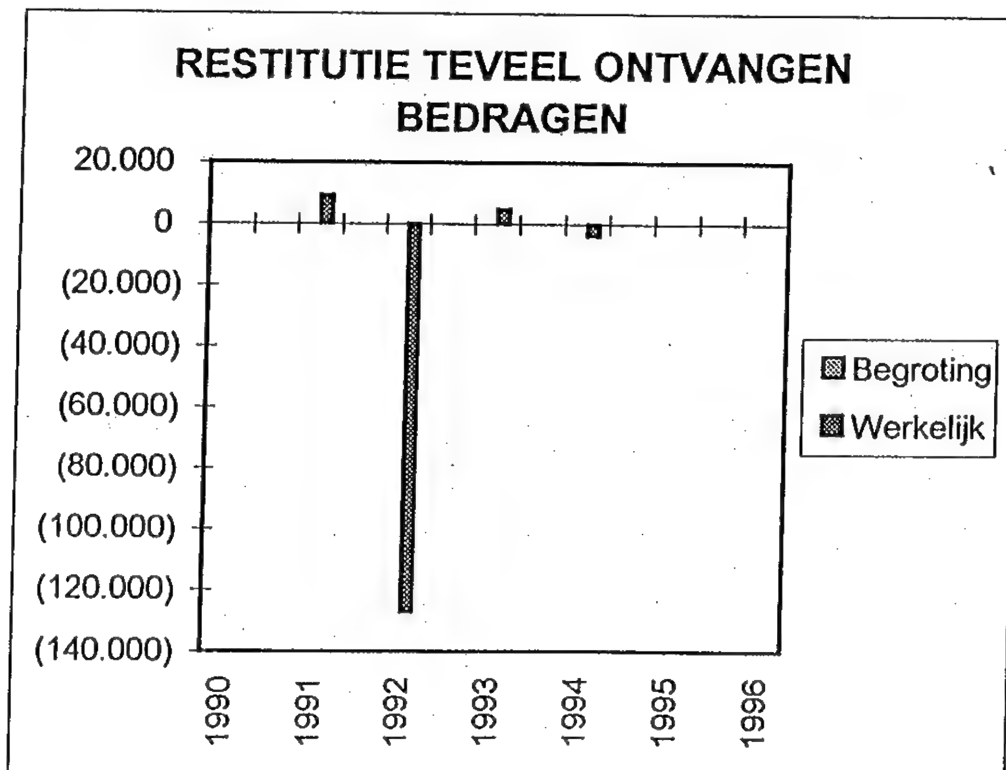
Figuur 4.40

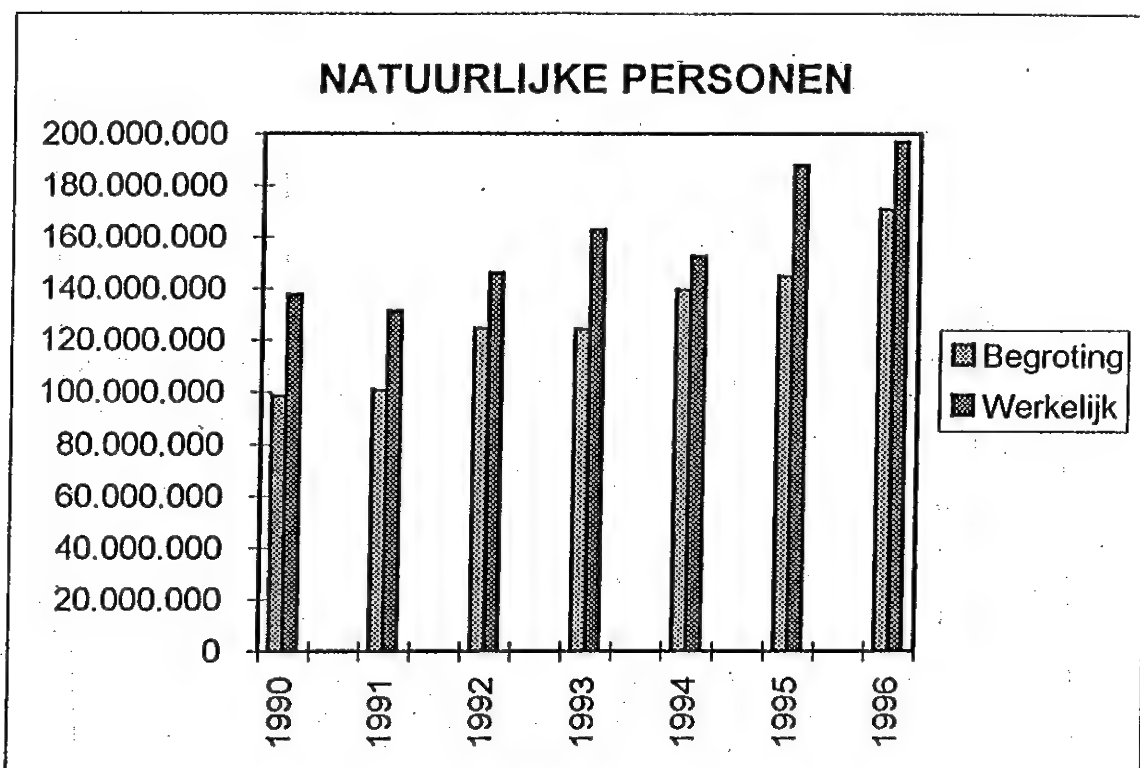
Figuur 4.41

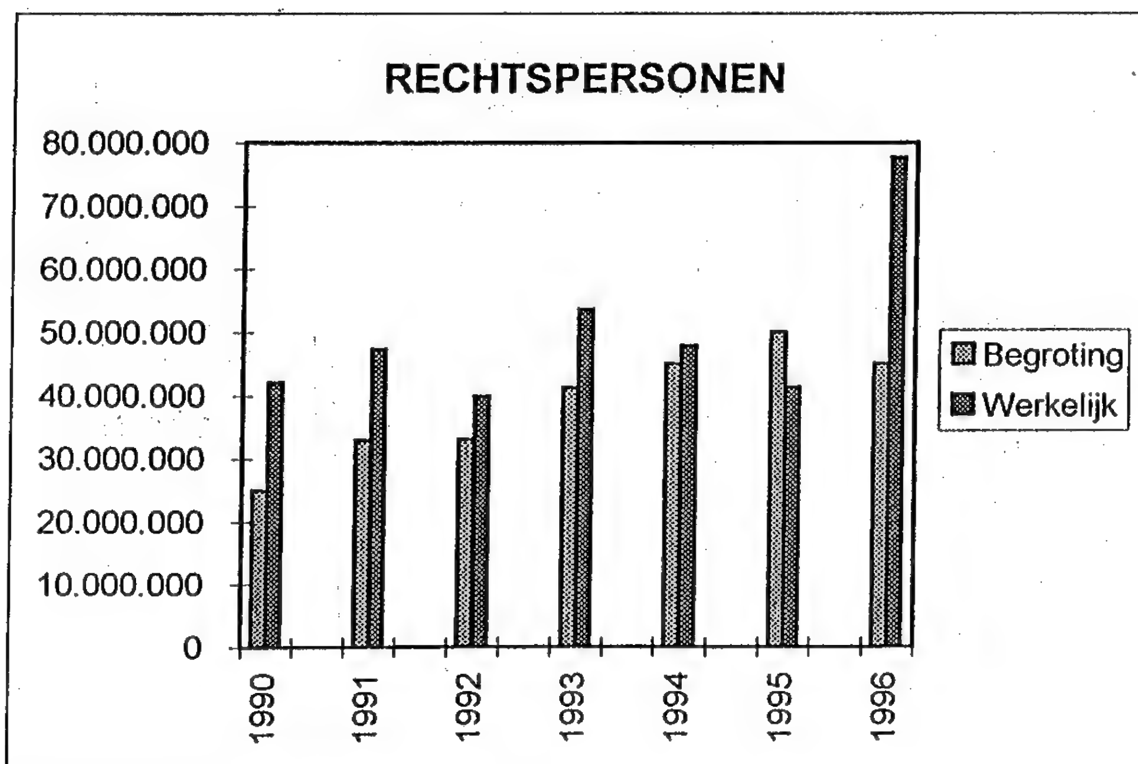
Figuur 4.42

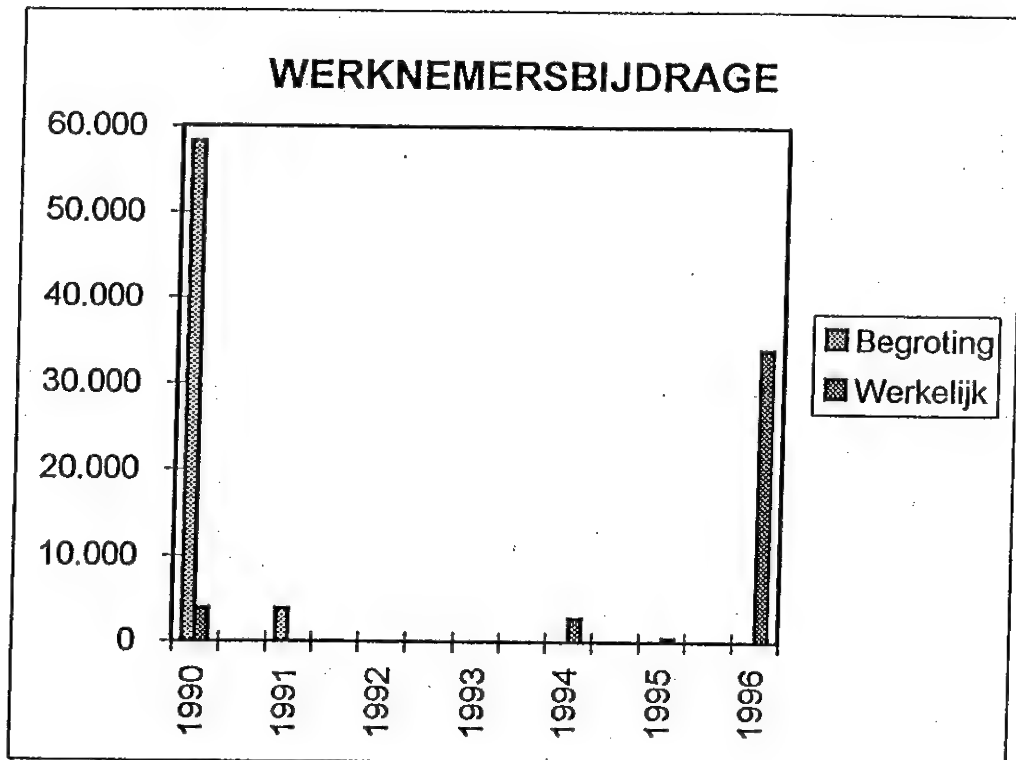
Figuur 4.43

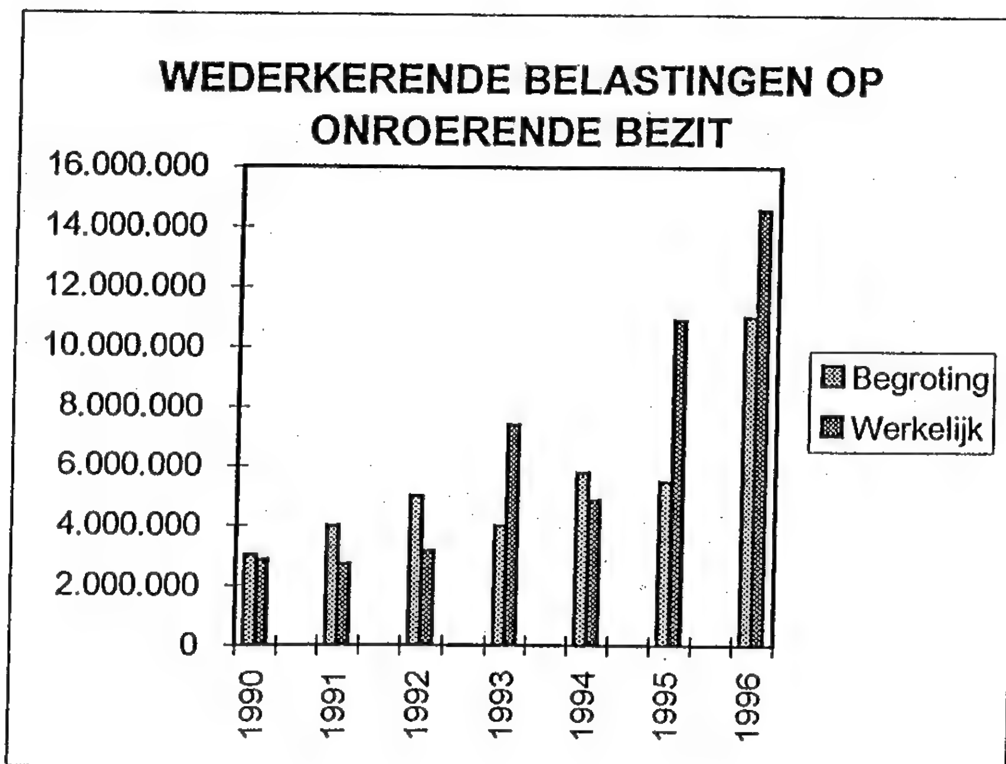
Figuur 4.44

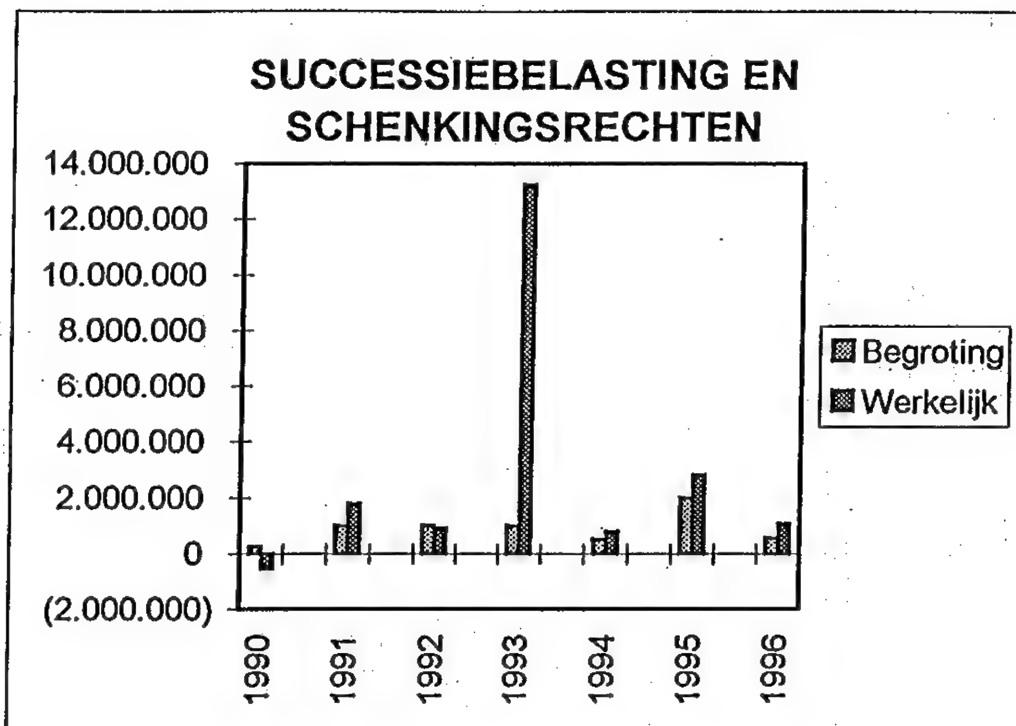
Figuur 4.45

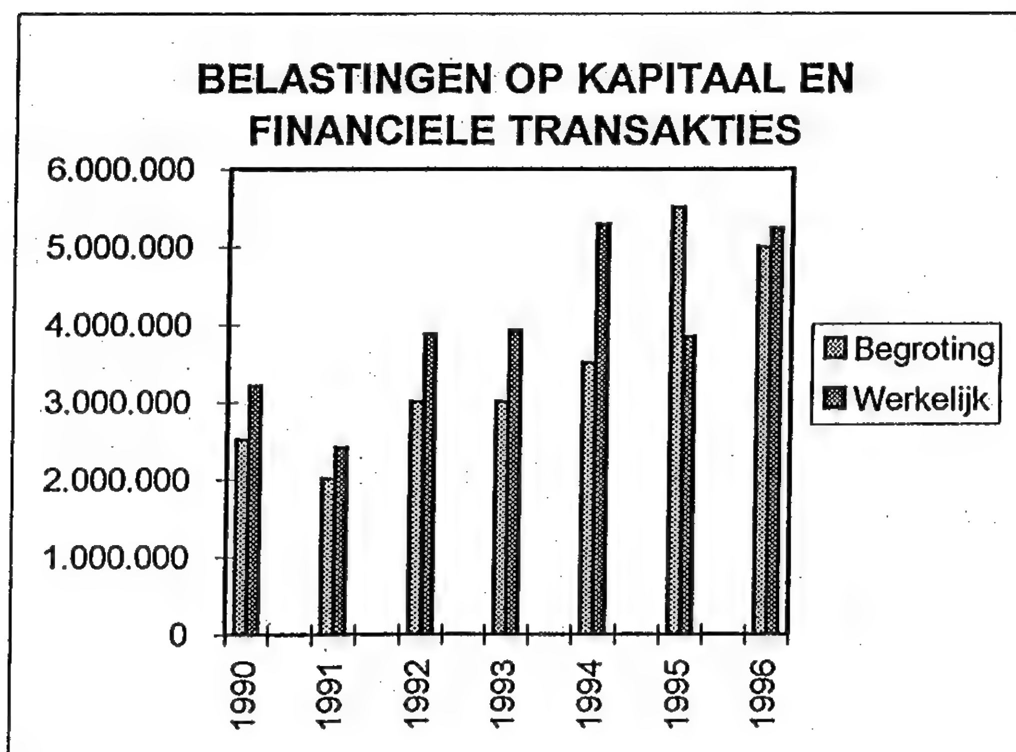
Figuur 4.46

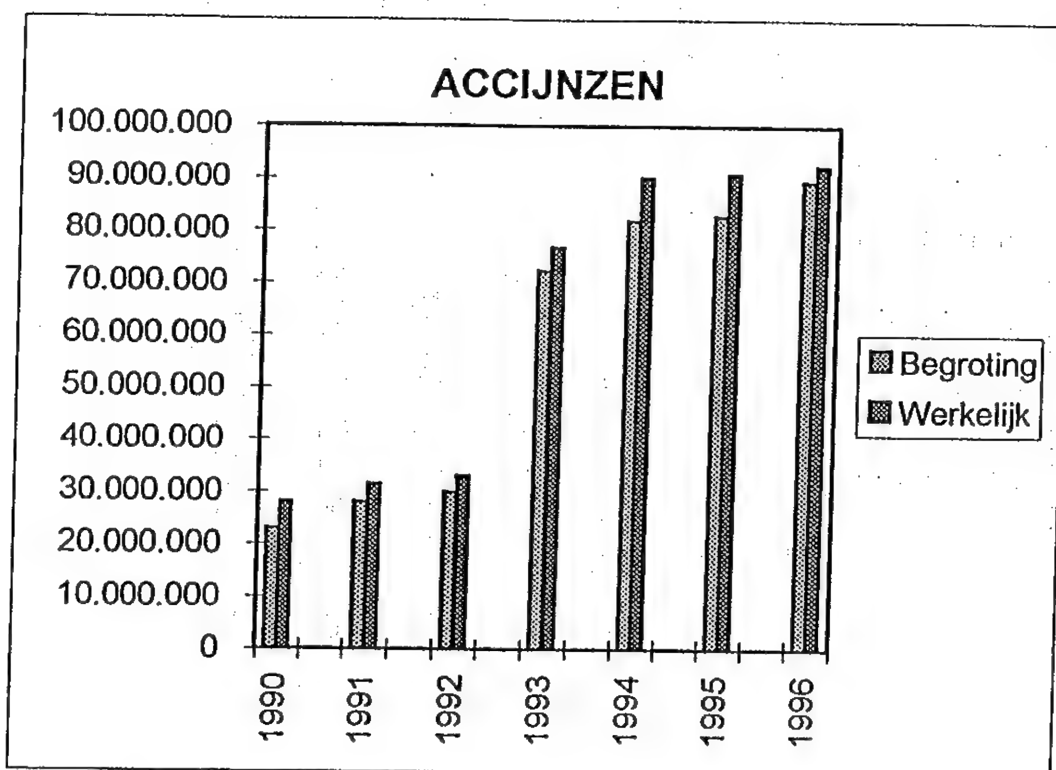
Figuur 4.47

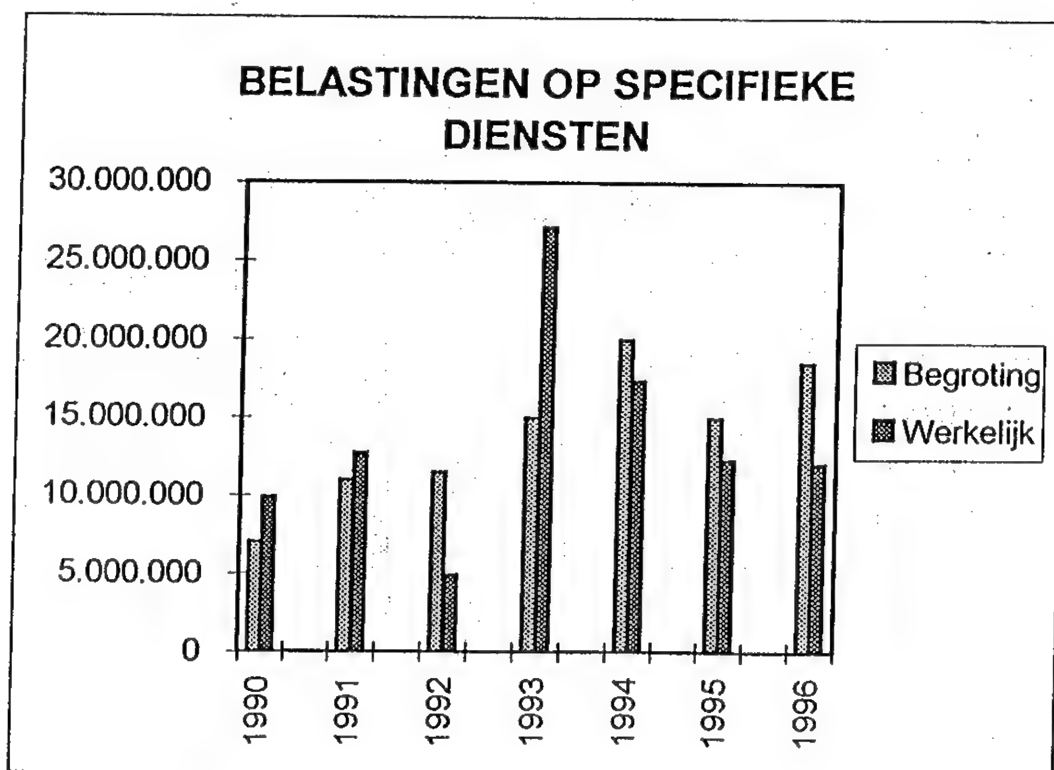
Figuur 4.48

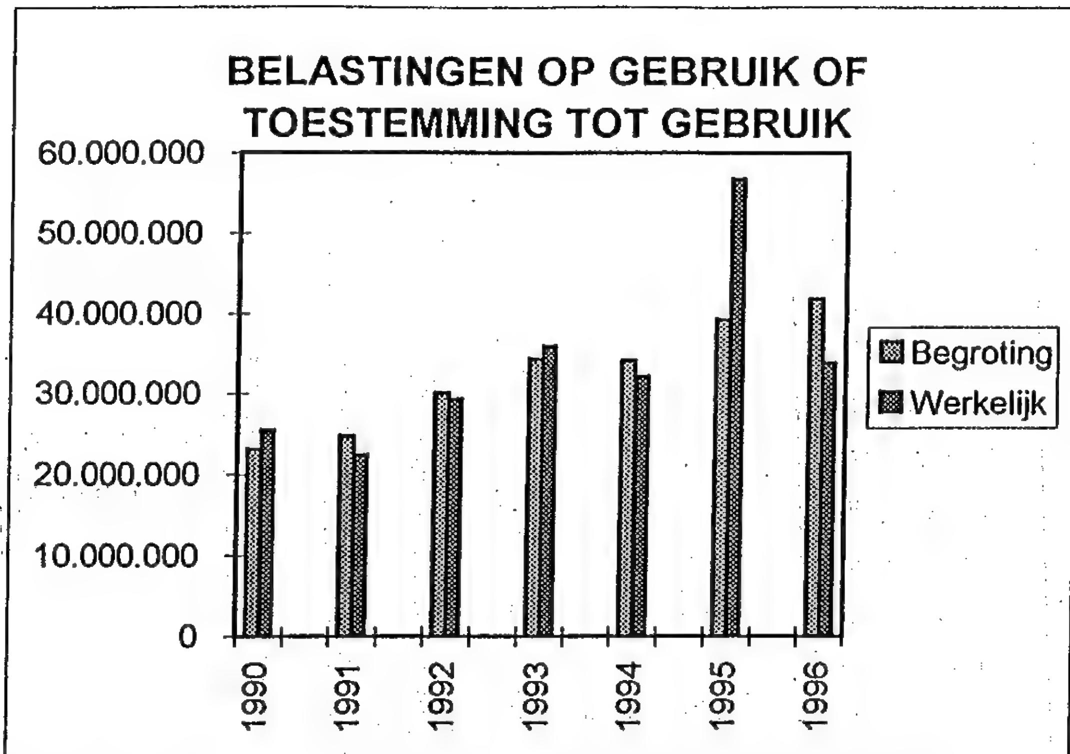
Figuur 4.49

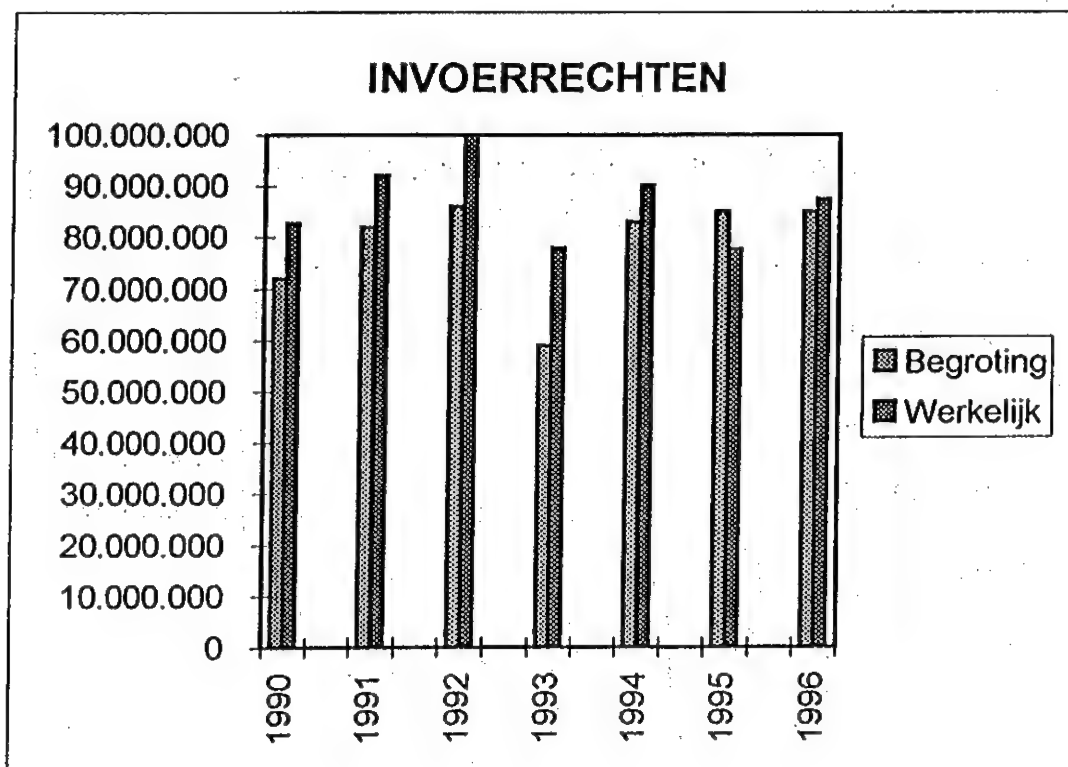
Figuur 4.50

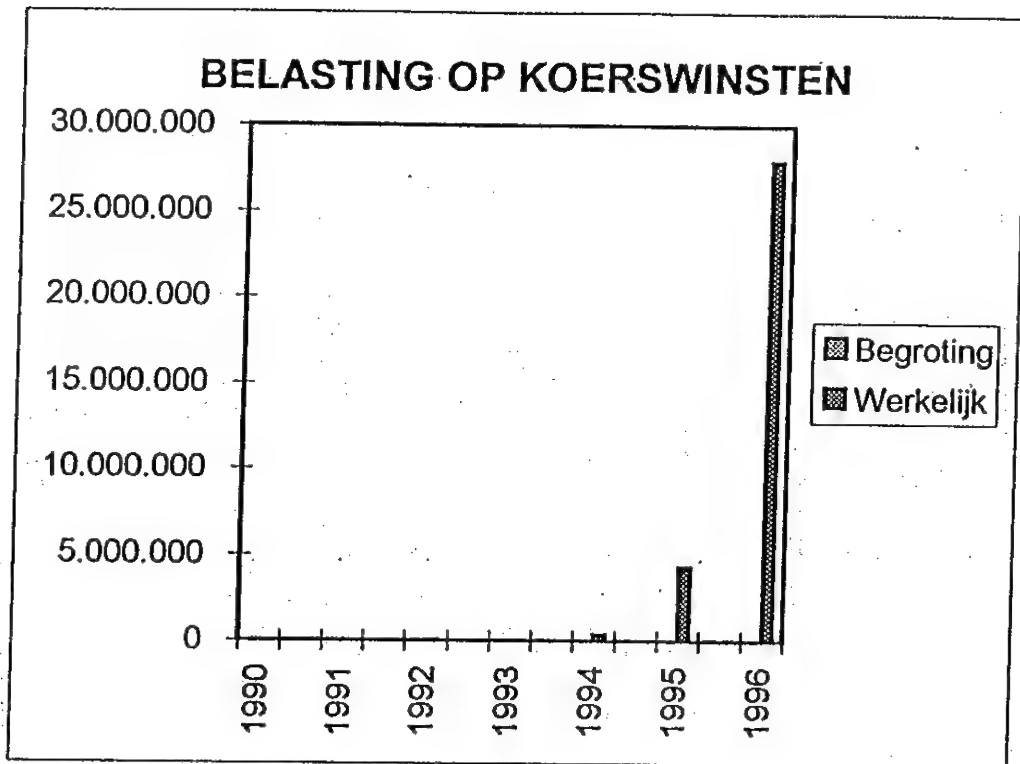
Figuur 4.51

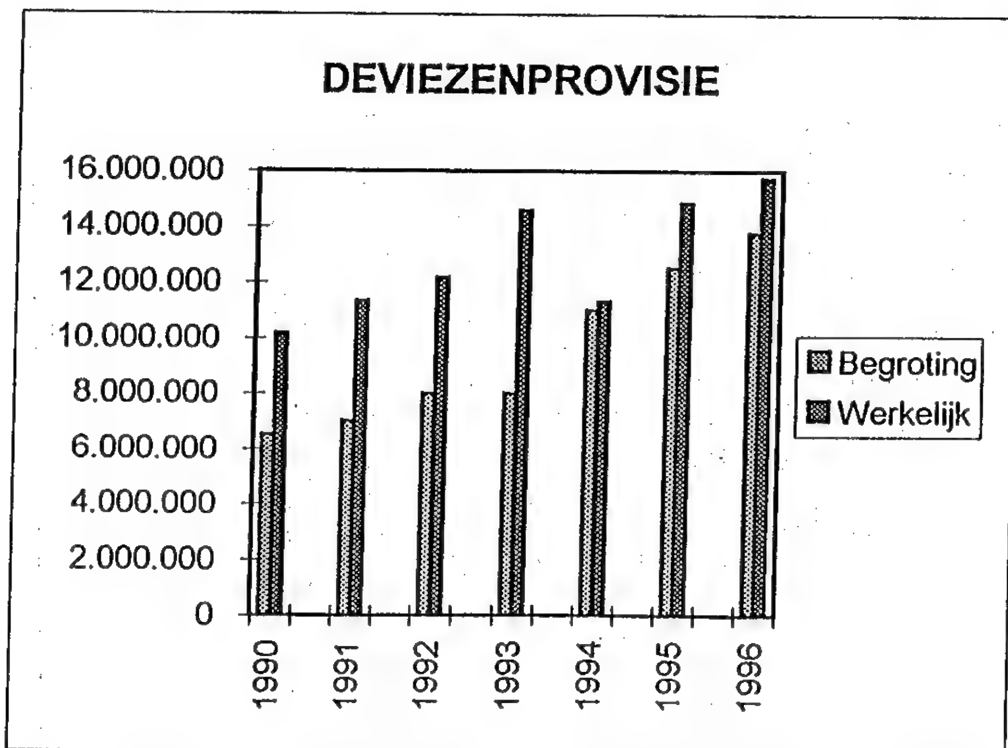
Figuur 4.52

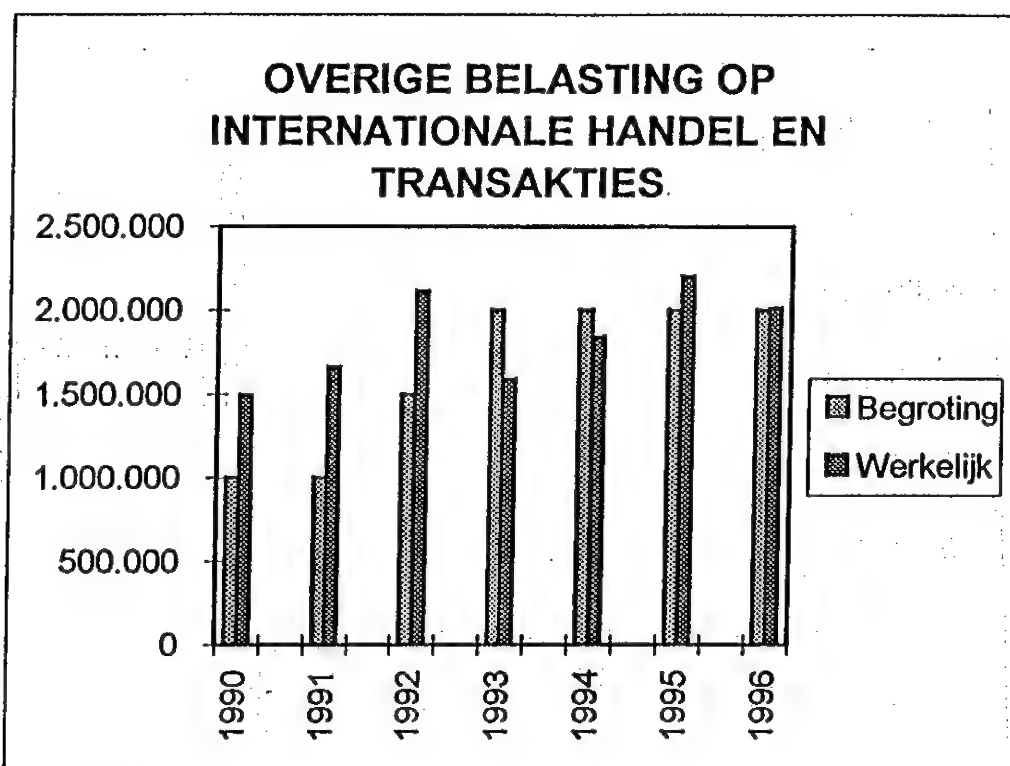
Figuur 4.53

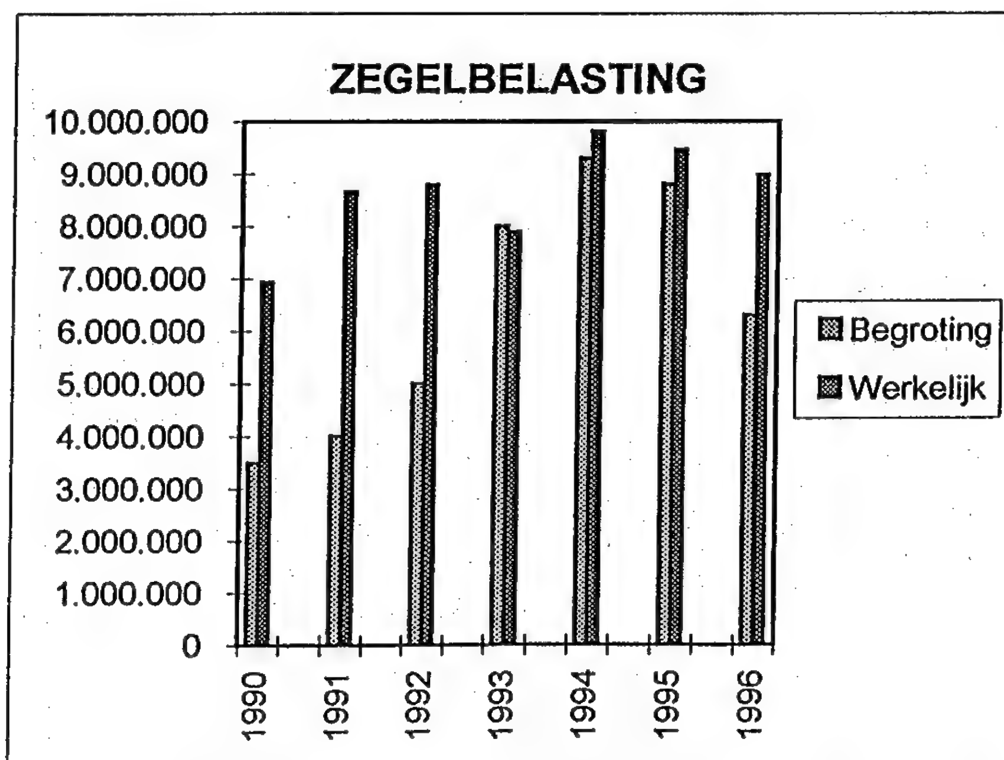
Figuur 4.54

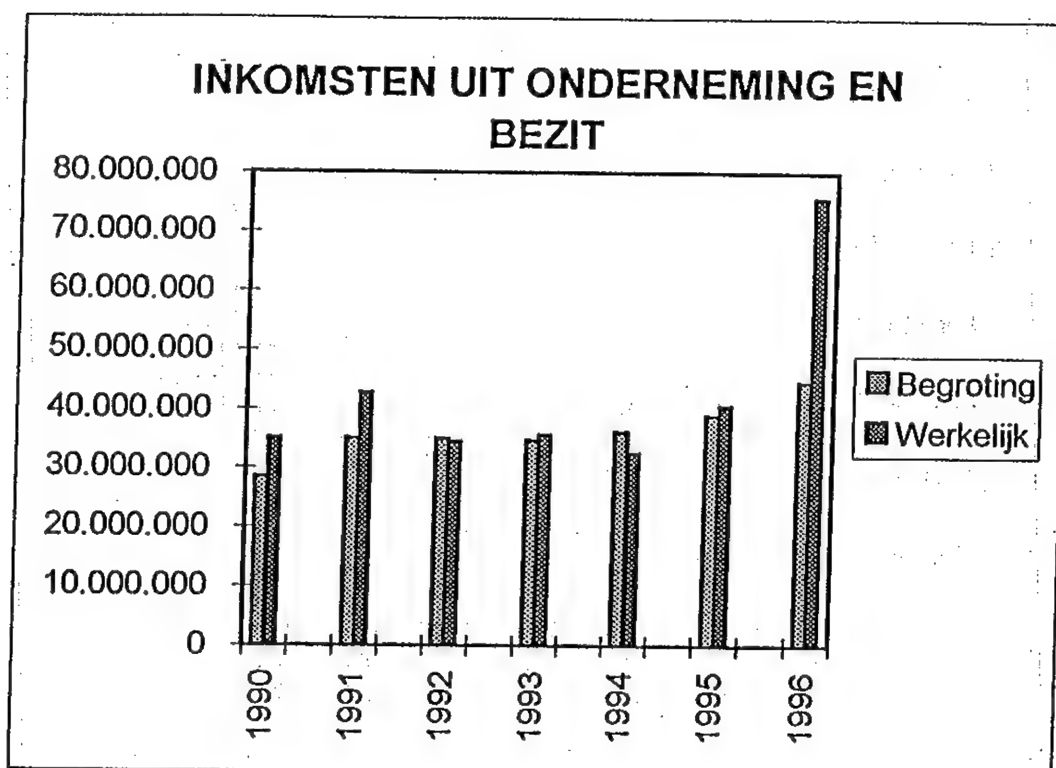
Figuur 4.55

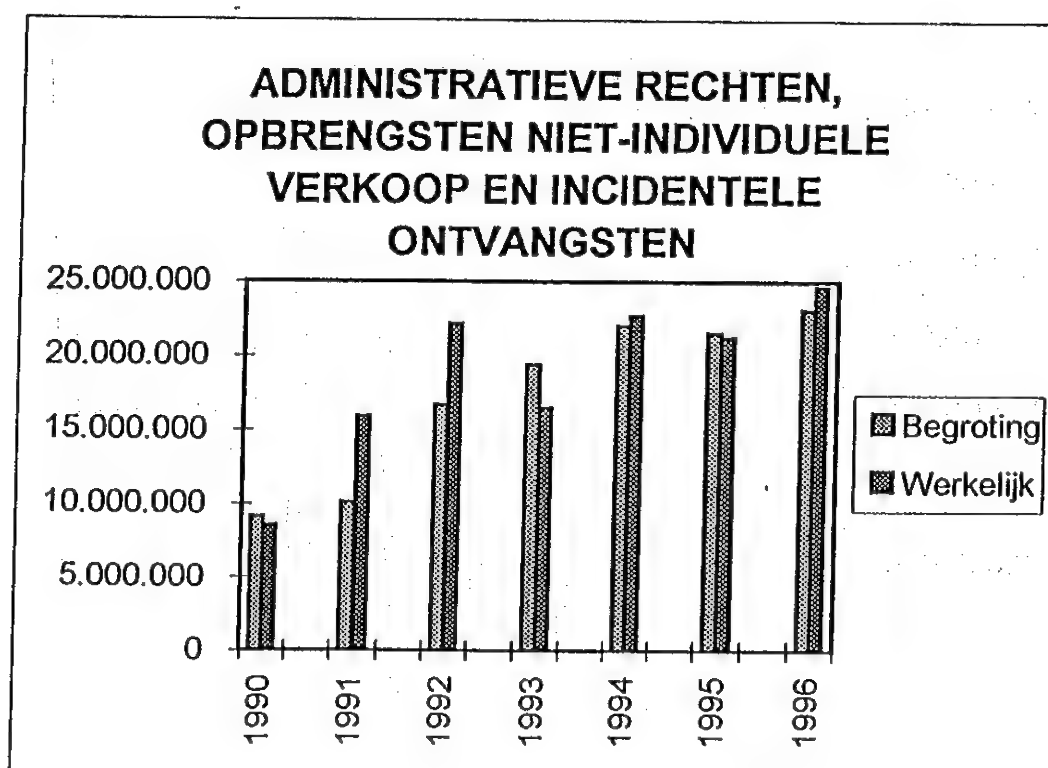
Figuur 4.56

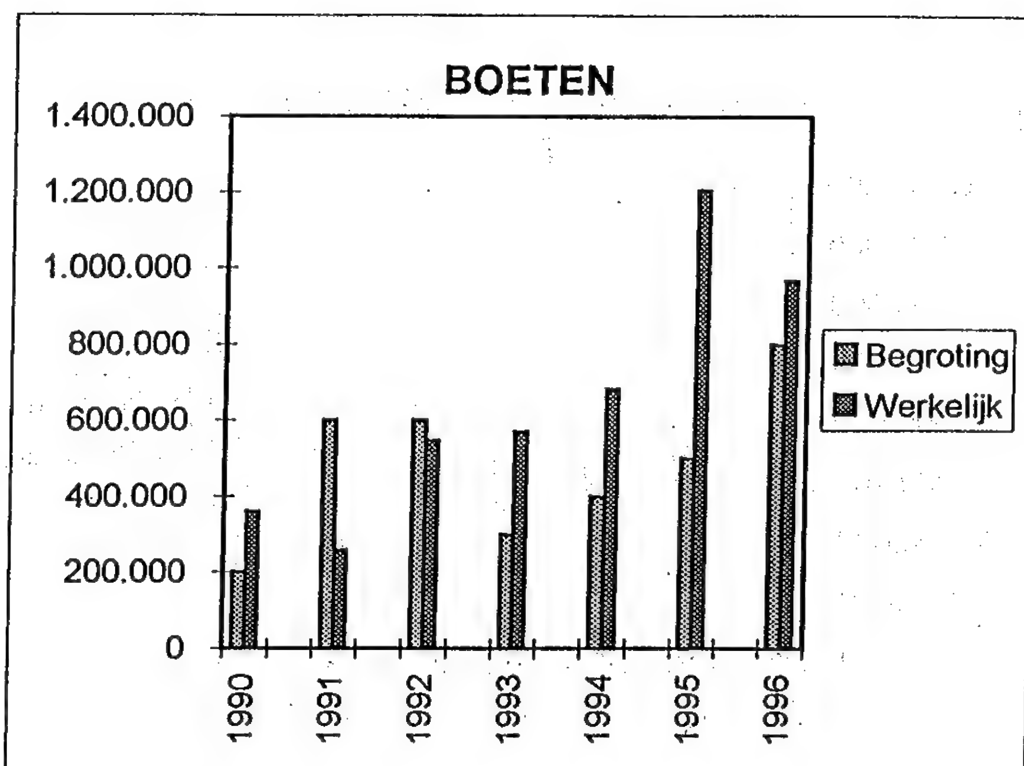
Figuur 4.57

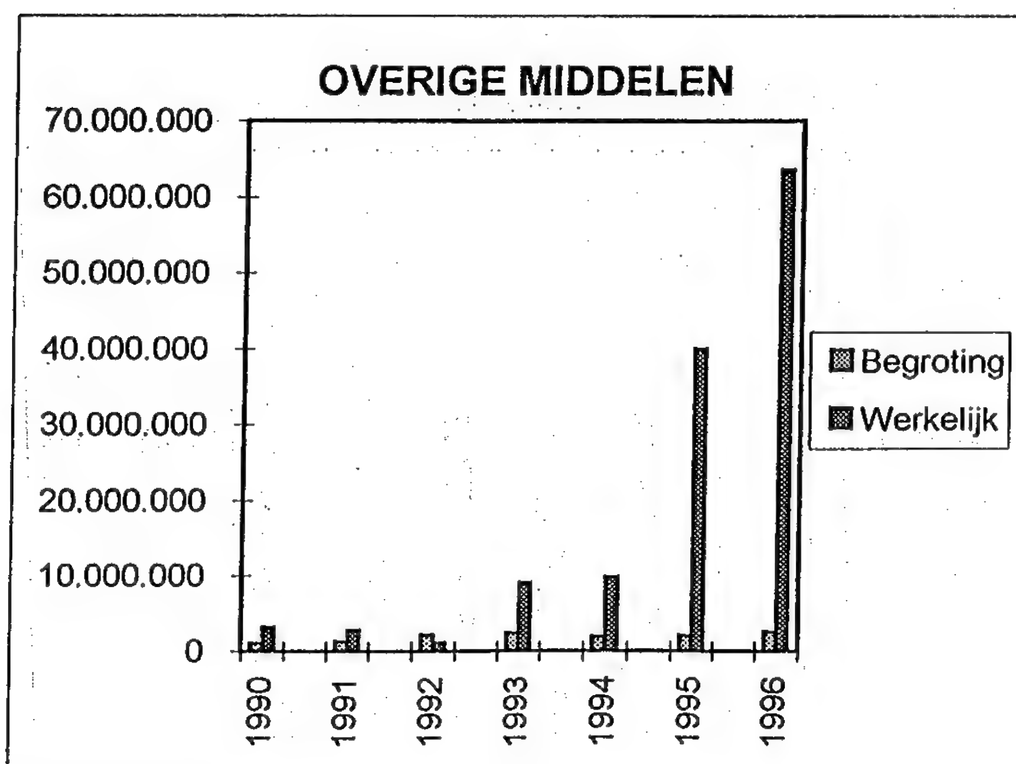
Figuur 4.58

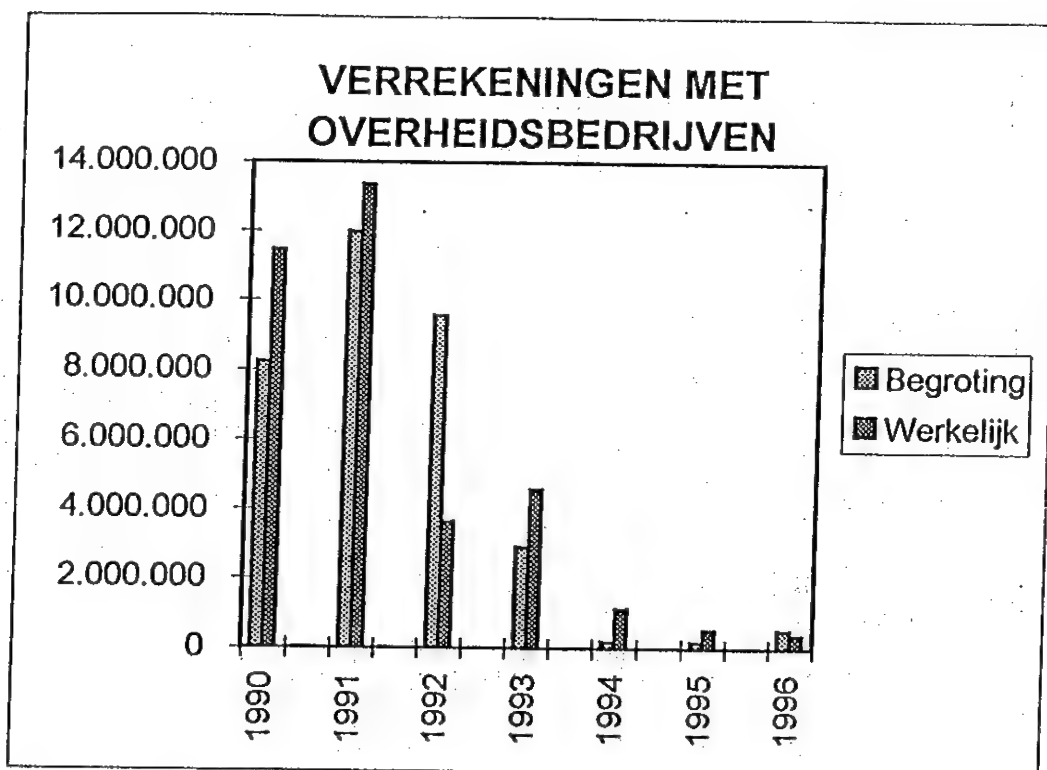
Figuur 4.59

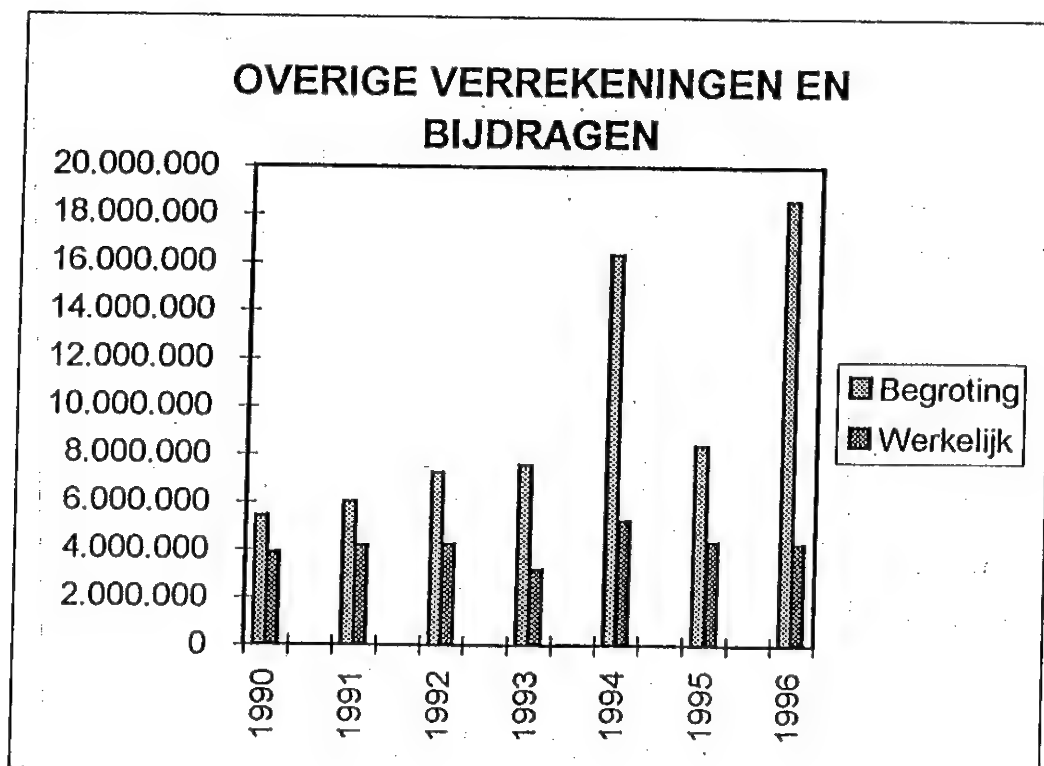
Figuur 4.60

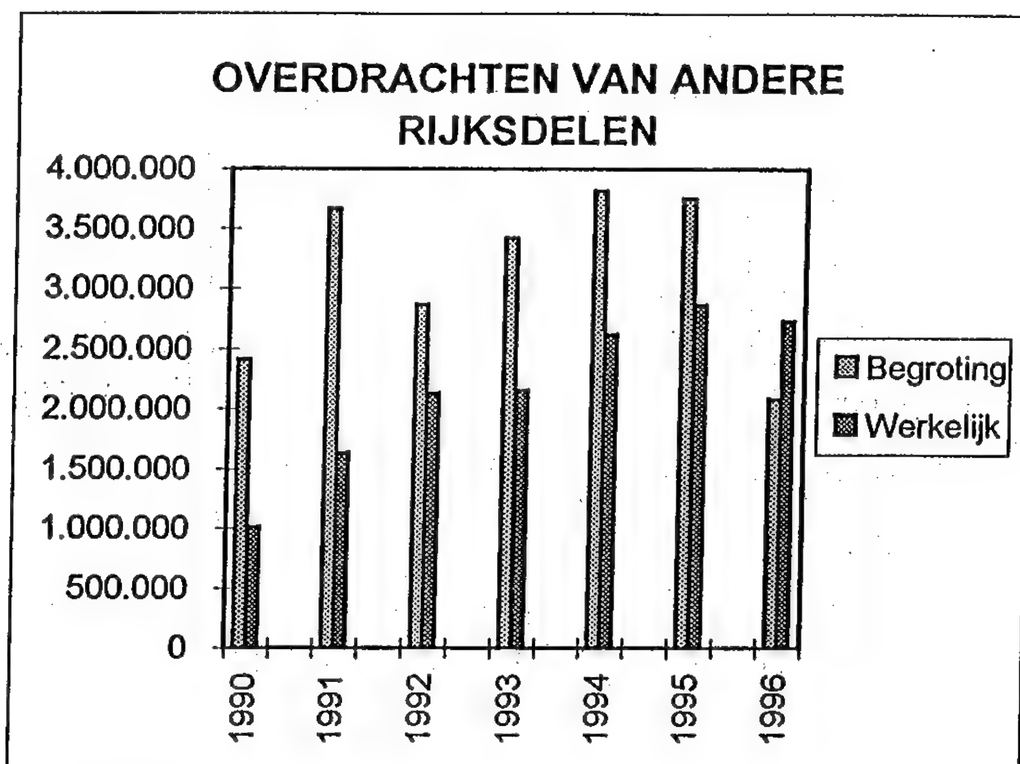
Figuur 4.61

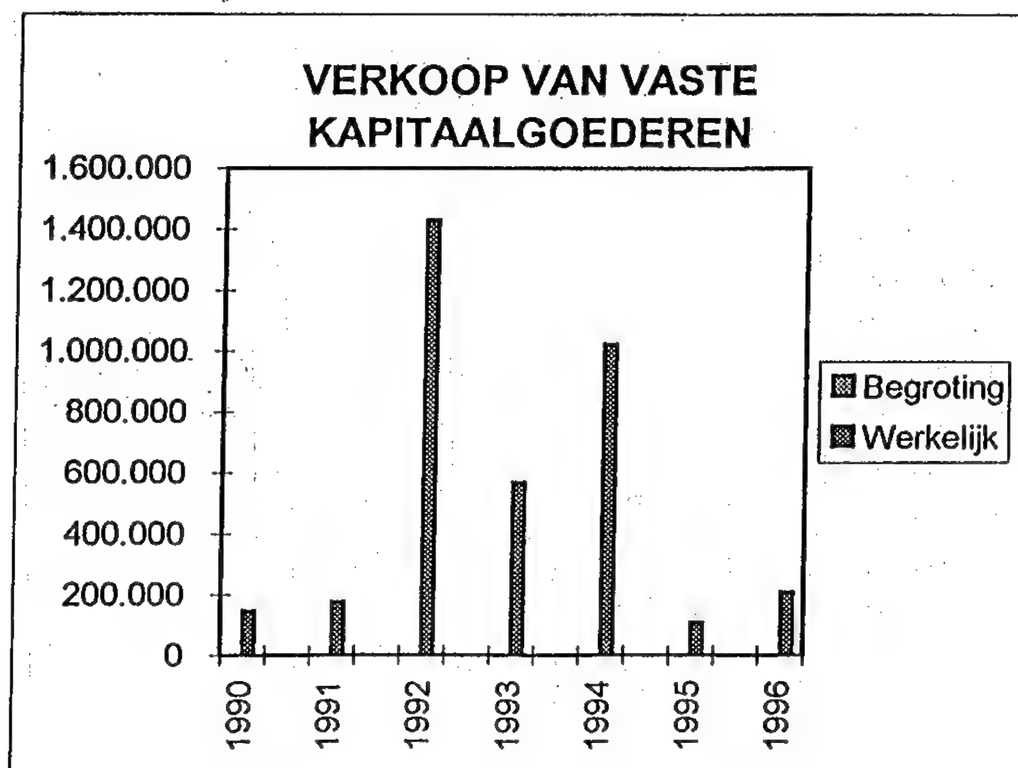
Figuur 4.62

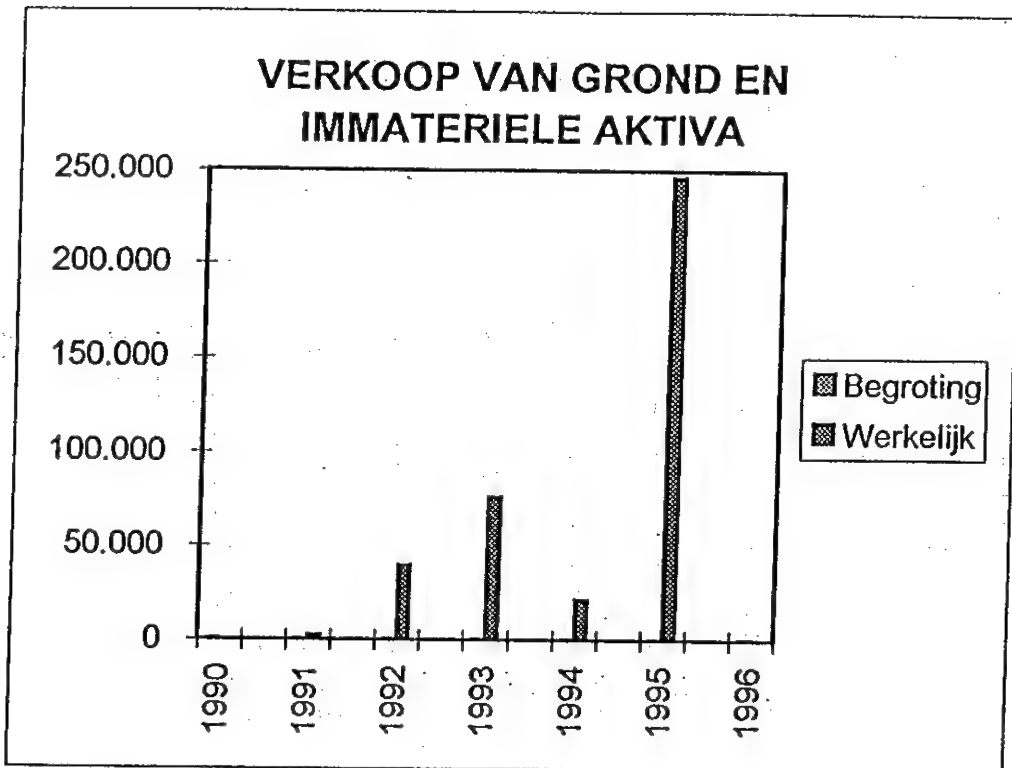
Figuur 4.63

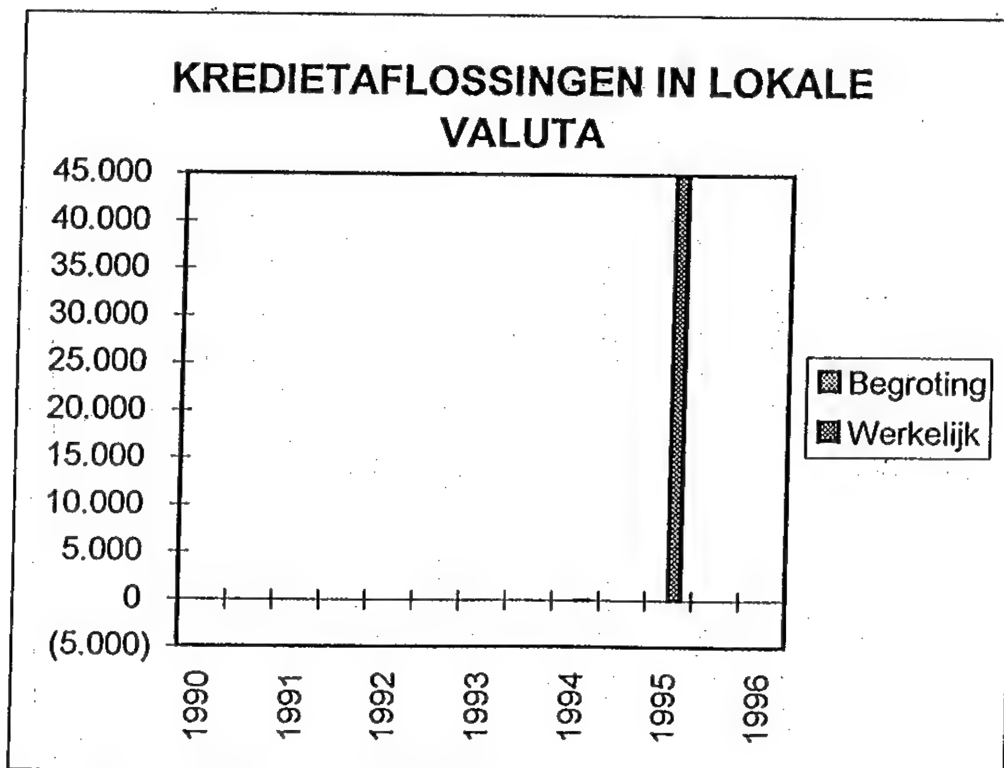
Figuur 4.64

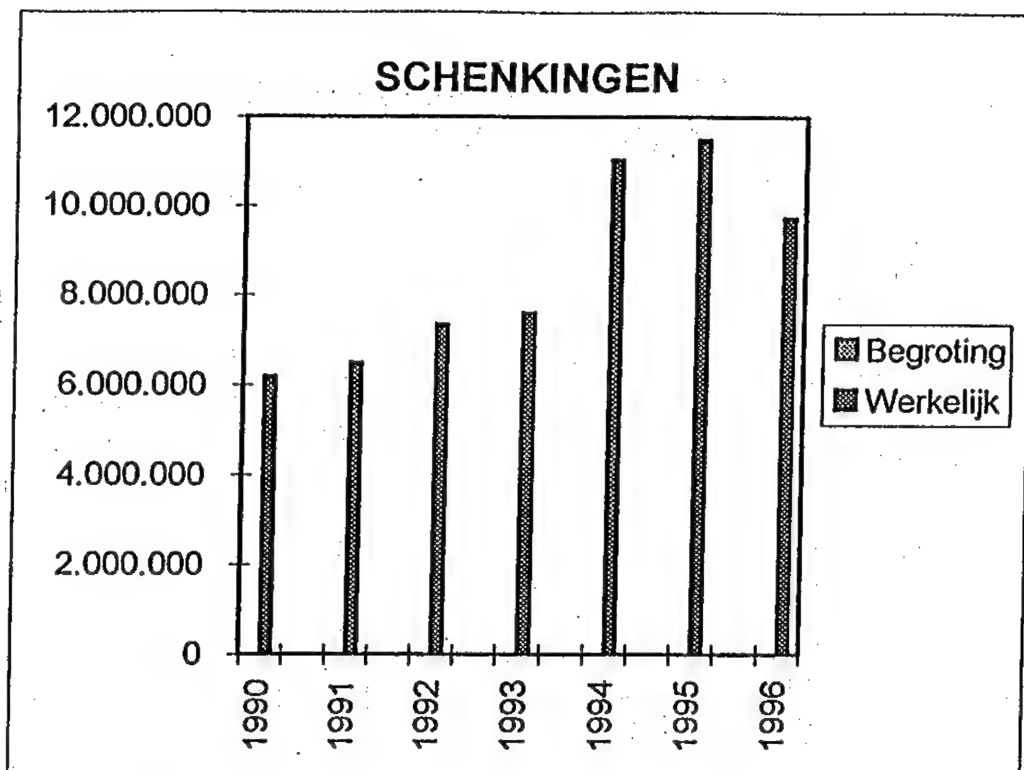
Figuur 4.65

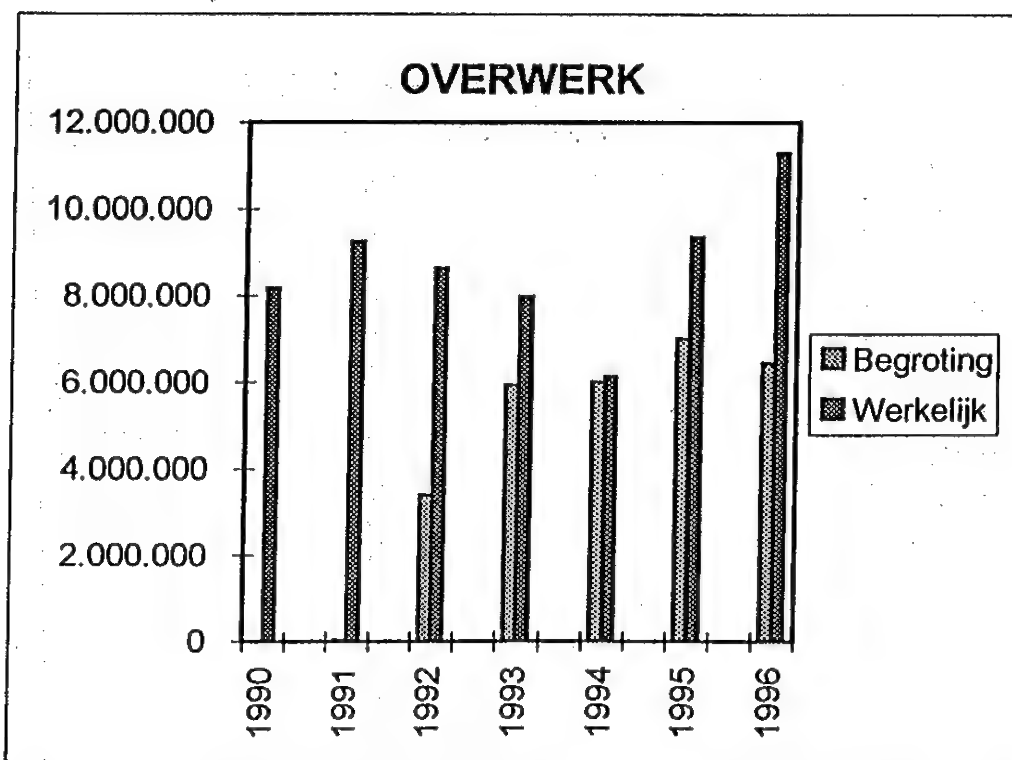
Figuur 4.66

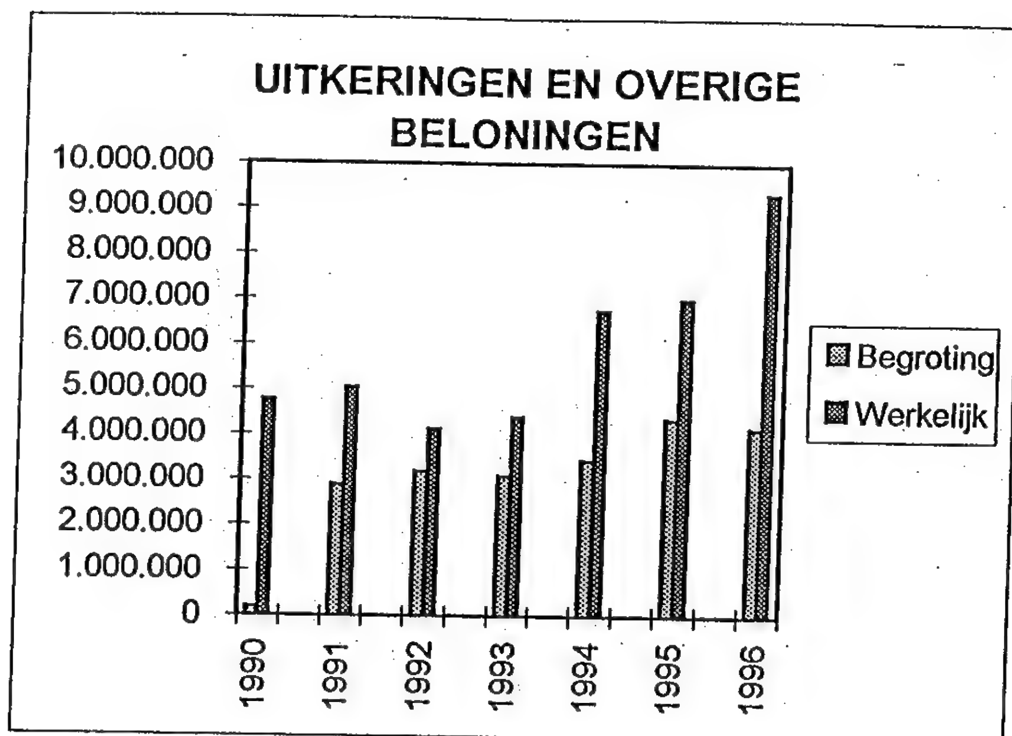
Figuur 4.67

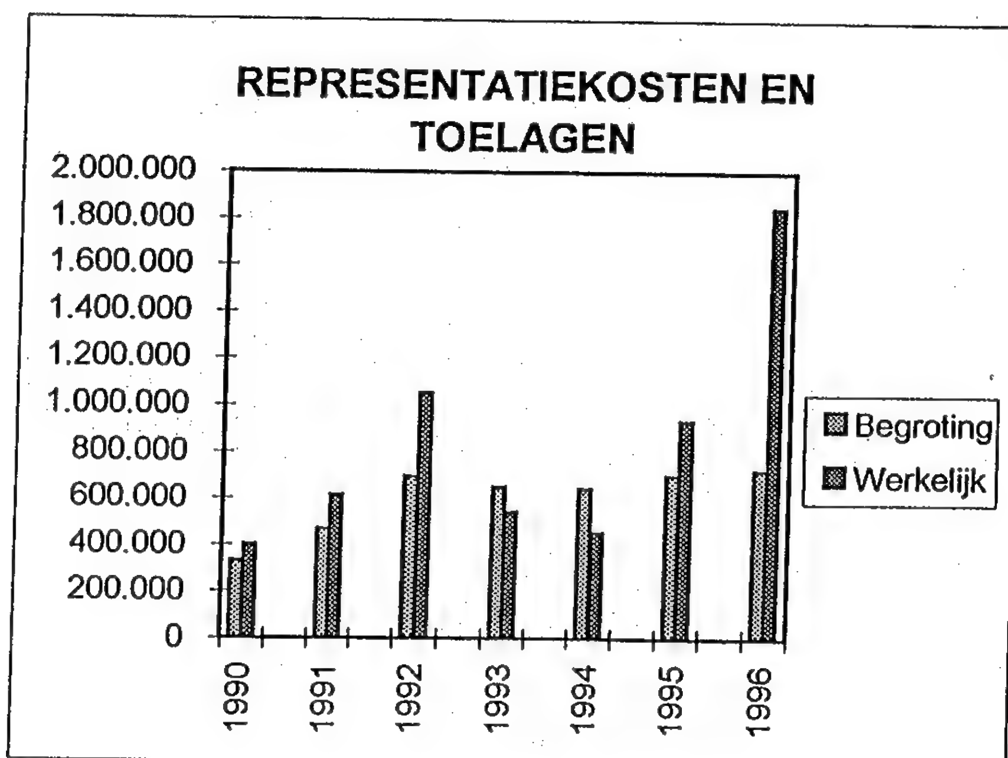
Figuur 4.68

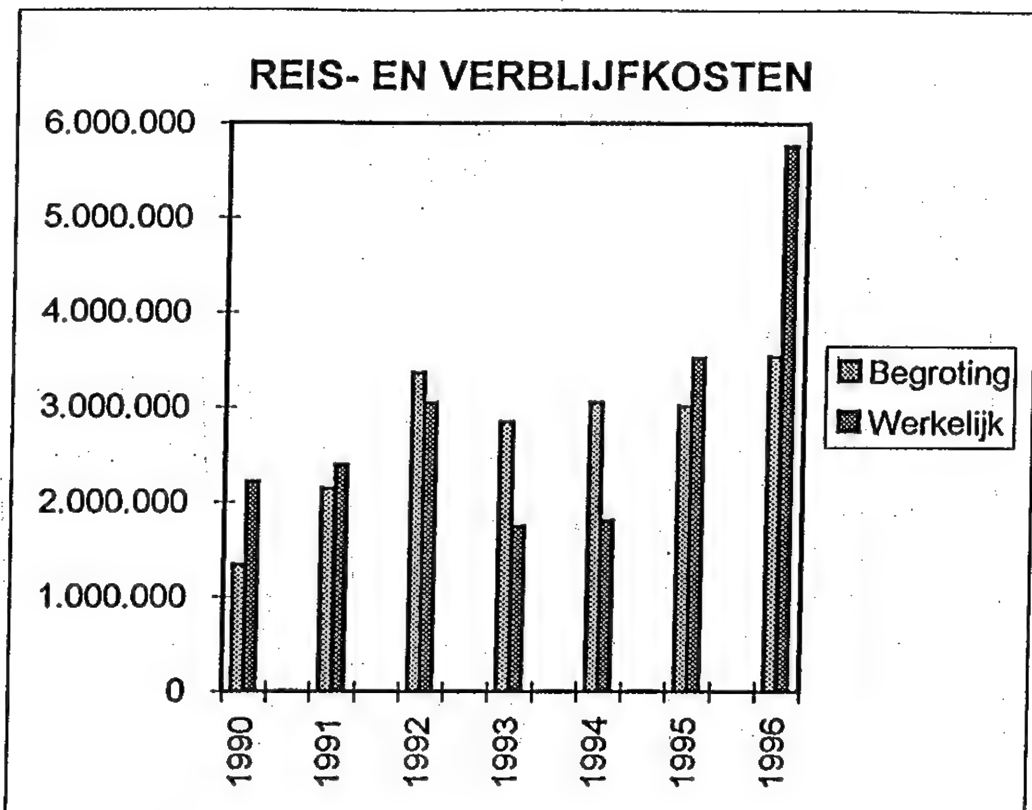
Figuur 4.69

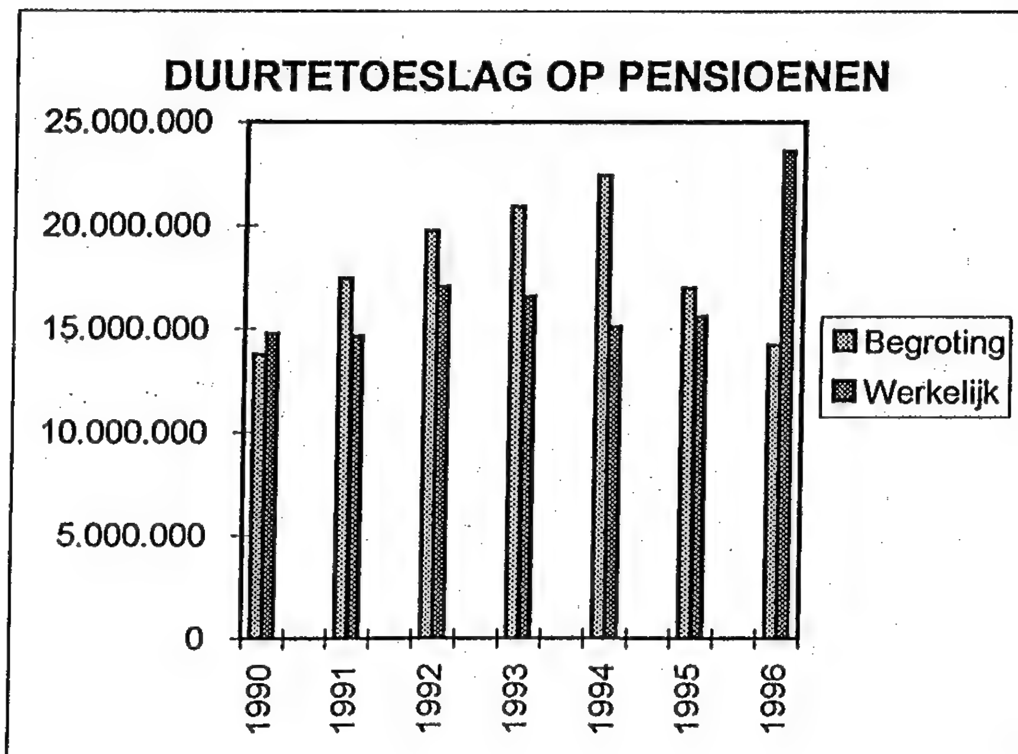
Figuur 4.70

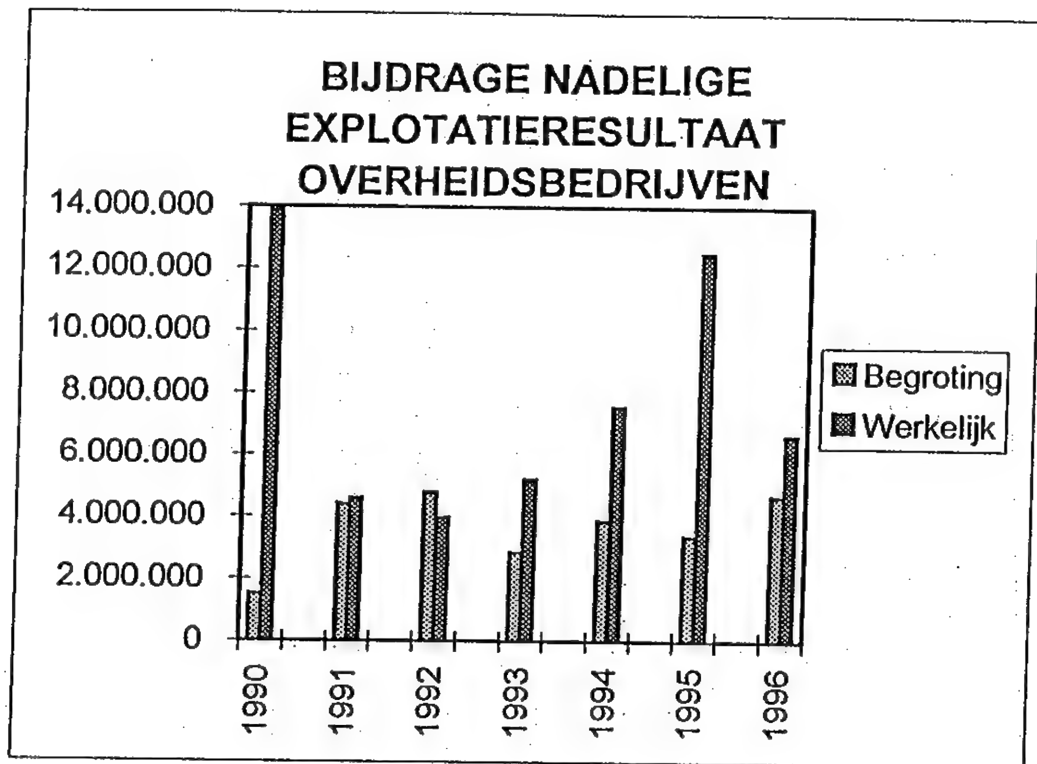
Figuur 4.71

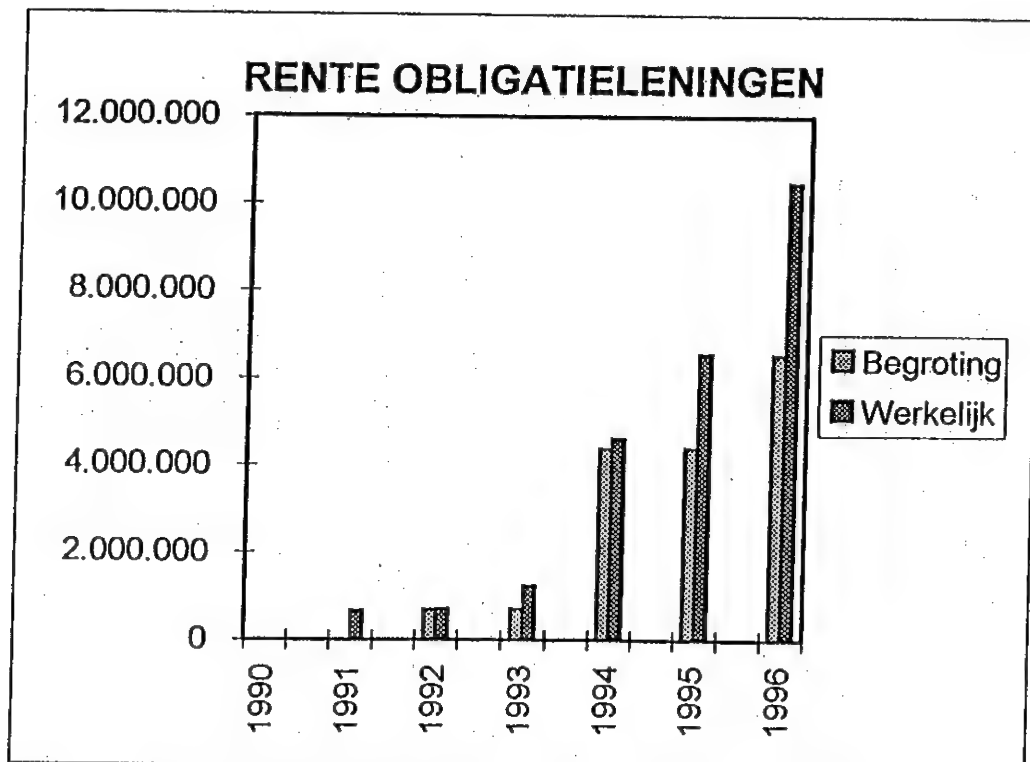
Figuur 4.72

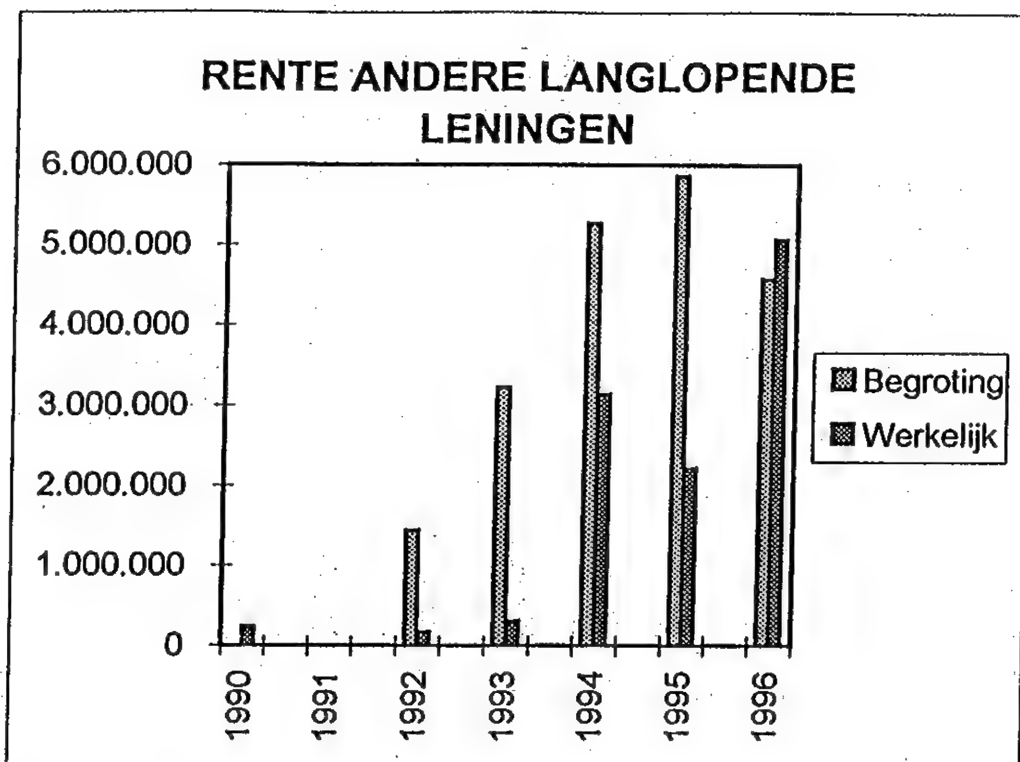
Figuur 4.73

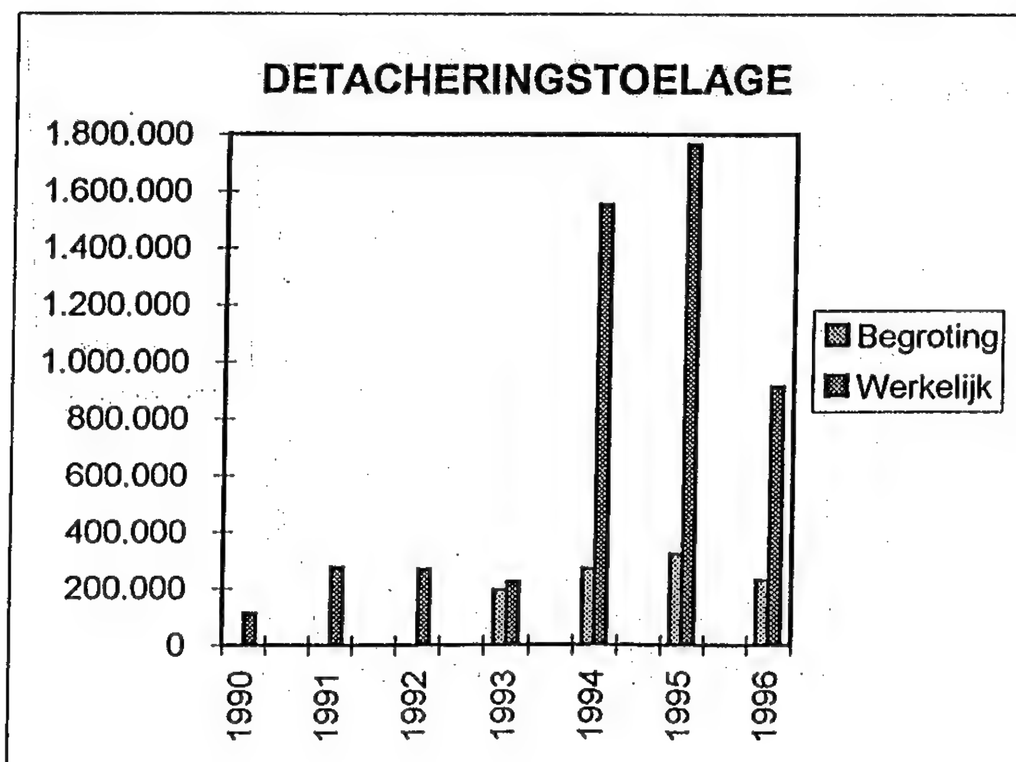
Figuur 4.74

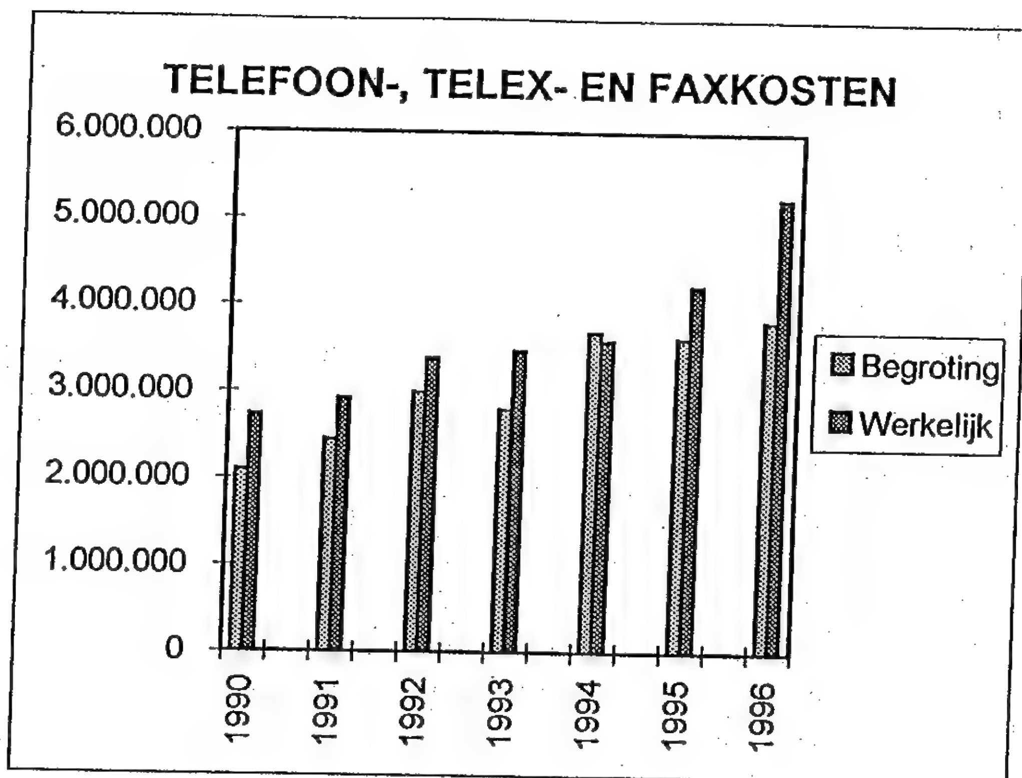
Figuur 4.75

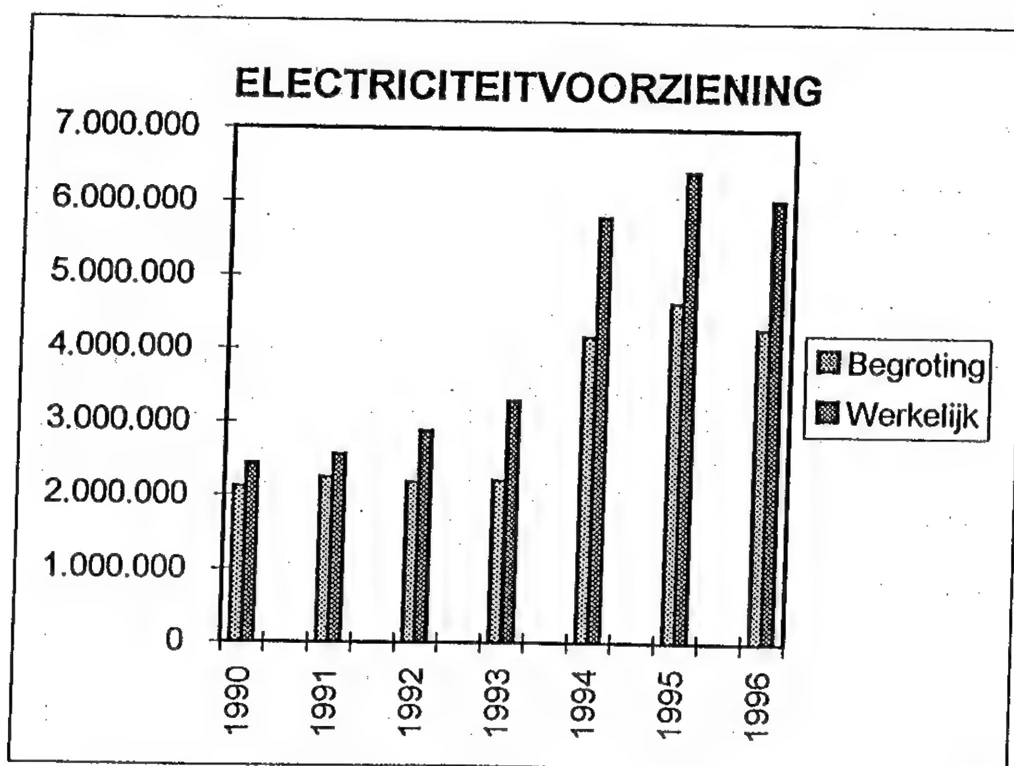
Figuur 4.76

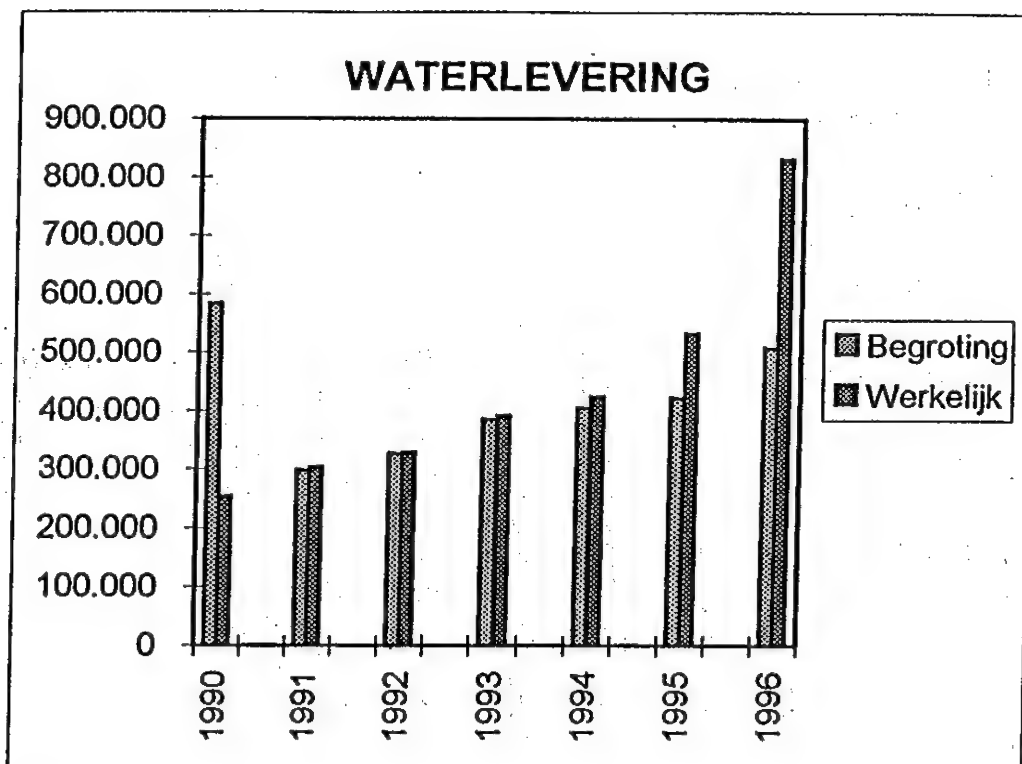
Figuur 4.77

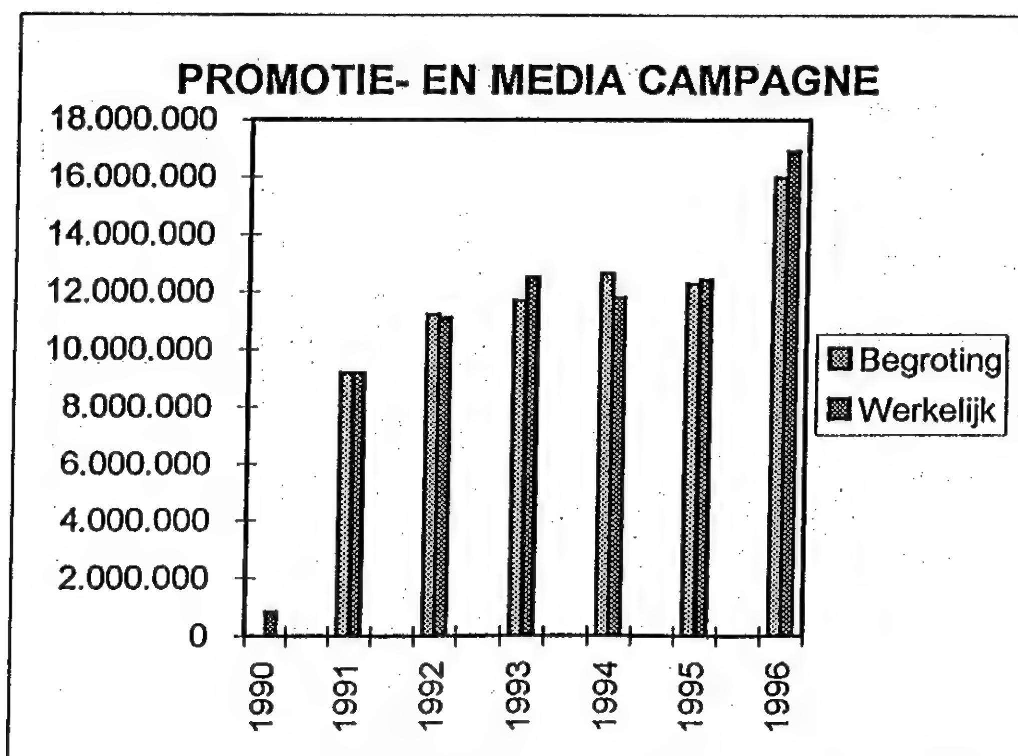
Figuur 4.78

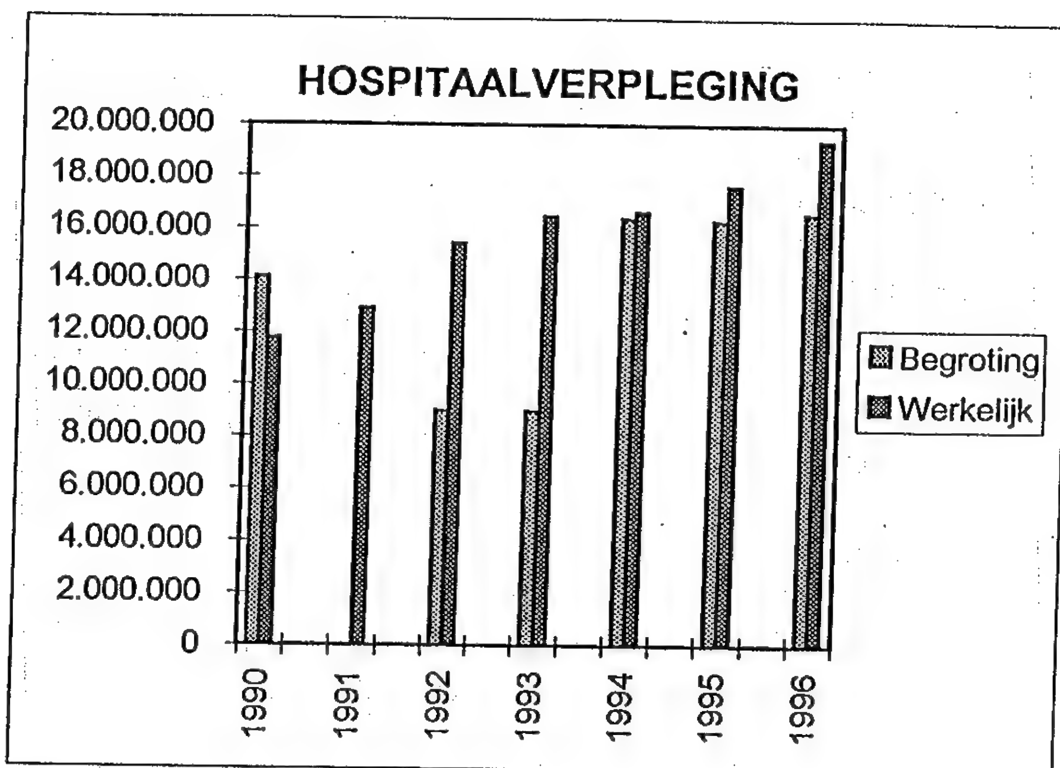
Figuur 4.79

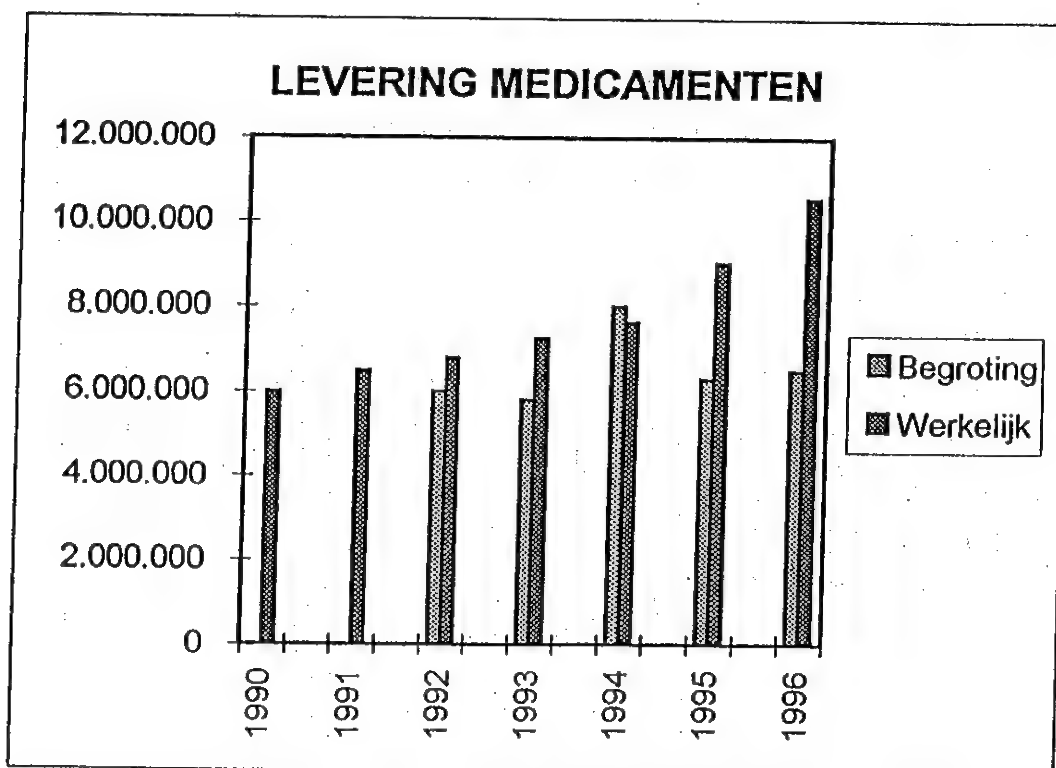
Figuur 4.80

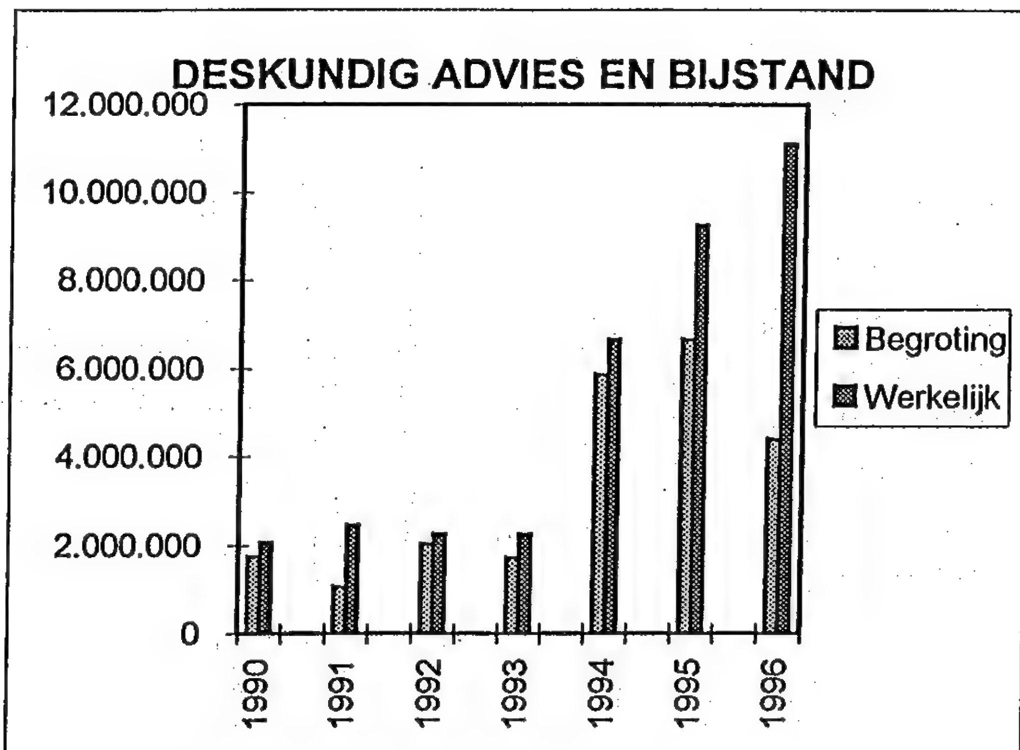
Figuur 4.81

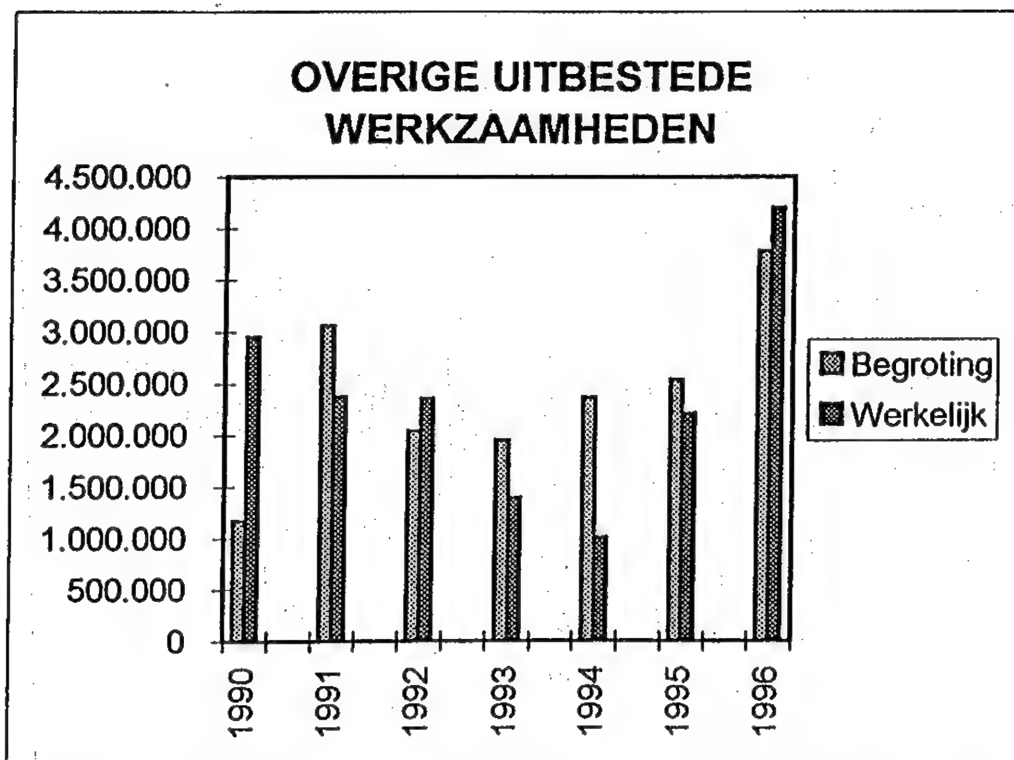
Figuur 4.82

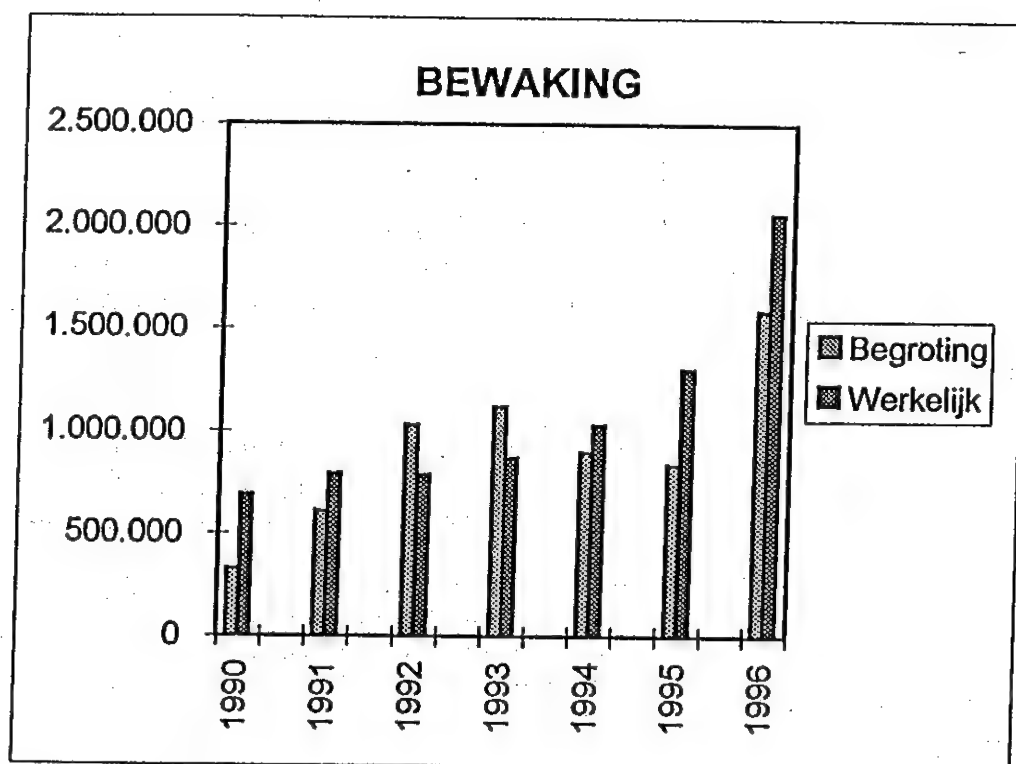
Figuur 4.83

Figuur 4.84

Figuur 4.85

BEWAKING
2.500.000
2.000.000
1.500.000
1.000.000
500.000
0
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
Begroting
Werkelijk

Figuur 4.86

Bijlage 5: Niet-limitatief schematisch overzicht tekortkomingen / constateringen

Onderwerpen	Tekortkomingen / constateringen
I Wettelijk kader	
	⇒ per 1 januari 1990 verantwoording op transactiebasis als gevolg van het invoeren van Comptabiliteitsverordening 1989 (CV 1989)
	⇒ geen jaarrekeningenrecht
	⇒ geen vaststelling model(len) jaarrekening
	⇒ artikel 15a, AB 1994 no. 58, in strijd met CV 1989
	⇒ het ontbreken van Landsverordening Studieleningen
II Formalisering ***a) Jaarrekeningen***	
	⇒ geen formalisering jaarrekeningen 1986 t/m 1989
	⇒ geen landsverordening(en) (LV(en)) tot wijziging LV(en) tot vaststelling van de begrotingen over de dienstjaren 1990 t/m 1996
	⇒ geen LV tot vaststelling van de begrotingsoverschrijding over de dienstjaren 1990 tot en met 1996
	⇒ geen formalisering balanssanering
	⇒ geen formalisering van teruggegeven garanties
b) Balanssanering **1. Deelnemingen**	
• *Arubus N.V.*	⇒ sinds 1979 geen formele basis exploitatie-ondersteuning
• *Aruven N.V.*	⇒ geen formalisering van door het Land verstrekte leningen en van de ontbinding
• *Dutchco N.V.*	⇒ materiële fout in de jaarrekening 1996 als gevolg van het achteraf bestempelen van de kapitaalverstrekking als lening
• *Tele Aruba N.V.*	⇒ sinds 1990 geen vaststelling jaarrekeningen
	⇒ geen formalisering garantie
• *WEB N.V.*	⇒ geen bekrachtiging (formalisering) protocol WEB / Land
2. Kapitaalverstrekking	
• *Volkskredietbank*	⇒ geen formalisering omzetting achtergestelde lening in kapitaalverstrekking
3. Participaties	
• *Marcultura / Aruminco*	⇒ geen formalisering (bekrachtiging) verwerving en afstoting
c) Leningen	
• *APA*	⇒ geen leningsovereenkomst; koersrisico / rente niet geregeld
• *APFA*	⇒ geen formele vaststelling schuld als gevolg van achterstanden
• *Arubus*	⇒ geen leningsovereenkomst(en)
• *Dutchco*	⇒ formalisering (afboeking) kwijtschelding bevat fouten
• *Imeldahof*	⇒ geen machtiging vooraf voor het aangaan van lening
• *Lotto pa deporte*	⇒ machtiging achteraf verkregen
• *Tele Aruba*	⇒ geen leningsovereenkomst
• *Banco Arubano di Desarollo*	⇒ niet in saneringsplan opgenomen
• *FCCA*	⇒ geen leningsovereenkomst(en)

• *SVB*	⇒ geen leningsovereenkomst (als gevolg van boedelscheiding)
• *SZA*	⇒ geen leningsovereenkomst
• *Studieleningen*	⇒ ontbreken van Landsverordening Studieleningen
III Begrotingen	
	⇒ jaarlijks terugkerende posten werden niet of niet realistisch begroot
	⇒ het opnemen van stelposten in 1995
IV Administratieve Organisatie/Interne Controle	
	⇒ ontbreken van (geformaliseerde) richtlijnen, procedures, taak-/ functiebeschrijvingen
	⇒ ontbreken actuele periodieke verslaggeving
	⇒ (vrijwel) ontbreken van controle op juistheid en volledigheid boekingen
	⇒ geen of onvoldoende uitvoering aantal administratieve werkzaamheden
	⇒ geen of nauwelijks sprake van interne controle
	⇒ aanwezige documentatie incompleet of voldoet niet
	⇒ onvoldoende informatievoorziening van ministers en diensten naar Directie Financiën
	⇒ achterstanden bij andere diensten / bedrijven
	⇒ geen zelfstandig (begin)balansonderzoek waardoor onzekerheid over getrouwheid van de balansposten
V Jaarrekening(en)	
	⇒ achterstand formalisering 1986 tot en met 1996
	⇒ geen vaststelling model(len)
	⇒ geen consequente toepassing concept-model
	⇒ in 1994 introductie grootboekrekening 'Kosten voorgaande jaren'
	⇒ vaststelling formele juistheid begrotingscijfers in rekening 1995 niet mogelijk
VI Balans	
	⇒ verschil eindsaldi 1989/beginsaldi 1990
	⇒ geen eenduidige waarderingsgrondslagen
a) Materiële vaste activa	
	⇒ geen controle op aanwezigheid en reële boekwaarde materiële vaste activa
	⇒ geen controle op volledigheid eigendomsrecht
	⇒ afschrijven alvorens in gebruikname, c.q. (op)levering
	⇒ verschillende afschrijvingspercentages voor gelijksoortige activaposten
	⇒ onvolledigheid / ontbreken van posten en/of documentatie
	⇒ ontbreken van post desinvesteringen
	⇒ onjuistheden in de toelichting
	⇒ niet activeren van bezittingen
	⇒ het nalaten van noodzakelijke afwaarderingen
	⇒ verschil tussen begrote en werkelijke investeringen als gevolg van het niet in de begroting opnemen van de door het KABNA gefinancierde projecten

b) Financiële vaste activa	
	⇒ ontbreken aandeelhoudersregisters
	⇒ vanaf 1995 het ontbreken van het overzicht 'Resultaat uit deelnemingen'
	⇒ onzekerheid mate van deelname en in welke bedrijven
1. Deelnemingen	
• *Air Aruba N.V.*	⇒ voor het eerst in de jaarrekening 1996 opgenomen
• *Arubus N.V.*	⇒ sinds 1979 geen formele basis exploitatie-ondersteuning
• *Aruven N.V.*	⇒ in 1998 ontbonden
• *Dutchco N.V.*	⇒ materiële fout in de jaarrekening 1996 als gevolg van het achteraf bestempelen van de kapitaalverstrekking als lening
	⇒ zowel de post deelnemingen als de post leningen vertoonden een afwijking van Afl. 50,4 miljoen
	⇒ machtiging achteraf met terugwerkende kracht
• *Free Zone Aruba N.V.*	⇒ in 1996 deelname Land, voor Afl. 20.000, in natura
• *Tele Aruba N.V.*	⇒ sinds 1990 geen vaststelling jaarrekeningen
	⇒ geen formalisering garantie
2. Kapitaalverstrekkingen	
	⇒ verschil in soort kapitaalverstrekkingen aan: SETAR en Volkskredietbank ten opzichte van DOW en LHD
• *Volkskredietbank*	⇒ omzetting achtergestelde lening in kapitaalverstrekking zonder goedkeuring Staten
• *Dienst Openbare Werken*	⇒ verschil van Afl. 3,6 miljoen tussen Land / DOW
• *Luchthavendienst*	⇒ geen vermelding van inbreng per 1/1/97 in AAA in de toelichting
3. Participaties	
• *Aruba Beachfront Resorts / Aruba Beachfront Ltd. Partnership*	⇒ de waardering was ultimo 1990 t/m 1993 en in 1996 in strijd met de waarderingsgrondslagen
4. Verstrekte l.l. geldleningen	
	⇒ ontbreken adequate leningenadministratie
	⇒ geen formalisering: APA, Dutchco, Lotto pa Deporte, Tele-Aruba, FCCA, SZA
5. Verstrekte l.l. voorschotten	
	⇒ balanspost in 1994 gecreëerd
	⇒ aan Stichting Aruba Hospitality Trade & Training Center (SAHTTC) en Air Aruba
	⇒ geen formele basis
c. Vlottende activa	
1. Vorderingen op deelnemingen	
• *APA*	⇒ koersverschil, rente en doorberekening APFA
• *Arubus N.V.*	⇒ interest op niet geformaliseerde leningen, gesaneerd zonder goedkeuring Staten
• *Utilities Aruba N.V.*	⇒ uitkering interim-dividend aan derde
• *WEB Aruba N.V.*	⇒ geen machtiging protocol, doorberekening APFA
• *Vermogenstekorten APFA*	⇒ doorberekening aan APA / WEB

2. Vorderingen op overheidsbedrijven / bij LV ingestelde rechtspersonen K.I. deel verstrekte geldleningen	
	⇒ verschillen veroorzaakt door fouten in rubricering
3. Rekening-courant saldi	
	⇒ geen aansluiting jaarrekeningen
	⇒ onduidelijkheid doorbelasting kosten diverse diensten
• *SVB*	⇒ vordering op cessantiafonds sinds 1993 ongewijzigd
• *DOW*	⇒ afstemming pas bij invoering GFS
• *FCCA*	⇒ onduidelijkheid opbrengst verkoop volkswoningen
4. Debiteuren	
• ***Debiteuren overige middelen (aanslag)***	⇒ verantwoording niet op transactiebasis
	⇒ onzekerheid m.b.t. juistheid, volledigheid saldo
	⇒ geen aansluiting toelichting en gepresenteerde cijfers
5. Overige vorderingen	
• ***SAHTT***	⇒ voorziening getroffen voor te ontvangen interest
• ***Ziektekosten***	⇒ verstrekte voorschotten werden direct volledig voorzien; gevolg, onjuiste boeking kosten
• ***Air Aruba***	⇒ geen formalisering
• ***Transitoria***	⇒ veroorzaakt door gebrekkig invoering transactiestelsel
6. Liquide middelen	
• ***Bankrekeningen***	⇒ geen inhoudelijke beoordeling
• ***Geblokkeerde tegoeden CBA***	⇒ afgegeven bankgarantie Air Aruba
• ***Aruba Hotel Enterprise (AHE)/AIB***	⇒ termijndeposito per 1/10/2000
d. Saldi reserve	
	⇒ correcties in verband met omschakeling naar transactiestelsel
e. Reserves en Fondsen	
	⇒ willekeurig gebruik van reserves en voorzieningen
• ***Garantiefonds***	⇒ verschil tussen bedrag balans en bankrekening
• ***Fonds afvloeiing personeel***	⇒ vorming niet ten laste van de exploitatierekening
• ***Egalisatiereserve schenking***	⇒ onjuistheden in rubricering
f. Voorzieningen	
	⇒ er zijn geen voorzieningen opgenomen / gevormd voor: pensioenen, onderhoud gebouwen en water- en wegenbouwkundige werken
• ***Eagle Beach Hotel***	⇒ toelichting verkoop onvoldoende en onjuist
• ***Bougainville***	⇒ geen onderbouwing hoogte bedrag
• ***Air Aruba***	⇒ geen formalisering garantiestelling
• ***Trias Resort***	⇒ geen toelichting jaarrekening 1994

Langlopende schulden	
Boedelscheiding Nederlandse Antillen	⇒ 11 jaar na dato nog niet definitief vastgesteld en afgerond
Overige l.l. schulden	⇒ geen gedetailleerde specificatie waarborgsommen
	⇒ geen sub-administratie langlopende leningen
	⇒ ontbreken formalisatie diverse leningsovereenkomsten
	⇒ ondergraving balanscontinuïteit 31/12/95 en 1/1/96
	⇒ geen formele vaststelling schuld
Kortlopende schulden en Overlopende passiva	
1. Schulden aan deelnemingen	
	⇒ meningsverschil protocol tussen WEB / Land
2. Schulden bij overheidsbedrijven en bij LV ingestelde rechtspersonen	
• ***APFA***	⇒ geen regelmatige afstemming
• ***FCCA***	⇒ meningsverschil met betrekking tot lening of schenking
• ***SVB***	⇒ geen formalisering lening als gevolg van boedelscheiding
3. Crediteuren en nog te betalen kosten	
	⇒ volgens toelichting jaarrekening was de volledigheid van de facturen moeilijk te bepalen
	⇒ door onjuiste boekingsprocedure schuld aan diensten
	⇒ sommige bedrijven zowel in crediteurenlijst als elders
4. Overige kortlopende schulden	
• ***te betalen interest schatkist-promesse***	⇒ berekening tot en met 1993 onduidelijk
	⇒ verantwoording 1991 / 1992 niet tegen nominale waarde
Niet uit de balans blijkende verplichtingen	
• ***Hotelgaranties***	⇒ geen formele teruggave verstrekte garanties, dus verwijderen uit de jaarrekening is voorbarig
• ***Garanties***	⇒ niet alle verstrekte garanties zijn opgenomen: TeleAruba en AAA inzake Air Aruba
• ***Claims***	⇒ geen toelichting in jaarrekening 1996 inzake 2 rechtszaken
• ***Caribbean Satelitte Systems (CSS)***	⇒ verwijderd uit bijlage B jaarrekening 1996 ondanks honering
VII Exploitatierekening(en) ***a) Middelen***	
	⇒ in de jaarrekening 1995 zijn de cijfers vanaf "Zegelbelasting" een regel naar beneden geschoven
1. Belastingen	
	⇒ inzicht bemoeilijkt door extra-comptabele vastleggingen
	⇒ Ministeriële Beschikking van 22/12/94 in strijd met transactiestelsel CV 1989
2. Koersverschillen	
	⇒ vertekening werkelijkheid door rubricering tussen overige middelen

3. Vermogensrechten, retributies en leges	
• *Aruba Vrijgestelde Vennootschap*	⇒ niet verklaarbare verschillen tussen opgave Kamer van Koophandel versus opbrengst Land
• *Landslaboratorium*	⇒ vanaf 1992 grote achterstanden facturering
4. Diverse inkomsten	
• *Rente op verstrekte leningen*	⇒ onmogelijk vaststelling volledig- en juistheid wegens ontbreken van leningsovereenkomsten
• *Resultaten aandelen deelnemingen / participaties*	⇒ verantwoording op het moment van werkelijk ter beschikking komen
5. Boeten/overige middelen / verrekeningen/overdrachten	
	⇒ inconsistentie boeking koerswinsten
	⇒ storting opbrengst verkoop Beta
	⇒ correcties pensioenen
6. Schenkingen	
	⇒ overdracht activa aan AAA
b) Kosten	
	⇒ beoordeling bemoeilijkt door correcties overboekingen naar eerdere jaren
	⇒ onjuiste gebruikmaking van post 'Kosten voorgaande jaren'
	⇒ werkwijze in strijd met beginselen van transactiestelsel
	⇒ confrontatie met begroting verloor betekenis
1. Bezoldigingen en sociale lasten	
• *Lonen en salarissen*	⇒ vanaf 1994 aansluiting grootboek en salarisadministratie
	⇒ onvolledig en ontbreken personeelsdossiers
	⇒ geen volledige registratie personen en bedrag Lumpsum
	⇒ geen interne afstemming grootboek en salarisadministratie
• *Overwerk*	⇒ verantwoording overwerk in strijd met transactiebasis
	⇒ enorme overschrijdingen
• *Aanvullingsbijdrage*	⇒ foutieve berekeningswijze
	⇒ grote administratieve achterstand APFA
	⇒ geen afstemming tussen APFA / Directie Financiën / DPO
• *Uitkering wegens annuïteitentekort*	⇒ werkelijke kosten betreffen een schatting van het negatieve resultaat van APFA
2. Aankoop goederen en diensten	
	⇒ beoordeling bemoeilijkt door correcties overboekingen naar eerdere of latere boekjaren en door overboekingen van totaal bedragen
	⇒ geen register van mandaatnummers
	⇒ geen contractenregister
	⇒ geen parafenlijst ten behoeve van autorisatie bestelbonnen
	⇒ gevolg creatie rekening 'Kosten voorgaande jaren' is het ontstaan van vertekend beeld

3. Reiskosten	
	⇒ hoge mate van overschrijdingen
	⇒ willekeurig toepassing tarieven daggeldvergoeding
4. Telefoon, telex- en faxkosten	
	⇒ hoge mate van overschrijdingen
	⇒ het ontbreken van richtlijnen voor Statenleden, ministers en coördinatoren
5. Deskundig advies en bijstand	
	⇒ in 1996 betrof de overschrijding meer dan 250%
	⇒ geen beoordeling geleverde prestatie ten opzichte van gefactureerde bedragen wegens vage omschrijvingen
	⇒ geen contracten aanwezig mbt aantal periodieke betalingen
6. Kosten voorgaande jaren	
	⇒ voor miljoenen florins over de jaren verschoven
7. Rente	
	⇒ geen aansluitende overzichten met exploïtatie rekening
	⇒ verantwoording op verschillende rekeningen
	⇒ beoordeling onmogelijk door ontbreken van gegevens
8. Subsidies/overdrachten binnen sector overheid	
• ***Bijdrage exploïtatietekorten bedrijven***	⇒ bedragen betroffen diverse soorten kosten
	⇒ niet gebaseerd op subsidie-overeenkomsten
• ***Subsidies***	⇒ geen regelmatige afstemming administraties stichtingen
	⇒ geen naleving bepaling inzake indiening verslag binnen twee maanden na afloop van het jaar
	⇒ bedragen dubbel betaald, foutieve boekingen en met foutieve omschrijvingen
• ***Overdrachten binnen overheid***	⇒ geen aansluiting gegevens grootboek en jaarrekening 1991
	⇒ grootboekposten 1993 bestonden, voornamelijk uit ongedocumenteerde memoriaalboekingen
9. Solidariteitsfonds	
	⇒ slechts Arubaans deel verantwoord in jaarrekening 1991
10.Verrekeningen	
• ***Afschrijvingen***	⇒ enorme afwijking tussen begrote bedrag versus werkelijkheid
• ***Storting reserves en fondsen***	⇒ geen aansluiting grootboek versus jaarrekening 1991
	⇒ foutief en inconsistentie in boekingen
	⇒ enorme afwijking tussen begroting versus werkelijkheid

Bijlage 6: Aanzet stappenplan oplossing tekortkomingen

Doelstelling
Jaarrekeningen van het Land voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring.

Subdoelstellingen
In ieder geval moeten de geconstateerde (niet-limitatief opgesomde) tekortkomingen, zoals in bijlage 5 weergegeven, systematisch worden weggewerkt.
Een aanzet tot het wegwerken van deze tekortkomingen wordt in onderstaand, zeer ambitieus, stappenplan aangegeven.

Voorwaarden
De haalbaarheid van de voorgestelde hoofd- en (aangepaste) subdoelstellingen binnen het aangegeven (aangepaste) tijdpad, zoals verwoord in de brief dd. 10 november 1995 met kenmerknummer 95.192, is sterk afhankelijk van de prioriteitenstelling, de mate van de realisatie van de in 1994 in gang gezette reorganisatie, het voorkomen of beperken van de effecten van de millenniumproblematiek, de voortvarendheid in de totstandkoming en/of het formaliseren van de noodzakelijke wettelijke regelingen, de menselijke capaciteit en de beschikbare financiële middelen.

Resultaat
Het voorgestelde stappenplan behelst een periode van minimaal acht (8) jaar waarbij de haalbaarheid binnen de voorgestelde periode afhankelijk is van, in ieder geval, de genoemde voorwaarden. Met andere woorden, de subdoelstellingen en het tijdpad waarbinnen deze dienen te worden bereikt kunnen door de vele te verrichten werkzaamheden en de hiervoor noodzakelijke meerjarenplanning wijzigen.

Standpunt Rekenkamer
De Rekenkamer is van mening dat, gelet op het belang van dit instrument binnen het besluitvormings- en sturingsproces van een democratisch rechtssysteem, de jaarrekening(en) van het Land dienen te worden gecontroleerd, ook al zou deze controle in eerste instantie niet uitmonden in een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening.

Stappenplan
Planning 1999 tot en met 2007
Werkzaamheden/handelingen die in ieder geval en uiterlijk in het jaar x (x = een jaar, liggend in de periode 1999 tot en met 2007) ten behoeve van de controle van de jaarrekening(en) dienen te geschieden.

- **Jaar 1999**
  - ***A. Formalisering jaarrekeningen, 1962 tot en met 1985 en van 1986 tot en met 1996***
    1. Het vaststellen bij Landsbesluit, houdende algemene maatregelen, van de model(len) jaarrekening, inclusief het bepalen van eenduidige waarderingsgrondslagen.
       Vooruitlopend op de definitieve vaststelling van de modellen dienen de concept-modellen consequent te worden toegepast.
    2. Het opstellen en vaststellen van de landsverordening(en) tot wijziging van de Landsverordening(en) tot vaststelling van de begrotingen over de dienstjaren 1992 tot en met 1996.
    3. Het opstellen en vaststellen van de Landsverordening(en) tot vaststelling van de begrotingsoverschrijdingen over de dienstjaren 1990 tot en met 1996.
    4. Het onderbouwen en het nader toelichten van het verschil tussen de eindbalanssaldi 1989 en de beginbalanssaldi 1990 als gevolg van de stelselwijziging.

5. Het formaliseren van de jaarrekeningen 1962 tot en met 1985, 1986 tot en met 1989 en 1990 tot en met 1996 naar analogie van de operatie Comptabel Bestel in Nederland.
6. Het vaststellen van de Landsverordening Studieleningen.
7. Het formaliseren van de aangepaste bezoldigingen (als gevolg van indexering).

B. Ten behoeve van de jaarrekeningen 1997 en 1998

1. Het opstellen van een schriftelijk vastgelegd conversiemodel van het rekeningschema. Dit conversiemodel is nodig opdat de wijzigingen in het rekeningschema overzichtelijk en duidelijk te volgen zijn. De overgang van de classificaties op basis van functionele / economische classificatie (FCL / ECL) van het Financieel Administratie Model (FAM) in 1996 naar een indeling naar kostenplaats / kostensoort van het Geïntegreerd Financieel Systeem (GFS) in 1997 dient via dit conversiemodel stapsgewijs te worden vastgelegd.
2. Het zo mogelijk elimineren van de exploitatierekening 'Kosten voorgaande jaren'. Door het elimineren van deze post wordt een zuivere (consequente) toepassing van het transactiestelsel bereikt en wordt meer recht gedaan aan het budgetrecht van de Staten.
3. Het separaat bijhouden en aangeven van tussentijdse begrotingswijzigingen (exclusief overhevelingen).
4. Het opstellen van conform de begrotingen opgestelde jaarrekeningen, waarop controle op ministerie niveau (hoofdbudgethouder) en (hoofd)kostensoort wordt toegepast.

- **Jaar 2000**

Ten behoeve van de jaarrekening 1999

Werkzaamheden/handelingen die uiterlijk in het jaar 2000 dienen te worden verricht.

1. Het zorgdragen, afstemmen en afhandelen van de formalisering van de balanssanering.
2. Het opstellen van de nodige leningsovereenkomsten en actualiseren van de subadministratie Leningen.
3. Het elimineren van de balanspost 'Verstrekte langlopende voorschotten'.
4. Het formaliseren bij landsverordening(en) van de teruggegeven garanties.
5. Het formaliseren van omzettingen van leningen in aandelenkapitaal bij deelnemingen en participaties.
6. Het opzetten en bijhouden van aandeelhoudersregisters.
7. Het opstellen van de jaarrekening(en) van de begrotingsfonds(en).
8. Het verzorgen van actuele en periodieke verslaggeving met de mogelijkheid van controle op de juistheid, volledigheid, tijdigheid en de rechtmatigheid van de boekingen.
9. Het meer doen uitoefenen van interne controle.
10. Het verrichten van onderzoek naar de juistheid en volledigheid van de activa en passiva.
11. Het vormen van voorzieningen ten behoeve van pensioenen / overbruggingstoelagen politieke ambtsdragers, onderhoud gebouwen en water- en wegenbouwkundige werken.
12. Het vormen van een egalisatiereserve voor de uitkeringen bij wijze van pensioen.
13. Het conform de begrotingen opstellen van jaarrekeningen, waarop controle op hoofdbudgethouder / (hoofd)kostensoort niveau geschiedt.
14. Het ten behoeve van de administratieve organisatie (AO) en interne controle (IC) opstellen en formaliseren van de richtlijnen, procedures, taak- en functiebeschrijvingen van het ministerie van Financiën, inclusief het landsbedrijf LOP, voorafgaande aan de controle van de jaarrekening 2000.

- Jaar 2001

Ten behoeve van de jaarrekening 2000

1. Het bepalen van de beginbalans per 1/1/2000 (afhankelijk van de invoering van een nieuwe (aangepaste) Comptabiliteitsverordening).
2. Het verrichten van een zelfstandig (begin)balansonderzoek per 1/1/2000.
3. Het opnieuw opstellen van het overzicht 'Resultaat uit deelnemingen'.
4. Het opstellen van jaarrekeningen, waarop controle wordt toegepast op hoofdbudgethouder / (hoofd)kostensoort niveau, met uitzondering van het ministerie van Financiën waar de controle op budgethouder / kostensoort niveau geschiedt.
5. Het opstellen en afstemmen van de jaarrekeningen van de landsbedrijven, Landsbedrijf Ontwikkelingsprojecten (LOP) en Dienst Openbare Werken (DOW) met de cijfers van het ministerie van Financiën.
6. Het ten behoeve van de administratieve organisatie (AO) en interne controle (IC) opstellen en formaliseren van richtlijnen, procedures, taak- en functiebeschrijvingen van de ministeries van Algemene Zaken, Economische Zaken en Vervoer en Communicatie, voorafgaande aan de controle van de jaarrekeningen 2001.

- Jaar 2002

Ten behoeve van de jaarrekening 2001

1. Het opstellen van jaarrekeningen van Justitie en Publieke Werken, Onderwijs en Arbeid en Volksgezondheid, Sociale Zaken, Cultuur en Sport, die op hoofdbudgethouder / (hoofd)kosten-soort niveau dienen te worden gecontroleerd; de controle van de overige ministeries geschiedt op budgethouder / kostensoort niveau.
2. Het ten behoeve van de administratieve organisatie (AO) en interne controle (IC) opstellen en formaliseren van de richtlijnen, procedures, taak- en functiebeschrijvingen van het ministerie van Volksgezondheid, Sociale Zaken, Cultuur en Sport, voorafgaande aan de controle van de jaarrekeningen 2002.

- Jaar 2003

Ten behoeve van de jaarrekening 2002

1. Het opstellen van jaarrekeningen van Onderwijs en Arbeid en Justitie en Publieke Werken die op hoofdbudgethouder / (hoofd)kostensoort niveau. Alle andere jaarrekeningen van het Land dienen op kostenplaats / kostensoort gecontroleerd te worden.
2. Het ten behoeve van de administratieve organisatie (AO) en interne controle (IC) opstellen en formaliseren van de richtlijnen, procedures, taak- en functiebeschrijvingen van het ministerie van Justitie en Publieke Werken, inclusief het landsbedrijf DOW, voorafgaande aan de controle van de jaarrekeningen 2003.

- Jaar 2004

Ten behoeve van de jaarrekening 2003

1. Het opstellen van de jaarrekening van Onderwijs en Arbeid en het controleren hiervan op hoofdbudgethouder / (hoofd)kostensoort niveau. De controle van de overige jaarrekeningen dient op kostenplaats / kostensoort niveau te geschieden.
2. Het afstemmen van de jaarrekeningen van het landsbedrijf DOW met de cijfers van de ministeries van Financiën en Justitie en Publieke Werken.

3. Het ten behoeve van de administratieve organisatie (AO) en interne controle (IC) opstellen en formaliseren van de richtlijnen, procedures, taak- en functiebeschrijvingen van het ministerie van Onderwijs en Arbeid, inclusief onderwijsstichtingen, voorafgaande aan de controle van de jaarrekeningen 2004.

- **Jaar 2005**
  Ten behoeve van de jaarrekening 2004
  Het controleren van de jaarrekeningen op kostenplaats / kostensoort niveau.

- **Jaar 2006**
  Ten behoeve van de jaarrekening 2005
  Het controleren van de conform de begroting(en) opgestelde jaarrekening(en) en het toetsen van de opzet en werking van de administratieve organisatie en interne controle van het overheidsapparaat.

- **Jaar 2007**
  Ten behoeve van de jaarrekening 2006
  Het controleren van de conform de begroting(en) opgestelde jaarrekening(en), uitmondende in een eventuele goedkeurende verklaring bij de jaarrekening(en).

In de hierna volgende tabel worden schematisch aangegeven, door wie en per wanneer acties dienen te worden ondernomen.

Tabel Stappenplan

Jaar	Rekening	Activiteit / Wat 1)	Actie/ Wie 2)
1999	A: 1986 tot en met 1996	1, 2 en 3	DF, (Comptabiliteitscommissie), MinFin, DirWet, MR, RvA, Staten
		4	DF
	1962 tot en met 1985	5	DF, CAD, Rekenkamer, DirWet, MinFin, (CBJAZ), RvA, MR, Staten
		6	Staten
		7	DPO, MinAZ, DirWet, MR, RvA, Staten
	B: 1997 en 1998	1, 2, 3	DF
		4 en 5	DF, CAD, MinFin, Rekenkamer, Staten
2000	1999	1 en 2a	DF, werkgroep Balanssanering, CBJAZ, DirWet, MR, Staten
		2b, 3, 6, 7, 9, 11 en 12	DF
		4 en 5	DF, DirWet, MR, RvA, Staten
		8	DF en alle overheidsdiensten
		10	DF, Rekenkamer
		13	DF, CAD, Rekenkamer
		14	PBR, DPO, alle diensten MinFin (en vakbond)
2001	2000	1 en 3	DF
		2	Rekenkamer
		4 en 5	DF, CAD, Rekenkamer
		6	PBR, DPO, alle diensten, Min AZ, EZ, V en C (en vakbond)
2002	2001	1	DF, CAD, Rekenkamer
		2	PBR, DPO, alle diensten Min V, SZ, C en S (en vakbond)
2003	2002	1	DF, CAD, Rekenkamer
		2	PBR, DPO, alle diensten Min Jus en PW (en vakbond)
2004	2003	1	DF, CAD, Rekenkamer
		2	DF, DOW, CAD, Rekenkamer
		3	PBR, DPO, alle diensten Min O en A (en vakbond)
2005	2004		DF, CAD, Rekenkamer
2006	2005		DF, CAD, Rekenkamer
2007	2006		DF, CAD, Rekenkamer

1) **De gebruikte cijfers verwijzen naar de hiervoren onder het stappenplan opgenomen tekst.**
2) **De hierbij gebruikte afkortingen zijn:**

CAD:	Centrale Accountantsdienst
CBJAZ:	Centraal Bureau Juridische en Algemene Zaken
DF:	Directie Financiën
DirWet:	Directie Wetgeving
DOW:	Dienst Openbare Werken
DPO:	Directie Personeel en Organisatie
LOP:	Landsbedrijf Ontwikkelingsprojecten
MinAZ:	Minister van Algemene Zaken
MinEZ:	Minister van Economische Zaken en Toerisme
MinFin:	Minister van Financiën
MinJus en PW:	Minister van Justitie en Publieke Werken
MinV en C:	Minister van Vervoer en Communicatie
MinV, SZ, C en S:	Minister van Volksgezondheid, Sociale Zaken, Cultuur en Sport
MR:	Ministerraad
PBR:	Project Bureau Reorganisatie
Rekenkamer:	Algemene Rekenkamer Aruba
RvA:	Raad van Advies

Bijlage 7 Lijst gebruikte afkortingen

AAA	Aruba Airport Authority N.V.
AB	Afkondigingsblad
Air Aruba	Air Aruba N.V.
AIB	Aruban Investment Bank
AHE	Aruba Hotel Enterprises
APA	Aruba Ports Authority N.V.
APFA	Algemeen Pensioenfonds van Aruba
Arubus	Compania Arubiano di Bus N.V.
Aruven	Aruven N.V.
AVV	Aruba Vrijgestelde Vennootschap
AZV	Algemene Ziektekostenverzekering
BAD	Banco Arubano di Desarollo
BGD	Bedrijfsgezondheidsdienst
CAD	Centrale Accountantsdienst
CBA	Centrale Bank van Aruba
DOW	Dienst Openbare Werken
DPO	Directie Personeel en Organisatie
EIB	Europese Investeringsbank
EPB	Educacion Profesional Basico
Free Zone	Free Zone Aruba N.V.
FCCA	Fundacion Cas pa Comunidad Arubano
FINAR	Project verbetering Financieel beheer Aruba
GT	Geldende Tekst
GFS	Geïntegreerd Financieel Systeem
IB	Inkomstenbelasting
KABNA	Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken
LB	Landsbesluit
LHD	Luchthavendienst
LMA	Landsverordening Materieel Ambtenarenrecht
LOP	Landsbedrijf Ontwikkelingsprojecten
MB	Ministeriële Beschikking
MTO	Machtiging Tot Ontvangst
NPMNA	Nederlandse Participatie Maatschappij Nederlandse Antillen
PB	Publicatieblad
PBR	Projectbureau Reorganisatie
PPK	Pro Paupere Kaart
SCC	Servicio Central di Computacion (thans Directie Informatievoorziening Aruba)
SETAR	Servicio di Telecomunicacion di Aruba
SVB	Sociale Verzekeringsbank
SZA	Stichting Ziekenverpleging Aruba
Tele Aruba	Tele Aruba N.V.
Utilities	Utilities Aruba N.V.
VUT	Vroegtijdige uitdiensttreding
WEB	Water- en Energiebedrijf N.V.